23 NUMARALI SİVRİHİSAR KADI SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLİ (H. 1 Rebi'ul-evvel 1315 / M. 31 Temmuz 1897 – H. 30 Muharrem 1327/ M. 21 Şubat 1909)

Gizem ŞİRANLI

(Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir, 2018

23 NUMARALI SİVRİHİSAR KADI SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLİ (H. 1 Rebi'ul-evvel 1315 / M. 31 Temmuz 1897 – H. 30 Muharrem 1327/ M. 21 Şubat 1909)

Gizem ŞİRANLI

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eskişehir, 2018

T.C

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Gizem ŞİRANLI tarafından hazırlanan 23 Numaralı Sivrihisar Şer'iye Sicilinin 1-66. Sahifelerinin Transkripsiyon ve Tahlili (H. 1 Rebi'ul-evvel 1315/ M. 31 Temmuz 1897 – H. 30 Muharrem 1327/M. 21 Şubat 1909) başlıklı çalışma ../../…. tarihinde Eskişehir Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, Jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Muzaffer DOĞAN

Üye Prof. Dr. Hasan Hüseyin ADALIOĞLU

(Danışman)

Üye Prof. Dr. Mesut ERŞAN

ONAY

../../….

Prof. Dr. Nurullah Uçkun

Enstitü Müdürü

../../..

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin/projenin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırladığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallarına uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Gizem ŞİRANLI

ÖZET

23 NUMARALI SİVRİHİSAR KADI SİCİLİNİN 23 NUMARALI TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLİ (H. 1 Rebi'ul-evvel 1315 / M. 31 Temmuz 1897 – H. 30 Muharrem 1327/ M. 21 Şubat 1909)

ŞİRANLI, Gizem

Yüksek Lisans – 2018

Yeni Çağ Tarihi Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Hasan Hüseyin ADALIOĞLU

Bu çalışma, Osmanlı Devleti'nin mahkeme kayıtlarının tutulduğu şer'iye sicillerinden Sivrihisar'a ait yirmi üç numaralı defterin, transkript edilerek değerlendirilmesidir. Defterin günümüz alfabesi ile yazımı sırasında basit transkripsiyon kuralları uygulanmıştır. Arapça ve Farsça tamlamalara dikkat edilerek, gerekli işaretlemeler ve noktalamalar gösterilmiştir. Konuyu tamamlamak bakımından Şer'iye Sicilleri, Sivrihisar ve para vakıfları hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

Yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iye Sicili Ankara Milli Kütüphane'den alınmıştır. Seksen yedi adet hükmün yer aldığı defter, para vakıflarının Osmanlı Devleti içerisindeki yeri ve önemini ortaya koymaktadır. Çalışmada, Şer'iye sicilleri sayesinde yöre halkının sosyal, kültürel, ekonomik durumu, ticaret hayatı hakkında bilgiler verilmiştir. Metinin orijinal olması sebebiyle de değerlendirilen sicil araştırmacıların yararlanabileceği tarihi bir vesika durumundadır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı Devleti, Vakıf, Sivrihisar, Sicil, Para Vakfı

ABSTRACT

TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF SIVRIHISAR KADI REGISTERS NO 23 (H.C. 1 Rebi'u'l-evvel 1315 / M.C. 31 July 1897 – H.C. 30 Muharrem 1327/ M.C. 21 February 1909)

ŞİRANLI, Gizem

Master – 2018

Department of History

Early Modern History

Advisor: Professor Hasan Hüseyin ADALIOĞLU

This study has been conducted for the purpose of transcription and evaluation of the notebook number twenty three, judical records of Sivrihisar city of the Ottoman Empire. During the study, essential punctuation signs have been used by applying current alphabetical and transcription rules. In order to supplement the study, a brief description of judical records and cash waqfs has been provided..

Sivrihisar judical record numbered twenty three has been obtained from Ankara National Library. There are eighty seven provisions in this judical record and they serve as an evidence for the importance of cash waqfs in the Ottoman Empire. Through the study of relevant documents, information about political, economic and socio-cultural life of the period has been gathered. Considering the authenticity of the text the transcribed record can be referred as a historical record by researchers as well.

Key Words: The Ottoman State, Sivrihisar, Law, Record, Cash Waqfs

İÇİNDEKİLER

ÖZET……ii

ABSTRACT……iii

TABLOLAR LİSTESİ……vi

EKLER LİSTESİ……vii

KISALTMALAR LİSTESİ……viii

GİRİŞ……1

1.BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİNDE ŞER'İYE SİCİLLERİ, VAKIFLAR VE PARA VAKIFLARI

1.1. Şer'iyye Sicilleri Tanımı ve Kapsamı ……4

1.3. Para Vakıfları ……12

1.3.1. Para Vakıflarının İslam Hukukunda ve Osmanlı Toplumundaki Yeri……12

1.3.2. Para Vakıflarının Kuruluşu……19

1.3.3. Para Vakıflarında Fon Kullandırma Sistemleri ……20

1.4. Para Vakıflarının Çöküşü ve Günümüz Katılım Bankalarına Etkisi……29

2.BÖLÜM

23 NUMARALI SİVRİHİSAR ŞER'İYYE SİCİLİNİN TANITIMI

2.1. Sivrihisar……35

2.1.1. Sivrihisar'ın Tarihçesi……35

2.2. Sicil Defterinin Fiziksel Özellikleri……39

2.2.1. Defterin İçeriği……39

2.2.2. Defterde Yer Alan Belge Türü……40

2.2.3. Defterde Yer Alan İşlemler ……40

2.3.4. Defterde Yer Alan İsimler ……70

3.BÖLÜM
METNİN TRANSKRİPSİYONU

3.1. Metnin Transkripsiyonu.....78
SONUÇ…….....187
KAYNAKÇA…… 190
EKLER…… 194

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sivrihisar'a ait Ankara Etnografya Müzesi'nde Bulunan Şer'iyye Sicilleri Listesi 9
Tablo 2: Belirtilen Zaman Dilimi İçerisinde Kaydedilmiş Para Vakıfları 18
Tablo 3. Para Vakıflarını Kuranların Meslekî İstatistikleri 19
Tablo 4: Muâmele-i Şer'iye İşlemeleri Listesi 44
Tablo 5: Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinin Yıllara Göre Dağılımı 45
Tablo 6: Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği 46
Tablo 7: Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Borçlanma Süresi Dağılımı 47
Tablo 8: Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Borçlanma Süresi İstatistiği 48
Tablo 9: Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Listesi 51
Tablo 10: Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Yıllara Göre Dağılımı 52
Tablo 11: Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği 53
Tablo 12: Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Borçlanma Süresi Dağılımı 54
Tablo 13: Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Borçlanma Süresi İstatistiği 55
Tablo 14: Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplam Listesi 59
Tablo 15: Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Yıllara Göre Dağılımı 60
Tablo 16: Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği 61
Tablo 17: Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Borçlanma Süresi Dağılımı 62
Tablo 18: Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Borçlanma Süresi İstatistiği 63
Tablo 19: Bağışlanan Mefruşatın Listesi 1 64
Tablo 20: Bağışlanan Mefruşatın Listesi 2 65
Tablo 21: Bağışlanan Mefruşatın Listesi 3 66
Tablo 22: Bağışlanan Mefruşatın Listesi 4 67
Tablo 23: Bağışlanan Mefruşatın Toplam Oranı 68
Tablo 24: Bağışlanan Mefruşatın Toplam İstatistiği 69
Tablo 25: Para Vakıfları ve Mütevellî İsimleri 73
Tablo 26: Müslüman Erkek İsimleri 73
Tablo 27: Gayrimüslim İsimleri 73
Tablo 28: Kadın İsimleri 74
Tablo 29: Lakap ve Unvanlar 75
Tablo 30: Karye İsimleri 75
Tablo 31: Mahalle İsimleri 76
Tablo 32: Kasaba İsimleri 76
Tablo 33: Nahiye İsimleri 76
Tablo 34: Vilayet İsimleri 77
Tablo 35. Mevkii İsimleri 77

EKLER LİSTESİ

EK 1: 23 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicili sayfa (1-2)…… 194

EK 2: 23 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicili sayfa (21-22)……...195

EK 3: 23 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicili sayfa (65-66)……...196

KISALTMALAR

Age.	**:** Adı Geçen Eser
Agm.	**:** Adı Geçen Makale
Agt.	**:** Adı Geçen Tez
BDDK	**:** Bankalar Denetleme ve Düzenleme Kurulu
C.	**:** Cilt
H.	: Hicri
M.	: Miladi
M.S.	: Milattan Sonra
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfa sayısı (sayfalar arası)
S.	: Sicil
S.	: Sivrihisar
Ş.	: Şer'iyye
yy.	: Yüzyıl
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

GİRİŞ

Şer'iyye Sicilleri, tarih araştırmalarında birinci elden kaynak konumundadırlar ve yazıldıkları dönem ve bölge hakkında çok önemli bilgiler vermektedirler. Halkın, gündelik yaşamı, aile yapısı, ticari hayat, örf âdet, hukuk yapısı, devlete ödediği vergi hakkında çok değerli bilgiler edinebileceğimiz kayıtlardır. Çünkü mahkemeye intikal eden her türlü mahalli konu, bir düzen çerçevesinde kaydedilirdi. Kadıların veya nâiblerin verdikleri kararlar sicilin bir tarafına yazılırken, merkezden gelen her türlü resmî yazı ise sicilin diğer tarafına kaydedilirdi.[1] Özellikle hukukun işleyişi, adaletin nasıl sağlandığı ve adalet sayesinde farklı toplulukların nasıl huzur içerisinde yaşadığını, Osmanlı Barışı kavramının nasıl oluştuğunu anlayabiliriz.

Sivrihisar ve 23 numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili üzerinde çalıştığımız bu araştırmada, Sivrihisar'da bulunan vakıfların işleriyle ilgili tutanakların yer aldığı sicilleri değerlendirdik. Siciller adlî kayıtların yanı sıra hem toplumun refah düzeyi, hem de Sivrihisar'ın idari yapısı hakkında çok sayıda bilgi içermektedir. Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde şer'iyye sicili ve kadılık hakkında genel bilgiler verilmiştir. Osmanlı Devleti'nde kişiler, topluluklar veya müesseseler arasındaki her türlü anlaşmazlıkların çözümüne kazâ adı verilir. Kazâ işlemlerini kadılar yürütür ve bu işlemler şer'iyye sicili adı verilen defterlere kaydedilirdi.[2]

Osmanlı idarî yapısında kadılar, hem adlî hem de idarî görevler üstlenmişlerdir. Bu görevlerle ilgili adlî kayıtlar ve idarî kayıtlar vardır. Adlî kayıtlar ilâmlar, hüccetler, vakfiyeler ve ma'rûzlardan oluşurken; idarî kayıtlar, memur ve müderris atamaları, resmî yapıların tamir ve tadilatı gibi konulardan oluşmaktadır.[3] Şer'iyye sicillerinin idari kayıtları sayesinde, toplumun nasıl yönetildiği, toplumun yönetime bakışı, idarede görevli personelin yetkileri, devletin idari yapısı hakkında bilgiler edinebiliriz.

XV. ilâ XX. yüzyıllar arasında Türk milletinin yetiştirdiği tarım ürünleri, üretilen sanayi ürünleri, insanların ilgilendiği sanat ve meslek çeşitleri, ekonomik

[1] İbrahim Yılmazçelik, "Şer'iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülahazalar", *I. Millî Arşiv Şûrası***,** Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No:12, Ankara 1998, s. 160.
[2] Kenan Ziya Taş,"Arşiv Malzemesi olarak Şer'iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları*", I. Millî Arşiv Şûrası***,** Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No., 12, Ankara 1998, s.175.
[3] Abdülaziz Bayındır, *İslam Muhâkeme Hukûku Osmanlı Devri Uygulaması*, Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul, 2015, s.27.

bakımdan vergi miktarları, devletin memurlara ödediği maaş miktarı ve cinsi, para arzı ve çeşidi, ne kadar enflasyon ve devalüasyon yaşandığı, kişilerin yaşayış şekilleri, insan ilişkileri, yaşanılan bölgenin durumu gibi konularda bilgileri şer'iyye sicilleri sayesinde öğrenebiliriz. Tarihî, coğrafî, dil bilimi, edebiyat, sanat hakkında da derin bilgilere ulaşabiliriz.[4] Ticarî ilişkiler ve devletin aldığı vergiler, ekonomik yapı, devletin ekonomik gücü, halkın refah düzeyi gibi bilgileri edinebiliriz.

Birinci bölümde vakıflar ve para vakıfları hakkında genel bilgiler verilmiş, para vakıflarının tanıtımı ve önemi üzerinde durulmuştur. İslamiyet'te sadaka olarak geçen yardım, tüzel kişiliğe dönüşerek vakıf haline gelmiştir. İnsanlar, mallarını, mülklerini, paralarını yardıma muhtaç kişilerin yardımı için bağışlamışlardır. İslam inancında teşvik edilen bu davranış Osmanlı Devleti'nde kurumsallaşmıştır.[5] Vakıf türlerinden biri olan Para vakıfları, sermayesinin paradan oluştuğu vakıflardır. Para vakıfları, binaların tamiri, bakımı, bu birimlerde çalışan personelin ücret ve maaşı gibi yardımların yanında kişilerin helal yoldan borçlanmasını sağlayan vakıflardır. Faizsiz borç verme işlemine mu'âmele-i şer'iye usulü adı verilmiştir. İslam âlimleri arasında uzun tartışmalara yol açmıştır.[6] Bu tartışmalara ve mu'âmeli-i şer'iye işleminin nasıl uygulandığına dair bilgiler verilmiştir.

İkinci bölümde, konuyu tamamlaması açısından Sivrihisar ve defterde yer alan işlemler hakkında bilgiler verilmiştir. Sivrihisar, XIX. yüzyılın sonlarında Ankara vilayetinin merkez sancağına bağlı bir kazadır. Sivrihisar bu dönemde bölgenin ticari açıdan canlı bir noktasıdır. Sivrihisar kazası içinde 108 cami, 20 mescid, 18 medrese, 1 rüştiye, 108 sıbyan mektebi, 1 kütüphane, 32 tekke ve 1 kilise olduğu, nüfusunun 34.902 olduğu Şemseddin Sami'nin Kamus-u Âlâm adlı eserinde geçmektedir. Sivrihisar, XIX. Yüzyıla kadar Hüdavendigar sancağına bağlı olarak kalmıştır. Yeni vilayet kanunu ile Ankara vilayet merkez sancağına bağlansa da Birinci Dünya Savaşı sırasında Eskişehir bağımsız bir sancak haline getirilerek Sivrihisar kazası da kesin olarak Eskişehir'e bağlı bir kaza haline gelmiştir.[7] 23 numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili, para vakıflarının uyguladığı borçlanma usulleri

[4]Taş, agm., s.179-180.
[5] Mehmet Şimşek, "Osmanlı Cemiyetinde Para Vakıfları Üzerine Münakaşalar", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C: 27, Sayı: 1, 1986, s.207-208.
[6] Cafer Çiftçi, '' 18. Yüzyılda Bursa'da Para Vakıfları ve Kredi İşlemleri'', *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C: 23, Yayın No: 36, 2004, ss.80-81.
[7] Sertaç Demir, "1 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicilinin 162-237. Sahifelerinin Transkripsiyon ve Tahlili", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 2017, s.20.

mu'âmele-i şer'iyye işlemi ile bey' bi'l-vefâ işlemi, camilerde bulunan malzemelerin sayım tutanakları, vakıflara mütevelli atamasına dair hükümler yer almaktadır. Bunların incelemesi yapılmıştır.

Üçüncü bölümde ise, metnin transkripsiyonu yapılmıştır. Aslına müdahale edilmeden günümüz harflerine çevrilmiştir. Çalışma, değerlendirme ve sonuç bölümüyle bitirilmiştir. Metnin çeviri yazısında basit Türkçe kuralları uygulanmıştır. Noktalama işaretlerine, hemze, uzun sesli harfler, tamlamalar ve apostrof işaretlerine dikkat edilmiştir. Sicil içerisindeki hükümler genel olarak tarihi sıra ile kayıt altına alınsa da arada sıralamada bozulmalar olmuştur. Defter 192 sayfadan oluşsa da 66 sayfası işlenmiştir. 67. ve 68. sayfa "Geri kalan sayfalar boş" yazmaktadır. 1, 40, 44 ile 67. sayfa ve sonrası boştur.

BÖLÜM I

OSMANLI DEVLETİNDE ŞER'İYYE SİCİLLERİ, VAKIFLAR VE PARA VAKIFLARI

1.1. Şer'iyye Sicilleri Tanımı ve Kapsamı

Sicil; okumak, kaydetmek, hükmetmek, karar vermek ve kayda geçirmek anlamına gelen, İslam hukuk kurallarına uygun tutulmuş kayıtlar anlamına gelmektedir[8]

Şer'iyye Sicilleri; dönemin siyasi, kültürel, iktisadi ve sosyal yapısı hakkında çok önemli bilgiler barındırmaktadır. Dönem içerisinde kaleme alınmış resmi evraklar oldukları için Birinci Elden Kaynak durumundadırlar. Bu belgeleri incelediğimiz zaman, sicillerin ait oldukları bölgede yaşayan halkın günlük yaşamı, refah seviyesi, hayat şartları, vergi miktarları, aile münasebetleri, idari yapı hakkında bilgi edinebiliriz.[9] Çünkü Kadılar tarafından tutulan Şer'iyye Sicilleri, her türlü davanın kaydedildiği belgelerdir. Sicillerde hükümler, dava sebepleri ve sonuçları yer almaktadır. Bu nedenle sosyal yapının anlaşılmasında önemli verilerdir.[10]

Kadı defterlerinin iç ve dış özellikleri hakkında bilgi vermek gerekirse; dış özellik olarak, yazılan belge Kadının cebine sığacak büyüklüktedir. Dar, uzun ve küçüktür. Kâğıtlar resmi kâğıt statüsünde olduğundan kolayca yırtılmasın diye sağlamdır. Normal kalınlıkta olan bu kâğıtlarda kullanılan mürekkepler bugün bile parlaklığın koruyabilecek kadar kalitelidir.[11]

Defterler üç tarzda tutulmaktadırlar. Bunlardan ilki Şer'iyye Sicili olarak geçmektedir. Şer'iyye Sicilleri; mahkeme kayıtlarının yer aldığı, tereke, vekâlet, hüccet, ilâm olarak isimlendirilerek belirli konuların kaydedildiği defterlerdir. İkincisi, alacak verecek meselesi, evlenme boşanma işlemleri, alım satım işlemleri, nafaka, her türlü vakıf işlemi, her türlü suçun, cinayet dâhil olayların kaydedildiği, merkezden gelen ferman, berat, buyuruldu, izinnâme gibi belgeleri barındıran sicil-i mahfûz denen tarzdır. Son olarak dikkat edilmeden kaydedilen karışık tutulmuş

[8] M. Zeki Pakalın, "Sicil", *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimler Sözlüğü*, C: 3, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, s.210.
[9] Yılmazçelik, agm., s.169.
[10] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2014, s.113.
[11] Ali Duman, "Kadı Defterleri (Şer'iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelemelerinin Önemi". *Ekev Akademi Dergisi*, Yıl:11, Sayı:33, Güz 2007, s. 141.

defterlerdir. Görüldüğü üzere mahkeme kayıtları insanlar arasındaki münasebetleri içermektedir.[12]

Siciller ekonomik olarak; halkın geçim kaynağı, ithal ve ihraç edilen malların niteliği, yetiştirilen tarım ürünleri, üretilen sanayi mamulleri, mevcut sanat ve meslek kolları, halktan toplanan vergiler, paranın enflasyon düzeyi ekonomik açıdan bilgiler vermektedir.[13] Ayrıca, malların fiyatı ve kur, narh, mubayaa, müzayede ve rayiç fiyatları hakkında bilgi sahibi olabiliriz. Malların aylık ve yıllık fiyat değişimi ve diğer kazalara göre ne oranda olduğu görülebildiği gibi bu fiyatların nasıl kontrol altında tutulduğunu görebiliriz. Fiyatlamalar üzerinden dolandırıcılık yapılıp yapılmadığı anlaşılabilir.[14]

Siciller sosyal olarak; dönemin eğitim seviyesi, kadının toplumdaki rolü ve konumu, Türk aile yapısı, nüfus, toplumdaki kadın erkek oranı, idari yapının durumu, idari yapıdaki görevlilerle halkın münasebeti, as-üst ilişkisinin seviyesi gibi bilgileri verebilir.[15]

Siciller siyasi ve askerî olarak; hükümdar başta olmak üzere, her derecedeki devlet memurunun konumuna, dönemin beylerbeyine, sancak beylerine, kadılarına, müftülerine, dizdarlarına, müderrislerine, mütevellilerine, imamlarına erişebilir, hem yetkileri hem de isimleri hakkında bilgi verebilir.[16]

Askerî olarak, ordunun sefere çıktığında konaklamasının ve erzak ihtiyaçlarının karşılanması, savaşa katılacak dirlik sahipleri ve seferle ilgili merkezden eyaletlere gönderilen emirlerin bu belgelerde yer alması askeri gücü ve yapıyı ortaya koyabilmektedir.[17]

Siciller sayesinde sadece insan münasebetlerinin yanında, bazı yapıların inşa ve tamiri hakkında da bilgiler vermektedir. Bu bilgiler Sanat tarihi alanında da

[12]Taş, agm., s.178.
[13] İsmail Kalaycı, "10 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicili Çeviri Yazısı ve Tahlili", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, Eylül 2013, s.10.
[14] Nasi Aslan, "Milli Arşivimiz içerisinde Şer'iyye Sicilleri 'Eğitim ve Terminoloji Problemi'", *I. Millî Arşiv Şûrası,* Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No: 12, Ankara 1998, s.189.
[15] Aslan, agm., ss.188-189.
[16] Abdülkadir Erçin, "1 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicilinin 1-81. Sahifelerinin Transkripsiyon ve Tahlili", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 2014, s.16.
[17] Kalaycı, agt., s.10.

kullanılmaktadır. Çünkü bir binanın tamiri ya da yapılışı esnasında kullanılan malzemenin niteliği, miktarı vb. bilgiler bilimsel çalışmalarda kullanabilmektedir.[18]

Şer'iyye sicillerinin önemini şu şekilde özetleyebiliriz;

- Şer'iyye sicilleri mahkeme kayıtlarını oluşturduğu için Osmanlı Devleti'nde yaşayan bütün vatandaşların birbirleriyle olan anlaşmazlıklarının yanında, o dönemin kültürünü, âdetini, askerî ve hukukî kurallarını ortaya koymaktadır.
- Bu defterler, kanun, ferman, berat gibi resmi yazışmaları barındırdığı için dönemin resmi yazışma dilini ve evrak düzenlemesini öğrenebiliriz.
- Kadı defterleri, devlet adamları, askerî şahsiyetler hakkında bilgi vermektedirler. Bu sayede devlet adamlarının ne gibi özellikleri barındırdığını öğrenebiliriz.
- Defterlerde, vakıf binalarının tamir ve tadilatına dair bilgiler barındırmaktadır. Bu sayede Sanat tarihi alanında çalışan araştırmacılar bu bilgilerden yararlanabilirler.
- Defterlere kaydedilen yer isimleri, kullanılan madenler ile bölgenin coğrafi özelliklerini ortaya koymaktadır.
- Defterlerde yer alan idari askeri yönetici isimleri ve statüleri askerî ve siyasi bilgiler edinmemizi sağlar.
- Hem devletin kurumları hem de özel kuruluşlar hakkında bilgiler edinebiliriz.
- Halkın ne gibi hizmetleri edinebildiği, sosyal olanakları hakkında bilgiler sağlayabiliriz.
- Hukukun işleyişi, hangi temellere bağlı olduğu, ne gibi süreçlerin uygulandığını görürüz.[19]

XV. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar geçen süre içerisinde olan sosyal olayların kaydedildiği bu defterler, Türk tarihi açısından çok büyük önem arz etmektedir.[20] Hristiyan tarihi açısından kilise kayıtları ne kadar önemliyse şer'iyye sicilleri de Türk

[18] Aslan, agm., ss.188-189.
[19] Duman, agm., ss.155-156.
[20] Duman, agm., s.156.

tarihi açısından o derece önemlidir. Eğer bir yerin ya da dönemin araştırması yapılacaksa şer'iyye sicillerinden yararlanmak son derece gereklidir.[21]

Kadı sicillerinde birçok belge yer almaktadır. Bu sebeple yararlanılabilecek konu yelpazesi çok büyüktür. Kısaca bunu özetlemek gerekirse;

- Merkezden gönderilen her türlü ferman, berat ve mektuplar,
- Mahallî yöneticilerin çeşitli konularda sancak veya şehir sorunlarını çözmek için yayınladıkları buyruldular ve bu sorunların çözümü için yapılan işlemler,
- Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri ilâmlar, hüccetler,
- Mahalle listeleri, dini ve sosyal yapıların inşa ve bakım, onarım faaliyetleri ile imara dair işlemler,
- Şehrin nüfus ve dinî yönden sınıflandırılması ile birlikte halkın uğradığı doğal felaketler, hastalık vb. durumlara ilişkin belgeler,
- Evlenme, boşanma, kız kaçırma, Mehir bağlama, alım-satım, mukavele ve kefalet senetleri, her türlü suç ile ilgili kayıtlar,
- Meslekler hakkında bilgiler,
- Vergilendirme usulü ve miktarı,
- Satılan malların dökümü,
- Para meseleleri ile ilgili her türlü kayıt,
- Ölen kişilerin miraslarıyla ilgili terekeler yer almaktadır.[22]

Şer'iyye sicillerinin tarihi süreci hakkında bilgi verecek olursak; şer'iyye sicillerine en erken 1455 yılında Bursa'da rastlamaktayız. Osmanlı Devleti'nin ilk zamanlarından itibaren kadılık kurumunun varlığı bilinse de günümüze bu dönemde tutulan belgelerin ulaşılamadığı düşünülmektedir.[23]

On beşinci yüzyıl sonlarından yirminci yüzyılın ilk yirmi senesine kadar Şer'iyye Sicilleri tutulmuştur. Ancak sicillerin bir kısmı zaman içerisinde yangın, tahrip veya bir taraftan diğer tarafa taşınırken tahrip olmuşlardır.[24]

[21] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Şeriye Sicilleri", *Ülkü Halkevleri Dergisi*, C: 5, Sayı: 29, Temmuz 1935, s.366.
[22] Yılmazçelik, agm., ss.161-162.
[23] Yunus Uğur, "Şer'iyye Sicilleri", *TDVİA*, C: 31, İstanbul, 2010, s. 9.
[24] Uzunçarşılı, agm., s.367.

Şer'iyye Sicilleri ilk olarak II. Abdülhamid döneminde korunmaya alınmıştır. Bu bağlamda 1894 yılına II. Abdülhamid tarafından ilk arşiv açılmıştır. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise Maarif Vekâlet'inin 3 Kasım 1941 tarihine ait 4018/2182 sayılı kararıyla siciller kütüphane ve müzelere devredilmiştir. 1991 yılında ise Kültür Bakanlığı'nın aldığı karar doğrultusunda İstanbul dışındaki bütün siciller Ankara'da bulunan Milli Kütüphane 'de toplanmıştır. 2006 yılında bu eserler Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devredilmişse de İstanbul ve çevresine ait siciller halen İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nde muhafaza edilmektedir. Bunların dışında Sofya, Selanik, Kıbrıs, Kahire, Şam ve Basra'da da şer'iyye sicilleri muhafaza edilmektedir.[25]

Osman Ersoy'un 1963 yılında yaptığı katalog çalışmasına göre, Ankara, Ayaş, Beypazarı, Bitlis, Boğazlıyan, Bursa, Çankırı, Çemişkezek, Çerkeş, Çermik, Çiçekdağı, Çorum, Derik, Divriği, Diyarbakır, İnegöl, İznik, Bilecik, Kangal, Kastamonu, Kayseri, Kırşehir, Kulp, Lice, Mardin, Mudanya, Mustafa Kemal Paşa, Orhaneli, Safranbolu, Savur, Siirt, Sinop, Sivas, Söğüt, Suşehri, Şarkışla, Tosya, Yozgat ve Sivrihisar'da toplam 2432 şer'iyye sicili yer almaktadır.[26]

Sivrihisar'a ait Ankara Etnografya Müzesi'nde bulunan şer'iyye sicillerinin listesi şu şekildedir;[27]

No	Tarih	No	Tarih	No	Tarih
1	1221-1275	24	11316-318	47	1329-1330
2	1249-1257	25	1318-319	48	1329-1331
3	1252-1256	26	1319-323	49	1331-1332
4	1253-1270	27	11321-1324	50	1331-1338
5	1274-1281	28	11321-331	51	1331-1338
6	1280-1287	29	11321-323	52	1331-1341
7	1281-1294	30	1323-1325	53	1331-1347
8	1283-1287	31	1323-326	54	1332-1341
9	1287-1291	32	1323-326	55	1332-1335
10	1287-1294	33	1323-326	56	1332-1339

[25] Demir, agt., ss.11-12.
[26] Yusuf Halaçoğlu, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", *Tarih Dergisi*, Sayı:30, 1976, s.99.
[27] Osman Ersoy, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, C: 13, Sayı: 3-4, 1980, ss.63-64.

11	1291-1294	34	11325-326	57	1333-1339
12	1294-1297	35	11325-326	58	1336-1337
13	1297-300	36	1326-328	59	1338-1343
14	1300-301	37	1326-1329	60	1339-1339
15	1301-304	38	1326-1329	61	1339-1343
16	1303-305	39	1327-328	62	1340-342
17	1306-307	40	1327-1329	63	1340-342
18	1307-308	41	1328-1332	64	1341-342
19	1311-312	42	1329-1330	65	1342-1343
20	1312-314	43	1329-1332	66	1342-342
21	1312-1316	44	1329-1338	67	1342-1344
22	1314-1321	45	1329-1334	68	1342-1342
23	11315-327	46	1329-1332	69	1342-1342

Tablo 1. Sivrihisar'a ait Ankara Etnografya Müzesi'nde Bulunan Şer'iyye Sicilleri Listesi

1.2. Vakıf

Vakıf kelimesi hapsetmek, alıkoymak manasına geldiği gibi, hukuki anlamda kişinin hakkını kamu yararına Allah (c.c.) rızası için bağışlanması anlamına da gelir.[28] Hapsetmek, alıkoymak dışında; durdurmak, durmak, dinlendirmek, ayakta beklemek anlamında da kullanılmaktadır. Vakıf kelimesinin kökeni Arapçadır. Zamanla Osmanlıca, sonrasında Türkçeye dâhil olmuştur. Vakf kökünden gelen bu kelime Osmanlıcada iki anlamda kullanılmıştır. Fiil olarak vakfetmek, isim olarak vakfolunmuş mal anlamına gelmektedir. Hukuki olarak da bir malı, kişinin sevap işlemek için, kullanımdan men etmesi, başkasının kullanımına bırakmasıdır.

Vakıf müessesesi içerisinde yer alan diğer kelimelerden örnek verecek olursak; vâkıf, vakıf tesis eden kişi, mevkuf, vakfedilen mal, vakfiye, vakıf yapan kişinin amaçlarını, şartlarını, kurulacak vakfın nasıl yönetileceğine dair esasları ve mahkemede tescillenen vakıf senedi denmektir.[29]

Vakıf, insanlar arasındaki dayanışmayı, başkasına iyilik yapma duygusunu hukuki bir zemine oturtan, iyiliğin bitmeden devamlı hale getirilmesinde yardımcı, milletlerin ortak güç ve değerlerinin tamamlandığı tüzel kişiliktir. Vakıflar sivil ve

[28] Ahmet Akgündüz, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s.80-81.
[29] Mehmet Sait Doğan, "Vakıf Medeniyetimize Sosyal Siyaset ve Sosyoloji Açısından Bir Yaklaşım", *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Konferansları Dergisi*, Sayı: 34, İstanbul, s.10.

demokratik toplum kuruluşlarıdır. Sadece bir kişi için değil yardıma ihtiyacı olan herkes için var olan kuruluş oldukları için evrensel yapılardır.[30]

Vakıflar, Türk tarihinin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatında çok önemli yere sahip dinî, hukukî ve sosyal kurumlardır. Menkul ve gayrimenkul mallara sahip olan kişiler, Allah (c.c.)'nin rızasını kazanmak için mallarının tamamını veya bir kısmını insanlar için bağışlarlardı. Yani toplumsal etkileşim ve dayanışma ruhunu somutlaştıran bir kurumdur. Bu iyiliği yapmak için hiçbir zorunluluğu olmayan kişiler, ferdi sorumluluk hissi, vicdani bir hizmet duygusu ile hareket ederek topluma yararlı olan vakıfların oluşumuna destek olmuşlardır.[31]

Vakfın tarihçesi çok eskiye dayanmaktadır. Örneğin İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde, Eti (Hitit) devrine ait, milattan önce 1280-1290 tarihine dayanan bir vakfiye bulunmaktadır.[32] Boğazköy kazılarında çıkarılan tablette yazılı öykü şöyledir. *'' Kral Hattusilis düşmanı Armadataş'ı yener. Bir ev ile eklentilerini Tanrıça İştar'a tapınmak üzere vakfeder. Oğlu Duthalyas'ı bu vakfın yönetimine memur eder. Bu ev ve eklentilerine her türlü vergi ve salmanlardan bağışık tutar. Her türlü saldırma ve el atmalardan korunması koşulunu koyar. Oğlu Duthalyas'ın kral olduktan sonra da bu görevi yapmaktan geri kalmamasını, tüm çocuk ve torunlarının aynı görevi sürdürmelerini ister. Yapmadıkları takdirde Tanrının lanetine uğrayacaklarını söyler.''*[33] Başka bir örnekse Mezopotamya, Hindu ve Roma hukukunda vakıf işlerinden bahsedildiği gibi Budizimde de tapınaklar vakf yoluyla yapılmaktadır.[34]

Eski Yunanda da vakıf benzeri uygulamalar görülmüştür. Kişiler mallarını belirli amaçlarla bağışlayabileceği gibi vasiyette edebilirlerdi. Roma'da Cumhuriyet devirlerinin sonlarına doğru kişiler güzel sanatlar, felsefe gibi konularda çalışan müesseselere yardımlarda bulmuşlardır ve Roma bu konuda düzenlemelere gitmiştir. Ancak düzenlemede başta yapılan yanlışlıklar sebebiyle iyi niyetin kötü amaçlı

[30] Nazif Öztürk, "Osmanlı Döneminde Vakıflar", *Türkler*, C: 10, Yeni Türkiye Yayınlar, 2002, Ankara, s.798.
[31] Bahaeddin Yediyıldız, "Osmanlılar Döneminde Türk Vakıfları ya da Türk Hayrât Sistemi" *Osmanlı* C: 5, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s.17.
[32] İbrahim Oğuz, "Midilli'de Osmanlı Vakıfları", Basılmamış Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin, 2014, s.13.
[33] Suat Ballar, *Yeni Vakıflar Hukuku*, Bilimsel Yayımcılık ve Pazarlama Ltd. Şti., İstanbul, Eylül 1987,s.7.
[34] Oğuz, agt., s.13.

kullanımı baş göstermiş, Roma vakıflara tüzel kişilik tanıyarak bu tür suistimallerin önüne geçilmiştir.

Cermen hukukunda ise bazı suiistimaller ortaya çıkmıştır. İnsanlar yardım olarak kullanacakları mallarını Tanrıya, azizlere ya da devam edecek topluluklara bırakmayı düşünüyordu. Bu iyi niyetleri vakıf kurumu oluşmadığından amacı dışına çıkabiliyordu. XII. Yüzyıla gelindiğinde bu konuda düzenlemelerle vakıf kültürü Cermen hukukunda da oluştu. Milattan önce 2067-1961 yıllarında yaşamış olan ve Hammurabi ile çağdaş kabul edilen Hazreti İbrahim döneminde birçok hayır kurumu oluşturulmuş ve insanlara yardım edilmiştir. Hatta İslamiyet'in en önemli mekânlarından biri olan Kâbe inşa edilmiştir.[35]

Görüldüğü üzere, vakıfların oluşma sürecinde farklı din ve kültürler halkın yararına işleyen ve vakıf manası taşıyan müesseseler kurmuşlar ve yardım çabasına girmişlerdir. Vakıf kültürünün tamamıyla İslam ile geldiğini ve İslami bir kurum olduğunu savunanlar olduğu gibi, Müslümanların Roma hukukunu taklit ederek, Bizans'tan esinlenerek bu kurumu oluşturduğunu söyleyenler de vardır. Köprülü bu konuda; vakfın İslam inancının içerisinde barındırdığı hayır yapmak ve hayra yöneltmek kavramlarının sadece İslam içerisinde olmadığını, diğer ilahi dinlerde de bu durumun olduğunu belirtir.[36]

İslamiyet'in ilk zamanlarında insanları yardıma teşvik amaçlı önemli örnekler vardır. İslam'da vakfın temeli olarak yardım için sadaka ve habs kelimeleri kullanılırdı. Hz. Muhammed, insanın öldükten sonra da sevap kazanabilmesinin bazı yolları olduğunu söylemiştir. Bunlardan biri de kişinin öldükten sonra arkasında devamlı bir sadaka-i cariye bırakmasıdır. Bunu teşvik amaçlı Hz. Peygamber, Medine'deki arazilere ek Fedek ve Hayber hisselerinin bir kısmını sadaka olarak bırakmıştır. Bunun yanında Hz. Peygamber'in bir binek hayvanı, silahı ve vakfettiği arazilerden başka mal bağışladığı rivayet edilenler arasındadır. İslamiyet'in en önemli şahsiyetlerinden Hz. Ömer'in, Hz. Muhammed'in *'Aslı koy, gelirini tasadduk et!'* tavsiyesine uyarak Hayber'in fethi sırasında elde ettiği arazisini bağışladığı

[35] Ballar, age., s.8.
[36] Ramazan Günay, Abdullah Demir, *Osmanlı Devleti'nde Vakıf Müessesesi*, Sage Yayıncılık, Ankara, 2013, ss.30-31.

rivayet edilir. Bir diğer önemli şahsiyet Hz. Osman'ında aynı şekilde Medine'deki Rûme Kuyusu 'nu satın alıp bütün Müslümanların yararına tahsis ettiği söylenir.[37]

Emeviler döneminde de vakıf kurumunun iyice yerleştiğini ve buna binaen birçok vakfın kurulduğunu söyleyebiliriz. Bu ilk örnekler, Şam'da Ümeyye Camii için tahsis edilen köy ve meralardır. Abbasiler döneminde vakıf kurumu hukuki çerçeveye oturtulmuştur, Selçuklu döneminde, hukuksal gelişmenin yanında yönetimsel gelişmeler de oluşmuştur. Osmanlı döneminde ise, dünya çapında değerli eserler vakıflar aracılığıyla yapılmış, vakıflar onlarca farklı çeşidiyle toplumun her tabakasına ulaşmıştır. Son olarak Türkiye Cumhuriyeti döneminde yapılan düzenlemelerle günümüz noktasına vakıflar gelmiştir.[38]

1.3. Para Vakıfları

1.3.1. Para Vakıflarının İslam Hukukunda ve Osmanlı Toplumundaki Yeri

Vakıflar özellikleri bakımından çeşitli konularda kategorilere ayrılmışlardır. Bu kategorilerden ilki vakfın gelirinin ne şekilde kullanılacağıyla ilgilidir. Bunlar; hayrî vakıflar, ailevî vakıflar ve yarı ailevî vakıflar olarak üçe ayrılırlar. Hayrî vakıflar, vakıf gelirinin tamamının cami, mescit, kütüphane, okul vb. yapılara harcandığı yani asıl amacına direk ulaştıran vakıflardır. Ailevî vakıflar ise, gelirin yönetiminin tamamen bir ailenin elinde kaldığı ve ailenin neslinin yararına kullanılan vakıflardır. Yarı ailevî vakıflar ise vakıf gelirlerinin hem aileye hem de diğer yardıma muhtaçlara kullanılan vakıflardır. Yapısal olarak vakıfların kategorileştirilmesine bakacak olursak; vakıflar menkul ve gayrimenkul olarak ayrılmışlardır. Menkul vakıflar para vakıfları ve kitap vakıfları gibi vakıflarken, gayrimenkul vakıfları ise bünyesinde mal, mülk barındıran vakıflardır.[39]

Vakıf sistemi içerisinde finanse eden ve finanse edilen olarak iki durum vardır. Finanse edilenler; hayır kurumları, kütüphaneler, medreseler, hastaneler, kervansaraylar, sosyal güvenlik kurumları, bayındırlık işler vs. iken, finanse edenler ise ikiye ayrılırlar ve taşınmaz olarak han, dükkân, çarşı, zirai toprak gibi gelir getirenler, taşınır olarak da vakıf sandıklar ve fonlardır. Toprak ve dükkân olarak finanse edilen vakıflar müstegallât, bina şeklinde finanse edilen vakıflar müsakkafât

[37] Hacı Mehmet Günay, "Vakıf", *TDVİA*, C: 42, İstanbul, 2012, s. 476.
[38] Ballar, age., s.9.
[39] Cevdet Dadaş, Atilla Batur, İsmail Yücedağ, *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kütahya Vakıfları II/1*, Kütahya Belediyesi Kültür Yayınları, Kütahya, Ocak 2000, ss.59-63.

olarak adlandırılırlar. Para vakıfları müstegallât olarak kabul edilmektedir. Çünkü müstegallât vakıflar, el konulan yerlerden elde edilen gelirleri musakkâfât vakıflarına vakfedilirlerdi. Her iki finans şekli bir vakıfta toplanabilirdi. İşte bu şekilde toplanması para vakıflarının işletmesidir.[40]

Para vakıfları, toplum faydasını ve sosyal refahını artırmak için yapılan yatırımları finanse etmek için kurulmuşlardır. Yatırımlar çoğunlukla sağlık, eğitim, dinî alanlarda yapılmışlardır. Refah düzeyi bireyler tarafından hem bu dünyadaki hem de ahiret hayatları için yaptıkları yatırımlardır. Vakıf kurucularının vakfettiği kaynaklar, hayır işlerinin yapılması, yatırımlar, kamu harcamaları, kredi ve finans işlemleri için kullanılmışlardır. Para vakıfları köylerden şehirlere geniş yerleşim alanlarında faaliyet göstermişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu'ndaki birçok köy ve kasabada ticaretin temel taşlarından biridir.[41]

Para vakıflarını diğer vakıflardan ayıran özellik, vakfın mal varlığının tamamının veya bir kısmının nakit paranın vakfedilmesiyle oluşmasıdır.[42] İslamiyet'te faiz haram olduğu için ticaretle uğraşan Müslüman kesim maddi sıkıntılara düştükleri zaman borç almada sıkıntı çekiyorlardı. Bu duruma engel olmak için para vakıfları sistemi geliştirilmiştir. Osmanlı Devleti'nde ilk kez II. Murad ve Fatih dönemlerinde örneklerine rastlanmaktadır. Bu dönemlerde bu sistem kötüye kullanılmamış ve suiistimal edilmemiştir. Bu sebeple meşru olduğuna dair Şeyhülislam İbn Kemal fetva vermiştir. Ve bu dönemde para vakıfları tartışma konusu haline gelmemiştir. Esas tartışmalar XVI. Yüzyıl ortalarına başlamıştır. Para vakıflarının faizle iç içe geçtiğine dair bazı tartışmalar başlamıştır. Bu konuyla alakalı Bu hususla alakalı Çivizâde Mehmed Muhyiddin ile Ebussuud arasında tartışma yaşanmıştır.[43]

Çivizâde Muhyiddin Efendi, şeyhülislamlıktan ayrılarak Rumeli kazaskerliğine tayin edilmiştir. Bu sürede Rumeli'de para vakıflarını yasaklamıştır. Ancak dini olarak yasak görülmeyen, kabul edilen ve ticarette son derece kendilerine

[40] Çiğdem Gürsoy, '' Şeyhü'l-İslam Ömer Hüsâmeddin ve kazasker Mehmed Vahid Efendilerin Para Vakıflarına Dair Meşihat Arşivi'ndeki 1698 Numaralı Defterin Değerlendirilmesi'', İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2011, ss.7-8.
[41] Mehmet Bulut, "Balkanlardaki Osmanlı Medeniyetinde Vakıf, İktisat ve Finans", *Adam Akademi*, C: 7, Sayı: 2, 2017, s.142.
[42] Tahsin Özcan, *Osmanlı Para Vakıfları Kanûnî Dönemi Üsküdar Örneği*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2003, s.10.
[43] Günay, Demir, age., ss.44-45.

yardımcı olan para vakıflarının yasaklanması halk tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Çivi-zâde Muhyiddin Efendi, para vakıflarının kaldırılması yönünde fetvasını idari ve dini sorumlulara göndermiştir.[44] Bu görüşünü de şu şekilde açıklamıştır;

"Nakit para vakfının câiz olmadığına dair, muteber ve meşhur fıkıh kitaplarında açıkça fetvâlar mevcuttur. Vakfın tarifi, "Bir malı, başkasının mülküne intikalden habsetmektir." şeklindedir. Hâlbuki nakit para vakfı bu tarife uymamaktadır. Zira mu'âmele-i şer'iyye de yapılsa, mudârabeye de verilse veya ticâret sermayesi de edilse, başkasının mülküne intikal eder. İmam Züfer'den nakil, zayıf bir rivayettir. İmam A'zam ve Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed'den nakil yoktur. Sıhhatine rivayet olmadığı gibi lüzumuna hiç yoktur.

Akar vakfı gibi, lüzumuna hükmedip tescil edenler, bilmediklerindendir. En önemlisi de, insanların te'arüf ve te'âmülü ol vakitte hüccet olur ki, insanlar arasında ehl-i ictihad olup onlar dahî inkâr etmeyip kabul etmiş ola. Onun içindir ki, şer'î deliller dörttür: Kitap, Sünnet, İcma' ve Kıyas. Te'ârüf icmâ'a râcidir. İcma'da muteber olan, müctehidlerin ittifakıdır."[45]

Buna karşılık Sofya'da bir hâlvetî şeyhi Bali Baba tarafından da Çivizâde'ye para vakıflarının gerekli olduğuna dair şu mektup yollanmıştır;

"Geçmiş zamanlarda insanların davranış düsturları olup bize nakl edilmiş fikirler arasında bir tane bile zayıfına rastlamak mümkün değildir. İctihad yapan imamların yasaklamış olduğu bâzı eylemler, zaman gerektiriyorsa icrâ olunabilir. Müctehid imamlar bâzı meseleleri zamana ve mekâna ta'lik etmişlerdir. Zamanın dönüşüne tâbi olmak lâzımdır. Bâzı hükümler de şeriatın ahvâli, zamanın zarûretine bağlıdır. İyi gidiyor iken âlemi karşıtırma, izdirap verme, fitneye bais olma! Mümin kardeş, Rumeli'nin bazı imaretlerinin, bazı mescidlerinin ve medreselerinin, camilerinin birçoğunun gelir kaynakları, nakit paralardan ibârettir. Bütün bu kuruluşların ahır olmasına karar verildi. Bundan böyle onları imar etmek çok güçtür. Şehir ve kasabaların sularına ait vakıflar, nakit paralardır. Bunların kurumasına karar verildi. Bundan böyle, onlara su getirmek mümkün değildir. Ayrıca, öyle yerler mevcut ki, oralarda ne iman vardır ne de din. Bu yörelerin halkı

[44] Şimşek, agm., s.210.
[45] İsmail Kurt, *Para Vakıfları Nazariyat ve Tatbikatı*, İslâmî İlimler Araştırma Vakfı Araştırma-İnceleme Dizisi: 11, İstanbul, 2015, s.29

hayvanlar gibi bir hayat sürmektedir. Para vakfının yasaklanmasının neticesi budur. Bilmiş olasın ki, onları bunca sevaptan mahrum korsun!"[46]

Ayrıca dönemin şeyhülislâmı Ebussuûd Efendi, para vakıflarının ne derece halk için gerekli olduğuna dair geçmişte yaşamış ulemanın görüşlerinin de yazdığı bir risale kaleme almıştır.[47] Bu görüşün asıl metni şudur;

"Menkûl vakfını İmam Şafi'î kayıtsız şartsız, Ebû Yûsuf nass vârid olmak şartıyla, İmam Muhammed ise te'âmül ve te'arüf şartıyla kabul etmektedir. Menkul bir mal olan nakit para vakfını ise, İmam Züfer mutlak olarak kabul etmektedir.

Buhârî'nin naklettiğine göre, büyük tâbiî hukukçusu Zührî de aynı kanaattedir. Kanaatimce bu konuda hâkimlerin takip edeceği en rahat yol, İmam Muhammed'in yoludur. Zira İmam Züfer, vakfın bağlayıcılığını kabul etmemektedir. Bütün fıkıhçılar da İmam Muhammed'in görüşünü benimsemişlerdir. Bunun izahını ise şöyle yapabiliriz:

Mûteber fıkıh kitaplarının hepsi, te'âmül haline gelen menkul vakfının câiz olduğunu İmam Muhammed'den nakletmektedirler. İmam Muhammed bunu ifade ederken, "İnsanların örf, âdet edindiği şey" demektedir. "Şey" tâbiri, belli menkullere münhasır değildir. Sonradan Hanefî hukukçular hayvan ve elbise vakfını, İmam Muhammed zikretmemesine rağmen "şey" tâbirinin içine sokmuşlar ve câiz görmüşlerdir. Nakit para konusunda ise, te'âmül olursa câiz olur, demişlerdir.

Nakit paranın da menkûl kelimesinin kapsamı içerisine girdiğinde şüphe yoktur. Ancak vakfı te'âmül hâline gelen menkuller "intifa' ile aynı bâki kalan" menkullerdir denilirse, nakit para da "Mislinin bekâsı aynın bekâsı hükmündedir" şeklinde ki meşhur kâide işletilecektir.

Nakit para vakfının muteber kitaplarda câiz görülmediği itirazı ise, hayvan vakfı için de geçerlidir. O zaman te'âmül yoktu, şimdi ise vardır. Vakfın cevazına vesile olan ve kendisiyle kıyasın terkedileceği te'âmülün, müçtehitlerce muteber olduğu, zamanımızda ise müctehid bulunmadığı şeklindeki itiraza gelince; te'âmül ve te'ârüf hissî bir şeydir; müçtehidin re'yine ihtiyaç yoktur. Ancak, istihsan kaynağının

[46] Bahaeddin Yediyıldız, *XVIII. Yüzyılda Türkiye'de Vakıf Müessesesi Bir Sosyal Tarih İncelemesi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2003, s.119.
[47] Şimşek, agm., ss.210-211.

bir çeşidi olan örf ve âdet kâidelerinin hukûkî açıdan üç mertebede değerlendirilmesi yapılmalıdır.

1. *Genel bir hukuk prensibi olarak örf ve âdet kâidesi ile şer'î hüküm sâbit olur mu-olmaz mı? Kıyas örf ile terk edilir mi-terk edilmez mi? Şeklindeki sorulara verilecek cevaptır. Bu, İslâm nazarî hukukunun konusudur. Müctehid hukukçular mes'eleyi halletmişlerdir.*
2. *Şer'i hükümlerin bir nev'inde örf ve âdete itibar edildiğine kıyas yaparak başka bir nev'inde de itibar etmektir ki bu işi de İmam Muhammed yapmıştır. Zira istisna akdinde muteber olan örf ve âdet kâidesine menkul vakfında da itibar edilmiştir.*
3. *Kendisinde te'âmüle itibar edilen bir nev'in belli bir sınıfına kıyaslayarak başka bir sınıfında da te'âmüle itibar etmektir. Bu işi de müctehid imamlardan sonra onların izinde yürüyen büyük hukukçular yapmışlardır.*

Mese1â, Menkûl nev'inin birçok sınıfında te'âmüle itibar edildiğine bakarak, hayvan ve elbise sınıfını da aynı hükme tâbi tutmuşlardır. Nakit para vakfında da te'âmül olursa, aynı hükme tâbi tutulacağını söylemişlerdir.

Osmanlı Devleti'nin büyük şehirlerinde nakit para vakfı, "şöhret-i âmmê ile meşhur olmuş ve te'âmül hâline gelmiştir. Çoğu mescid ve mabedlerin vakıfları nakit paralar oldukları için, gelmiş-geçmiş bütün şeyhülislamlar, bu ana prensibe ve mevcut nakillere dayanarak sıhhatine fetvâ vermişlerdir. Kazâsker ve valiler, sıhhatine ve lüzumuna hükmedegelmişlerdir ve kimseden muhalefet naklolunmamıştır. O halde gerekli şartlara uyularak yapıldığı ve hâkim karar verdiği şartlara uyularak yapıldığı ve hâkim karar verdiği takdirde, nakit para vakfı sahih ve lâzım olacaktır."[48]

İmam Birgivî ise yazdığı Es-Seyfü's-Sârim fi Âdemi Cevâzi Vakfi'l- Menûl ve'd-Derâhîm adlı eserde Ebussuûd'un risalesinde son derece yanlış bilgilerin yer aldığını, eğer ona inanarak para vakıflarıyla iş yapılırsa, kıyamet gününde dileyecekleri özrün geçersiz olacağını söylemiştir.[49]

[48] Kurt, age., ss.39-41.
[49] Cevdet, Batur, Yücedağ, age., s.60.

Bu tartışmalara Osmanlı Devleti, para vakıflarını câiz gören ferman ile müdahalede bulunmuştur. Zaman içerisinde para vakıflarının kâr miktarlarını belirleyen ferman ve hükümler çıkarılmış ve para vakıfları kontrol altında tutulmuştur. Bu konuda 1839 yılında vakıf memurlarına bir talimat yollanarak bazı konulara dikkat edilmesi istenmiştir. Osmanlı Devleti'nde bulunan para vakıflarının elde ettikleri gelirleri sene sonunda bir kuruş bile kaybolmadan kayıt altına alınması gerektiği söylenmiştir. Gelir ve gider hesaplandıktan sonra artan bütün paralar korunacak ve diğer sene için saklanacaktır. Bu paralardan hazine için maaş-ı muharrer adıyla para alınmayacaktır. Ancak muhasebe harcı olarak binde on kuruş muhasebe kayıtlarına imzalı kaydederek hazine gönderilmesi bildirilmiştir.[50]

Bu konuda fikir ayrılıkları olsa da para vakıflarına karşı çıkan kişi sayısı savunanlara göre yok denecek kadar azdır. Ayrıca para vakıfları dini, îctimâî ve iktisadî hizmetlerde bulunduğu için devlet adamları ve şeyhülislâmlar tarafından desteklenmiş ve hoş görülmüştür. Hukukî temelleri sağlam olduğu için her zaman denetlenebilmiştir. Köklü bir yapısı olduğu ve halk tarafından benimsenip desteklendiği için uzun yıllar varlığını sürdürmüştür.[51]

Para vakıflarının Osmanlı ekonomisindeki önemini sıralayacak olursak;

1- Vakfedilen para, kullanılan işlemler sayesinde düzenli bir gelir haline gelmiştir. Bu gelirlerle evler, hanlar, araziler gibi mülkiyetler satın alınmıştır. Hem toplanan sermaye hem de vakıflardan elde edilen kira gelirleri vakfın giderleri için kullanıldığı gibi kişisel varlıklara bağlanarak ekonomiye katkı sağlamıştır.
2- Bazı eğitim kurumlarının, kamu görevlilerinin maaşları, din ve sağlık hizmetlerinin giderleri para vakıfları tarafından finanse edilerek devlet üzerindeki ekonomik yüke yardımcı olmuştur.
3- Para vakıfları sosyal güvenlik aracı işlevinde bulunmuşlardır. Buna örnek olarak, Yeniçeri Ocağı üyeleri arasında Orta Sandığı adı altında kurulmuş sosyal güvenlik hizmeti veren kişiler arasında yardımlaşmayı sağlayan topluluklar kurulmuş ve finanse edilmiştir.
4- Yardıma muhtaç insanlara karşılıksız yardımda bulunulmuştur.

[50] Doğan, agm., s.25
[51] Şimşek, agm., s.220.

5- Yetimler, borçlular, dul kadınlar ve yardıma ihiyacı olan öğrencilerin kıyafet ihtiyacı, beslenmesi, eğitimi için gerekli malzemeler para vakıfları tarafından karşılanmıştır.
6- Para vakıfları, yoksul insanlara yardım amaçla kullanıldığı gibi, tutuklu insanların ailelerine yakacak tedarik etmek, giyim ve yemek ihtiyaçlarını karşılamak için de kullanılmışlardır.
7- Para vakıflarının idaresi için yönlendirilen kişiler sayesinde işsizliğin azalmasına da katkı sağlanmıştır.[52]

Ancak gerek İstanbul'da gerekse diğer şehirlerde para vakıflarının sayısı oldukça fazladır. Sadece İstanbul'da 1456-1494 tarihleri arasında 41 adet para vakfı kurulmuş ve bu vakıfların toplam sermayesi 728.600 akçedir. Bu rakam İstanbul para vakıflarının %3.56'sını oluşturmaktadır. Yani bu dönemde bulunan para vakıflarının toplam sermayesi ortalama 20 milyon akçeye ulaşmıştır. 1495-1519 tarihleri arasında 244 adet para vakfı kurularak toplam 3.594.125 akçe vakfedilmiştir. 1520-1546 tarihleri Para vakıfları aleyhinde fermanlar gönderildiği zamanı içine alsa da 653 adet para vakfı kurulmuş ve 13.253.736 akçe para vakfedilmiştir. Yani para vakıflarına karşı olan görüşler halk tarafından benimsenmemiştir.[53] Aşağıdaki tabloda bunu görebilmekteyiz.[54]

Zaman	Yer	İncelenmiş vakfiyelerin Adedi	İncelenmiş vakfiyelerin nakit paralarla ilgili olanları	Vakfedilmiş nakit paraların akçe olarak toplamı
1456-1548	İstanbul	1517	1161(%46)	22.770.341
1561	Bursa	1517	159	3.349.046
1585-1683	Türkiye	313	71(%22)	74.092.563
1700-1800	Türkiye Geneli	330	97(%28)	42.120.220.

Tablo 2. Belirtilen Zaman Dilimi İçerisinde Kaydedilmiş Para Vakıfları

[52] Yakup Ülker, Cengiz Toraman, "Osmanlı Devleti'nin Sosyal ve Ekonomik Hayatında Para Vakıflarının Rolü ve Muhasebe Uygulamaları", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı:2, 2012, ss.79-80.
[53] Akgündüz, age., s.225
[54] Yediyıldız, age., s.118.

Bir diğer istatistikte XVIII. Yüzyılda para vakıflarını kuranların hangi meslekleri icra ettikleridir. Aşağıdaki tabloda bu gösterilmektedir.[55]

Meslekler	%100
Devlet Adamları	42,70
Ulemâ	16,00
Tarikat Şeyhleri	9,75
Esnaf ve Zanaatkârlar	2,45
Mesleksizler (Erkek)	11,00
Mesleksizler (Kadın)	18,00

Tablo 3. Para Vakıflarını Kuranların Meslekî İstatistikleri

1.3.2. Para Vakıflarının Kuruluşu

Bir vakfın kurulabilmesi için belirli aşamaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bunları sıralamak gerekirse; vakfın kuruluş amacı, hangi gelirleri sağlayacağı ve bunların işletim modeli ve işlenen gelirin ne şekilde harcanacağının belirlenmesi gerekmektedir. Osmanlı döneminde bu bilgiler günümüzde tüzük diyebileceğimiz vakfiye adı verilen defterlere kaydediliyordu. Vakfiyeler senet ve hüccet şekline tanımlanabilirler. Vakfiyelerde, vakıfların nasıl işletileceğine dair bilgilerin yanında, vakfın ne olduğu, vakfı hangi mütevellinin yöneteceği, vakfedilen şeylerin açıklanması, vakfın şartları, mütevellinin itirazı ve hâkimin bu konuda hükmü, vakfın işlemesine engel olacaklara beddua, tarihler ve şahitler kısımları yer alırdı.[56] Bu şekilde kişilerin bir araya gelmesiyle bir vakıf kurulabildiği gibi, kişinin vasiyeti üzerine mal varlığından vakıfta kurulabilirdi.[57]

Diğer vakıflarda olduğu gibi para vakıflarının da kurulabilmesi için, vakfı kuracak kişinin akıl sağlığının yerinde olması, karar verme yetisinde noksanlık olmaması gerekmektedir. Gerekli şartlara sahip olan kişi, kurmak istediği vakıfla ilgili vakfiyesini oluşturarak mütevelliye teslim eder ve beraber kadıya giderek başvururlardı. Kadı gereken şartların sağlandığına karar verirse, vakıf kurucusu kadının huzuruna çıkarak sundukları vakfiyedeki bilgilerin doğruluğunu anlatır, mütevelli de onu tasdik ederdi.[58]

[55] Yediyıldız, age., s.145.
[56] Günay, Demir, age., s.36.
[57] Özcan, age., s.51.
[58] Çiftçi, agm., ss.82-83.

İnsanların para vakıfları kurmalarının bazı sebepleri vardı. Bunları beş ana başlıkta toplamak istersek; Kıraat, dini hizmetler, bayındırlık faaliyetleri, eğitim faaliyetleri ve hayır işleridir. Kıraatte, para vakıflarında elde edilen gelirle kur'an okutulurdu. Vakfın kurucusu için olabileceği gibi yakınlarının ruhu için her gün, on beş günde bir, ayda ya da yılda bir olmak üzere cüz veya hatim okutulması hizmeti verilir. Bu hizmetin bedeli genellikle bir akçe olarak belirlenmiştir. Dini hizmetlerde, cami, medrese gibi yerlerin temizlik, aydınlatma, tamirat, su gideri gibi giderleri karşılanırdı. Bayındırlık faaliyetlerinde, cami, mescit, imaret, kuyu bakımı, su tesislerinin bakım ve onarımı vb. giderler karşılanırdı. Eğitim faaliyetlerinde, medrese gibi eğitim kurumlarının giderleri karşılanırdı. Hayır işlerinde ise, fakirlere ekmek dağıtımı gibi insanların temel ihtiyaçlarına yönelik hizmetler verilmekteydi.[59]

Para vakıflarında vakfedilen paralar veya sermaye asl-ı mâl olarak geçmektedir. Asl-ı mâlın muhafaza edilmesi, vakfın geleceği için çok önemlidir. Bu sebeple vakıf kurucuları, borç verirken çok tedbirli davranmışlardır. Vakıf sermayesiyle yapılan işlemler vakıf yönetimi ve denetimi tarafından kontrol altında tutulmuş, muhasebe kayıtları periyodik olarak denetlenmiş, borç işlemlerinin kefil ve rehin gibi teminatlar altına alınarak kadı defterlerine kaydı sağlanmıştır. [60]

1.3.3. Para Vakıflarında Fon Kullandırma Sistemleri

Para vakıfları, vakfın gayrimenkul malını değil parasını vakfetmesiyle gerçekleşen bir vakıf türü olduğu için diğer vakıflardaki gibi cayma söz konusu olamaz. Vakfedilen para ebedi olarak vakıf olarak kullanılır, paranın vakıf yöneticileri tarafından işletilmesiyle elde edilen gelir, tekrar yardım ihtiyacı olanlara harcanırdı.[61] Para vakıflarının işletilmesinde vakıf faaliyetlerinin sürekliliği ve devamlılığı için reel varlığa dokunulmamasına özen gösterilmiş, kârdan/fâizden bir miktar para vakfa verilmiş ve bu meblâğ da vakfın çeşitli ihtiyaçlarının, faaliyetlerinin karşılanmasında kullanılmıştır. Bu sayede vakıflar uzun yıllar varlığını sürdürmüşlerdir.[62]

[59] Betül Aşar, "İslam Hukuk Tarihinde Para Vakıfları ve Finansman Kaynağı Olarak Kullanılması", Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun, 2011, s.8.
[60] Çiftçi, agm., s.84.
[61] Yakup Ahvab, "Kalkandelen Para Vakıfları", *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 2017, ss.52-53.
[62] Ahvab, agm., ss.59-60.

Para vakıfları, genel olarak %15'i geçmeyecek bir faiz oranıyla işletilerek gelir temin etmişlerdir. Binlerce kişi düşük faiz oranıyla ticaret sermayesi elde etmişlerdir. Bu ilgi ile Osmanlı vakıflarının yarıdan fazlası para vakfi haline gelmiştir. Bu para vakıfları, kişilerin hem zenginliklerini koruma kaygılarını gidermiş hem de banka fonksiyonu görerek ticari hayata katkıda bulunmuşlardır. Nakit zengini olan kişiler para vakıflarını tercih etmişlerdir. Okullar gibi toplum hizmetlerine bağış yapmak isteyen tüccarlar ve borç para veren kişiler para vakıflarını tercih etmişlerdir.[63]

Para vakıfları, faizsiz kredi uygulamasının örnekleridir. Para vakıflarında biriken fonlar, kuruluş şartlarının yer aldığı vakfiyelerine göre insanların tasarrufuna bırakılıyordu. Bunlar şu şekilde özetlenebilir;

- Mudârebe: Emek-sermaye ortaklığı
- Bidâa: Vakıf, parayı hayır amacıyla işleterek kârın tamamını vakfa geri verir
- Karz-ı Hasen: Ödünç verme
- Muâmele-i Şer'iye: Vakıf para ile peşin mal alıp vadeli satmak yoluyla kâr elde etmek[64]

1.3.3.1. Mudârebe

Mudârebe kelimesinin sözlük anlamı yol tepmektir ve darb fi'l-arz deyimindeki darb kelimesinden türetilmiştir.[65] Mudârebe daha çok şahıslar arasında kurulan bir ortaklıktır. Güvene dayalı bir işlemdir.[66]

Bir tarafın sermayesini diğer tarafın emeğini ortaya koyduğu kâr paylaşımı esasına dayalı ortaklıktır.[67] Bu işlemde para koyana Rabb-ul-mal, emeğine koyana mudarib adı verilir. Burada sermayesini koyan taraf para vakfıdır. Mudaribin herhangi bir sermaye kaybına karşı sorumluluğu yoktur. Ancak kar elde edildiğinde mudarib, anaparayla birlikte faizin bir kısmını para vakfına verirken faizin diğer

[63] Ülker, Toraman, agm., ss.69-70.
[64] Havva Selcen Yaşar, "XIX. Yüzyıl Uşak Para Vakıfları", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2017, ss.29-33.
[65] Cengiz Kallek, "Mudârebe", *TDVİA*, C: 30, s.359.
[66] Özcan, age., s.74.
[67] İrfan Türkoğlu, "Osmanlı Devletinde Para Vakıflarının Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkileri", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C: 28, Sayı: 2, 2013, s.191.

kısmını kendisi alır. Ancak eğer bir sermaye kaybı olursa bu durumda para vakfının kapanması durumu ortaya çıkabilir. Bu durumda yatırım yapılan alanın iyi değerlendirilmesi uzmanlardan yardım alınması gerekmektedir. Bu yüzden bu yönteme çok başvurulmamıştır.[68]

Öncelikle mudâbere işlemi için kişilerin gerekli ehliyete sahip olmaları gerekmektedir. Örneğin, ölümcül hasta ve reşit kadınlar bu işlemi yapabilirken, Mâlikîler evli kadının kocasından izin alması gerektiğine inanırlar. Gayrî Müslimlerin işlemlerinde ise şerî hukuk uygulandığı için uygulamada sıkıntı yaşanabileceği düşünülmüş ancak mudâberede eğer bir Müslüman varsa bunun sorun olmayacağı kararlaştırılmıştır. Anlaşmada işlemi tanımlayan kelimelerin kullanılması yeterlidir. Sermayenin miktarı, cinsi ve vasfı nakit para, bakır para ve meşkûk olmayan altın ve gümüş olmalıdır. Kârın da ne şekilde paylaşılacağı başta belirlenir.[69]

Ancak kâr miktarının belirlenmesi faiz olarak kabul edileceği için Mudârebe bozulmuş olur. Hesap dönemi geldiğinde Mudarib yani işletmeci işgal parası kadar işçilik ücreti alır, kalan kârın hepsini sermaye sahibi alır. Eğer ki bir zarar varsa ve Mudaribin bu zararda kasıtlı bir hareketi, kusuru ve kastı yoksa zararın da hepsi sermayedara kalır. Mudaribin sadece emeği ziyan olur. Hatta Mudarib yılın sonunda meydana gelen zararı üstlense bile, kastı yoksa bu anlaşma da geçersiz olur. Bu konudaki fetva şöyledir: *"Zeyd, Amr'dan, Mudarabe yöntemiyle şu kadar akçe aldıkta, Zeyd; anaparaya zarar tereddüp ederse, zararı ben çekeyim, deyip, belirtildiği üzere temessül verdikten sonra, Zeyd zikredilen meblâğı işletirken, anaparaya, kastı olmaksızın zarar terettüp eylese, Zeyd'e zararı tazmin lazım olur mu? Cevap: Olmaz."*

Bu konudaki diğer bir fetva ise; "Zeyd, Amr gemisiyle her ticaret seferi yaptıkça, şu kadar akçe kâr vermek üzere anlaşsalar, akit sahih olur mu? Cevap: Olmaz."

Çatalcalı Ali Efendi'nin bu konudaki 1691 yılındaki fetvası şu şekildedir; *" Zeyd, Amr'a Mudarabe yoluyla şu kadar akçe verse Amr, Zeyd'e meydana gelecek*

[68] Cantürk Kayahan, İrfan Görkaş, "Osmanlı Dönemi Bölgesel Kalkınmanın Finansman Aracı Olarak Para Vakıflarının Kullanımı", *Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD)*, Sayı: 44, Ekim 2009, s.217-218.
[69] Kallek, agm., ss.360-631.

olan kârdan yılda 300 akçe verip, geri kalan kâr Amr'a ait olmak üzere verip, Amr dahi, parayı çalıştırdığı yıllarda meydana gelen kârdan Zeyd'e yıllık 300 akçe verdikten sonraa Amr vefat etse, sermaye sahibine verilen dışında, Amr için ecr-i misil kadar akçe kalmışsa Amr'ın mirasçıları, daha önce kârdan, yıllık olarak verilen akçeleri ellerinde bulunan anaparadan kesmeye kadir olurlar mı? Cevap: Olmazlar."[70]

Mudarib, herhangi bir şarta bağlanmadıysa her türlü ticari işlemi yapabilir. Ancak eğer rabb-ul-mâl yani sermayedar izin vermezse, mudarib sermayeyi aktaramaz, ödünç veremez, borçlanamaz veya bağışlayamaz. Aralarında kayıtlara geçirilmiş anlaşma şartlarının dışına çıkılamaz.[71] Mudarib, verilen yetkiyle yapacağı işlerde eğer para kaybedilebilecek yüksek risk varsa, yapılacak işlem işin niteliğine uygun olup olmama durumu söz konusuysa bir işlem yapmadan önce özel izin alır. Rehin, takas, veresiye alışveriş, borçlanma, sermaye ile iş seyahatine çıkma, sermayeleri karıştırma, alt mudarib istihdam etme, portföyü aşan miktarda alım yapma gibi riskli yatırım hareketleri özel izine tâbi olarak görülür.[72]

Mudarib, işletmeyi kendisi üstlenebildiği gibi kendisine yardımcı kişileri de kullanabilir. Buna alt mudarib istihdamı adı verilir. Ancak bazı âlimler bunun özel izine tâbi olacağını belirtmişlerdir. Çünkü mudaribin aynı anda iki sermayedarla çalışması veya aynı sıfatla başka iş yerinde çalışması şirket menfaatlerini korurken problemler olabileceğini belirtmişlerdir.

Bu ortaklığın herhangi bir aşamasında sermayenin tamamı kaybolursa anlaşma fesh olur. Oluşan zarardan sermayedar sorumludur. Mudaribin meydana gelen kayıptan hiçbir sorumluluğu yoktur. İşletmeci, büyük bir kayıp meydana geldiyse anlaşmayı fesh edebildiği gibi az bir bütçeyle şirketi yönetmeye devam edebilir. Eğer vade sonunda işletme zararı ortaya çıkarsa, kârdan zarar karşılanır, eğer kâr bunu karşılamaya yetmezse işletmeci emeğinin karşılığını almadan, sermayedar da parasından vazgeçerek zarara ortak olmuş olur. Ancak mudarib

[70] Hamdi Döndüren, "Kârla İlgili Şartlar", *Altınoluk Dergisi*, Sayı: 61, Mart 1991, s. 29.
[71] Yakup Özsaraç, "Para Vakıfları ve Risk Sermayesi Örnek Olay (Vakıf Risk Sermaye A.Ş.)", Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2008, s.93.
[72] Kallek, agm., s.361.

bilerek şirketi zarara sokmuşsa, zararın karşılanmasından tamamen yine mudarib sorumludur.[73]

Mudâberenin iki türlü bozulması durumu vardır. Bunlardan birincisi fesihtir. Herhangi bir sebepten fesh edilen ortaklık sonucunda bütün sermaye nakit paraya çevrilerek paylaşım gerçekleşir. İkinci durum ise infisahtır. Taraflardan birinin ölümü ya da karar verme yetisini kaybetmesi, anlaşmanın süresinin dolması infisâh sebeplerinden sayılmaktadır. Bu durumlardan birinin oluşması halinde mudârebe sona erer ve mal taksimi yapılır.[74]

Modern hukukçular Mudârebe için biriktirme sandığı, sigorta ve faizsiz banka gibi müesseselerin esası olarak kabul etmektedirler. Mudârebe, para vakıflarının paralarını işletmeleri için en uygun yöntem olarak kabul edilse de pek tercih edilmemiştir.[75]

1.3.3.2. Bidâa

Bad kelimesi sözlükte kesip ayırmak anlamına gelmektedir. İbda' kelimesi de bu kelimeden türetilmiş bir malı sermaye olarak vermek anlamına gelmektedir. Bidâa bir fıkıh terimi olarak da, kârın tamamının sermaye sahibine ait olması şartıyla işleticiye sermaye verme anlamına gelir.

İslam hukukunda ibda' hukukî bir işlem türü olarak tanımlamak gerekirse; *"*bir kimsenin kârı tamamen kendisine olması şartıyla bir kimseye işletmesi için sermaye vermesi*"* olarak tanımlanır.[76] Bidâa, fakir insanlara iş kurabilmeleri için kârsız ve faizsiz olarak kredi vermesidir.[77] Osmanlı Devleti'nde bazı para vakıfları kurulurken, fakir ve muhtaçlara kredi ve ödünç para verilmesini ve bundan kar istenmemesini şart koşulmuştur. Hatta mütevelli paraları kâr getirmek üzere işletemezdir.[78]

Bu işlemde kullanılan isimler; bidâa; sermaye, muhdi; sermaye veren kimse, müstebdi; sermaye alan kimse olarak geçer. Vakıflar açısından bidâa da, para

[73] Kallek, agm., s.362.
[74] Kallek, agm., s.363.
[75] Akgündüz, age., s.228.
[76] Fethi Gedikli, "İbdâ", *TDVİA*, C: 29, 1999, s.263.
[77] Özsaraç, agt., s.99.
[78] Akgündüz, age., s.228.

işletilerek karı vakfa geri döner ve böylece bu parayla insanlara yardım edilebilirdi. Bu yardımdan vakıf karşılık beklemezdi.[79]

Bidâa, bir malın satımına karşılıksız yardımcı olma yöntemi olmasının yanında, iyilik yapmak, hayır işlemek veya kendi sermayesiyle vakıf sermayesini birleştirerek hem kendine hem de vakfa yardım etme yöntemidir. Dönemin sonunda hem işletmeci kazanabileceğinden, yatırım yapabileceğinden daha fazla yatırım yapıp kazanabilir hem de vakıf kazanabilirdi.[80] Bidâa, tüccarların çok kullandığı yöntemlerdendir. Bidâa kâra götüren yol olarak görülmektedir.[81]

Bu işlemde para vakfı, mülkiyeti elinde tutmaktadır. İşleten kişi de bir çıkar elde etmemektedir. Sadece hayır amaçlı yapılmaktadır. Vakıf bu süreçte tam olarak ne kadar kâr elde edeceğini bilemeyeceği için bu yöntem vakıflar tarafından tercih edilmemiştir.[82]

1.3.3.3. Karz-ı Hasen

İkraz, kelime olarak ödünç para verme anlamına gelir. Karz, Arapça ödünç vermek, almak anlamlarında kullanılır.[83] Karz-ı Hasen, yoksullara ve darlığa düşen esnaf ile tüccara ödünç para vermek için kullanılan bir yöntemdir. Ödünç verme amacıyla hareket edildiği için paraya bir faiz uygulanmaz, borç süresi dolunca sadece verilen anapara geri alınır. Bir nevi faizsiz kredi uygulamasıdır.[84]

Nadiren uygulanmıştır. Çünkü ödemeler gecikirse, para enflasyona bağlı olarak çok fazla değer kaybedebilmektedir. Bu sebeple çok güvenilir kişilere kefil karşılığı uygulanmıştır. Herhangi bir kişiye sadaka vermekten daha hayırlı görülse de değer kaybetme riski fazla olduğu için çok fazla uygulanmamıştır.[85]

Ancak bazı vakıfnamelerde, vakfın nakit parasının karşılıksız ve faizsiz olarak yoksullara ve ihtiyaç sahiplerine verilmesi şart koşulmuştur. Ayrıca bu

[79] Özcan, age., s.75.
[80] Özsaraç, agt., s.99.
[81] Hamdi Döndüren, "Mudarabe'nin Avrupa'ya Geçişi: Comenda", *Altınoluk Dergisi,* Sayı: 62, Nisan 1991, s.32.
[82] Kayahan, Görkaş, agm., s.218.
[83] Kurt, age., s.84.
[84] Hamdi Döndüren, "Karz-ı Hasen", Altınoluk Dergisi, Sayı: 63, 1991, s.31.
[85] Özcan, age., s.73.

vakıfların paralarının da kâr getirecek yöntemlerle işletilmesi de yasaklanmıştır. Ancak mütevelli karzı yasaklanan parayı birine ödünç verirse, işletmeciden kâr talep edemez. Ödünç parayı alan kişi bir miktar kâr verip, bu paranın vakıf giderlerine harcanmasını talep edebilir. Fakat bu para anapara ödemesi kabul edilmez.

Karz-ı Hasen yöntemiyle kısa vadeli küçük krediler temin edilebilir. Daha çok ihtiyacı olanlar, az maaşa sahipler ve sabit gelirli olanların kısa süreli sıkıntıları giderilebilir. Karz-ı Hasen uygulaması toplumun belli orandaki faizsiz kredi ihtiyacının karşılanmasını sağlamıştır.[86]

1.3.3.4. Muâmele-i Şer'iye

İslam hukukunda faizin yasak olması sebebiyle geliştirilen çözümlerden birisi de Muâmele-i Şer'iye işlemidir. Ödünç verilen paradan kâr sağlamak meşrulaştırılmaya çalışılmıştır. Bu işlemden anapara ve kâr kesinlikle elde edildiğinden dolayı para vakıflarında en çok tercih edilen yöntemdir.[87]

Fıkıh kitaplarında bey'ül-îne olarak geçen bu işlem türü Osmanlılarda Muâmele-i Şer'iye olarak geçmektedir. Bey'ül-îne, bir malın veresiye olarak satılıp, alıcıya teslim edildikten sonra, yine alıcıdan daha az bir bedele peşin olarak alınmasıdır. Buna örnek, (A) malı veresiye olarak 50.000 Türk Lirasına satılır. Henüz borç ödenmeden, aynı mal 40.000 Türk Lirasına geri satılır. Arada çıkan fark borç verene kâr olarak kalır. Ancak faiz olarak adlandırılmaz. Alım satım sırasında oluşan bir fark olarak kabul edilir.[88]

İbn Ömer'den nakledilen bir hadise göre Hz. Muhammed (s.a.v.) bey'ül-îne'nin Müslümanlar tarafından yapılmamasını söylediği şu sözleri vardır: *"Bey'ül-îne yaptığınızda, öküzün peşini tuttuğunuzda, ziraate razı olup cihadı terk ettiğinizde, Allah (c.c.) sizin üzerinize bir aşağılık musallat eder ki, tekrar dininize dönünceye kadar onu çekip almaz."* Bu sözlerle Hz. Muhammed Müslümanların cihad yolundan ayrılmadan, her türlü işte başarılı olarak Müslüman olmayanların kontrolünde olmalarını engellemesini, Müslümanların üretip, gelişmesini tavsiye etmiştir.[89]

---

[86] Döndüren, agm., s.31.
[87] Beşir Gözübenli, "Türk Hukuk Tarihinde Vakıf Mallarının Faizli İşletilmesi Hakkında Tahlili Bir Değerlendirme", *Vakıf Haftası Dergisi*, 1994, s.57.
[88] Akgündüz, age., s.229.
[89] Gözübenli, agm., s.59.

Muâmele-i Şer'iye, faizin yasak olması sebebiyle ticarette sıkıntı yaşayan Müslüman kesimin nakit sıkıntısını çözmek amacıyla ortaya çıkmış bir sistemdir. Borç veren, borca karşılık almak istediği faizi direk alamayacağı için bir takım işlemler yapmaktadır.[90] Bu işlem sadece vakıf mallarının borç olarak verilmesi şeklinde olmayıp, gerçek şahıslar arasındaki borçlanma işlemlerinde de uygulanmaktadır.[91]

Bunlardan birincisi; mütevelli borç isteyen kişiye vadeli olarak bir malı satar. Kâğıt üzerinde malı satın alan şahıs, üçüncü bir kişiye malı peşin olarak daha düşük bir fiyata satar. Üçüncü şahısta aynı malı bu fiyattan tekrar mütevelliye satar. Mal tekrar mütevelliye daha düşük bir fiyata dönmüş olur. Bu şekilde mütevelli kâr sağlar. Bunu şu şekilde örnekleyebiliriz. A, B'den bin lira almak ister. B, bin liralık malını 1150 liraya bir sene vadeyle A'ya satar. A da satın aldığı malı C'ye bin liraya peşin olarak verir. C'de aldığı malı tekrar B'ye aynı fiyattan satar.

İkincisi ise; karz ve hibe anlaşmasından oluşur. Mütevelli, borç para isteyen şahsa bir malı belli bir süre vadeli olarak ödünç verir. Ödünç alan kişi, üçüncü bir kişiye malı bağışlar ve o kişi de malı tekrar mütevelliye bağışlar. Örneğin; A, B'den bin lira borç alır. Ayrıca, 1150 TL'ye B'den bir mal satın alır. Malı C'ye bağışlar, C'de B'ye bağışlar. Böylece B 150 TL kâr elde etmiş olur.[92]

Ancak bu paraların işletilmesinde yüksek faiz uygulanarak tefecilik faaliyetleri yapılabileceği için faiz oranlarında kısıtlamaya gidilmiştir.[93] Ebüssuud Efendi bu konuda bir fetva yayınlamıştır ve faiz miktarı sorunları çözülmüştür. Ebüssuud Efendi, faiz miktarının %15'i geçmemesini belirtmiş, eğer bu kuralı uygulamazlarsa bunun cezasının hapis olduğunu söylemiştir. Bu uygulama bütün Osmanlı topraklarında uygulanmış, daha sonra gelen padişahlar da bu uygulamayı onaylamışlardır. Bu fermandan sonra daha yüksek oranda faiz uygulandığı görülmediği gibi 1680 tarihli Narh Kanununda bu oran %10'a indirilmiştir.[94]

Ancak bu kârın alınabilmesi için, kâr üzerinde anlaşmaya varılmış olması germektedir. Aksi takdirde kâr istenemez. Kârın alınabilmesi için de borcun devam

[90] Özcan, age., s.54.
[91] Gözübenli, agm., s.57.
[92] Akgündüz, age., s.231.
[93] Kayahan, Görkaş, agm., s.218.
[94] Akgündüz, age., s.232.

ediyor olması gereklidir. Eğer bu süreçte borçlu ölürse, borç peşin hale gelir. Ölen kişinin mirasından borç ödenirse, ödendiği tarihe kadar olan kâr istenir. Mütevellî borcun aslını da kârını da alabilir. Ayrıca vakfın verdiği borç, hangi para birimi ise vakıf borcunu o cinsten geri isteyebilmektedir. Burada amaç, vakfın değişen borç değerinden dolayı zarar etmesini engellemektir. [95]

Muâmele-i Şer'iye işlemi yapılırken, faize sebep olacak para alım satımı yapılmamasına dikkat edilmiştir. Alınacak faiz miktarının mutlaka mal alım satımıyla elde edilmesine dikkat edilmiştir. Bu işlemi faizden ayıran bazı özellikler ve kurallar vardır. Bunlar;

1- Yapılan işlem bir faiz işlemi değildir. Bu sebeple helal olarak kabul edilir.
2- Mu'âmele-i Şer'iyye işlemi yapılmadan bir borç alma verme varsa burada borçlu aldığı borçtan fazla para ödemez.
3- Eğer borç zamanında ödenemezse buna bir gecikme faizi uygulanmaz.
4- Alacaklı alacağı faizi anapara borcu bittikten sonra tahsil edebilir.
5- Eğer bir borç erken ödenirse, kalan süreye bedel olan kâr miktarı düşürülür.
6- Devlet, işlemde uygulanan faize kişilerin mağdur olmamaları için sınırlama getirebilir.

Bu borçlanmalarda borçlunun borcundan fazla ödeme yapması imkânsızdır.[96]

1.3.3.5. Bey' Bi'l-Vefâ

Bey' bi'l-vefâ işleminde nakit paraya ihtiyacı olan kişi, sahip olduğu bir malını, mülkünü borç aldığı kişiye borcunu ödeyene kadar kullanması için bırakır. Borcunu ödediği zaman mülkün kullanım hakkını tekrar elde eder.[97] Günümüzde bir hukuk terimi olan intifa hakkının karşılığıdır. İntifa hakkı, başkasına ait taşınır ve taşınmaz mallar üzerinde tam yararlanma sağlayan aynî bir hak olarak geçer. İntifa hakkı sahibi, malı kullanabilir, semerelerinden faydalanabilir ancak tüketemez.[98]

Müslüman halkın faizsiz borç alabilmesi için bulunan yöntemlerden biridir. Sermaye sahipleri verdikleri krediye karşılık bir teminat ve bir kazanç elde

[95] Akgündüz, age., s.233.
[96] Kurt, age., ss.74-76.
[97] Özcan, age., s.70.
[98] Hasan Kayıket, "İntifa Hakkı ve İratlar Üzerinde Tenkis", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Sayı: 72, 2007, Ankara, s.329.

etmişlerdir. Bu, bazı âlimler tarafından rehin olarak kabul edilmektedir. Eğer rehin olarak kabul edilirse, yapılan sözleşmeyle rehin alan, malın sahibi değildir. Taraflardan hiçbiri diğerinin izni olmadan malı bir başka kişiye satamaz. Eğer ki mal, alıcının elinde telef olursa, değeri borca sayılır. Değeri borçtan fazla veya eksik olduğu durumlarda eşitlemek için ödeme yapılır veya borç olarak devam eder. Malın her türlü vergisi, giderleri, tamiri, zekâtı satıcıya aittir. Eğer bu sözleşme sırasında taraflardan biri vefat ederse fesih hakkı varislerine devredilir. Ancak eğer hala borç varsa varisler mala herhangi bir işlem yapamazlar.[99]

Nakit paraya ihtiyacı olan kişi malını rehin bırakarak nakit para alır. Malı ile ihtiyacını karşılarken vakıfta maldan istifade etme hakkını elde eder. Bey işlemleri çeşitli şekillerde yapılabilmektedir. Mukayaza, yani malın mal ile değişimi, semen, malın ücret karşılığı satışı, sarf, paranın para ile değişimi, selem, peşin para ile mal satın almak yapılan işlem türleridir. Ancak bazı durumlarda hak ve sorumluluklar değişmektedir. Bey‘ bil-vefa ile belirli bir süre için alınan borç karşılığında rehin bırakmaktır. Ödünç para olarak düşünülebilir. Bey’il-istiğlal ise malın kullanımı mal sahibinin kullanımından çıkmadan kiralama usulü ile işletmeye devam etmesidir.[100]

1.4. Para Vakıflarının Çöküşü ve Günümüz Katılım Bankalarına Etkisi

Mudârebe bir tarafın sermaye koyması, diğer tarafın bu parayı işletmesiyle kurulan kâr paylaşımına dayalı bir ortaklık biçimidir. Günümüzde de özel finans kurumları mudârebeyi uygulamaktadır. Günümüze uyarlanmış mudârebe ile finans kurumları yatırılan paraları en kısa yirmi sekiz günlük, en uzun bir yıllık vadeli katılım hesapları murâbaha, alt mudârebe, sermaye ortaklığı, finansal kiralama yöntemleriyle işletmektedir. Mudârebe özel finans kurumlarının kurumsal temelini oluşturmaktadır. Özel finans kurumları mudârebe usulüyle toplanan fonları değerlendirmektedir. Hatta ticaretin yanında sanayi, hizmet ve tarım kesimlerinde az da olsa faaliyet göstermektedir.[101]

Sermaye ve emek ortaklığı olan Mudârebenin müesseseleştirilmesi ile sınaî, ticarî ve ziraî teşebbüslerin kısa süreli maddi ihtiyaçları karşılanabilir. Küçük tasarruflar bir araya gelerek bu müesseseler sayesinde yatırıma dönüşebilir. Kârdan hem sermayedar hem de müteşebbisler yararlanarak ticari ilişkiler geliştirebilirler.

[99] Abdülaziz Bayındır, “Bey‘ bil’l-vefâ”, *TDVİA*, C: 6, s.20.
[100] Özcan, age., ss.70-72.
[101] Kallek, agm., s.360.

Bu işletme prensibi yalnızca bir ülkeye değil, uluslararası ekonomik faaliyetler alanında uygulanabilir.[102]

Para vakıfları çok uzun süre sabit faiz oranıyla işlemlerini gerçekleştirmiştir. Faiz oranları bir kez belirlendiğinde bir daha değişiklik yapılması kanunlar tarafından engellenmiştir. Para vakıfları belirledikleri faiz oranlarıyla işlemlerine devam ederken, değişen ekonomik yapı, diğer finans kaynaklarında sınırlamalar olmayışı ve onların gelişmesinde engel teşkil etmemesi para vakıflarının zaman içerisinde önemini ve gücünü kaybetmesine sebep olmuştur. Sarraflar paranın arz talep durumuna göre belirlenen oranları zaman içerisinde ekonomik duruma göre değiştirerek uygulamışlardır. Zaman içerisinde kısmen daha ucuza sermaye sağlayan para vakıflarından borç olarak, üzerine kâr ekleyerek yeniden satan sarraflara para vermek daha anlamlı hale gelmeye başladı. Para vakıfları gelişen piyasa koşullarına ayak uyduramadığı için böylece ve önemini kaybetmeye başlamıştır. Para vakıfları son dönemlerinde Nukûd-i Mevkûfe Müdürlüğünün kontrolüne verilmiş ve bakanlık temsilcisi gibi görev yapmaya başlamıştır. Daha sonra da müdürlük tarafından kontrol edilen vakıf paralarının büyük kısmıyla yeni kurulan Evkaf Bankası hisseleri satın alınmıştır. Çoğunluk hisselerine sahip olunduğu için Evkaf Bankasının yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunu da Bakanlık atamış ve kurulan bu yeni bankayı kontrol etmiştir.[103] Zamanla para vakıfların yerlerini modern bankalar almışlardır.[104]

Günümüzde para vakıflarının temel prensipleriyle çalışan katılım bankaları vardır. Katılım Bankaları, Türkiye Katılım Bankaları Birliği tarafından *"Fon toplama ve fon kullandırma faaliyetleri ile diğer bütün bankacılık işlemlerinde faizin kullanılmadığı, parasal işlemlerde mal ve hizmet hareketlerinin birbirine sıkı sıkıya bağlandığı, her para hareketinin mutlaka bir mal veya hizmete karşılık geldiği; gelirin kâr ve zarar esasına göre bölüşüldüğü finansal sistemdir."* şeklinde açıklanmıştır. Katılım Bankaları, çalışma modeli olarak Mudârebe yöntemini temel almışlardır. Kâr-zarar ortaklığına girerek, faizsiz şekilde kesin kazanç elde

[102]Özsaraç, agt., s.93.
[103] Ülker, Toraman, agm., ss.80-81.
[104] Ülker, Toraman, agm., s.72.

edilebilmektedir. İslam'ın fâizi kesinlikle yasaklamasından dolayı bankalarla iş yapmayan büyük bir kesimin ekonomiye katılmalarını sağlamaktadırlar.[105]

Katılım Bankaları ile Para Vakıfları birçok açıdan birbirine benzemektedirler. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz;

Felsefi açıdan; Para Vakıfları, hem bireysel hem de toplumsal ihtiyacı karşılamak, toplum yararına çalışan kişi ve kurumları desteklemek amacıyla kurulmuşlardır. Katılım Bankaları da, para vakıfları gibi İslami kurallara uyarak bireysel ve kurumsal ihtiyaçların karşılanması, ticaretin ve üretimin teşvik edilmesi, insanlara paralarını değerlendirmeleri için destek olunması amacıyla kurulmuşlardır.

Kuruluş amacı açısından; Para Vakıfları, kuruldukları bölgenin, dini, kültürel, eğitim, sağlık, altyapı gibi konularda yardımcı olmak için finansman aracı olarak kurulmuşlardır. Katılım Bankaları da fâizden çekinen kesimin ekonomiye katılarak toplumun kalkınmasına katılmaktadırlar.

Faaliyette bulunulan iktisadi sistem açısından; Para Vakıfları, enflasyonun düşük olduğu, madeni paraların kullanıldığı bir sistemde faaliyet göstermektedir. Fakat para vakfının geleceği, fonların geri gelmesine bağlıdır. Bu sebeple güvenilir kefile ihtiyaç duyulmaktadır. Katılım Bankaları, İslami esasları dikkate alarak faaliyet göstermektedirler. Ticareti teşvik amacıyla malın ya da ticaretin finansmanını sağlarlar.

Rehber olması açısından; Para Vakıfları'nın rehberi Kur'an-ı Kerim, hadis, icma heyetinin beyanları, vakfiyenamenin esası ve mütevelli heyetinin kararıdır. Katılım Bankaları da İslami esasları dikkate aldığı gibi bankacılık kanunu ve dayanışma kurullarının kararlarına bağlı olarak çalışırlar.

Çalışma prensipleri açısından; Para Vakıfları'na bağışlanan mallar ve paralar para vakıflarının vakıfnamelerinde belirtilen ilke ve kararlara göre mütevellî heyetinin onayıyla tasarruf edilirlerdi. Vakıf malı helal mal olarak geçtiği için amacı dışında kullanılamazdı. Katılım Bankaları da, İslam ilkeleri ile hareket etmektedirler. Temelinde ticareti kolaylaştırma ve taşınır veya taşınmazı finanse etme yer

[105] Halime Önk, *Osmanlı Dönemi Para Vakıflarıyla Günümüz Katılım Bankalarının Karşılaştırılması*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar, 2015, s.31.

almaktadır. Ayrıca yatırımcılarla kâr zarar ortaklığı kurarak İslamî usullerle yatırımlarını değerlendirme imkânı sağlar.

Kuruluş şekli bakımından; Para Vakıfları vasiyet yoluyla kurulabildiği gibi gerçek kişiler tarafından da kurulabilir. Vakfın kuruluş amacı ve ilkelerinin yer aldığı vakfiye, vakfın kurulduğu bölgenin kadısının onayına sunulur. Şahitlerin huzurunda kayıt altına alının vakıf için mahkeme genel giderleri adı altında harç ödemesi de yapılır.

Sermaye bakımından; Para Vakıfları'na belirli bir mal, para vakfedilebildiği gibi bir yerin kirası da vakfedilebilir. Katılım Bankalarında ise 5411 sayılı Bankacılık Kanununa göre ödenmiş sermayenin en az otuz milyon Türk Lirası olması şartı konulmaktadır. Katılım Bankaları da, Bankalar kanununa uyarak, belirli sermaye şartlarının sağlanması ile Anonim Şirket statüsünde, kurucularının gerekli şartları sağlaması gerekmektedir. Hisse senetleri çıkarılır ve bu senetlerin nakit karşılığının olması gerekir. Bu şartlar sağlandıktan sonra Bankacılık düzenleme ve denetleme kurulunun onayıyla çalışmaya başlarlar.

Kuruluş izni bakımından; Para Vakıfları'nın kurucuları hazırladıkları vakfiyenâme ile mütevelli heyetinin şahitliğinde Kadı huzuruna çıkılır. Burada kadının onayıyla sicile işlenir. Katılım Bankalarının kurulması için, Bankacılık düzenleme ve denetleme kurulunun en az 5 üyenin olumlu oyuyla çıkan karar ile kurulur.

Kuruluş şartları bakımından; Para Vakıfları'nın ne şekilde çalışacağı, gelir giderlerin tayini konuları kuruluş aşamasında kurucusunun belirlediği bir mütevellî tarafından belirlenir. Katılım Bankalarının kuruluşunda ana sözleşmenin bankacılık kanununa uygun olması beklenir. Kurucular kanında belirtilen şartlara sahip olmalı, Banka Anonim Şirket olarak kurulmalı, hisse senetlerinin nakit karşılığının çıkarılması ve nama yazılı olması, yönetim kurulunun gerekli nitelikleri barındırması, bütçe ve yapısal örgütlenmeye ait program ilk 3 yıl dikkate alınarak gerekli şartların sağlanması gerekmektedir.

Kurucular açısından; Para Vakıfları'nın kurucularının akıl sağlığı yerinde, vakfetme konusunda özgür ve istekli, ergenlik çağını geçmiş reşit birey olması gerekmektedir.

Yürütme açısından; Para vakıfları kuruluşları esnasında belirtilen kurallara bağlı olarak görevini icra etmektedirler. Ancak bir değişiklik olacaksa kadı fetvasına göre hareket etmektedirler. Katılım Bankaları da Bankalar Kanunu'na tabidir. Bir faaliyette bulunacaksa öncelikle BDDK'nın iznine tabidir.

Fon Toplama ve Kullandırma açısından; Para Vakıflarının fonları kuruluş aşamasında vakfiyede belirtilmektedir. Bu fonlar murabaha, Mudârebe ve müşareke uygulamalarıyla ihtiyaç sahiplerine yardımcı olunmaktadır. Geri gelen bu fonlar para vakıflarının sermayesine eklenerek zamanla para vakfını büyütür ve daha fazla ihtiyaç sahibine ulaşılabilir. Katılım Bankaları da, fonlarını murabaha, mudârebe, müşâreke, istisna, icâra, takâfül, selem, karzı-ı hasen ve sukûk gibi yöntemlerle fon toplanmaktadır. Bu fonlar her müşteri ya da hesap için 100.000 Türk Lirasına kadar devlet garantisi altındadır.

Kâr zarar paylaşımı bakımından; Para vakıflarında Mudârebe ve murabaha isimlerinde işlemler yapılmakta olup, Katılım Bankalarında bu kâr ve zarar ortaklığı adı altında yapılmaktadır.

Müşterilerin riski bakımından; Para Vakıfları, fon kullandırırlarken geri ödemeyi garanti altına almak için güvenilir kefil ararlardı. Katılım Bankaları'nda ipotek sistemi kullanılmaktadır.

Anapara garantisi bakımından; Para Vakıflarının geleceği anaparanın varlığını korumasına bağlıdır bu sebeple para vakıfları güvenilir kefil arayışındadırlar. Katılım Bankalarında anapara garantisi yoktur. Müşteri kâr da elde edebilir zarar da elde edebilir. Eğer zarar elde ederse, bu zarar müşterinin anaparası kadardır.

Sermaye getirisi bakımından; Para Vakıfları'nda amaç yardım etmek olduğu için, işlemler sonucunda Para vakıflarının kazancı %20'den fazla olmaması sağlanmıştır. Katılım Bankaları, piyasa koşullarına göre belirli bir getiri üzerine çalışmaktadır.

Müşterilerle İlişki bakımından; Para Vakıfları mütevellî heyetleri ile müşterilerle iletişim içerisinde bulunur. Müşterilerin ödeme güçleri objektif bir bakış açısıyla olmadığı için rehin veya kefil aranmaktadır. Yerel bir ağ içerisinde işlemler

yapılmaktadır. Katılım Bankaları ise, ulusal ve uluslararası şubeler vasıtasıyla genel profesyonel bir hizmet sunmaktadırlar.

Denetim açısından, Para Vakıfları kurallarının yazılı olduğu vakfiyelere göre çalışıp çalışmadıklarının denetimi nâzirler tarafından yapılmıştır. Katılım Bankaları, BDKK, merkez bankası ve diğer resmi kurumlar tarafından denetlenmektedir.

Reel ekonomiye katkısı açısından, Para Vakıfları bölgesel kalkınmaya, ekonomiye katkısı olan yapılardır. Katılım bankaları da hem bireysel hem de kurumsal ihtiyaçların karşılanmasında önemli kurumlardır.

Vergi bakımından; Para vakıfları çok az bir miktar vergi ödemektedirler. Katılım Bankaları, Kurumlar Vergisi, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Katma Değer Vergisi ve Gelir Vergisi ödemektedirler. Yönetim organları bakımından; Para Vakıfları mütevellî, nazir, kadı, cebi ve kâtip gibi birimlerden oluşmaktadırlar. Katılım Bankalarının, yönetim kurulu, denetim kurulu, danışma kurulu gibi bölümleri vardır.[106]

[106] Önk, agt., ss.83-89

BÖLÜM II
23 NUMARALI SİVRİHİSAR ŞER'İYE SİCİLİNİN TANITIMI

2.1. Sivrihisar

2.1.1. Sivrihisar'ın Tarihçesi

Sivrihisar'ın kuruluş tarihi tam olarak bilinememekle birlikte tarihte değişik isimlerle anılmaktadır. Bunlar; Etiler devrinde Sallpa, Yunan ve Roma devrinde Spalya, Klasik devirde Abrustula olmuştur. Amuriye tahrip edildikten sınra Amuriye(Amorium) ve Mamuriye, Bizans döneminde Justinyanus ya da Justiniapolis, Kazvini tarihinde Sibrihisardır. Zamanla Seferihisar son olarak Sivrihisar olmuştur.[107]

Sivrihisar, ünlü kral yolu üzerinde bulunan bir kent olması nedeniyle ilk çağdan beri önemli bir kent konumundadır.[108] Daha coğrafi bilgiler vermek gerekirse; Sivrihisar, Eskişehir'in güneydoğusunda bulunan Güneş dağının kuzey eteklerinde denizden ortalama 1000 metre yükseklikte kurulmuş bir kenttir. Zamanla ovaya doğru genişlemiştir.[109]

Etrafında bulunan önemli yükseklikler; Çal Dağı 1690 m, Akyokuş 961 m., Adatepe 1400 m., Adatepe önü Boztepe 948 m., Arayıt dağı 1820 m., Yumrukçalı tepesi 1300 m., Sarnıçlı tepe 1361 m., Büylük tepe 1670 m., Çamlıkdağı, Gecek Beli 1525 m., Yediler tepesi 1531 m., Karaburhan sivrisi 11322 m., Karakaya tepesi 1203 metredir.

Tarihi süreç içerisinde Friglerin hâkimiyeti altında Trak asıllı bir kavim yaşamaktaydı. Sivrihisar içerisinde bugün Ballıhisar köyünün bulunduğu yer Pessinus olarak adlandırılmaktadır. Pessinus dönemin en büyük ticaret merkezlerinden biri olmasının yanında dini bir önemi de vardır. Yunan ve Roma mitolojisinde yaratılan her şeyin anası kabul edilen Kybele'nin, Pessinus'ta bulunan Dindymus dağının zirvelerinde ve mağaralarında yaşadığına inanılıyordu. Bu sebeple burada çok büyük bir mabet, bu mabet içinde de ana Tanrıçanın gümüşten heykeli bulunduğu rivayet edilir.[110]

---

[107] Tahsin Özalp, *Sivrihisar Tarihi*, Tam-İş Matbaası, Eskişehir, 1961, s.7.
[108] Halime Doğru, *XV. Ve XVI. Yüzyıllarda Sivrihisar Nahiyesi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1997, s.7
[109] İbrahim Sezgin, "Sivrihisar", *TDVİA*, C: 37, İstanbul, 2009, s.289.
[110] Orhan Keskin, *Bütün Yönleriyle Sivrihisar*, Bayrak Matbaası, İstanbul, 2001, s.12.

M.Ö. 204 yılına gelindiğinde Ana Tanrıça Roma'ya taşınmasıyla Pessinus önemini yitirmeye başlamıştır. Ancak IV. Yüzyıla gelindiğinde Hristiyanlık iyice bölgeye yerleşmiş, Kbyle kültü yasaklanarak Pessinus'taki tapınak yıkılmıştır. Bununla birlikte Pessinus kenti Roma'nın Galata eyaletine bağlanmıştır. VI. Yüzyıla gelindiğinde ise Bizans İmparatoru Justinianus kenti yeniden canlandırma amacıyla adını Justianopolis olarak değiştirmiş ve yeniden inşa ettirmiştir. Ancak inşa ettirdiği yer Pessinus'un olduğu yer değil, günümüzdeki Sivrihisar'ın olduğu bölgedir. Burayı inşa ederek Bizans için hem askeri hem de ekonomik, önemli bir konum haline getirmiştir.[111]

Türklerin hâkimiyeti dönemine gelirsek, Malazgirt Muharebesi'nden sonra Selçukluların hâkimiyetine, 1092'de de I. Kılıçarslan'ın hâkimiyetine geçti. Bu dönemde Sivrihisar Selçuklular için uç merkezi görevi gördü. Zamanla sırasıyla Moğol/İlhanlı idaresi, Karamanoğulları ve Ankara'nın fethiyle 1356'da Osmanlı Devleti idaresine geçmiştir.[112] Bu uzun sürmemiş I. Mehmed'in tahta geçişine kadar hâkimiyetten çıkmıştır. I. Mehmet tahta geçtiğinde Sivrihisar Karamanoğlu'nun hâkimiyeti altındaydı. Hatta Sivrihisar'ı üs olarak kullanıp Bursa'yı kuşattılar. Ancak Mehmet Çelebi bir sonraki yıl 1415'de Karamanoğlu beyliğini yenerek Sivrihisar ve çevresini hâkimiyet altına aldı.[113]

XV. ve XVI. yüzyılda Sivrihisar'ın Bursa'ya o dönemki adıyla Hüdavendigar Sancağına bağlı olan bir nahiye olduğu bilinmektedir. O dönemdeki sınırları günümüz sınırlarından daha fazladır. Bugün, o dönemde var olan 143 köyden 88'i aynı ismini muhafaza etmektedir.[114] Adlarını koruyan köylerden yararlanılarak çizilen sınırlar oldukça geniş bir nahiyeye işaret etmektedir. Güney ve güney doğu Polatlı köyleri arasında hatta Mihalıççık yayalık alanları dışında kalan alanları dışında kalan köyler Sakarya nehrine kadar Sivrihisar nahiyesi içinde olduğu görülmektedir. Güneybatı da doğal bir sınır varken, Karacaşehir nahiyesi ile Sivrihisar nahiyesi sınırdır.[115]

[111] Doğru, age., ss.7-8.
[112] Sezgin, agm., s.289.
[113] Doğru, age., s.11.
[114] Canan Parla, *Sivrihisar Bindirme Tavanlı Camiler*, T.C. Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 23, Eskişehir, 2003, s.10.
[115] Doğru,age., s.14.

1486 yılına gelindiğinde Sivrihisar'da 140 köy vardı. Dönemin nüfus istatistiğine bakıldığında ortalama nüfusun 12000-12500 civarında olduğu söylenebilir. 1521 yılında ise köy sayısı 108'e düştüğü için nüfusta doğal olarak 9500-10000 civarlarına geriledi. XVII. Yy sonlarında köy sayısı 56'ya gerilediği için nüfus iyice azalarak 1500 civarlarında kaldı. Ancak zaman içerisinde nüfusta ciddi bir artış oldu 1893 yılında toplam nüfus 34903'e kadar yükseldi. Hudâvendigar sancağına bağlı bulunan Sivrihisar, vilayet teşkilatı kurulurken, Ankara'ya bağlandı ve Osmanlı Devleti'nin son yıllarında, Eskişehir bir sancak haline dönüştürülünce, Sivrihisar'da Eskişehir'e bağlandı. Cumhuriyet döneminde de Eskişehir' bağlı olarak varlığını sürdürdü.[116]

Sivrihisar'ın önemli şahsiyetleri ve eserleri ise, Ali Cevat'ın eserinde Sivrihisar'da on sekiz adet medresenin bulunduğu geçmektedir. Selçuklular zamanında inşa edilen Sivrihisar ve dolaylarında bulunan bazı eserler ve bunlara ait vakıflar, Karamanoğulları Beyliği ve Osmanlı Devleti döneminde devam etmiştir.[117] Bunlara örnek olarak 1231 yılında Alaaddin Keykubad döneminde vali Cemaleddin Ali'nin yaptırdığı Sülpük Mescidi halen Ulu Camii'ne bitişik durmaktadır. Bir diğer örnekse; İlhanlı komutanı Balto'nun oğlu Melikşah Bey; Çobanoğlu Timurşah tarafından katledilen kardeşi Sultan Şah Bey için Sivrihisar'da bir kümbet yaptırdığını kaynaklardan öğreniyoruz.[118]

Diğer önemli eserlere örnek;

- Seyyid Nureddin ve Soğa Bey Medreseleri,
- Tatlar Mescidi ile Uluğ Bey Camileri,
- Balaban ve Şeyh Baba Yusuf Camileri,
- Küçük ve Kumacık Hamamları (14. Yy.)
- İbrahim Kardeş Türbesi
- Dutluca Köyü Mestan Şeyh (bugün mevcut değil) (14. Yy.)
- Tekürcük Köyü Yatağan Şeyh zaviyeleri (bugün mevcut değil) (14. Yy.)
- Hazinedar, Hoşkadem ve Akdoğan mescitleri
- Hamid, Kayalu, Kethüda ve Faruk mescitleri (bugün mevcut değil)

[116] Sezgin, agm., s.289
[117] Keskin, age., s.22.
[118] Tahsin Altın, "Eskişehir İli Sivrihisar ilçesi (Merkez) Folkloru", Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Haziran 2014, s.14.

- Balaban Camii (1426),
- Ziyaiyye Camii (1492),
- II. Murad dönemine ait Ahi Rüstem Zaviyesi
- Fatih Sultan Mehmed dönemine ait Ahi Hoca Baba Zaviyeleri (bugün mevcut değil) (15. Yy.)
- Çandır, Kavuncu, Karaviran, Yazır, Kepen zaviyeleri (bugün mevcut değil) (15. Yy.)
- II. Bayezıd Dönemi Cafer Tayyar ve Basri Şeyh zaviyeleri (bugün mevcut değil)[119]

XV. ve XVI. Yüzyıllarda Sivrihisar tam planlı kent görünümündedir. Medresesi, kervansarayı, kalesi, hanları, hamamları vb. yapılarıyla tam bir kent oluşumu mevcuttur. Halk mescid ve camilerin etrafında yerleşmiş, kurulan esnaf teşkilatı son derece gelişmiştir.[120] XIX. Yüzyılın ortalarında ekmekçiler, bakkallar, debbağlar, saraçlar, nalbantlar, berberler, yemenciler, sahtiyan, kalaycılar, kasaplar, demirciler, bezciler, kuyumcular, kahveciler, boyacılar, enfiyeciler, niyetçiler, hamamcılar, mumcular, simitçiler ve dülgerler gibi esnaf gruplarının faaliyet gösterdiğini görmekteyiz.[121]

Şemseddin Sami, XIX. yüzyılın sonlarında bölgeye gelmiş ve bölge hakkında Kamus-u Âlâm adlı eserinde bilgi vermiştir. Bu eserde Sivrihisar'da 108 caminin, 20 mescidin, 18 medresenin, 1 rüştiyenin, 108 sıbyan mektebinin, 1 kütüphane ve 32 tekkenin, 1 adet de kilisenin yer aldığından bahseder. Nüfusa dair verdiği bilgiler ise, nüfusun 34902 olduğu ve bunun 400 kadarının Ermeni olduğunu söyler.[122]

Sivrihisar'ın önemli şahsiyetlerinden bahsetmek gerekirse; İstanbul'un ilk kadısı Hızır Bey eğitimine Sivrihisar medresesinde başlamıştır. Tanınmış mutasavvıflardan Aziz Mahmut Hüdâyi, Fatih Sultan Mehmet ve II. Bayezid devirlerinin önemli âlimlerimden Sinan Paşa gibi Sivrihisar'da büyümüştür. Devlet erkânındaki meşhur kişilerin dışında Nasreddin Hoca ve Yunus Emre'nin de

[119] Parla, age., s.9.
[120] Demir, agt., s.19.
[121] Yücel Özkaya, Sivrihisar'ın XIX. Yüzyıldaki Durumuna Genel Bakış, *Tarihte Eskişehir Sempozyumu (2-4 Kasım 1998),* Anadolu Üniversitesi Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 2001, s.15.
[122] Orhan Keskin, age., ss.40-41.

Sivrihisar'da bulunduğu söylenir.[123] Hatta Çandarlı Kara Halil Hayreddin Paşa'nın da günümüzde Sivrihisar'ın Cendere-Candar adını kullanmaya devam eden köyden olduğu varsayılmaktadır.[124]

2.2. Sicil Defterinin Fiziksel Özellikleri

23 Numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili Ankara Milli Kütüphanesi'nde muhafaza edilmektedir. Bu defter, kütüphanede mikrofilmden dijital ortama aktarılarak elde edilmiştir. Bu sebeple defterin gerçek ebatları hakkında bilgi sahibi olunamamıştır. Ancak defter hakkında şu bilgileri verebiliriz; Defter Eskişehir'in Sivrihisar ilçesine aittir. Demirbaş numarası 23 olup, Mikrofilm numarası 7694'tür. 1999 yılında mikrofilme aktarılmıştır. Defter, 191 sayfadan oluşmaktadır. Ancak 67. sayfadan sonrası tamamen boştur. Bu 66 sayfa içerisinde de; 1, 40 ve 44. Sayfalar boş, 56. Sayfa ise mikrofilme aktarılırken büyük bir kısmı silik çıkmıştır. Geri kalan sayfalar basit transkript yöntemi ile Farsça Arapça tamlamalara dikkat edilerek, harflerin üzerlerinde bulunan işaretlerin kullanılmasına dikkat edilerek incelenmiştir.

2.2.1. Defterin İçeriği

Defter; H. 1315-1327, M. 1897-1909 yılları arasındaki vakaları içermektedir. II. Abdülhamid'in 33 yıllık saltanatı dönemini kapsamaktadır. Bu dönem Osmanlı Devleti'nin iç ve dışta karmaşa içerisinde olduğu bir dönemdir. Dış ilişkilerde denge politikasının izlendiği, iç politikada vergi sisteminde düzenlemelerle halkın refah seviyesini yükseltmeye çalışılmaktadır. Dış borçlardan kurtulmak ve devleti tekrar eski dünlerine kavuşturmanın çabalarının olduğu dönemdir.[125]

Defterde para vakıflarının borçlandırma işlemlerinin yanında, mütevelli atamaları kayıt altına alınmıştır. Ayrıca camiler içerisinde yapılan sayımlara dair tutanaklar mevcuttur. İnşa ve tamir edilen binaların defterhaneye bildirildiğine dair bir belge de yer almaktadır.

---

[123] Sezgin, agm., s.289.
[124] Doğru, age., s.12.
[125] Sevim Erdem, "Sultan II. Abdülhamit Devri (1876-1908) Osmanlı Devleti'nde Bayındırlık Faaliyetleri", Basılmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2010, s.1.

2.2.2. Defterde Yer Alan Belge Türü

2.2.2.1. Hüccet

Hüccet, Arapça asıllı bir kelimedir. Delil, vesika, sened anlamına gelmektedir. Osmanlı sistemi içerisinde şer'i mahkemeler tarafından kayda alınan ancak hüküm içermeyen, sadece iki tarafın kadının huzurunda anlaşmaya vardıklarını ya da kadıya teyit ettirdikleri bir konuyu barındıran belgelerdir. Yani bir nevi noter belgesi statüsündedir. Bir sureti kadı huzuruna gelen şahsa verildikten sonra şer'iyye sicillerine kaydedilirdi. Bu belgelerde yapılan incelemelere göre, alım-satım, kira, nafaka, vekâlet, vasiyet, kefalet, şehadet, ferağ, borç, hibe, nezir, keşif, sulh, irsaliye, vs. konularında hüccetler bulunmaktadır.[126]

Bu hüccetler içinde özel yeri olanlar vakfiyelerdir. Bütün vakfiyeler hüccet olarak kabul edilmektedir. Diğer hüccetlerden gerek üslupları gerekse içerikleri bakımından ayrılmaktadırlar. Vakıflarla ilgili her türlü bilginin işlendiği vakfiyeler, içerik bakımından tüzüğü andırdığı için diğer hüccetlerden ayrılırlar. Diğer hüccetlerin dışında, mutlaka bir başlangıç bölümü vardır. Vakfiyeyi incelediğimizde tam bir dava dosyası niteliğinde olduğunu görürüz.[127]

Vakıf hüccetlerinde yer alan idâne yani borç verme ile ilgili bölümlerde, borçlunun adı, adresi, alacaklının adı ve adresi ile borç miktarı ve ödeme zamanını belirten bilgiler yer alır.[128]

Defterde incelediğimiz bütün belgeler para vakıflarıyla ilgili oldukları için hüccet olarak kabul edilmişlerdir.

2.2.3. Defterde Yer Alan İşlemler

Defterde Para vakıflarının 2 tür fon işlemine rastlıyoruz. Bunlardan ilki Muâmele-i şer'iye, ikincisi Bey' bi'l-vefâ İşlemidir. Bu işlemler listelenerek istatistik verileri çıkarılmıştır. Borç verme işlemleri dışında camilere bağışlanan mefruşatın sayım tutanakları yer almaktadır. Bağışlanan bu mefruşatın sayıları listelenerek istatistikleri ortaya konmuştur.

---

[126] Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili,* Kubbealtı Neşriyatı Yayınları, İstanbul, 1994, s.350.
[127] Ahmet Akgündüz*, Şer'iye Sicilleri I*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1988, s.26.
[128] Kurt, age., s.116.

2.2.3.1. Muâmele-i Şer'iye İşlemi ve İstatistikleri

Defterde satılan mal birçok hükümde saat olarak geçmektedir. Bunlar hem Muâmele-i Şer'iye hem de birçok Beyʿ bi'l-vefâ işlemi için geçerlidir.[129] Mushaf-ı Şerîf[130] olarak ve fıkıh kitabı da[131] faiz olarak satılmıştır, ancak Kur'an-ı Kerim satılamayacağı için hediye olarak geçmektedir. Defterde 23 adet Muâmele-i Şer'iye işlemi vardır.[132]

Muâmele-i Şer'iye uygulanırken faiz miktarı senelik %12, %10 ve %9 civarında uygulanmıştır. Faiz miktarı %12 uygulanan 15 işlem[133], %10 uygulanan 1 işlem[134] ve %9 uygulanan 8 işlem vardır.[135] Faiz miktarları kontrol altında tutuldukları için %12 faiz miktarından daha fazla bir orana sahip borçlanma görülmemiştir. Borçların ödeme planı 1[136], 2[137], 3[138], 4[139] veya 5[140] senelik olabilmektedir. Her sene için aynı faiz miktarı uygulanmış, değişen enflasyon oranı dikkate alınmamıştır. Gecikme faizi veya haciz işlemlerine rastlanmamıştır. Ödemelerin hangi sıklıkla ve miktarda yapılacağına dair bilgiler yer almamaktadır. Sadece borcun ne kadar sürede ödeneceğine dair kayıtlar mevcuttur. Borç ödenmediğinde yapılacak olan işlemler hakkında da bilgiler verilmemiştir.

Ayrıca bu işlemlerde genellikle kefil kullanılmıştır. Örneğin; "… El-kefil Kubbeli mahallesinden Hurus oğlu Halil Bin Hacı İbrahim … "[141] Defterde toplam 15 adet[142] kefil olunan işlem görülmektedir.

Aşağıda, 23 numaralı defterde yer alan Muâmele-i Şer'iye işlemlerinin tablolaştırılarak istatistikleri ortaya konmuştur.

---

[129] S.Ş.S. 23/2-1, 4-1, 4-2, 5-1, 5-2, 6-1, 6-2, 7-1, 7-2, 8-1, 8-2, 10-1, 11-2, 12-1, 12-2, 13-1, 14-1, 15-1, 15-2, 16-1, 16-2, 17-1, 17-2, 18-1, 18-2, 19-1, 20-1, 48-1, 51-2, 52-1, 53-1,
[130] S.Ş.S. 23/ 3-2.
[131] S.Ş.S. 23/ 56-2.
[132] S.Ş.S. 23/ 2-1, 6-1, 7-1, 10-1, 11-2, 12-1, 12-2, 13-1, 15-1, 15-2, 16-1, 20-1, 20-2, 48-1, 51-1, 51-2, 53-1, 53-2, 54-2, 56-1,56-2, 57-1, 59-1, 60-1.
[133] S.Ş.S. 23/ 2-1, 6-1, 7-1, 10-2, 11-2, 12-1, 13-1, 14-1, 15-1, 15-2, 16-1, 20-1, 59-1, 60-1.
[134] S.Ş.S. 23/ 12-2.
[135] S.Ş.S. 23/ 48-1, 51-1, 51-2, 53-1, 53-2, 54-2, 56-2, 57-1, 59-1, 60-1.
[136] S.Ş.S. 23/ 2-1, 6-1, 10-1, 13-1, 16-1.
[137] S.Ş.S. 23/ 7-1, 15-2.
[138] S.Ş.S. 23/10-2, 59-1, 60-1.
[139] S.Ş.S. 23/ 50-2.
[140] S.Ş.S. 23/ 11-2, 12-1, 12-2, 14-1, 15-1, 20-1, 48-1, 51-1, 51-2, 53-1, 54-2, 55-2, 57-1
[141] S.Ş.S. 23/6-1.
[142] S.Ş.s. 23/ 2-1, 4-2, 6-1, 7-1, 10-1, 11-2, 12-2, 13-1, 15-1, 16-1, 20-1, 48-1, 53-1, 53-2, 60-1.

2.2.3.1.1 Muâmele-i Şer'iye İşlemleri Listesi

Kişi	Alınan Borç Miktarı (Gurûş)	Faiz Miktarı (Gurûş)	Toplam Borç (Gurûş)	Faiz Oranı (%)	Borç Süresi (Ay)	İşlem Senesi
Köse oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hacı İbrahim	500	60	560	12	12	1315
Musaliheddin oğlu Bekir Efendi Bin Bekir	654	78	732	12	12	1315
Musaliheddin oğlu Mehmet Arif Efendi İbn Su'ud Efendi	510	123	633	12	24	1315
Cerik oğlu Mehmet	935	112	1047	12	12	1315
Kürtzâde Kahveci Kör Mehmet Çavuş İbn-i Ömer	4627	1660	6287	12	36	1315
Maharcı oğlu Ahmet Bin Hüseyin	701	420	1121	12	60	1315
Musazâde Mehmet Arif Bin Mehmet Emin Efendi	900	540	1440	12	60	1315
Çerkes oğlu Ahmet Hacı Süleyman	600	72	672	12	12	1315
Çerkes oğlu Ahmet Bin Hacı Süleyman	627	375	1002	12	60	1315
Uzun Mehmet oğlu Hüseyin Bin Mehmet	400	240	640	12	60	1315
Kahveci Oğlu Ahmet Hasan	1575	378	1953	12	24	1315

Şabanzâde Ali Efendi İbn Hacı Süleyman	595	307	902	10	60	1316
Elvaris oğlu Fanet Hacı Hasan Bin Halil	2600	312	2912	12	12	1316
Başçızâde Mehmet Efendi İbn-i Hacı Ömer Osman	1000	600	1600	12	60	1316
Şaʿbanzâde Ali Efendi Bin Hacı Süleyman	1027	462	1489	9	60	1321
Topal Mustafa oğlu Hâfiz Osman Bin Süleyman	1500	675	2175	9	60	1321
Kantarcı Ali Oğlu Ali'ye	1000	450	1450	9	60	1322
Hacı Mehmet Ali Oğlu Hasan Bin Mehmet Ali ve kardeşi Süleyman Bin Mehmet Ali	600	270	870	9	60	1322
Topal Mustafa oğlu Ahmet Bin Süleyman	1500	675	2175	9	60	1323
Musa Oğlu Hâfız Hasan Efendi	1000	450	1450	9	60	1323
Hacı Yakubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbni Hacı Yakub	300	135	435	9	60	1324
Yunuszâde Ali Efendi İbn-i Hacı Saʿid Efendi	1800	648	2448	12	36	1325

Hamamcı oğlu Abdullah Vehbi Efendi İbn-i Mustafa Ruhî Efendi	600	216	816	12	36	1325

Tablo 4. Muâmele-i Şer'iye İşlemeleri Listesi

Muâmele-i Şer'iye, Müslüman kesim tarafından tercih edilen fon sistemidir. Tablolarda Hamamcı, Kantarcı gibi lakaplardan anlayacağımız üzere ticaretle uğraşan kesim borçlanma yoluna gitmişlerdir. Kobi düzeyinde kalan, kurumsal olmayan Osmanlı esnafı, dönemlik nakit ihtiyacını para vakıflarından sağlamışlardır. İslam'ın faizi kesin olarak yasaklaması Müslüman kesimin ticarette gayrimüslimlerle rekabetini zorlaştırmaktaydı.

Para vakıfları tabloda görüldüğü gibi, ihtiyaç sahibi esnafa cüzi miktarlarda oranlarla borç vermiş ve bunu işleme tabii tutarak faiz olmaktan çıkararak ticaret hayatının canlılığını sağlamışlardır.

Muâmele-i Şer'iye işlemlerinde vakıf nakit parası piyasa rayiçleri gözetilerek, yıllık %10-12 gibi kâr/faiz oranıyla kullandırılmıştır. Genel olarak %12 civarlarında faiz uygulansa da istisnai olarak %7'ye kadar düştüğü görülmüştür. Nemalandırma süresi bir, iki, üç, beş yıl arasında değişmektedir. En çok beş sene en az iki sene tercih edilmiştir.

Kısa vadeli borçlanma sistemiyle, en fazla beş sene ve alınan miktarların 500 ila 2000 gurûş arasında değişmesi ticarete yönelik borçlanma yapıldığını, halkın nakit para sıkıntısının düşük faizlerle sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Vakfın amacı yüksek faizle gelir elde etmek olmayıp, elde edilen para ile büyüyerek daha fazla kişiye ulaşmak olduğu anlaşılmaktadır.

Düşük faiz oranlarıyla Müslüman kesimin ticarette gücünü arttırmak amaçlanmıştır. Değişen ekonomik şatlar ve enflasyonun fâiz miktarının belirlenmesinde ana faktördür. Faiz oranları devlet kontrolünde belirlenmiştir.

Borçlar listelenirken borçların tekrar yapılandırmaya gidildiğine dair bir bilgi görülmemiştir. Buradan çıkarılan sonuç, borç alan kişilerin borçlarını zamanında

ödeyebildiği, kısa vadede nakit ihtiyaçlarını karşıladığıdır. Verilen meblâğlar küçük miktarlar olduğu için kobilerin desteklenmesinin de sağlandığı düşünülmektedir.

2.2.3.1.2. Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

İşlem Senesi	Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı (Gurûş)	Alınan Toplam Borç Miktarı (Gurûş)	Kişi Sayısı
1315	1.094	12.029	11
1316	1.398	4.195	3
1321	1.264	2.527	2
1322	800	1.600	2
1323	1.250	2.500	2
1324	300	300	1
1325	1.200	2.400	2
Tüm yıllar	317	25.551	23

Tablo 5. Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

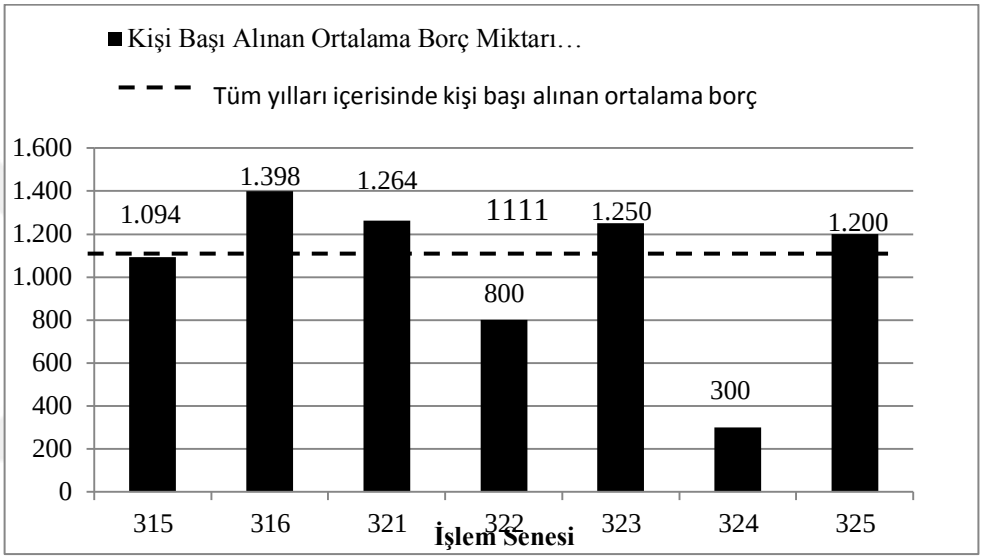
Yukarıdaki tabloda yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili içerisindeki işlemlerin içerisinden, Muâmele-i Şer'iye işlemleri olarak alınan toplam borç miktarları ve bu yıllarda toplam işlem yapan kişi sayıları her yıl için toplanarak gösterilmiştir. İlgili yıllar için, alınmış olan toplam borç miktarları, borcu alan toplam kişi sayısına bölünerek, her yıl için kayıt altına alınmış kişi başı alınan ortalama borç miktarlarına ulaşılmıştır.

Tablo incelendiğinde, Sivrihisar Şer'iyye Sicilinde alınan borç ve işlem yılı yer alan yirmi üç işlemin içerisinde on bir işlem adediyle en çok 1315 yılına, bir işlem adediyle en az 1324 yılına ait kayıt bulunduğu görülmektedir. 1315 tarihi Osmanlı Devleti ile Yunanlılar arasında savaşın meydana geldiği yıldır.[143]

[143] İbrahim Serbestoğlu, "Türk-Yunan Savaşı'nda Ecnebilerin Zararlarının Tazmini Meselesi", *OTAM,* C: 34, Güz 2013, s.226.

Bu savaş süresince ticaretin zayıfladığı ve insanların daha fazla paraya ihtiyaç duydukları düşünülmektedir. Buna bağlı tüccarın sıkıntıya düştüğü ve borçlanma yoluna gittiği sonucuna varılmıştır. Muâmele-i Şer'iye işlemleri olarak kayıt altına alınan toplam borç miktarlarına bakıldığında ise, toplam 25.551 gurûş alınan borç miktarı olduğunu, alınan bu toplam borç miktarının 12.029 gurûşunun 1315 yılı kayıtlarına ait olduğu görülebilmektedir.

2.2.3.1.3. Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği

Tablo 6. Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği

Yukarıdaki tabloda yıllara göre kişi başı ortalama alınan borç miktarları ile hazırlanmış olan yukarıdaki grafiği inceleyecek olursak, yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicilinde kayıt altına alınan veriler içerisinde, kişi başı en yüksek borçlanmanın 1316 yılında gerçekleştiği, tüm yıllar içerisinde kişi başı para vakıflarından her yıl 1111 gurûş borç alındığı sonucuna varılabilmektedir.

Kişilerin borç miktarlarının bu derece birbirine yakın olması, dönemin bir ticari işletmesinin ortalama aynı miktarlarda sermaye ile yönetildiğini göstermektedir. Grafikte de görüldüğü üzere borçlanma miktarı her sene için düzenli bir dağılım göstermektedir. 1317, 1318, 1319 ve 1320 senesine dair kayıt olmaması o dönemde işlem yapılmadığı anlamına gelmemektedir.

Kişi başına en yüksek borç alımı miktarı 1316 yılını gösterse de daha az miktarlarda borç alan daha fazla kişi 1315 senesindedir. Daha çok fon işlemi 1315 senesinde yapılmıştır.

2.2.3.1.4. Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Borçlanma Süresi Dağılımı

İşlem Senesi	Borç Süresi (Ay)						İşlem Sayısı
	5 Ay	12 Ay	24 Ay	36 Ay	48 Ay	60 Ay	
11315	0	4	2	1	0	4	11
1316	0	1	0	0	0	2	3
1321	0	0	0	0	0	2	2
1322	0	0	0	0	0	2	2
1323	0	0	0	0	0	2	2
1324	0	0	0	0	0	1	1
1325	0	0	0	2	0	0	2
Tüm Yıllar Toplamı	0	5	2	3	0	13	23
Ortalama	0%	22%	9%	13%	0%	57%	100%

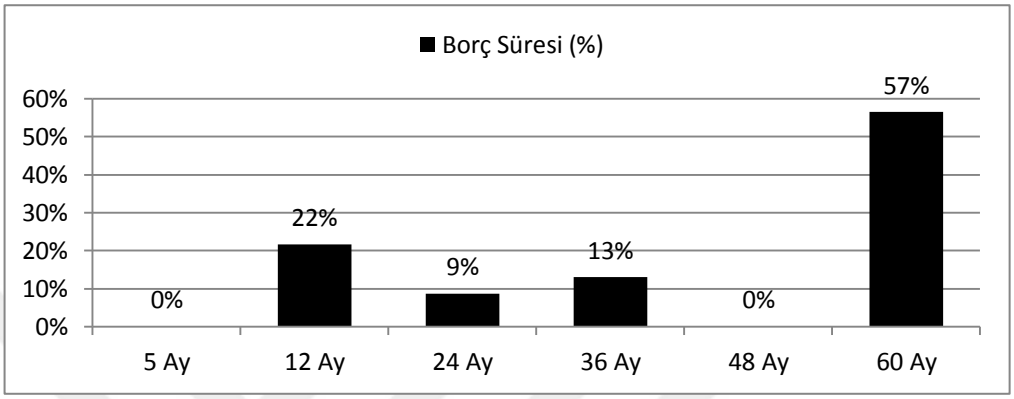
Tablo 7. Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Borçlanma Süresi Dağılımı

Yukarıdaki tabloda yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili içerisinde, kayıt altına alınmış her yıl için alınan borçların vadeleri gösterilmiş, hangi yıl hangi vadeli işlemden kaç adet yapıldığı matrislenmiş, ilgili vadelerin, tüm yıllar içerisinde kaç defa işleme alındığı toplanmış ve toplam yapılan işlem sayısına göre yüzde ortalamaları alınmıştır.

Yıllara göre matrislenmiş alınan vade adetleri içerisinden, on bir adetle en çok işlemin 1315 yılında on iki ve altmış aylık vadeli borçlar için yapıldığı görülebilmektedir. Ek olarak, aylık yani on iki ayın katları dışındaki vade ile işlem yapılmadığı, tüm yıllarda borçların yıllık olarak alındığı görülmektedir.

Altmış ay vade %57 oranıyla en fazla tercih edilen borçlanma süresidir. Beş yıldan fazla borç ödeme planı çıkarılmaması, gecikme faizinin uygulanmasının yasak olması sebebiyle vakfın zarara uğrayabileceği ihtimaliyle sınırlandırıldığı düşünülmektedir. Ancak tercih edilen ödeme çoğunlukla beş senedir. Ancak sicilde beş sene içerisinde ödemenin nasıl yapılacağına dair bir bilgi yer almamaktadır.

2.2.3.1.5. Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Borçlanma Süresi İstatistiği

Tablo 8. Muâmele-i Şer'iye İşlemlerinde Borçlanma Süresi İstatistiği

Yukarıdaki tabloda, yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicilinde kayıtların tümünde yer alan vadeler kendi içerisinde oranlandığında yukarıda yer alan grafik ortaya çıkmaktadır. Grafik incelendiğinde, vade ve yıl bilgisi kullanılabilen toplam yirmi üç işlem ile oluşturulan havuzdan yola çıkarak, para vakıflarından altmış ay vadeli borçların %57 oranıyla en çok tercih edilen borç süresi olduğunu, bir, iki, üç ve beş yıl vade kullanılmasına karşın dört yıl yani kırk sekiz ay vadenin hiç kullanılmadığını ve aylık vadelerin tercih edilmediği görülmektedir.

Günümüz banka sistemlerinde ay miktarı arttıkça faiz miktarı da o şekilde artmaktadır. Ancak para vakıflarında ödemenin uzaması faiz miktarına etki etmemektedir. Bu sebeple daha az aylık ödeme miktarı ile daha uzun vade borçlu tarafından tercih edilmiştir. Alınan borç miktarı altmış ay gibi bir sürede ödenebilecek olması dönemin alım gücü içerisinde değerlendirilse, esnafın ortalama kazânç-kayıp istatiğinde ortalama bir değer olarak kabul edilebilir.

2.2.3.2. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemi ve İstatistikleri

Defterde 28 adet beyʿ bi'l-vefâ işlemi kayda alınmıştır.[144] Borç verenin kullanımına bırakılan mülkler arasında bağlar, evler ve bahçe bulunmaktadır.

[144] S.Ş.S. 23/2-2, 3-1, 3-2, 4-1, 4-2, 5-1, 5-2, 6-2, 7-2, 8-1, 8-2, 9-1, 9-2, 10-2, 11-1, 14-2, 16-2, 17-1, 17-2, 18-1, 18-2, 19-1, 50-1, 52-1, 54-1, 55-1, 55-2, 56-1, 59-2, 62-1, 63-1,

Bunlardan bağlar için, "… Vakvak oğlu Mehmet Çavuş bağları …"[145], " … mülk bir kıtʿa bağımı…"[146], " … mülk bir kıtʿa bağım…"[147] "… müştereken malım ve mülküm olan…"[148], "…mülk bir kıtʿa bağımı maaʿ eşcâr…"[149] bahçeler için, " … mahdûd gürümü mülk bağım ile eşcâr müsemmere-i maʿlûmeye hâvi bağçemi…"[150] evler için, " … tahtânî dört oda ve cüz'i yağcı ve bir miktar havlı müntehâ yedimde müstakilen malım ve mülküm olan …"[151] " …Osmancıklı Oğlu Mustafa menzili ile mahdûd ve fevkânî üç oda ve bir örtme ve tahtânî günlük üç oda ve bir örtme ve bir miktar havlu ve bir zikâk kapusunu müştemel müstakilen yedimde malım ve mülküm olan bir bâb mülk…"[152] cümlelerini örnek olarak gösterebiliriz.

Bunlara örnek; 23/9-1, 9-2, 10-2, 11-1, 14-2, 16-2, 17-1, 17-2, 18-1, 18-2, 19-1, 50-1, 52-1, 54-1, 55-1, 55-2, 56-1, 59-2, 62-1, 63-1 numaralı hükümlerdir. Bey' Bi'l-Vefâ işleminde %9[153], %11[154], %12[155] ve %13[156] faiz miktarlarının uygulandığı görülmektedir. Bey' bi'l-vefâ işleminde de borçlar için 1[157], 2[158], 3[159] ve 5[160] senelik hatta aylık[161] ödeme planları yapılmıştır.

Günümüzün intifa hakkı kavramına yakın olan beyʿ bi'l-vefâ işlemi, kefil olmadan malı ve mülküyle borçlanan kesimin borçlanma işlemidir. Bu işlemlerde kefil aranmadığı görülmüştür.

[145] S.Ş.S. 23/ 2-2.
[146] S.Ş.S. 23/ 4-1.
[147] S.Ş.S. 23/ 5-2.
[148] S.Ş.S. 23/ 8-2.
[149] S.Ş.S. 23/ 7-2.
[150] S.Ş.S. 23/ 8-1.
[151] S.Ş.S. 23/ 5-1.
[152] S.Ş.S. 23/ 3-2.
[153] S.Ş.S. 23/ 18-2, 55-1, 56-1.
[154] S.Ş.S. 23/ 52-1.
[155] S.Ş.S. 23/ 2-2, 3-1, 3-2, 4-1, 4-2, 5-1, 6-2, 7-2, 8-1, 9-1, 9-2, 11-1, 14-2, 16-2, 17-1, 17-2, 19-1, 54-1, 55-2, 62-1, 63-1.
[156] S.Ş.S. 23/18-1.
[157] S.Ş.S. 23/ 2-2, 3-2, 4-1, 5-2, 8-1, 8-2, 9-1, 9-2, 16-2, 19-1.
[158] S.Ş.S. 23/ 7-2, 8-2, 17-1, 17-2, 18-1.
[159] S.Ş.S. 23/ 3-1, 6-2, 11-2, 18-2, 52-1, 62-1.
[160] S.Ş.S. 23/ 4-2, 14-2, 54-1, 55-1, 55-2, 56-1.
[161] S.Ş.S. 23/ 56-2.

2.2.3.2.1. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Listesi

Kişi	Alınan Borç Miktarı (Gurûş)	Faiz Miktarı (Gurûş)	Toplam Borç (Gurûş)	Faiz Oranı (%)	Borç Süresi (Ay)	İşlem Senesi
Eskici oğlu Hâfız İbrahim Bin Ali	1264	152	1416	12	12	1315
Abbas oğlu Süleyman Efendi Bin Osman	848	306	1154	12	36	1315
Yapalı oğlu Molla Osman Bin Mustafa	11100	1332	12432	12	12	1315
Tabucu Ateş oğlu Ahmet Bin Mehmet	2662	319	2981	12	12	1315
Şaʿbanzâde Halil İbrahim Efendi İbn-i Hacı Mustafa	1000	600	1600	12	60	1315
Ebu Salim oğlu Mehmet Bin Eyüb	2694	969	3663	12	36	1315
Vekil oğlu (?) Hasan Bin Mustafa	1124	135	1259	12	12	1315
Ramazanzâde Ahmet (?) Süleyman Ağa	1225	441	1666	12	36	1315
Molla Oğlu Hamza Bin Abdullah	1000	240	1240	12	24	1315
Hâce Yaʿkub oğlu Altı Sürmü Süleyman Bin Yaʿkub	2284	274	2558	12	12	1315
Mısırlı oğlu Hacı Mehmet Ali Bin Ahmet	1150	276	1426	12	24	1315
Tabucu Hacı Halil oğlu Mustafa Bin Hacı Halil	583	70	653	12	12	1315
Bâde oğlu Eyüb Bin Al	216	26	242	12	12	1315

Kosak oğlu Hacı Abdullah Bin Ahmet	4100	1476	5576	12	36	1315
Merhum Ali oğlu Bin Ali	660	395	1055	12	60	1315
Bardakoğlu Ahmet Bin Mehmet	2003	240	2243	12	12	1316
Arif Ali oğlu Hüseyin Bin Ali	1658	397	2055	12	24	1316
Kasab Ali Usta Bin Köse Halil	3354	805	4159	12	24	1316
Emin Efendizâde Mehmet Arif	4214	1112	5326	13	24	1316
Cafer oğlu Hace Veled Agop	1263	341	1604	9	36	1316
Keçeci Hasan oğlu Ömer Bin Hüseyin	400	48	448	12	12	1316
Mahzarzâde Mehmet	1000	1324	11324	11	36	1322
Güfter oğlu Hüseyin Efendi İbn-i Mustafa Onbaşı	500	300	800	12	60	1323
Emir Eyüb Usta Mehmet (…)	625	281	906	9	60	1323
Güfter oğlu Halil Bin Mustafa	500	300	800	12	60	1323
Kâmil Efendi	1270	573	1843	9	60	1323
Şaʿbanzâde Halil İbrahim Efendi (…) Hacı Mustafa	2672	962	3634	12	36	1325
Ahmet Usta oğlu Ahmet zevcesi Keziban Binti Mustafa ve Ahmet Usta oğlu Mustafa Çavuş Bin Hüseyin	1672	83	1755	12	5	1325

Tablo 9. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Listesi

Burada yer alan beyʿ bi'l-vefâ İşlemlerinde muâmele-i şer'iye işleminde olduğu gibi ticaretle uğraşan kesim borçlanmıştır. Keçeci, Tabucu gibi lakaplardan bu sonuca ulaşılmaktadır. Beyʿ bi'l-vefâ İşlemleri'nde kefil ihtiyacı olmadığı için kişinin malına ve mülküne bedel olarak 11100 gibi yüksek miktarda borçlanabildiği görülmüştür.[162] Diğer borçlanmalar muâmele-i şer'iye işleminde olduğu gibi ortalama değerlerde seyretmektedir.

2.2.3.2.2. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

İşlem Senesi	Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı (Gurûş)	Alınan Toplam Borç Miktarı (Gurûş)	Kişi Sayısı
1315	2.127	31.910	15
1316	2.149	12.892	6
1321			
1322	1.000	1.000	1
1323	724	2.895	4
1324			
1325	1.615	4.844	3
Tüm yıllar	1.846	53.541	29

Tablo 10. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yukarıdaki tabloda yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili içerisindeki işlemlerin içerisinden, alınan toplam borç miktarları ve bu yıllarda toplam işlem yapan kişi sayıları her yıl için toplanarak gösterilmiştir. İlgili yıllar için, alınmış olan toplam borç miktarları, borcu alan toplam kişi sayısına bölünerek, her yıl için kayıt altına alınmış kişi başı alınan ortalama borç miktarlarına ulaşılmıştır.

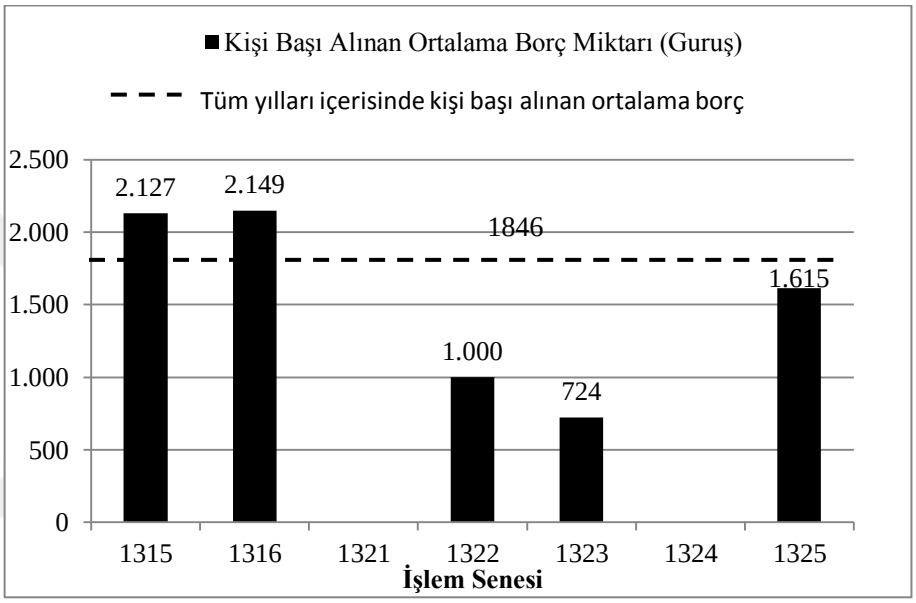
Tablo incelendiğinde, Sivrihisar Şer'iyye Sicili'nde alınan borç ve işlem yılı yer alan yirmi dokuz işlemin içerisinde on beş işlem adediyle en çok 1315 yılına, bir işlem adediyle en az 1322 yılına ait kayıt bulunduğu, 1321 ve 1324 yıllarına ait kayıt

[162] S.Ş.S. 23/3-2.

bulunmadığı görülmektedir. Kayıt altına alınan toplam borç miktarlarına bakıldığında ise, toplam 53.541 gurûş alınan borç miktarı olduğunu, alınan bu toplam borç miktarının 31.910 gurûşunun 1315 yılı kayıtlarına ait olduğu görülebilmektedir.

Burada da 1315 yılına ait işlem sayısının en fazla olmasını Osmanlı-Yunan Savaşı'na bağlanmaktadır. 1897 yılında gerçekleşen savaş sebebiyle durağanlaşan ticaret hayatının sonucu olarak esnaf borçlanma yoluna gitmiştir.

2.2.3.2.3. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği

Tablo 11. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği

Yıllara göre kişi başı ortalama alınan borç miktarları ile hazırlanmış olan yukarıdaki grafik incelenecek olursa, yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili'nde kayıt altına alınan veriler içerisinde kişi başı en yüksek borçlanmaların 1315 ve 1316 yıllarında gerçekleştiğini, tüm yıllar içerisinde kişi başı para vakıflarından her yıl 1846 gurûş borç alındığı sonucuna varılabilmektedir.

Bu istatistikte de alınan borç miktarı 2500 üst limitine ulaşmamıştır. Bu miktar esnafın ortalama ihtiyacını ortaya koymaktadır. 1321 ve 1324 yılında hiç kayıt olmaması o dönemde işlem yapılmadığı anlamına gelmez.

2.2.3.2.4. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Borçlanma Süresi Dağılımı

İşlem Senesi	Borç Süresi (Ay)						İşlem Sayısı
	5 Ay	12 Ay	24 Ay	36 Ay	48 Ay	60 Ay	
1315	2	10	5	7	0	6	30
1316	0	2	3	1	0	0	6
1321	1	0	0	0	0	0	1
1322	0	0	0	1	0	0	1
1323	0	0	0	0	0	4	4
1325	1	1	0	1	0	0	3
Tüm Yıllar Toplamı	4	13	8	10	0	10	45
Ortalama	9%	29%	18%	22%	0%	22%	100%

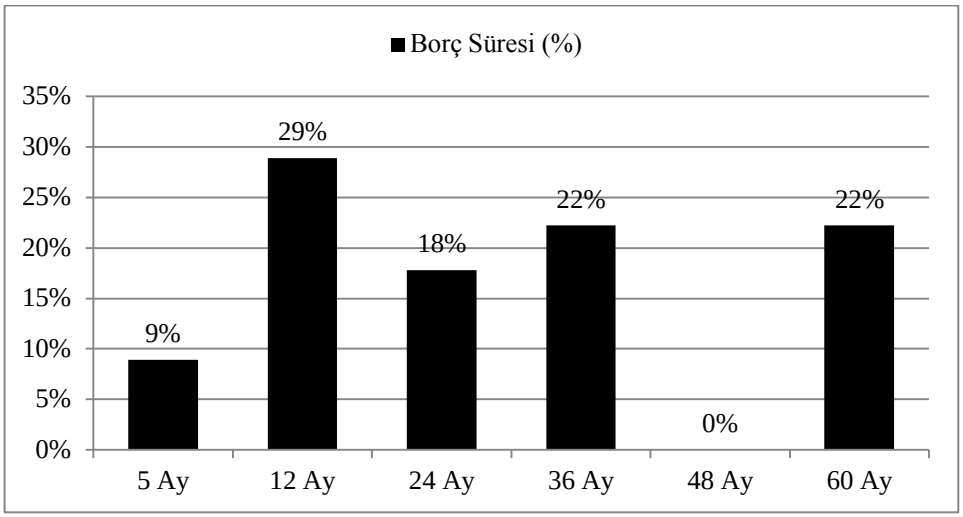
Tablo 12. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Borçlanma Süresi Dağılımı

Yukarıdaki tabloda yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili içerisinde, kayıt altına alınmış her yıl için alınan borçların vadeleri gösterilmiş, hangi yıl hangi vadeli işlemden kaç adet yapıldığı matrislenmiş, ilgili vadelerin, tüm yıllar içerisinde kaç defa işleme alındığı toplanmış ve toplam yapılan işlem sayısına göre yüzde ortalamaları alınmıştır.

Yıllara göre matrislenmiş alınan vade adetleri içerisinden, 30 adetle en çok işlemin 1315 yılında 12 ve 60 aylık vadeli borçlar için yapıldığı görülebilmektedir. Ek olarak, aylık yani 12 ayın katları dışındaki vadenin ile işlem yapılmadığı, tüm yıllarda borçların yıllık olarak alındığı görülmektedir.

Bir senelik vade ile beş senelik vade istatistiği birbirine yakındır. Alınan borç miktarına göre ödeme planı şekillendirilmiştir. Burada günümüz bankacılık faaliyetlerinde görülen erken borç kapama gibi işlemlere rastlanılmamaktadır. Borç, süre içerisinde ödeneceğine dair bir anlaşmadır.

2.2.3.2.5. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Borçlanma Süresi İstatistiği

Tablo 13. Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinde Borçlanma Süresi İstatistiği

Yukarıdaki tabloda yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili'nde tümünde yer alan vadeler kendi içerisinde oranlandığında yukarıda yer alan grafik ortaya çıkmaktadır.

Grafik incelendiğinde, vade ve yıl bilgisi kullanılabilen toplam kırk beş işlem ile oluşturulan havuzdan yola çıkarak, para vakıflarından on iki ay vadeli borçların %29 oranıyla en çok tercih edilen borç süresi olduğunu, fakat otuz, altı ve altmış ay vadelerin tercih edilme oranlarının on iki aya çok yakın olduğunu görebiliriz. Buna karşın dört yıl yani kırk sekiz ay vadenin hiç kullanılmadığı ve aylık vadelerin çok az tercih edildiği görülmektedir.

Muâmele-i şer'iye işlemine göre daha düzenli bir oran ortaya çıkmaktadır. Muâmele-i şer'iye işleminde altmış aya bir yığılma görülmekte olup, Beyʿ bi'l-vefâ işleminde senelere yayılma durumu görülmektedir.

Borçlular ödeme güçlerine göre ödeme planlarını oluşturmuşlardır. Ancak bu işlemlerde istatistiki olarak on iki ay, altmış aya göre daha fazla olmuştur. Burada küçük bir sayıda insan grubu üzerinden istatistik oluşturulduğu için genele yansıtıldığında ortalamada değişiklikler meydana gelebilir.

2.2.3.3. Muâmele-i Şer'iye ile Bey' Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplam İstatistikleri

Kişi	Alınan Borç Miktarı (Gurûş)	Faiz Miktarı (Gurûş)	Toplam Borç (Gurûş)	Faiz Oranı (%)	Borç Süresi (Ay)	İşlem Senesi
Köse oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hacı İbrahim	500	60	560	12	12	1315
Eskici oğlu Hâfiz İbrahim Bin Ali	1264	152	1416	12	12	1315
Abbas oğlu Süleyman Efendi Bin Osman	848	306	1154	12	36	1315
Yapalı oğlu Molla Osman Bin Mustafa	11100	1332	12432	12	12	1315
Tabucu Ateş oğlu Ahmet Bin Mehmet	2662	319	2981	12	12	1315
Şa'banzâde Halil İbrahim Efendi İbn-i Hacı Mustafa	1000	600	1600	12	60	1315
Ebu Salim oğlu Mehmet Bin Eyüb	2694	969	3663	12	36	1315
Vekil oğlu (?) Hasan Bin Mustafa	1124	135	1259	12	12	1315
Musaliheddin oğlu Bekir Efendi Bin Bekir	654	78	732	12	12	1315
Ramazanzâde Ahmet (?) Süleyman Ağa	1225	441	1666	12	36	1315
Musaliheddin oğlu Mehmet Arif Efendi İbn Su'ud Efendi	510	123	633	12	24	1315
Molla Oğlu Hamza Bin Abdullah	1000	240	1240	12	24	1315

Hâce Yaʿkub oğlu Altı Sürmü Süleyman Bin Yaʿkub	2284	274	2558	12	12	1315
Mısırlı oğlu Hacı Mehmet Ali Bin Ahmet	1150	276	1426	12	24	1315
Tabucu Hacı Halil oğlu Mustafa Bin Hacı Halil	583	70	653	12	12	1315
Bâde oğlu Eyüb Bin Al	216	26	242	12	12	1315
Cerik oğlu Mehmet	935	112	1047	12	12	1315
Kürtzâde Kahveci Kör Mehmet Çavuş İbn-i Ömer	4627	1660	6287	12	36	1315
Kosak oğlu Hacı Abdullah Bin Ahmet	4100	1476	5576	12	36	1315
Maharcı oğlu Ahmet Bin Hüseyin	701	420	1121	12	60	1315
Musazâde Mehmet Arif Bin Mehmet Emin Efendi	900	540	1440	12	60	1315
Çerkes oğlu Ahmet Hacı Süleyman	600	72	672	12	12	1315
Çerkes oğlu Ahmet Bin Hacı Süleyman	627	375	1002	12	60	1315
Merhum Ali oğlu Bin Ali	660	395	1055	12	60	1315
Uzun Mehmet oğlu Hüseyin Bin Mehmet	400	240	640	12	60	1315
Kahveci Oğlu Ahmet Hasan	1575	378	1953	12	24	1315
Şabanzâde Ali Efendi İbn Hacı	595	307	902	10	60	1316

Süleyman						
Elvaris oğlu Fanet Hacı Hasan Bin Halil	2600	312	2912	12	12	1316
Bardakoğlu Ahmet Bin Mehmet	2003	240	2243	12	12	1316
Arif Ali oğlu Hüseyin Bin Ali	1658	397	2055	12	24	1316
Kasab Ali Usta Bin Köse Halil	3354	805	4159	12	24	1316
Emin Efendizâde Mehmet Arif	4214	1112	5326	13	24	1316
Cafer oğlu Hace Veled Agop	1263	341	1604	9	36	1316
Keçeci Hasan oğlu Ömer Bin Hüseyin	400	48	448	12	12	1316
Başçızâde Mehmet Efendi İbn-i Hacı Ömer Osman	1000	600	1600	12	60	1316
Şa'banzâde Ali Efendi Bin Hacı Süleyman	1027	462	1489	9	60	1321
Topal Mustafa oğlu Hâfiz Osman Bin Süleyman	1500	675	2175	9	60	1321
Kantarcı Ali Oğlu Ali'ye	1000	450	1450	9	60	1322
Mahzarzâde Mehmet	1000	1324	11324	11	36	1322
Hacı Mehmet Ali Oğlu Hasan Bin Mehmet Ali ve kardeşi Süleyman Bin Mehmet Ali	600	270	870	9	60	1322
Topal Mustafa oğlu Ahmet Bin Süleyman	1500	675	2175	9	60	1323

Güfter oğlu Hüseyin Efendi İbn-i Mustafa Onbaşı	500	300	800	12	60	1323
Musa Oğlu Hâfiz Hasan Efendi	1000	450	1450	9	60	1323
Emir Eyüb Usta Mehmet (…)	625	281	906	9	60	1323
Güfter oğlu Halil Bin Mustafa	500	300	800	12	60	1323
Kâmil Efendi	1270	573	1843	9	60	1323
Hacı Yakubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbni Hacı Yakub	300	135	435	9	60	1324
Yunuszâde Ali Efendi İbn-i Hacı Sa'id Efendi	1800	648	2448	12	36	1325
Hamamcı oğlu Abdullah Vehbi Efendi İbn-i Mustafa Ruhî Efendi	600	216	816	12	36	1325
Şa'banzâde Halil İbrahim Efendi (…) Hacı Mustafa	2672	962	3634	12	36	1325
Ahmet Usta oğlu Ahmet zevcesi Keziban Binti Mustafa ve Ahmet Usta oğlu Mustafa Çavuş Bin Hüseyin	1672	83	1755	12	5	1325

Tablo 14. Muâmele-i Şer'iye ile Bey' Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplam Listesi

Toplamda elli bir adet muâmele-i şer'iye ile bey' bi'l-vefâ İşlemine rastlamaktayız. Kayıda geçen her sene içerisinde alınan borç miktarları, alan kişiler, faiz miktarları ve ödeme planları listelenmiştir. Para vakıflarına dair istatistiki veriler aşağıda tablolaştırılmıştır.

2.2.3.3.1. Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Yıllara Göre Dağılımı

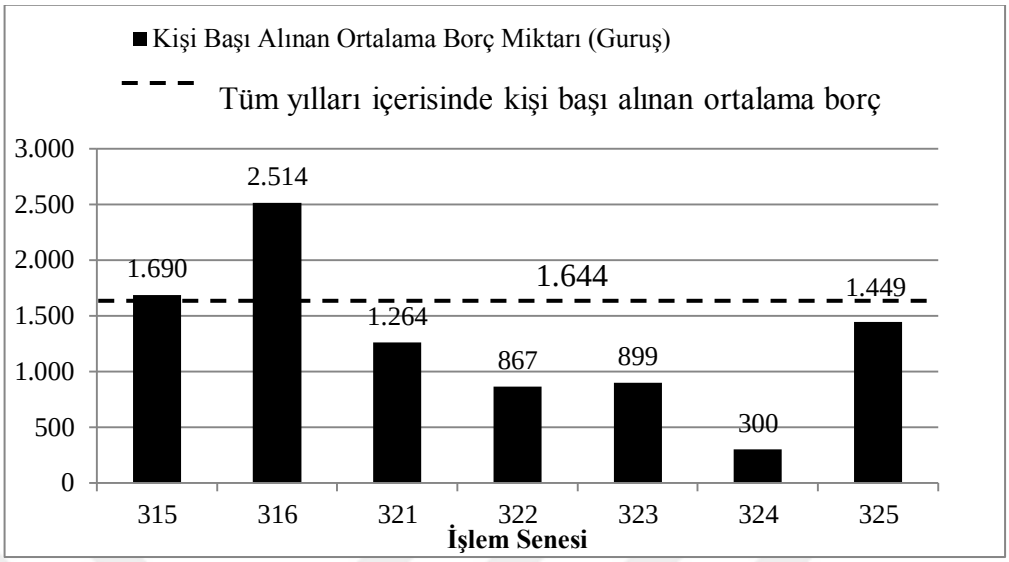
İşlem Senesi	Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı (Gurûş)	Alınan Toplam Borç Miktarı (Gurûş)	Kişi Sayısı
1315	1.690	43.939	26
1316	2.514	25.137	10
1321	1.264	2.527	2
1322	867	2.600	3
323	899	5.395	6
1324	300	300	1
1325	1.449	7.244	5
Tüm yıllar	1.644	87.142	53

Tablo 15. Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Yıllara Göre Dağılımı

Yukarıdaki tabloda 23 numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili içerisindeki işlemlerin içerisinden, alınan toplam borç miktarları ve bu yıllarda toplam işlem yapan kişi sayıları her yıl için toplanarak gösterilmiştir. İlgili yıllar için, alınmış olan toplam borç miktarları, borcu alan toplam kişi sayısına bölünerek, her yıl için kayıt altına alınmış kişi başı alınan ortalama borç miktarlarına ulaşılmıştır.

Tablo incelendiğinde, Sivrihisar Şer'iyye Sicilinde alınan borç ve işlem yılı yer alan 53 işlemin içerisinde 26 işlem adediyle en çok 1315 yılına, 1 işlem adediyle en az 1324 yılına ait kayıt bulunduğu görülmektedir. Kayıt altına alınan toplam borç miktarlarına bakıldığında ise, toplam 87.142 gurûş alınan borç miktarı olduğunu, alınan bu toplam borç miktarının 43.939 gurûşunun 1315 yılı kayıtlarına ait olduğu görülebilmektedir.

2.2.3.3.2. Muâmele-i Şer'iye ile Bey' Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği

Tablo 16. Muâmele-i Şer'iye ile Bey' Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Kişi Başı Alınan Ortalama Borç Miktarı İstatistiği

Yukarıdaki tabloda, yıllara göre kişi başı ortalama alınan borç miktarları ile ilgili grafik incelenecek olursa, yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili'nde kayıt altına alınan veriler içerisinde kişi başı en yüksek borçlanmanın 1316 yılında gerçekleştiği görülmektedir.

1315-1325 yılları arasında kaydı tutulan yedi yıl ve bu yıllar içerisinde Sivrihisar Şer'iyye Sicilinde kayıt altına alınmış elli üç işlem ile oluşturulan havuzdan yola çıkarak, tüm yıllar içerisinde kişi başı para vakıflarından her yıl 1644 gurûş borç alındığı sonucuna varılabilmektedir. Çıkan bu miktar, daha önceki istatistiklerde olduğu gibi ortalama oranı ortaya koymaktadır.

Bu istatistiğe göre 1316 senesinde borçlanan kişi miktarı, 1315 senesine göre daha az olmasına karşı, 1316 senesinde borçlanma miktarı yüksek olduğu için istatistiklerde 1316 senesi miktar olarak daha fazla çıkmaktadır. Diğer seneler istatistiki olarak birbirlerine yakındırlar.

2.2.3.3.3. Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Borçlanma Süresi Dağılımı

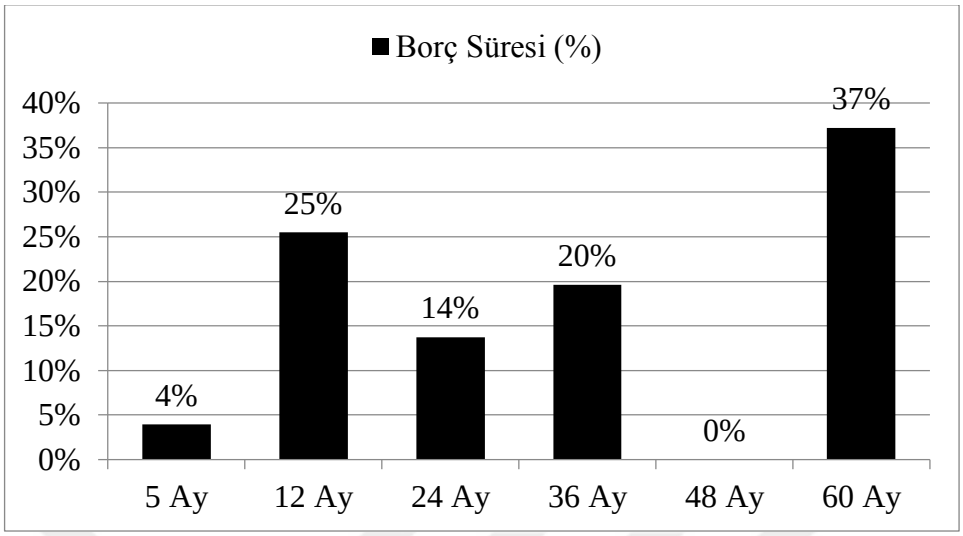
İşlem Senesi	Borç Süresi (Ay)						İşlem Sayısı
	5 Ay	12 Ay	24 Ay	36 Ay	48 Ay	60 Ay	
1315	0	9	4	5	0	6	24
1316	0	3	3	1	0	2	9
1321	1	0	0	0	0	2	3
1322	0	0	0	1	0	2	3
1323	0	0	0	0	0	6	6
1324	0	0	0	0	0	1	1
1325	1	1	0	3	0	0	5
Tüm Yıllar Toplamı	2	13	7	10	0	19	51
Ortalama	4%	25%	14%	20%	0%	37%	100%

Tablo 17. Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Borçlanma Süresi Dağılımı

Yukarıdaki tabloda 23 numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili içerisinde, kayıt altına alınmış her yıl için alınan borçların vadeleri gösterilmiş, hangi yıl hangi vadeli işlemden kaç adet yapıldığı matrislenmiş, ilgili vadelerin, tüm yıllar içerisinde kaç defa işleme alındığı toplanmış ve toplam yapılan işlem sayısına göre yüzde ortalamaları alınmıştır.

Yıllara göre matrislenmiş, alınan vade adetleri içerisinden, 9 adetle en çok işlemin 1315 yılında 12 aylık vadeli borçlar için yapıldığı görülmektedir. Ek olarak, aylık yani 12 ayın katları dışındaki vadenin sadece 1321 ve 1325 yıllarında görüldüğünü ve borcun 5 aylık vade ile alındığı, bunun dışındaki tüm yıllarda borçların yıllık olarak alındığı görülmektedir.

2.2.3.3.4. Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Borçlanma Süresi İstatistiği

Tablo 18. Muâmele-i Şer'iye ile Beyʿ Bi'l-Vefâ İşlemlerinin Toplamının Borçlanma Süresi İstatistiği

Yirmi üç numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili'nde kayıtların tümünde yer alan vadeler kendi içerisinde oranlandığında aşağıda yer alan grafik ortaya çıkmaktadır. Grafik incelendiğinde, vade ve yıl bilgisi kullanılabilen toplam elli bir işlem ile oluşturulan havuzdan yola çıkarak, para vakıflarından altmış ay vadeli borçların %37 oranıyla en çok tercih edilen borç süresi olduğunu, bir, iki, üç ve beş yıl vade kullanılmasına karşın dört yıl yani kırk sekiz ay vadenin hiç kullanılmadığını ve yıllık borç sürelerine kıyasla aylık vadelerin çok daha az tercih edildiği görülmektedir.

2.2.3.4. Bağışlanan Mefruşatın Listesi ve İstatistikleri

Vakıflar	Müstaʿmel Pala	Müstaʿmel Halı Seccâde	Müstaʿmel Kilim	Müstaʿmel Kilim ve Zili Seccâde	Müstaʿmel Mala	Müstaʿmel Seccâde	Cedid Pala
Asl- Emînuddin Mika'il câmiʿi	64	11	179	108			45
Şeyh Baba Yusuf hazretlerinin Camii	22			60			
Akcâmiʿi	2		21			16	
Fatih mahallesinde bulnan camii	7	4	33			46	5
Câmiʿi sûk	41	2	39			89	32
Elmalı mahallesinde bulunan camii	2	6					13
Yenice mahallesinde bulunan cami	13		13				28
Ali Dede Tekiyyesi						8	
Kara Mahmut oğlu mescid-i şerîf	2	1	12			11	1
Hoşkadem Medresesi	1	4	8			1	
Kutubettin Mahallesi'nde bulunan cami			4			11	1
Hacı Ashâb Mahallesi'ndeki camii	2		9			12	1
Kethüdâ Mahallesi'nde bulunan cami		6	16			13	3
Gazistân Mahallesi'nde bulunan cami		10	7		4		1
Hacıveli Mahallesi'nde bulunan mescid	2		6			8	
Kubbeli Mahallesi'nde bulunan mescid	3	6				9	
Çubuk Mahallesi'nde mescid	3		2			5	

Tablo 19. Bağışlanan Mefruşatın Listesi 1

Vakıflar	Cedid Kilim	Cedid Seccade	Cedid Halı Seccade	Cedîd Kilim ve Zili Seccâde	Eski Halı Seccade	Eski Pala	Eski Kilim
Asl- Emînuddin Mika'il câmiʿi	64	70	5		32	93	212
Şeyh Baba Yusuf Hazretlerinin Camii	35		9	90	63	28	11
Akcâmiʿi		1	1		4	2	10
Fatih mahallesinde bulnan camii	5			8	1	1	21
Câmiʿi sûk	20	29	2		4	1	4
Elmalı mahallesinde bulunan camii	23	35	2				
Yenice mahallesinde bulunan cami	33	38					1
Ali Dede Tekiyyesi			7				
Kara Mahmut oğlu mescid-i şerîf						13	
Hoşkadem Medresesi	1	1				4	
Kutubettin Mahallesi'nde bulunan cami	2					1	4
Hacı Ashâb Mahallesi'ndeki camii					1	2	1
Kethüdâ Mahallesi'nde bulunan cami	1					1	4
Gazistân Mahallesi'nde bulunan cami	1	3				5	1
Debbağhâne Çeşmesi üzerindeki camii						6	
Hacıveli Mahallesi'nde bulunan mescid		6					4
Kubbeli Mahallesi'nde bulunan mescid							
Çubuk Mahallesi'nde mescid	2					3	
Hazinedâr Mahallesi'nde mescid							

Tablo 20. Bağışlanan Mefruşatın Listesi 2

Vakıflar	Eski Kilim ve Zili Seccâde	Eski Seccâde	Eski Halı	İşlemeli Keçe Seccâde	Zili Seccâde	Seccâde Parçaları	Halı Parçaları
Asl- Emînuddin Mika'il câmiʿi	77			1			
Şeyh Baba Yusuf Hazretlerinin Camii	34					7	2
Akcâmiʿi		1					
Fatih mahallesinde bulnan camii		1					
Câmiʿi sûk	20	8					
Elmalı mahallesinde bulunan camii					10		
Yenice mahallesinde bulunan cami			2				
Ali Dede Tekiyyesi							
Kara Mahmut oğlu mescid-i şerîf							
Hoşkadem Medresesi						4	
Kutubettin Mahallesi'nde bulunan cami		1					
Hacı Ashâb Mahallesindeki camii							
Kethüdâ Mahallesi'nde bulunan cami		5					
Gazistân Mahallesi'nde bulunan cami		4					
Debbağhâne Çeşmesi üzerindeki camii							
Hacıveli Mahallesi'nde bulunan mescid							
Kubbeli Mahallesi'nde bulunan mescid							
Çubuk Mahallesi'nde mescid							
Hazinedâr Mahallesi'nde mescid							

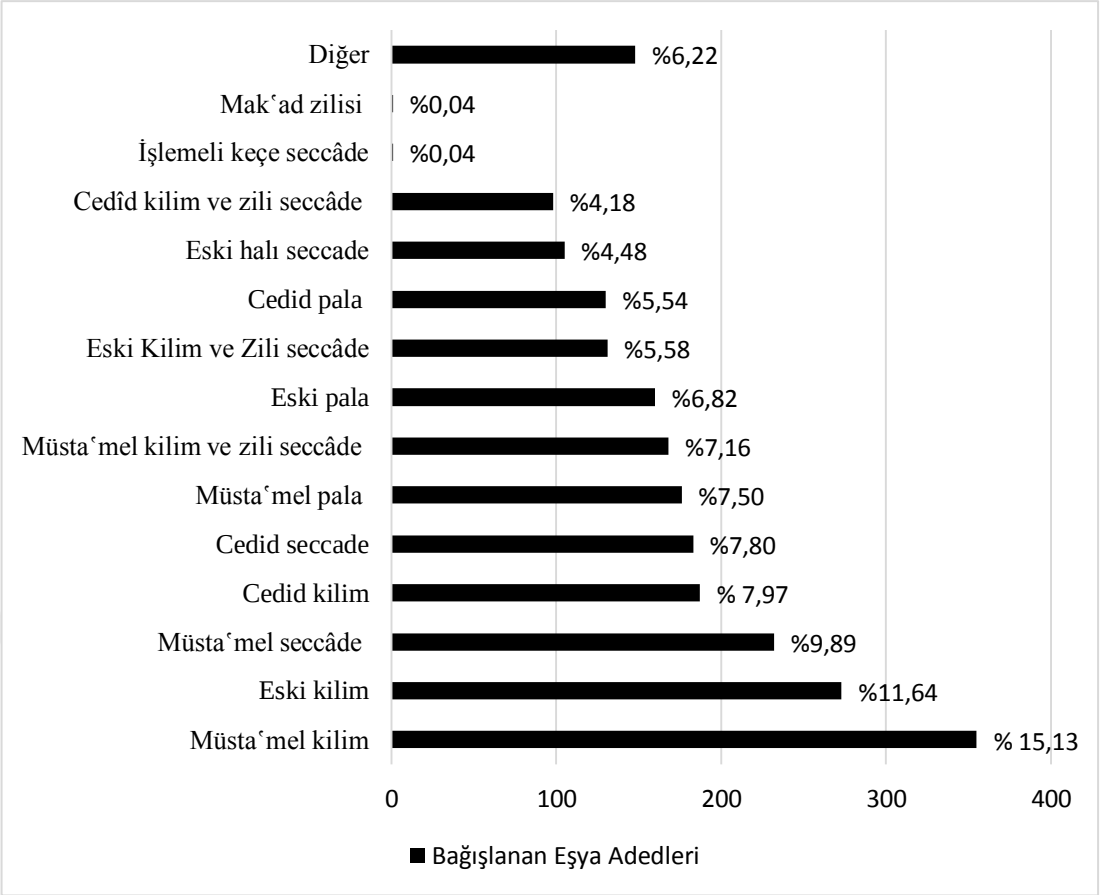
Tablo 21. Bağışlanan Mefruşatın Listesi 3

Vakıflar	Post Tiftik	Makʿad Zilisi	Post	Şâk Kilim	Kilim Parçası	Seccâde	Uzun Boy Müstaʿmel Halı
Asl- Emînuddin Mika'il câmiʿi							
Şeyh Baba Yusuf Hazretlerinin Camii							
Akcâmiʿi							
Fatih mahallesinde bulnan camii							
Câmiʿi sûk	4						
Elmalı mahallesinde bulunan camii	1	1					
Yenice mahallesinde bulunan cami							
Ali Dede Tekiyyesi			2				
Kara Mahmut oğlu mescid-i şerîf							
Hoşkadem Medresesi							
Kutubettin Mahallesi'nde bulunan cami				5			
Hacı Ashâb Mahallesindeki camii							
Kethüdâ Mahallesi'nde bulunan cami							
Gazistân Mahallesi'nde bulunan cami							
Debbağhâne Çeşmesi üzerindeki camii					2		
Hacıveli Mahallesi'nde bulunan mescid							
Kubbeli Mahallesi'nde bulunan mescid							
Çubuk Mahallesi'nde mescid							
Hazinedâr Mahallesi'nde mescid						3	3

Tablo 22. Bağışlanan Mefruşatın Listesi 4

Eşya	Toplam	%	Eşya	Toplam	%
Müstaʿmel Kilim	355	15,13%	Eski Seccâde	20	0,85%
Eski Kilim	273	11,64%	Seccâde Parçaları	11	0,47%
Müstaʿmel Seccâde	232	9,89%	Zili Seccâde	10	0,43%
Cedid Kilim	187	7,97%	Post Tiftik	5	0,21%
Cedid Seccade	183	7,80%	Şâk Kilim	5	0,21%
Müstaʿmel Pala	176	7,50%	Müstaʿmel Mala	4	0,17%
Müstaʿmel Kilim ve Zili Seccâde	168	7,16%	Seccâde	3	0,13%
Eski Pala	160	6,82%	Uzun Boy Müstaʿmel Halı	3	0,13%
Eski Kilim ve Zili Seccâde	131	5,58%	Eski halı	2	0,09%
Cedid Pala	130	5,54%	Halı Parçaları	2	0,09%
Eski Halı Seccade	105	4,48%	Post	2	0,09%
Cedîd Kilim ve Zili Seccâde	98	4,18%	Kilim Parçası	2	0,09%
Müstaʿmel Halı Seccâde	51	2,17%	İşlemeli Keçe Seccâde	1	0,04%
Cedid Halı Seccade	26	1,11%	Makʿad Zilisi	1	0,04%

Tablo 23. Bağışlanan Mefruşatın Toplam Oranı

Tablo 24. Bağışlanan Mefruşatın Toplam İstatistiği

Yirmi üç numaralı kadı sicillerindeki bilgiler ile oluşturulan tablolarda toplam on dokuz vakfa bağışlanan 2346 adet eşya yukarıdaki tablolarda detaylandırılmaktadır. Tablolarda yer alan bilgiler incelendiğinde bağışlanan eşyalar arasında ağırlık farkları olduğu göze çarpmaktadır. Bağışlanan eşyalar toplamı içerisinden eşyaların bağışlanma ağırlıklarının daha rahat incelenebilmesi amacı ile toplam bağışlanan 2346 eşya ile oluşturulan havuz içerisinden her eşyanın ağırlıklı ortalaması büyükten küçüğe doğru tablo gösterilmekte, bu tabloda yer alan ortalamalar ile grafik oluşturulmuştur.

Oluşturulan grafik incelendiğinde %15,13 oranı ile en çok Müsta'mel kilimin en az ise % 0,04'lük oranlar ile Makʿad zilisi ve İşlemeli keçe seccâdenin bağışlandığı görülmektedir. Toplam bağışlar içerisinde en çok bağışlanan eşya tiplerine bakıldığında ise en çok bağışlanan üç eşya tipinin sırasıyla %44,25 ile seccâde, %34,95 ile Kilim ve %19,86 ile Pala olduğunu sonuçlarına varılmaktadır.

2.3.4. Defterde Yer Alan İsimler

2.3.4.1. Para Vakıfları ve Mütevellîleri

Mütevellî, vakfiyelerde belirtilen şartlara göre vakfın her türlü işlerini yapan, idaresinde sorumlu kimseleri ifade eder. Kelime anlamı olarak başkasının işini gören, dostluk gösteren anlamlarına da gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde vakıf idarecilerine bu isim verilmektedir.[163]

Defterde çeşitli sebeplerden dolayı mütevellî atamalarına da rastlamaktayız. Örneğin, "…Usta Bekir oğlu Hâfız Hüseyin Efendi İbn-i Hâfz Mehmet Efendi kazâ-i mezkûrun Elmalı mahallesinde vâkiʿ câmiʿi şerîf ve bîgâr ve kadılarının nukûd-ı mevkûfelerine mahalle-i mezbûre eşrâf ve ahâlilerinin intihâblarıyla mütevellî nasb ve tayîn olunmak…"[164] olarak bir arzuhal ve "…çeşmenin mütevellîsi bulunan Çelik oğlu Mehmet yerine vakf-ı mezkûrlarına bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellî yakın bulunan Çakır oğlu Mustafa'ya vakf-ı mezkûre â'id mütevellî…"[165], "…mütevellîsi bulunan Tombak oğlu Hacı Mehmet Ali'nin vukûʿû hâttına mebnî yerine…"[166] olarak geçen hükümde kadıya mütevellî atamasına dair bir hüküm karşımıza çıkmaktadır. "…Köse oğlu Mustafa Efendi'nin husûsât vakf-ı müteʿallike görülen rehâvet ve istikâmetsizliğine…"[167] hükümüne bakacak olursak kişilerin mütevellîlik görevini tam olarak yerine getiremedikleri durumda görevlerinden azledikleri görülmektedir. Bunun yanında "…mütevellîsi bulunan Siyahizâde Hacı Hüseyin Efendi'nin vukûʿu vefâtıyla yerine…"[168] olarak geçen hükme bakarak vefat sebebiyle atamaların olduğu görülmektedir. Ayrıca istifa sebebiyle "…Çoban oğlu Süleyman Efendi'nin vukuʿu istifâsıyla yerine…"[169] hükümünde olduğu gibi mütevellî değişimi olmasının yanında; "…Acem Çeşmesi ve Çapaklı Çeşmesi ve mescidin mütevellî-i sâbıkı Basralı'nın Mehmet ile mütevellî nâ'ibi yine Çapaklı mahallesinde Merhum oğlu Hacı Salih beyinlerde…"[170] hükümünde olduğu gibi hem mütevellî hem de naib tayini de görebilmekteyiz.

[163] Nazif Öztürk, "Mütevelli", *TDVİA*, C: 32, 2006, s. 217.
[164] S.Ş.S. 23/ 45-1.
[165] S.Ş.S. 23/ 64-1.
[166] S.Ş.S. 23/ 65-1.
[167] S.Ş.S. 23/ 46-1.
[168] S.Ş.S. 23/ 49-1.
[169] S.Ş.S. 23/ 61-1.
[170] S.Ş.S. 23/ 66-1.

VAKIF	MÜTEVELLİ
Asl- Emînuddin Mika'il Câmiʿi Şerîf-i nukûd ve Mevkûfesi	Deli Emir oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hüseyin
Hamdi Baba Bınar'ı nukûd-ı mevkûfesi	Şeyh mahallesinden Hacı Âbad oğlu Ali Çavuş
Câmiʿi Kebir Mahallesi'nde vâkiʿ Ma'i Hatun Bınar'ı nukûd-ı mevkûfesi	Câmiʿi Kebir mahallesi'nden Kapucu oğlu Ali Bin Ali
Ak Câmiʿi ve Temürci ve Naman Bınar'ı nukûd-ı mevkûfeleri	Hacı Bekirzâde Ali Efendi
Kubbeli Mahallesi'nde vâkıʿ Câmiʿi Kebir-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesi	Asker oğlu Mehmet Efendi İbn-i Süleyman
Şeyh Mahallesi'nde vâkiʿ Seyyid Hamamı vakfı	
Hacı Ümid Bınarlarıyla ve Yağhâne Bınarı'nın musakkâkat mevkûfeleri	Gazi Sinan Mahallesi'nden Tatyuz oğlu Hüseyin Bin Mahmud ve Cennetzâde Ali Efendi İbn-i Mustafa
Fatih Mahallesi'nde bulunan Mescid-i Câmiʿi Şerîf mevkûfeleri	Kasab Hacı Mustafa oğlu Mustafa
Şeyh Baba Yusuf Hazretleri Câmiʿi Şerîf'i nukûd ve mevkûfe	Hacı Yaʿkubzâde Mustafa Kâmil Efendi
Hacı Hasan Mahallesi'nde bulunan Câmiʿi Sûk	Hacı Ali Ağa
Yenice Mahallesi'nde bulunan Câmiʿi Şerîf	İbrahim Efendi
Belirsiz bir cami	Sakarı Ali
Hoşkadem Medresesi içerisinde bulunan Cami	Battal Serçavuş oğlu Ahmet Efendi
Kethüdâ Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf	Seferbaz oğlu Ömer Efendi
Hazinedâr Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf	Hasur Ali Efendi
Kubbeli Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf	Veli Molla Oğlu Kâmil Efendi
Elmalı Mahallesi'nde vâkiʿ Câmiʿi Şerîf ve Bınar ve Kadılarının nukûd-ı mevkûfeleri	Hüseyin Efendi

Elmalı Mahallesi'nde bulunan Câmiʿi Şerîf ile Balıbân Bınarı	Köse oğlu Mustafa Efendi iken sonra mütevelisi merkûmân Babaoğlu Osman Bin Hüseyin ve Çiloğlan oğlu Süleyman Bin Mustafa mütevellî olur
Günyüzü Mahlatı'ndan Elmalı Mahallesi'nde bulunan vakıf	Ömer Bin El-hac Ahmet
Faruklar Mahallesi'nde bulunan Mescîd-i Şerîf	Siyahizâde Hacı Hüseyin Efendi mütevellîyken ölür yerine Hacı Ya'kubzâde Kâmil Efendi mütvelli olur
Kubbeli Mahallesi ahalisinden Şa'ban oğlu Halil İbrahim Bin Mustafa Vakfı	Mütevellî Elmalı Mahallesi'nden Çatalzârifli oğlu Ahmet Bin Hacı Halil
Hacı Ashâb Mahallesi'nden Kantarcı Ali Ağa İbni Ali Vakfı	Deli İsmail oğlu Hacı Mahmûd Ağa'nın vefat eder yerine Murtazazâde Hac Ali Ağa İbn-i Murtaza mütevellî olmuştur.
Şeyh Mahmud Suzânî Tekkiyye Mahallesi Mescid-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesi	Çerkeszâde Hacı Ahmet Efendi
Şeyh Baba Yusuf Mahallesi'nde bulunan Şeyh Mahmut Sözâtı Takkiyyesi Mescid-i Şerîf'i nukûd-ı mevkûfesi	Gürcü Mahallesi'nden Değerzâde El-hac Ahmet Efendi İbn-i Mehmet Ağa
Masahleddinzâde (silik) nâm-ı kemîne meclîs-i şerʿde âtîk-i Debbağ hâne Çeşmesi nukûd-ı mevkûfe	Sinan Mahallesi'nden Sanatzâde (silik)
Akdoğan Mahallesi'nde bulunan Mescid-i Şerîf ile Bınarların Mevkûfesi	Gedik Mahallesi'nden Çoban oğlu Süleyman Efendi'nin istifası yerine Efe oğlu Hâfız Ahmet Bin Ali
Tımarcı Mahallesi'nde vâkʿi Ak Câmiʿi Şerîf ile Nemân ve Tımarcı bîgârlarından nukûd-ı mevkûfesi	Ahmet Çubuk oğlu Ömer Ağa
Babadat Karyesi'nde bulunan Câmiʿi-Şerîf ile çeşme	Çelik oğlu Mehmet yerine Çakır oğlu Mustafa mütevellî olmuştur.

Böğürtlen Karyesi'nden Efe Câmi'i Şerîf ile Bınarları	Tombak oğlu Hacı Mehmet Ali'nin yerine Zûbar oğlu Ali Bin Süleyman mütevellî olmuştur.
Çapaklı Mahallesi'nde bulunan Acem Çeşmesi ve Çapaklı Çeşmesi ve Mescid	Basralı (nâ'ibi Çapaklı Mahallesi'nde Melhum oğlu Hacı Salih)
Hoşkadem Medresesi içerisindeki Câmi'i Şerîf	Battal Serçavuş oğlu Ahmet Efendi Hasan beyzâde Şevket Efendi
Mustafa Ağa İbn-i Ali vakfı	Ömer Bin El-hac Ahmet

Tablo 25. Para Vakıfları ve Mütevellî İsimleri

2.3.4.2. Müslüman Erkek İsimleri

Defterde yer alan isimler soyadı kavramı olmadığı için baba isimleriyle birlikte yer almıştır. Erkekleri tanımlamak amacıyla mezkûr olarak da geçmektedir.

Mustafa	Emir	Hüseyin	Süleyman	Hasan	Kâsım	Hakkı
İbrahim	Ahmet	Mehmet	Osman	Ca'fer	Abdulvehâb	Salih
Halil	Salim	Bekir	İsa	Eyüb	Nuri	Tevhid
Musaliheddin	Arif	Su'ud	Hamza	Abdullah	Güfter	Sezi
Mümsa	Ya'kub	Âbad	Hamdi	Bahri	Altan	Musâh
Geygi	Ma'i	Emin	İsmail	Niyazi	Satılmış	Beyazıd
Abdurrahman	Kurad	Halid	Kadir	Bâde	Musa	Kâmil
Cennet	Emin	Edhem	Orhan	Karabet	Sadri	Veli
Hamza	Ömer	Seyyid	Ümid	Halis	Recep	Hayri
Arif						

Tablo 26. Müslüman Erkek İsimleri

2.3.4.3. Gayrimüslim İsimleri

Defterde sadece 6 adet gayrimüslim ismine rastlamaktayız.

Agop	Elvaris Fanet	Donbay
Üvân	Matrîh	Makris

Tablo 27. Gayrimüslim İsimleri

2.3.4.4. Kadın İsimleri

Defterde yer alan kadın isimleri günümüzde de kullanılan yaygın isimlerdir. Erkek isimlerinde olduğu gibi kadın isimlerinde de baba isimleriyle birlikte kullanım olduğu gibi, kadınlar tanımlanırken zevcesi, binti olarak da tanımlanabilmektedir.

Emine	Fatıma	Ma'i	Zeyneb
Hadice	Sıdıka	Keziban	Aişe

Tablo 28. Kadın İsimleri

2.3.4.5. Lakap ve Unvanlar

Lakap, bir kimsenin utandığı ve söylemek ya da anılmak istemediği şekilde anmak olarak geçse de zamanla sıfat şeklini alarak kişinin anılmayı istediği kelime olarak geçmektedir.[171] Lakaplar ve unvanlar kişilerin meslekleri, fiziksel özellikleri, askeri unvanları, memleketleri, ırkları, inançları gibi sebeplerle verilmiştir.

Bu lakaplardan dönemin meslek grupları hakkında bilgi edinebiliriz. Eskici, Kahveci, Tımarcı, Maharcı, Hamamcı, Kadı, Kasab, Başçı, Yazıcı, Müz'ezzin, Kayyum, Keneci, Postacı, Yemenici, Kasab, Kantırcı, Şekerci, Bakkal, Uncu, Terzi, Berber, Otçu, Sütçü, Çiftçi, Boyacı gibi esnaf gruplarını görebiliriz. Günümüzde de bazı meslekler yaşamaya devam etmektedir.

Kişilerin fiziksel özelliklerine göre verilen Topal, Kalıcı Çolak, Köse gibi isimler olduğu gibi Tekkevirânlı, Kırımlı, Karaburhanlı gibi mensup olduğu köyleri ile anılan kişiler de vardır. Ayrıca Binbaşı, Onbaşı gibi askeri unvanların da yer aldığını görüyoruz.

[171] Nebi Bozkurt, "Lakap", *TDVİA*, C: XXVII, 2003, s.65.

Köse	Efendi	Deli	Hacı	Hacezâde	Yemenici
Eskici	Hafiz	Karabacak	Çavuş	Vakvak	Bayırlı
Ekmekçi	Yapalı	Molla	Tabucu	Ateş	Katyoz
Sekmen	Ebu	Dürzi	Hâce	Çoban	Aylayacı
Vekil	Ağa	Müfti	Hamamcı	Kalbakçı	Çiftçi
Altı sürmü	Kara	Zâde	Mısırlı	Haksız	Haleb
Göbekli	Sofi	Saydı	Bâde	Cerik	Kalıcı çolak
Kürt	Kahveci	Kör	Kosak	Maharcı	Poti
Tımarcı	Za'im	Çerkes	Adalı	Repiş	Cakcuk
Uzun	Kadı	Paşa	Kalaman	Bardakoğlu	Sezi
Onbaşı	Tüfenkçi	Sülpük	Kasab	Asker	Bayrakdâr
Meselci	Keçeci	Beşe	Bakar	Seherci	Kavak
Başçı	Yazıcı	Tatyuz	Vetzi	Hancı	Kırımlı
Mü'ezzin	Kandır	Mısır	Serhası	İmâm	Nuhcu
Hattab	Kayyum	Abdal	Baba	Çatal	Atik
Sarıklı	Koz	Amidli	Çalık	Melükbaş	Karaburhanlı
Hulusu	Köçek	Usta	Abaşlı	Keneci	Musâh
Kâsım	Piyâle	Zübük	Bedeşli	Çakır	Kemiksiz
Gürcü	Kuyruk	Postacı	Dede	Zorak	Hasur
Sarı	Bey	Serçavuş	Bektaş	Seferbaz	Veli
Kahır	Kavukcu	Alemdâr	Derviş	Kabasakal	Boyacı

Tablo 29. Lakap ve Unvanlar

2.3.4.6. Karye İsimleri

Arapça'da karye, köy anlamına gelmektedir.[172] Sicilde on iki adet karye isimden bahsedilmektedir.

Babadat Karyesi	Hortu Karyesi	Baba Sinan Karyesi	Karaca Ahmet Karyesi
Beşköprü Karyesi	Kocaşlı Karyesi	Böğürtlen Karyesi	Köçek Hasan Karyesi
Eyleyecek Karyesi	Saçlar Karyesi	Hisar Karyesi	İyice Karyesi

Tablo 30. Karye İsimleri

[172] Abdullah Aydemir, "Ashâbü'l-Karye", *TDVİA,* C: III, 1991, s.468.

2.3.4.7. Mahalle İsimleri

Mahalle, devamlı veya geçici bir süre için ikamet edilen küçük yerleşim birimi olarak tanımlanmaktadır.[173] Listede yer alan mahalle isimlerinden bazıları günümüzde kullanılmaya devam etmektedir.

Yenice Mah.	Gürcü Mah.	Kılınç Mah.	Câmi‘-i Kebir Mah.
Hacı Mah.	Molla Mah.	Çapaklı Mah.	Hacı Ashab Mah.
Suhûd Mah.	Çoban Mah.	Hacı Ekici Mah.	Şeyh Mah.
Çubuklu Mah.	Hacıveli Mah.	Şeyh Baba Yusuf Mah.	Elmalı Mah.
Haydar Mah.	Tatlar Mah.	Faruklar Mah.	Hazinedar Mah.
Tımarcı Mah.	Fatih Mah.	Gedik Mah.	Timurcu Mah.
Gazi Sinan Mah.	Karabaşlı Mah.	Yapıca Mah.	Gazistan Mah.
Kethüda Mah.	Kubbeli Mah.	İsrâ’il Bâğı Mah.	Iraklı Mah.
Kürek Mah.	Gürcü Mah.	Müsellim Akdoğan Mah.	Çopak Mah.
Günyüzü Mah.			

Tablo 31. Mahalle İsimleri

2.3.4.8. Kasaba İsimleri

Sivrihisar kelimesi neredeyse her hükümde geçmektedir. İbradî kasabası kelimesi “…Konya vilayeti dâhilinde İbradî kasabası…”[174] olarak geçmektedir. Günümüzde İbradı olarak Antalya’nın bir ilçesi olarak varlığını devam etmektedir.[175]

Sivrihisar Kasabası	İbradî Kasabası

Tablo 32. Kasaba İsimleri

2.3.4.9. Nahiye İsimleri

Nahiye, Osmanlı Devleti’nde küçük bir yerleşim yerini ifade ettiği gibi küçük veya büyük bir coğrafi bölgeyi de ifade eder.[176] Defter bir adet nahiye ism, geçmektedir.

Kömürü Nahiye

Tablo 33. Nahiye İsimleri

[173] Ali Murat Yel, “Mahalle”, TDVİA, C: XXVII, s.323.
[174] S.Ş.S. 23/13-1
[175] Feridun Emecen, “Antalya”, TDVİA, C: 3, s.236.
[176] İlhan Şahin, “Nahiye”, TDVİA, C: 32, 2006, s.306.

2.3.4.10. Vilayet İsimleri

Konya Vilayeti

Tablo 34. Vilayet İsimleri

2.3.4.11. Mevkii İsimleri

Ağaçarası Mevkiʿ	Porsuk Mevkiʿ	Barumlu Mevkiʿ	Kanlıkavak Mevkiʿ
Biran Mevkiʿ	Kemran Mevkiʿ	Piranlı Mevkiʿ	Mescîd Mevkiʿ

Tablo 35. Mevkii İsimleri

2.3.4.12. Yaylak İsimleri

Meşe Yaylağı

Tablo 36. Yaylak İsimleri

2.3.4.13. Mal-Mülk İsimleri

Seccade	Halı	Kilim	Pala
Namazlık	Tiftik post	Mak'ad zilisi	Mala
Yazma			

Tablo 37. . Mal- Mülk İsimleri

BÖLÜM III

METNİN TRANSKRİPSİYONU

3.1. Metnin Transkripsiyonu

İş bu umûr-ı Kazâya müteʿallik sicilin bi't-taʿdâd yüz doksan sahîfeden ibâret olduğu anlaşılmakla işbu mahalli tahayyuren tasdîk kılındı. Fî 28 Recep sene 318 Nâ'ib-i Kazâ-yı Sivrihisar

Birinci sahîfe

İkinci sahîfe

Yazıldı.

Sayfa No: 2

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Şevvâl sene 315.

Konusu: Köse oğlu Mustafa Efendi'ye ait muâmele-i şeriye işlemi hücceti

Asl-ı Mâl

500 Lirâ-yı devren

+ 060 semeni bir seneye mü'eccel saʿat bahâsı

560

Sivrihisar Kasabası'nda vâkiʿ Emînuddin Mika'il Câmiʿ-i Şerîf'i nukûd ve mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Deli Emir oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hüseyin yedinden ve vakf-ı mezkûr malından Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla beş yüz gurûş istidâne ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk eyledim ve yine vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir aded hilâl saʿat semeninden dahi bir seneye mü'eccel olmak üzere altmış gurûş ki ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan beş yüz altmış gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûre deynim olmağla işbu deynime kefîl olunmuş zîrde ism-i muharrer Hâcezâde Süleyman Efendi İbn-i Hacı Hasan Efendi'ye emir eyledim. Fî gurre-i Şevvâl sene 315.

El-medyûn Elmalı Mahallesi'nden Köse oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hacı İbrahim

Bâlâda muharreru'l-ism medyûn-ı mezbûr Mustafa Efendi'nin zimmetimde vakf-ı mezkûre iki cihetten deyni olan cemʿan beş yüz altmış gurûşa tarafından bâlâ sarfü'l-kabûl kefâlet-i mutlakâ-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahî kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin oldum. Fî gurre-i Şevval sene 315. El-kefîl Hâcezâde Süleyman Efendi.

Sayfa No: 2

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Recep sene 315

Konusu: Eskici oğlu Hafız İbrahim'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı Mâl

1264 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûşdan.

+ 0152 semeni bir seneye mü'eccel yâhud şerʿî bir senelik nemâsı.

1416

Emînüddin Mika'il Câmiʿ-i Şerîf'i nukûd ve mütevellîsi Emir oğlu Mustafa Efendi yedinden ve vakf-ı mezkûr nukûdundan istidâne ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk eylediğim Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bin iki yüz altmış dört gurûş ile yine vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mûmâ-ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim semeni bir seneye mü'eccel saʿat semeninden yüz elli gurûş ki cemʿan vakf-ı mezkûre ber vech-i bâlâ bin dört yüz on altı gurûş zimmetimde deyn-i sahîhim olmağla meblâğ-ı merkûme mukâbelesinde inbâh arazi nâm mevkıʿde vâkıʿ etrâf-ı selâsesi Karabacak oğlu Ahmet veresesi Vakvak oğlu Mehmet Çavuş bâğları ve taraf-ı râbiʿi tarîk-i âmme ile mahdûd kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı bir seneye kadr-i beyʿ bi'l-vefâ tariki üzere mütevellî-i mezbûra beyʿ edüb ol dahî baʿde'l-iştirâ ve'l-kabûl müddet-i mezkûr semeninde deyn-i mezkûru edâ edemediğim halde bâğ-ı mezkûr-ı bi'l-fürûht deyn-i mezkûrumu ahz ve fazla kalır ise bana iʿtâya tarafımdan vekâlet-i devriye ile mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'yi vekîl ettim.

Fî gurre-i Recep sene 315.

El-medyûn Sûk Mahallesi'nden Eskici oğlu Hâfız İbrahim Bin Ali

Üçüncü sahife

Sayfa No: 3

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Ramazan sene 1315

Konusu: Abbas oğlu Süleyman Efendi'ye ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı Mâl

gurûş

848 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûştan

+ 306 üç seneye mürûr bir aded saʿat bahâsı

1154

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'in nukûd-ı mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi yedinden ve vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla istidâne ve kabz ve istihlâk eylediğim sekiz yüz kırk sekiz gurûş ile semeni üç seneye mü'eccel iştirâ ve kabz eylediğim bir aded saʿat semeninden dahi üç yüz altı gurûş ki cemʿan zimmetimde vakf-ı mezbûra bin yüz elli dört gûruş deynim olmağla işbu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedimde müstakillen malım olan Yazı Bınarı nâm mevkîʿde vâkiʿ etrâf-ı selâsesi Ekmekçi Hacı Mehmet Reçelli oğlu Salih veresesi malından Karabet Bağları ve taraf-ı râbiʿi tarîk-i âmme ile mahdûd ve kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı üç seneye kadr-i mü'eccelen beyʿ bi'l-vefâ tarîki üzere mütevellî-i mezbûra beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer baʿde'l-iştira ve'l-kabz ben deyn-i mezkûrumu müddet-i mezkûre hulûlunde bi'l-ifâ tek rehnî edemez isem bâğ-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya vekâlet-i devriye-i şerʿîyye ile mütevellî-i mezbûra vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eyledim dediği tescîl şod. Fî gurre-i Ramazan sene 1315.

El-medyûn el-müvekkil el-mezbûr Şeyh Mahallesi'nden Abbas oğlu Süleyman Efendi Bin Osman

Yazıldı.

Sayfa No: 3

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Recep sene 315

Konusu: Yapalı oğlu Molla Osman' ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

gurûş

11100 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûştan

+ 01332 bir aded Mushaf-ı Şerîf hediyesi

12432

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'in nukûd-ı mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hüseyin yedinden vakf-ı mezbûr malından Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla istidâne ve kabz ve istihlâk eylediğim on bir bin yüz gurûş ile yine mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûra yedinden semeni bir seneye mü'eccel almış olduğum bir aded Mushaf-ı Şerîf yedinden bin üç yüz otuz iki gurûş ki iki cihetten cemʿan on iki bin dört yüz otuz iki gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûre deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde medine-i mezkûre mahallatında Faruklar Mahallesi'nde vâkiʿ bir tarafdan Naʿline Hacı Yaʿkub veresesi menzil ve bir tarafdan müteveffâ BinBaşı Ömer Ağa veresesi menzili ve bir tarafdan Caʿfer Efendi torunu Müseyyeb menzili ve bir tarafdan Osmancıklı Oğlu Mustafa menzili ile mahdûd ve fevkânî üç oda ve bir örtme ve tahtânî günlük üç oda ve bir örtme ve bir miktar havlı ve bir zokak kapusunu müştemil müstakilen yedimde malım ve mülküm olan bir bâb mülk menzilimi semen bir seneye değin mü'eccel olmak üzere mütevellî-i merkûme Mustafa Efendi'ye bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ beyʿ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer bi't-tevliye iştirâ ve kabûl ve kabz ettikten sonra beyʿ-i mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûrun edâsıyla tek rehnî mümkün olmaz isem menzil-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semen-i mezkûrdan deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâ ve husus-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i devriye-i şerʿîyye ile mütevellî-i merkûmu tarafımdan vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî ber vech-i

muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl şod. Fî gurre-i Recep sene 315.

El-medyûn el-makâr Faruklar Mahallesi'nden Yapalı oğlu Molla Osman Bin Mustafa

Dördüncü sahife

Sayfa No: 4

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Recep sene 315

Konusu: Tabucu Ateş oğlu Ahmet' ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

gurûş

2662 asl-ı mâl lirâ-yı yüz gurûştan

+ 0319 semeni bir seneye mü'eccel bir kıtʿa saʿat bahâsı

2981

Yazıldı

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hüseyin vakf-ı mezkûr malından beher Osmânî yüz gurûşdan bana iki bin altı yüz altmış iki gurûş idâne ve teslîm edüb ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve istihlâk edüb yine vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden semeni bir seneye değin mü'eccel iştirâ ve kabz eylediğim bir hilal saʿat semeninden dahi üç yüz on dokuz gurûş ki iki cihetten cemʿan vakf-ı mezkûre zimmetimde iki bin dokuz yüz seksen bir gurûş deynim olmağla ben işbu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde Piranlı nâm mevkîʿinde vâkiʿ etrâf-ı selâsesi Sekmen Oğlu Hüseyin Usta ve Pehlivan oğlu Hasan ve Caʿfer oğlu Mustafa Bâğları ve taraf-ı râbiʿi tarîk-i âmme ile mahdûd ve yedimde müstakilen malım ve mülküm olan kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı bir sene tamamına değin mütevellî-i mezbûra Mustafa Efendi bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî vakf-ı mezkûr içün bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl edüb beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla deyn-i mezkûr ecel-i mevʿûd hulûlunde edâ olunamayıp tek rehnî mümkün olmaz isem bâğ-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden

deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i devriye-i şerʿîyye ile tarafmdan mütevellî-i mûmâileyh Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâ'ib menâb ve nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl şod. Fî gurre-i Recep sene 315.

El-medyûn el-makâr Tatlar Mahallesi'nden Tabucu Ateş oğlu Ahmet Bin Mehmet

Sayfa No: 4

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Rebi'ül-Evvel sene 315

Konusu: Şaʿbanzâde Halil İbrahim Efendi'ye ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

gurûş

1000 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûştan

+ 0600 semeni beş seneye mü'eccel bir aded saʿat semeninden

1600

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'in nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi yedinden ve Şaʿban Oğlu Kerimesi mütevefâ Aʿişe Hanım bint-i Hacı Mehmet'in mevleviyete meşrûta nukûdundan beher Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bin gurûş istidâne ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk eylediğim gibi yine vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim semeni beş sene tamamna değin mü'eccel bir aded saʿat semeninden dahî iki yüz gurûş ki iki cihetten cemʿan bin altı yüz gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûre vâcibü'l-edâ deynim olub ve zîrde ism-i muharrer birâderzâdem Şaʿbân oğlu Hâfız Osman Bin Hacı Mustafa'ya dahî işbu deynim kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin olmasını emir eyledim. Fî gurre-i Rebi'ül-Evvel sene 315

El-medyûn Kubbeli Mahallesi'nden Şaʿbanzâde Halil İbrahim Efendi İbn-i Hacı Mustafa

Yazıldı.

Bâlâda muharrerü'l-isim medyûn-ı mezbûr Acem Şaʿbanzâde Halil İbrahim Efendi'nin zimmetinde mevleviyete semeninden ve iki cihetten cemʿan deyni olan bin altı yüz gurûş ben dahî emriyle kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin oldum bu mahalle imza ve tahayyur eyledim. Fî gurre-i Rebi'ül-Evvel sene 315

El-kefîl Kubbeli Mahallesi'nden Şaʿbanzâde Hâfız Osman Bin Hacı Mustafa.

Beşinci sahîfe Hû

Sayfa No: 5

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Recep sene 315.

Konusu: Ebu Salim oğlu Mehmet Bin Eyüb'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl gurûş

2694 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûştur.

+ 0969 Semeni üç seneye mü'eccel iki hilâl saʿat semeni.

3663

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'in nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hüseyin vakf-ı mezbûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana ber vech-i bâlâ iki bin altı yüz doksan dört gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ mezkûr ile semen üç seneye mü'eccel ve mevʿûd yine vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim semeni üç seneye mü'eccel ve mev'ûd iki aded hilâl saʿat semeninden dahî dokuz yüz altmış dokuz gurûş ki iki cihetten cemʿan üç bin altı yüz altmış üç gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûr içün mütevellî-i mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben bu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde Temürci Mahallesi'nde vâkiʿ etrâf-ı selâsesi Usta Bekir Oğlu Bekir ve Sarı Çoban oğlu İbrahim ve Yağcı İsa oğlu Mustafa menzilleri ve taraf-ı râbiʿi tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî ve tahtânî dört oda ve cüz'i bağçe ve bir miktar havlı ile müntehâ yedimde müstakilen mâlım ve mülküm olan bir bâb mülk menzilimi üç seneye değin mütevellî-i mezbûr Mustafa Efendi bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ beyʿ ve tahsîl ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl edüb beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olub ecel-i

mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmayıp tek rehnî mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere tarafımdan vekâlet-i devriye ile mütevellî-i merkûmu vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Recep sene 315.

El-medyûnTemürci Mahallesi'nden Ebu Salim oğlu Mehmet Bin Eyüb.

Sayfa No: 5

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Receb sene 315.

Konusu: Vekîl oğlu Hasan Bin Mustafa'ya ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

1124 Lirâ-yı yüz gurûşda

+ 0135 bir seneye mü'eccel saʿat bahası

1259

Medine-i Sivrihisar vâkʿi Câmiʿ-i Kebîr nukûd-ı mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir oğlu Mustafa Efendi vakf-ı mezkûru senedât-ı Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana bin yüz yirmi dört gurûş idâne ve teslîm edüb ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve umûrıma sarfla istihlâk eylediğim misliyle yine vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden semeni bir seneye mü'eccel olmak üzere iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden (?) yüz otuz beş gurûş ki iki cihetten cemʿan bin iki yüz elli dokuz gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde bir madde müstakilen malım ve mülküm olan Mescid Kuyusu nâm mevkîʿde vâkiʿ etrâf-ı erbaʿası Hac Hâfız Ağa ve Dürzi Ali Çavuş ve İbrahim Hace ve Çoban oğlu Hüseyin Bâğları'yla mahdûd kürûmî mülk bir kıtʿa bâğım bir seneye kadr-i bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ mütevellî-i mezbûra beyʿ ve teslîm eyledikte oldahi ber vech-i muharrer bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz-ı kabûl edüb şâyet ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmayıp tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar

mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûnu üzere tarafımdan mütevellî-i mezbûru vekâlet-i devriye tek vekîl ve nâ'ib nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu.

Fî gurre-i Receb sene 315. El-medyun el-makâr el-mezbûr ve Tayibeddin Mahallesi'nden Vekîl oğlu (?) Hasan Bin Mustafa.

Altıncı sahîfe

Sayfa No: 6

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 1 Receb sene 315

Konusu: Musaliheddin oğlu Bekir Efendi Bin Bekir'e ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Yazıldı.

Asl-ı mâl

654 lirâ-yı yüz gurûşdan

+ 078.20 semeni bir seneye mü'eccel bir hilal saʿat semeni

732.20

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Şerîf'in nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir oğlu Mustafa Efendi yedinden vakf-ı mezkûr malından Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana ber vech-i bâlâ altı yüz elli dört gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni bir seneye mü'eccel olmak üzere yine vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mûmâ-ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî yetmiş sekiz buçuk gurûş ki cemʿan yedi yüz otuz iki buçuk gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyh vâcib'ül-edâ deynim olmağla deyn-i mezkûrumun edâsına zîrde ism-i muharrer Kubbeli Mahallesi'nden Hurus oğlu Halil Bin Hacı İbrahim kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin olmasını emir eyledim. Fî 1 Receb sene 315

El-medyûn Câmiʿ-i Kebîr Mahallesi'nden Musaliheddin oğlu Bekir Efendi Bin Bekir

Medyûn Zebur Bekir'in zimmetinde vakf-ı mezkûre ciheteyn-i mezkûreteynden edâsı vâcib deyni olan meblâğ-ı mecmûʿ merkûm yedi yüz otuz iki buçuk gurûşa kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahî kefîl-i bi'l-mal ve zâmin oldum. Fî 7 Receb sene 315.

El-kefîl Kubbeli Mahallesi'nden Hurus oğlu Halil Bin Hacı İbrahim

Sayfa No: 6

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Receb sene 315

Konusu: Ramazanzâde Ahmet (?) Süleyman Ağa'ya ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

1225 lirâ-yı yüz gurûşdan

+ 0441 bir aded saʿat semeninden üç seneye mü'eccel

1666

Yazıldı.

Medine-i Sivrihisar'da kâ'in Câmiʿ-i Kebîr nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana bin iki yüz yirmi beş gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz-ı istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni üç seneye mü'eccel yine vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilal saʿat semeninden dahî dört yüz kırk bir gurûş ki iki cihetten cemʿân bin altı yüz altmış altı gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcib'ül-edâ deynim olmağla ben bu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde bir madde müstakilen malım ve mülküm olan bâlâ Hisar Karyesi'nde vâkiʿ etrâf-ı selâsesi Müftî Mustafa Efendi ve (?) Hacı Ali veresesi ve mukayyed üzere Hacı Hâfız Ahmet menzilleri ve taraf-ı râbiʿi dere ile mahdûd bir oda ve bir miktar suyu müştemil bir bâb mülk menzilimi üç sene tamamına değin bi-târik'ıl-vefâ mütevellî-i evkaf beyʿ ve teslîm eyledikte ol dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz-ı kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî yine merkûm Ahmet meclîs-i şerʿîde mütevellî-i mezbûr mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb müddet-i mezkûre tamamında deyn-i mezkûrumu edâ edemez isem rehnî hükmünde olan menzilimi lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿ ve kabz-ı semene ve deyn-i mezkûrumu

edâ ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i devriye ile mütevellî-i mezbûr Mustafa Efendi'yi vekîl eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl etti dedikte gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl şod. Fî gurre-i Receb sene 315

El-medyûn El-nefer Tekkeci Mahallesi'nden Ramazanzâde Ahmet (?) Süleyman Ağa

Yedinci sahife

Sayfa No: 7

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 11 Zi'l-kaʿde sene 315

Konusu: Musaliheddin oğlu Mehmet Arif Efendi İbn Suʿud Efendi'ye ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

gurûş

510 Lirâ-yı yüz ve sîm mecîdiye on dokuz gurûşdan

+ 123 semeni iki seneye mü'eccel bir hilâl saʿat bahâsı

633

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Debbâghâne Bınarı nukûd-ı mevkûfesinden mütevellîsi Cennetzâde Ali Efendi yedinden istidâne ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk eylediğim lirâ-yı yüz bir ve sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla beş yüz on gurûş ile semen iki seneye mü'eccel yine vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî yüz yirmi üç gurûş ki iki cihetten cemʿan zimmetimde vakf-ı mezbûr altı yüz otuz üç gurûş deynim olmağla işbu deyn-i mezkûruma kefîl ve zâmin olmuş zîrde ism-i muharrer Iraklı Mahallesi'nden İbrahim oğlu Bekir Bin Hacı Mehmet'e emir eyledim. Fî 11 Zi'l-kaʿde sene 315

El-medyûn Musa Mahallesi'nden Musaliheddin oğlu Mehmet Arif Efendi İbn Suʿud Efendi

Medyûn-ı mezbûr Mehmet Arif'in zimmetinde iki cihetten vakf-ı mezbûra deyni olan cemʿan altı yüz otuz üç gurûşun edâsına tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl

kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahî kefîl-i bi'l-mal ve zâmin olmağla işbu mahalle imza ve tahayyur eyledim. Fî 11 Zi'l-kaʿde Sene 315

El-kefîl Iraklı Mahallesi'nden Abvaszâde Bekir Bin Hacı Mehmet

Yazıldı.

Sayfa No: 7

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 11 Zi'l-Kaʿde sene 315

Konusu: Molla Oğlu Hamza Bin Abdullah'a ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

gurûş

1000 Lirâ-yı yüz ve sîm mecîdiye on dokuz gurûşdan

+ 0240 semeni iki seneye mü'eccel bir hilâl saʿat bahâsı

1240

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Debbâghâne Bınarı nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Ali Efendi yedinden istidâne ve kabz ve istihlâk eylediğim lirâ-yı yüz ve sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla bin gurûş ile semen iki seneye mü'eccel olmak üzere vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî iki yüz kırk gurûş ki iki cihetten cemʿan bin iki yüz kırk gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra deynim olmağla ben yedimde müstakilen malım ve mülküm olan Porsuk ve Biran Mevkiʿnde ka'in bir tarafdan Abbas Efendi veresesi bâğçeleri ve bir tarafdan Kapanlı Hacı Mûmsâ Ağa veresesi bâğları ve bir tarafdan bınar ve bir tarafdan tarîk-i âmme ile mahdûd kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmire iki sene tamamına değin bi-tarîk'ıl-beyʿ bi'l-vefâ vakf-ı mezkûr içün mütevellî-i mezbûra beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî bi't-tevliye iştirâ ve kabz ve kabûl eyledikten sonra şâyed deyn-i mezkûrum müddet-i mezkûre hulûlunde edâ olunmayub tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mezkûrumu semen-i misliyle lede'l-müzâyede âhare beyʿ ve kabz-ı semen ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i devriye ile mütevellî-i

mezbûr Ali Efendi'yi vekîl eyledikte ol dahî vekâlet-i mezkûre ber vech-i muharrer kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'ül-şerʿî tescîl şod. Fî 11 Zi'l-Kaʿde sene 315

Kubbeli Mahallesi'nden Molla Oğlu Hamza Bin Abdullah

Yazıldı.

Sekizinci sahîfe

Sayfa No: 8

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 11 Zi'l-Kaʿde sene 315

Konusu: Hâce Yaʿkub oğlu Altı Sürmü Süleyman Bin Yaʿkub'a ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

2284.30 Lirâ yüz gurûşdan

+ 0274.10 semeni bir seneye mü'eccel bir aded hilâl saʿat bahâsı

2559.00

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Debbâghâne Bınarı'nın nukûd-ı mevkûfesinden mütevellîsi Cennetzâde Ali Efendi vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana iki bin iki yüz seksen dört gurûş otuz para idâne ve teslîm edüb ben dahî yedimden istidâne ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni bir seneye mü'eccel olmak üzere yine vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî ve iki yüz yetmiş dört gurûş on para ki ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan iki bin beş yüz elli dokuz gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûre vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben işbu deynimin mukâbelesinde yedimde müstakilen malım ve mülküm olan menzilce Meşe Yaylağı civarında vâkʿi bir tarafdan Kara Bekir Oğlu Ahmet Çavuş veresesi mütevellî ve bir tarafdan Kara Bekirzâde Hacı Hüseyin bâğı ve bir tarafdan Aişe oğlu Çini İbrahim kızı Emine Bâğı ve bir tarafdan hâl ile mahdûd kürûmî mülk bâğım ile eşcâr-ı müsmire-i maʿlûmeyi hâvi bâğçemi bir sene tamamına değin mütevellî-i mezbûra bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer kazâ-yı mezbûra içün bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl edüb

şâyed ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûrum edâ olunmayub tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ maʿ bâğçe-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿ ve kabz-ı semen ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya vekâlet-i devriye ile mütevellî-i mezbûru vekîl eyledikte ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'ül-şerʿî tescîl olundu. Fî 11 Zi'l-Kaʿde sene 315

El-medyûn el-makâr el-mezbûr Elmalı Mahallesi'nden Hâce Yaʿkub oğlu Altı Sürmü Süleyman Bin Yaʿkub

Yazıldı

Sayfa No: 8

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 15 Zi'l-Kaʿde sene 1315.

Konusu: Mısırlı Oğlu Ahmet Bin Ahmet'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

gurûş

1150 Lirâ-yı yüz gurûşdan

+ 0276 iki sene tamamına semen mü'eccel bir saʿat bahâsı

1426

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Hamdi Baba Bınarı nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Şeyh Mahallesi'nden Hacı Âbad oğlu Ali Çavuş yedinden istidâne ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk eylediğim Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla ve kazâ-yı mezbûr nukûdundan bin yüz elli gurûş ile semeni iki sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna yine vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî iki yüz yetmiş altı gurûş ki iki ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan bin dört yüz yirmi altı gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra deynim olmağla ben işbu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedimizde müştereken malım ve mülküm olan Şeyh Mahallesi'nde vâki bir tarafdan Çürenik kerimesi Fatıma menzili ve taraf-ı selâsesi tarîk-i âmme ile mahdûd ve tahtanî dört oda ve bir miktar havlı ve bir ber'ma'i müştemil bir bâb mülk menzilimi iki sene tamamına değin mütevellî-i mezbûr Ali Çavuş'a bi-târik'ıl-bey-i

bi’l-vefâ beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl eylediğinde gıbbe’t-tasdîk ve şâyed ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûrumuzu edâ olunamayıp tek rehnî mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumuzu lede’l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumuzu edâya ve fazla kalır ise bize iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere mütevellî-i mezbûru vekîl eylediğimizde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şerʿî tescîl olundu. Fî 15 Zi’l-Kaʿde sene 1315.

El-medyûn el-makâr Mısırlı Oğlu Ahmet Bin Ahmet

El-medyûn Şeyh Mahallesi’nden Mısırlı oğlu Hacı Mehmet Ali Bin Ahmet

Dokuzuncu sahife

Sayfa No: 9

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Recep sene 315

Konusu: Tabucu Hacı Halil oğlu Mustafa Bin Hacı Halil’e ait beyʿ bi’l-vefâ işlemi hücceti

Yazıldı.

Asl-ı mâl

gurûş

583 Lirâ-yı yüz gurûştan

+ 070 bir seneye mü’eccel saʿat bahâsı

653

Medine-i Sivrihisar’da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Kubbeli Mahallesi’nden Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi yedinden vakf-ı mezbûr malından Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla istidâne ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk eylediğim beş yüz seksen üç gurûş ile semen-i bir seneye mü’eccel iştirâ ettiğim bir aded saʿat semeninden dahi yetmiş gurûş ki iki cihetten cemʿan altı yüz elli üç gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra edâsı vâcib deynim olmağla deyn-i

mezkûrum mukâbelesinde Hacı Ashab Mahallesi'nde vâkiʿ bir tarafdan Göbekli oğlu Mehmet Ali varisesi dükkan ve bir tarafdan Arab Kızı Fatıma menzili ve tarafından tarîk-i âmme ile mahdûd ve tahtâni beş oda ve bir (?) ve bir miktar (?) müştemil bir bâb mülk menzilmi bir sene tamamına değin mütevellî-i mezbûra bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vakf-ı mezkûr içün bi't-tevliye iştirâ ve kabûl ettikten sonra şayet ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûrum edâ olunamayıp tek rehnî mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye-i şerʿîyye ile mütevellî-i mezbûru tarafından vekîl eylediğimde ol dahî vekâlet-i mezkûre ber vech-i muharrer üzere kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl şod. Fî gurre-i Recep sene 315.

El-medyûn el-makâr Hacı Ashab Mahallesi'nden Tabucu Hacı Halil oğlu Mustafa Bin Hacı Halil

Sayfa No: 9

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Recep sene 315

Konusu: Bâde oğlu Eyüb Bin Al'a ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

gurûş

216 Lirâ-yı yüz gurûştan

+ 026 semeni bir seneye mü'eccel bir hilâl saʿat semeninden

242

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr Şerîf nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi yedinden vakf-ı mezbûr nukûdundan lirâ-yı yüz gurûş hesâbıyla istidâne ve kabz ve istihlâk eylediğim iki yüz on altı gurûş ile semen-i bir seneye değin yine vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz ettiğim bir hilâl saʿat semeninden dahi yirmi altı gurûş ki iki cihetten cemʿan iki yüz kırk iki gurûş vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i merkûme edâsı vâcib deynim olmağla deyn-i mezkûrum mukâbelesinde Hacı Ashab Mahallesi'nde

vâkiʿ bir tarafdan Göbekli oğlu Saydı bir tarafdan Sofi Ali Efendi varisesi ve bir tarafdan Haksız oğlu Halil menzilleri ve bir tarafından tarîk-i âmme ile mahdûd ve dört bâb oda ve bir miktar havlı müştemil bir bâb mülk menzilmi işbu tarihinden bir seneye kadar mütevellî-i mezbûra beyʿ bi'l-vefâ târik-i üzere beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve kabz ve kabûl ettikten sonra şayet ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûrum edâ olunamayıp tek rehnî mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumu semen-i misliyle lede'l-müzâyede âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye-i şerʿîyye ile tarafımdan mütevellî-i mezbûru vekîl eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl ve hidemât-i lâzımesini ki (?) edâya müteʿahhid ve iltizâm eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Recep sene 315.

El-medyûn el-makâr el-mezbûr Kürek Mahallesi'nden Bâde oğlu Eyüb Bin Al

Onuncu sahife

Sayfa No: 10

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 15 Şaʿban sene 315

Konusu: Cerik oğlu Mehmet'e ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare	gurûş	
935		Lirâ-yı yüz gurûştan
+ 112.20		semeni bir seneye mü'eccel saʿat bahası
1047.20		

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Ma'i Hâtun Bınarı'nın nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Câmiʿ-i Kebîr Mahallesi'nden Kapucu oğlu Ali Bin Ali yedinden vakf-ı mezbûr nukûdundan Lirâ-yı yüz gurûş hesâbıyla müştereken istidâne ve teslîm ve kabz eylediğim dokuz yüz otuz beş gurûş ile semeni bir seneye mü'eccel olarak vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî ve yüz on iki buçuk gurûş ki iki cihetten cemʿan bin kırk yedi buçuk gurûş zimmetimde müştereken vakf-ı mezkûr içün

mütevellî-i mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla işbu deynimize zîrde ism-i muharrer karye-i mezbûra dahi Cerik oğlu Mustafa Bin Hasan'a emir eyledik. Fî 15 Şaʿban sene 315

El-medyûn Cerik Oğlu Bayram El-medyûn İsrâ'il Bâğı Mahallesi'nden Cerik oğlu Mehmet

Medyûn-ı mezbûr Cerik oğulları Mehmet ve Bayram zimmetlerinde vakf-ı mezbûra müştereken deyinleri olan cemʿan bin kırk yedi buçuk gurûşun edâsına tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahî kefîl-i bi'l-mal ve zâmin olduğumu mübeyyin işbu mahallî imza ve tahayyur eyledim.

El-kefîl İsra'il Bâğı Mahallesi'nden Cerik oğlu Mustafa Bin Hasan

Sayfa No: 10

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Recep sene 315

Konusu: Kürtzâde Kahveci Kör Mehmet Çavuş İbn-i Ömer'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

4627 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla

+ 1660.20 Semeni üç seneye mü'eccel iki kıtʿa saʿat bahâsı

6287.20

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'in nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi mütevellîsi olduğu vakf-ı mezbûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana dört bin altı yüz yirmi yedi gurûş idâne teslîm eylediğinde yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden üç sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûdu yine vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mûmâ-ileyh yedinden iştirâ ve kabz ettiğim iki hilâl saʿat semeninden bin altı yüz altmış buçuk gurûş ki iki cihetten cemʿan iki bin iki yüz seksen yedi buçuk gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûre vâcib'ül-edâ deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedimde müstakilen malım ve mülküm olan Gazi Sinan

Mahallesi'nde vâkiʿ tarafından Bahri oğlu Osman ve Hacı Geygi oğlu Süleyman menzilleri ve tarafından tarîk-i âmme ile mahdûd fevkânî ve tahtânî iki oda ve bir miktar (?) müştemil bir bâb mülk menzilimi işbu tarihinden üç sene tamamına değin be-târikü'l-beyʿ bi'l-vefâ mütevellî-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'ye beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl ettikten beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla müddet-i mezkûre hulûlunde deyn-i mezkûrum edâ olunamayıp tek rehnî mümkün olmadığı halde menzil-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye-i şerʿîyye ile mütevellî-i mûmâ-ileyh Mustafa efendiyi vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Recep sene 315.

El-medyûn el-makâr Gazi Sinan Mahallesi'nden Kürtzâde Kahveci Kör Mehmet Çavuş İbn-i Ömer

On birinci sahife

Sayfa No: 11

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Zi'l-Kaʿde sene 315

Konusu: Kosak oğlu Hacı Abdullah Bin Ahmet' ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Yazıldı.

Asl-ı mâl gurûş

4100 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûşdan

+ 1476 semen üç seneye mü'eccel iki kıtʿa hilâl saʿat semeninden

5576

Medine-i Sivrihisar'da vakʿi Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'in bâ-hüccet-i şerʿîyye nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi İbn Hüseyin mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana dört bin yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu

tarihinden üç sene tamamna değin mü'eccel ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim iki hilâl saʿat semeninden dahi bin dört yüz yetmiş altı gurûş ki iki cihetten cemʿan beş bin beş yüz yetmiş altı gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde Elmalı Mahallesi'nde vâkiʿ etrâf-ı selâsesi Tüfenkçi oğlu Mehmet varisesi ve Ma'i Usta Oğlu Mehmet Efendi varisesi ve Ma'i Usta Oğlu Süleyman menzilleri ve taraf-ı râbiʿi tarîk-i âmme ile fevkani ve tahtânı üç oda ve bir ahur maʿ sahanhane ve bir miktar havlı müştemil bir bâb mülk menzilim ile cedîd debbâğhane de vâkiʿ bir tarafdan küçük Câmiʿ-i Âli-i Vatanî ve bir tarafdan dere ve iki tarafdan hâl mahalleri ile mahdûd otuz nâ-tamam bir bâb mülk ve bâğ ve dükkanımı üç sene tamamına değin bi-târik'ıl-beyʿ bi'l-vefâ mütevellî-i mezbûr Mustafa Efendi'ye beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî vakf-ı mezkûr için bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl ettikten sonra beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla şâyed bir müddet-i mezkûre hulûlunde deyn-i mezkûrum edâ olunamayıp tek rehnî mümkün olmaz ise menzil ve dükkan mezkûrumu semen-i misliyle lede'l-müzâyede âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye-i şerʿîyye ile tarafımdan mütevellî-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'yi vekîl eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Zi'l-Kaʿde sene 315.

El-makâr el-medyûn Elmalı Mahallesi'nden Kosak oğlu Hacı Abdullah Bin Ahmet

Sayfa No: 11

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Recep sene 315

Konusu: Maharcı oğlu Ahmet Bin Hüseyin'e ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare	gurûş	
	701.10	Lirâ-yı yüz gurûştan
+	420.00	semeni beş seneye mü'eccel bir hilal saʿat semeninden
	1121.10	

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf nukûd-ı mütevellîsi Mustafa Efendi yedinden ve vakf-ı mezkûr nukûdundan istidâne ve kabz eylediğim Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla yedi yüz bir gurûş on para ile semeni işbu tarihinden beş sene mü'eccel bir hilâl saʿat semeninden dahî ve yüz yirmi gurûş ki iki cihetten cemʿan bin yüz yirmi bir gurûş un on para vakf-ı mezbûra zimmetimde vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben deyn-i mezkûruma karındaşım Mehmet Bin Hüseyin kefîl-i bi'l-mal olmasını emir eyledim. Fî gurre-i Receb sene 315.

El-medyûn Kılınç Mahallesi'nden Maharcı oğlu Ahmet Bin Hüseyin

Karındaşım makâr-ı medyûn-ı mezbûr Ahmet'in zimmetinde vakf-ı mezkûre iki cihetten deyni olan meblâğ-ı mecmûʿ merkûm bin yüz yirmi bir gurûşun edâsına tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl kefîl-i bi'l-mal ve zâmin oldum. Fî gurre-i Recep sene 315

El-kefîl Kılınç Mahallesi'nden Tımarcı Oğlu Mehmet Bin Hüseyin

On ikinci sahife

Sayfa No: 12

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Zi'l-Hicce sene 315

Konusu: Musazâde Mehmet Arif Bin Mehmet Emin Efendi'ye ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl gurûş

900 Lirâ-yı yüz gurûşdan

+ 540 semen beş seneye mü'eccel bir aded saʿat bahâsı

1440

Medine-i Sivrihisar'da vakʿi Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi İbn Hüseyin vakf-ı mezkûr malından Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana dokuz yüz gurûş idâne ve teslîm edüb ben dahî yedinden istidâne ve kabz ve istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden beş sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahi beş yüz kırk gurûş ki iki cihetten cemʿan

bin dört yüz kırk gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben işbu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde bir madde müstakilen malım ve mülküm olan Piranlı nâm mevkîʿde vâkiʿ bir tarafdan Peresteci Bodrosu Bâğı ve etrâf-ı selâsesi tarîk ile mahdûd ve kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı işbu tarihinden beş sene tamamına değin bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ mütevellî-i mezbûr Mustafa Efendi'ye beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl ettikten sonra beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûrum edâ olunmayıp tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere azl ve infirâd masûne ve sulb-ı akd rehnîde meşrût vekâlet-i devriye ile tarafımdan mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Zi'l-Hicce sene 315.

El-makâr el-medyûn Hacı Eskici Mahallesi'nden Musazâde Mehmet Arif Bin Mehmet Emin Efendi

Sayfa No: 12

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Muharrem sene 316

Konusu: Şabanzâde Ali Efendi İbn Hacı Süleyman'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

595 Lirâ-yı yüz sekiz sîm mecidiye yirmi gurûştan

+ 307.2 beş seneye mürûr saʿat bahası

902.20

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Ma'i Hâtun Bınarı'nın nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Câmiʿ-i Kebîr Mahallesi'nden Kapucu oğlu Ali Bin Ali mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr malından Lirâ-yı Osmânî yüz sekiz sîm mecidiye yirmi gurûş hesâbıyla bana beş yüz doksan beş gurûş idâne ve teslîm eylediğimde ben dahî

yedimden istidâne ve teslîm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden beş seneye değin mü'eccel ve mev'ûduna ve kazâ-yı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî ve üç yüz yedi buçuk gurûş ki iki cihetten cemʿan dokuz yüz iki buçuk gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûre vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben işbu deynimin edâsına zîrde ism-i muharrer Zâʿimzâde Hasan Ağa İbn İsmail Ağa kefîl olmasını emir eyledim. Fî gurre-i Muharrem sene 316.

El-medyûn Tımarcı Mahallesi'nden Şabanzâde Ali Efendi İbn Hacı Süleyman

Medyûn-ı mezbûr Ali Efendi'nin vakf-ı mezkûre iki cihetten zimmetinde deyni olan meblâğ-ı mecmûʿ merkûm dokuz yüz iki buçuk gurûşun tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl ben dahî kefîl-i bi'l-mal ve zâmin oldum. Fî gurre-i Muharrem sene 316.

El-kefîl Yenice Mahallesi'nden Zâʿimzâde Hasan Ağa Bin İsmail Ağa

On üçüncü sahîfe

Sayfa No: 13

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 4 Zi'l-Hicce sene 315

Konusu: Çerkes oğlu Ahmet Hacı Süleyman'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti Yazıldı.

Asl-ı mâl

Gurûş

Lirâ-yı Osmânî yüz sekiz gurûşdan İbn-i Adalı Niyazi Efendi'nin mevleviyete meşrûta nukûd ve mevkûfesinden bir seneye mü'eccel saʿat semeninden

600
+ 072
672

Medine-i Sivrihisar'da vâkʿi Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'e mevlüd-i şerîf kırâʿatına meşrûta Konya Vilayeti dâhilinde İbradî Kasabası eşrâfından Kadı Paşa Hafîdi

Abdurrahman Niyazi Efendi İbn Mehmet Naʿim Efendi nukûd-ı mevkûfesinin mütevellî-i medine-i mezbûra mahallatından Kubbeli Mahallesi ahâlisinden Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi İbn Hüseyin mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz sekiz gurûş hesâbıyla bana altı yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden bir seneye değin mü'eccel yine vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilal saʿat semeninden yetmiş iki gurûş ki iki cihetten cemʿan altı yüz yetmiş iki gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben işbu deyn-i mezkûrumun edâsına zîrde ism-i muharrer Tatlar Mahallesi'nden Hacı Repişzâde Halil Efendi'ye kefîl olmasına emir eyledim. Fî 4 Zi'l-Hicce sene 315

El-makâr el-medyûn (?) Mahallesi'nden Çerkes oğlu Ahmet Hacı Süleyman

Makâr-ı medyûn-ı mezbûr Ahmet Bin Hacı Süleyman'ın zimmetimde Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'in mevleviyete meşrût nukûd-ı mevkûfesinden zimmetimde iki cihetten deyni olan cemʿan altı yüz yetmiş iki gurûşun edâsı tarafından bâlâ ve'l-kabûl kefâlet-i mutlakâ-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahî kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin olmağla işbu mahalle imzâ ve tahayyur eylerim. Fî gurre-i Zi'l-Hicce sene 315

Tatlar Mahallesi'nden El-kefîl Hacı Abbaszâde Bin Halil Efendi İbn Hacı İbrahim

On dördüncü sahîfe

Sayfa No: 14

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Zi'l-Hicce sene 315

Konusu: Çerkes oğlu Ahmet Bin Hacı Süleyman'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Yazıldı.

Asl-ı mâl gurûş

627 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûşdan

+ 375 semen beş seneye mü'eccel saʿat bahâsı

1002

Medine-i Sivrihisar'da vakʿi Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi İbn Hüseyin mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr nukûd-ı mevkûfesinden Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana altı yüz yirmi yedi gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni bir seneye mü'eccel iştirâ eylediğim bir aded hilâl saʿat semeninden üç yüz yetmiş beş gurûş ki iki cemʿan bin iki gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde Kanlıkavak'tan mevkîʿde vâkiʿ etrâf-ı erbaʿası Zâʿimzâde Mehmet Ağa ve Mumcu Oğlu Bekir ve Ma'i Usta oğlu Mehmet variseleri bâğları ve taraf-ı râbiʿi Hurus Oğlu kerimesi Emine bâğı ile otuz dört satır kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı işbu tarihinden beş sene tamamına değin bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ mütevellî-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'ye beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî vakf-ı mezkûr içün bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl ettikten sonra beyʿ-i mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmayıp tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere azl ve infirâd mazûne ve sulb-ı akd rehnîde meşrût vekâlet-i devriye ile tarafımdan mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'yi vekîl eylediğimde ol dahî vekâlet-i mezkûre-yi ber vech-i muharrer kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Zi'l-Hicce sene 315. El-makâr el-medyûn Kutabeddin Mahallesi'nden Çerkes oğlu Ahmet Bin Hacı Süleyman

Sayfa No: 14

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 1 Zi'l-Hicce sene 315

Konusu: Merhum Ali oğlu Bin Ali'ye ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

660.20 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûşdan

+ 395.20 semen beş seneye mü'eccel saʿat bahâsı

1056.00

Medine-i Sivrihisar'da vakʿi Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi İbn Hüseyin mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr nukûd-ı mevkûfesinden Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana altı yüz altmış buçuk gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni beş seneye mü'eccel iştirâ ve kabz eylediğim bir aded hilâl saʿat semeninden dahi üç yüz doksan beş buçuk gurûş ki iki cihetten cemʿan bin elli altı gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde Ağaçarası nâm mevkî'de vâkiʿ tarafından Kurad Oğlu Osman ve Hacı Abad Oğlu Ali Çavuş tarafından hanî Hafîz kerimesi vahalı ile mahdûd elli iki satır kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı işbu tarihinden beş sene tamamına değin bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ mütevellî-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendiye beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî vakf-ı mezkûr içün bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl ettikten sonra beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmayıp tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere azl ve infirâd masûne ve sulb-ı akd rehnîde meşrût vekâlet-i devriye ile tarafımdan mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'yi vekîl eylediğimde ol dahî vekâlet-i mezkûreyi ber vech-i muharrer kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî 1 Zi'l-Hicce sene 315.

El-makâr el-medyûn Faruklar Mahallesi'nden Merhum Ali oğlu Bin Ali.

On Beşinci sahife

Sayfa No: 15

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 4 Zi'l-Hicce sene 315

Konusu: Uzun Mehmet oğlu Hüseyin bin Mehmet'e ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Yazıldı.

Asl-ı mâl gurûş

400 Lirâ-yı yüz sekiz gurûşdan

+ 240 saʿat bahâsı beş seneye mürûr

640

Medine-i Sivrihisar'da vâkʿi Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'de nemâsından senevi bir kere mevlüd'ül-nebî kırâ'at olunmak üzere Konya Vilâyeti dâhilinde kâ'in İbradî Kasabası eşrâfından Kadı Paşa Hafîdi Abdurrahman Niyazi Efendi İbn Mehmet Naʿim Efendi nâm kîmesnenin vakıf eylediği nukûd-ı mevkûfesinin câmiʿ-i mezkûr nukûd-ı mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir Oğlu Mustafa Efendi İbn Hüseyin mezkûr mevlüdüye nukûdundan lirâ-yı yüz sekiz gurûş hesâbıyla bana dört yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden bir sene tamamına değin mü'eccel mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilal saʿat semeninden dahî iki yüz kırk gurûş ki iki cihetten cemʿan altı yüz kırk gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olub ben deyn-i mezkûrumun edâsına zîrde muharrerü'l-ism Elmalı Mahallesi'nden Kalaman oğlu Hüseyin Bin Hüsnü kefîl olmasına emir eyledim. Fî 4 Zi'l-Hicce sene 315

El-makâr el-mezbûr Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Uzun Mehmet oğlu Hüseyin bin Mehmet

Makâr-ı medyûn-ı mezbûr Uzun Mehmet Oğlu Hüseyin Bin Mehmet'in zimmetimde vakf-ı mezbûra ciheteynden deyni olan meblâğ-ı mecmûʿ merkûm altı yüz kırk gurûşa tarafından bâlâ ve'l-kabûl kefâlet-i mutlakâ-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahî kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin oldum. Fî 4 Zi'l-Hicce sene 315

El-kefîl el-mezbûr Elmalı Mahallesi'nde Kalaman oğlu Hüsnü Bin Hasan

Sayfa No: 15

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 5 Zi'l-hicce sene 315

Konusu: Kahveci Oğlu Ahmet Hasan'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

1575.20 Lirâ-yı yüz gurûşdan

+ 0378.20 semen iki seneye mü'eccel saʿat bahâsı

1953.20

Medine-i Sivrihisar'da vâki Ma'î Hâtun Bınarı'nın nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Câmiʿ-i Kebîr Mahallesi'nden Kapucu oğlu Ali Bin Ali mütevellîsi bulunduğu vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana bin beş yüz yetmiş beş buçuk gurûş idâne ve teslîm edüb ben dahî yedinden istidâne ve teslîm ve kabz ve istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semen işbu tarihinden iki sene tamamına değin mü'eccel mev'ûduna vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr Ali yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî üç yüz yetmiş sekiz gurûş ki iki ciheteynden cemʿan bin dokuz yüz elli üç buçuk gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i merkûm vâcib'ül-edâ deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedinde müstakilen malım ve mülküm Kubbeli Mahallesi'nde vâki tarafından Ağa oğlu Hacı Abdullah ve Aişi oğlu Hafız Halil İbrahim mezbûru ve tarafından çamhane ve bir tarafdan tarîk-i âmme ile mahdûd fevkâni ve tahtâni üç oda ve iki örtme ve bir ahur maʿ sahanhâne ve bir bur'ma ve bir miktar havlı müştemil bir bab mülk menzili işbu tarihinden iki sene tamamına değin bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i merkûme beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmasının rehnî mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle ahîre beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye-i sahîhe-i şerʿîyye ile tarafımdan mütevellî-i mezbûr Ali Efendi'yi vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-

i mezkûreyi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî 5 Zi'l-hicce sene 315

El-makâr el-mezbûr Kubbeli Mahallesi'nden Kahveci Oğlu Ahmet Hasan

On altıncı sahîfe

Sayfa No: 16

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Muharrem sene 316

Konusu: Elvaris oğlu Fanet Hacı Hasan Bin Halil'e ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Gurûş

2600 Lirâ-yı Osmânî yüz sekiz gurûşdan

+ 0312 semen bir seneye mü'eccel bir aded saʿat semeninden

2912

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'inin nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Kubbeli Mahallesi'nden Deli Emir oğlu Mustafa Efendi İbn-i Hüseyin vakf-ı mezbûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz sekiz gurûş hesâbıyla bana iki bin altı yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ merkûm ile semeni işbu tarihinden bir sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî üç yüz on iki gurûş ki iki ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan iki bin dokuz yüz on iki gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla işbu deynimin edâsına zîrde mezkûr'ül-ism oğlum Halil kefîl-i bi'l-mal ve zâmin olmasını emir eyledim. Fî gurre-i Muharrem sene 316

El-medyûn Yenice Mahallesi'nden Elvaris oğlu Fanet Hacı Hasan Bin Halil

Makâr-ı medyûn-ı mezbûr Hacı Hasan Ağa'nın zimmetinde vakf-ı mezbûra ciheteyn-i mezkûreteynden edâsı vâcibü'l-deyni olan meblâğ-i mecmûʿ merkûm iki bin dokuz yüz on iki gurûş tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl kefâlet-i mutlakâ-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahi kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin oldum. Fî gurre-i Muharrem sene 315

El-kefîl medyûn-ı mezbûr Hacı Hasan oğlu Molla Halil

Sayfa No: 16

Hüküm No: 2

Tarihi: . Fî gurre-i Muharrem sene 316

Konusu: Bardakoğlu Ahmet Bin Mehmet'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

2003.20 Lirâ-yı yüz gurûşdan

+ 0240.20 bir seneye mü'eccel saʿat bahâsı

2244.00

Medine-i Sivrihisar'da vâkʿi Ak Câmiʿ-i ve Temürci ve Naman Bınarı'nın nukûd-ı mevkûfeleri mütevellîsi Hacı Bekirzâde Ali Efendi'nin vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana iki bin üç buçuk gurûş idâne ve teslîm edüb ben dahî istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk eyledim meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden bir sene tamamına mü'eccel ve mev'ûduna vakf-ı mezkûr malından ve mûma ileyh Ali Efendi'nin yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden hınâ iki yüz kırk buçuk gurûş ki iki cihetten cemʿan iki bin iki yüz kırk dört gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcib'ül-edâ deynim olmağla işbu deynimin mukâbelesinde yedimde müstakilen malım ve mülküm olan iki Eylecek Karyesi'nde Barumlu nâm mevkîʿde kâ'in etrâf-ı selâsesi Bardakoğlu Hüseyin Onbaşı ve Tüfenkçi Oğlu Ahmet ve Bardakoğlu Ali Bâğları ve taraf-ı râbiʿ tarîk-i âmme ile mahdûd kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı işbu tarihinden bir sene tamamına değin bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyh Ali Efendi'ye beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve teslim ve kabûl eyledikten sonra beyʿ mezkûr hakîkatte rehni hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmayup tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mezkûrumu semen-i misliyle lede'l-müzâyede âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûreme edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umuûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye ile tarafımdan vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Muharrem sene 316

Eylecek Karyesi'nden Bardakoğlu Ahmet Bin Mehmet

On yedinci sahife

Sayfa No: 17

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Muharrem sene 316

Konusu: Arif Ali oğlu Hüseyin Bin Ali'ye ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

1658.15 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla

+ 397.20 semeni iki seneye mü'eccel saʿat bahâsı

2055.35

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Debbâghâne Bınarı nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Gazi Sinan Mahallesi'nden Cennet oğlu Ali Efendi İbn-i Mustafa mütevellîsi olduğu vakf-ı mezbûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana bin alt yüz elli sekiz gurûş on beş pâre idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidân ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden iki sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mûmâ-ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî üç yüz doksan yedi buçuk gurûş ki iki cihetten cemʿan iki bin elli beş gurûş otuz beş para vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyhe zimmetimde vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben bu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedimde müstakilen malım ve mülküm olan Faruklar Mahallesi'nde vâkiʿ bir taraftan Bektaşzâde Hüseyin efendi menzil ve bir tarafdan tekkiyye ve tarafından tarîk-i âmme ile mahdûd tabakât-ı selâse ile fevkâni ulyâda nâ-tamam bir evvele ve bir örtme ve vestâde ve nâtamam bir oda ve bir örtme ve sofada bir oda ve bir izin ve bir miktar havlı müştemil bir bâb mülk menzilimi iki sene tamamına değin bi-târik'ıl-beyʿ bi'l-vefâ ve mütevellî-i mûmâ-ileyh Ali Efendi'ye beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra şâyed deyn-i mezkûrum ecel-i mevʿûd hulûlunde edâ olunmayub rehnî mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿ ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunları

mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye-i sahîhe-i şerʿîyye ile tarafımdan mütevellî mûmâ-ileyh Ali Efendi'yi vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledikde mütevellî-i mûmâ-ileyh dahî makâr-ı mezbûrumu bâ-tescîle takrîr meşrûhunda bi'l-mevâcih tasdîk ettiği tescîl olundu. Fî gurre-i Muharrem sene 316.

El-medyûn el-makâr'ül-müvekkil el-mezbûr Faruklar Mahallesi'nden Arif Ali oğlu Hüseyin Bin Ali

Sayfa No: 17

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî gurre-i Muharrem sene 316

Konusu: Kasab Ali Usta Bin Köse Halil'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

3354.20 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla
+ 0805.00 semeni iki seneye mü'eccel saʿat bahâsı
4159.20

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Debbâghâne Bınarı nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Cennetzâde Ali Efendi İbn-i Mustafa mütevellîsi olduğu vakf-ı mezbûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana üç bin üçyüz elli dört buçuk gurûş idâne ve teslîm edüb ben dahî yedinden istidân ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden iki seneye mü'eccel ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî sekiz yüz beş gurûş ki iki cihetten cemʿan dört bin yüz elli dokuz buçuk gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyh Ali Efendi'ye vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben bu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedimde müstakilen malım ve mülküm olan Kılınç Mahallesi'nde vâkiʿ etrâf-ı selâsesi Sülpük oğlu Süleyman ve Kasab Hacı Mustafa ve vârisesi ve Hacı Molla oğlu Ali menzil ve bir taraf-ı râbiʿi tarîk-i âmme ile mahdûd fevkâni ve tahtânî on oda ve bir miktar havlı müştemil bir bâb mülk menzilimi işbu tarihinden iki sene tamamına değin vakf-ı mezkûr içün mütevellî-i mezbûra bi-

târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ beyʿ ve teslîm eylediğimde ve ol dahî ber vech-i muharrer vakf-ı mezkûr içün bi't-tevlih iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra ben deyn-i mezkûrum ecel-i mevʿûd hulûlunde edâ edemeyip tek mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumu semen-i misliyle lede'l-müzâyede âhare beyʿ ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunları mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye-i sahîhe-i şerʿîyye ile tarafımdan mûmâ-ileyh Ali Efendi'yi vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî vekâlet-i mezkûreyi ber vech-i muharrer kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Muharrem sene 316.

El-medyûn el-makâr'ül-müvekkil Kılınç Mahallesi'nden Kasab Ali Usta Bin Köse Halil

On sekinci sahife

Sayfa No: 18

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre-i Muharrem sene 1316

Konusu: Emin Efendizâde Mehmet Arif'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

4214.30 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla

\+ 1112.00 semeni iki seneye mü'eccel iki kıtʿa saʿat bahâsı

5326.30

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Debbâghâne Bınarı nukûd-ı mevkûfesi bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Cennetzâde Ali Efendi İbn-i Mustafa mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr nukûd-ı mevkûfesinden Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana dört bin iki yüz on dört gurûş otuz pâre idâne ve teslîm edüb ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden iki sene mevâcilen yine vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûrundan iştirâ ve kabz eylediğim iki aded hilâl saʿat semeninden dahî bin yüz on iki gurûş ki iki ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan beş bin üç yüz yirmi altı gurûş

otuz para zimmetimde vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mezbûr Ali Efendi'ye vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben bu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedimde müstakilen malım ve mülküm olan Hacı Eskici Mahallesi'nde vâkiʿ etrâf-ı selâsesi Natır İsmail oğlu Ahmet ve karındaşım Tamer varisesi ve Soytarı oğlu Osman menzilleri ve taraf-ı râbiʿ tarîk-i âmme ile mahdûd fevkâni ve tahtanî alt oda ve bir miktar havlı ve bâğçeye müştemil bir bâb mülk menzilimi işbu tarihinden iki sene tamamına değin vakf-ı mezkûr içün mütevellî-i mezbûr Ali Efendi'ye bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ ve beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra ben deyn-i mezkûrum ecel-i mevʿûd hulûlunde edâ olunmayıb tek rehnî mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿ ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunları mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye-i şerʿîyye ile tarafımdan mütevellî-i mûmâ-ileyh Ali Efendi'yi vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fî gurre-i Muharrem sene 1316.

El-medyûn el-makâr'ül-müvekkil el-mezbûr Hacı Eskici Mahallesi'nden Emin Efendizâde Mehmet Arif

Sayfa No: 18

Hüküm No: 2

Tarihi: Fi gurre-i Rebiü'l-evvel sene 316

Konusu: Cafer oğlu Hace Veled Agop'a ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

Pare gurûş

1263.20

+ 0341.10 yüzde dokuzun üç sene mü'eccel saʿat bahâsı

1604

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Kubbeli Mahallesi'nden olub Medine-i mezkûre de vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesinin mütevellîsi Asker oğlu Mehmet Efendi İbn-i Süleyman mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana bin iki yüz altmış üç gurûş idâne ve teslîm

eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve teslîm ve kabz-ı umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semeni işbu tarihinden üç sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştira ve kabz eylediğim bir hilal saʿat semeninden hanî üç yüz kırk bir gurûş on para ki iki cihetten cemʿan bin altı yüz dört gurûş otuz para zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcib'ül-edâ ve deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedimde müstakilen malım ve mülküm olan Tekkeli Mahallesi'nde vakiʿ tarafından Meselci oğlu Karabet ve bir tarafdan Dürzi Orhan menzilleri ve tarafından tarîk-i âmme ile mahdûd fevkâni ve tahtâni sekiz oda ve bir miktar havlı müştemil bir bâb mülk menzilimi işbu tarihden üç sene tamamna değin mütevellî-i mezbûra bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vakf-ı mezkûr içün bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabûl ettikten sonra ben bu deyn-i mezkûrumu ecel-i mevʿûd hulûlunde edâ edemez isem menzil-i mezkûrumu semen-i misliyle lede'l-müzâyede âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye ile mütevellî-i mezbûr Mehmet Efendi'ye tarafımdan vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ol dahî vekâlet-i mezkûre-yi ber vech-i muharrer kabûl eyledi gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî tescîl olundu. Fi gurre-i Rebiü'l-evvel sene 316.

Tekkeli Mahallesi'nden Cafer oğlu Hace Veled Agop

(?)

On dokuzuncu sahife

Sayfa No: 19

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre Rebiü'l-evvel sene 316

Konusu: Keçeci Hasan oğlu Ömer Bin Hüseyin'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

400 Lirâ-yı yüz gurûşdan

+ 48 semen bir seneye mü'eccel saʿat bahâsı

448

Medine-i Sivrihisar'da vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Asker Oğlu Mehmet Efendi İbn-i Süleyman mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr nukûdundan Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana dört yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istilâk edüb meblâğ-ı mezkûr ile semen işbu tarihinden bir seneye mü'eccel ve mevʿûd vakf-ı mezkûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî kırk sekiz gurûş ki iki cihetten cemʿan dört yüz kırk sekiz gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûra vâcib'ül-edâ deynim olmağla ben deyn-i mezkûrum mukâbelesinde bir madde müstakilen malım ve mülküm olan Ağaçarası nâm mevkîʿde vâkiʿ etrâf-ı erbaʿası Mahmud Beşe oğlu Halil İbrahim ve Tüfenkçi Hacı Bekir ve Bakar İbrahim ve Seherci Mehmet bâğları ile mahdûd kürûmî mülk bir kıtʿa bâğımı işbu tarihinden bir sene tamamına değin vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mezbûra bi-târik'ıl-bey-i bi'l-vefâ beyʿ ve teslîm eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vakf-ı mezbûr içün bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra ben deyn-i mezkûrumu ecel-i mevʿûd hulûlunde edâ etmeyip tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i devriye ile mütevellî-i mezbûru vekîl eylediğimde ol dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-yi kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk tescîl olundu. Fî gurre Rebiü'l-evvel sene 316

El-medyûn (?) Hazinedar Mahallesi'nden Keçeci Hasan oğlu Ömer Bin Hüseyin

İşbu mahalle değin nukûd-ı mevkûfeden olarak otuz dört kıtʿa tescîl idâne zaman niyâbetimde maʿarifetle icra olunduğu tasdîk kılındı.

(…)

Yirminci sahife

Sayfa No: 20

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 20 Recep sene 316

Konusu: Başçızâde Mehmet Efendi İbn-i Hacı Ömer Osman'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

1000

+ 0600 beş sene bâ-hüccet-i şerʿî bir hilâl saʿat semeni

1600

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Tatlar Mahallesi elli beşten Başçızâde Mehmet Efendi İbn nâm kîmesne meclîs-i şerʿî şerîf-i enverde Kethüda Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât eden Yazıcızâde kerimesi Maksûd ve hânım bint-i İzzet Bey Bin Hüseyin beyin vasî muhtarı olan Yazıcızâde İbrahim Bin Bekir Bey yedinden Câmiʿ-i Sûk ve bahr-ı yevm-i sûre-i Mülk okunmak üzere vakıf etmiş olduğu paramız ber vech-i bâlâ sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla ber vech-i bâlâ bin gurûş aldım deynimdir ve yine vakf-ı mezbûrun malından ve vasî muhtar yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahî altı yüz gurûş ki iki cihetten cemʿan bin altı yüz gurûş vakf-ı mezbûra vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben bu deyn-i mezkûrumun edâsına zîrde ism-i muharrer cümle-i mezbûramız yedim Hac Ömer Osman Bin Hacı Ali nâm kîmesneye kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin olmasını emir eyledim. Fî 20 Recep sene 316.

El-medyûn Tatlar Mahallesi'nden Başçızâde Mehmet Efendi İbn-i Hacı Ömer Osman

Medyûn-ı mezbûr oğlum Mehmet Efendi'nin zimmetine vakf-ı mezbûra iki cihetten edâsı vâcib deyni olan meblâğ-ı mecmûʿ ve merkûm bin altı yüz gurûş tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahî kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin oldum. Fî 20 Recep sene 316.

El-kefîl Tatlar Mahallesi'nden Başçızâde Hacı Ömer Osman Bin Hacı Ali Ağa

Sayfa No: 20

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 5 Cemâziye'l-ahir sene 318, fî 17 Eylül sene 316

Konusu: Kuş oğlu Hasan Ağa Bin Halil'e ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Şeyh Mahallesi'nde vâkiʿ Seyyid Hamamı Vakfı'nın icârı Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla fî 5 Cemâziye'l-ahir sene 318 ve fî 17 Eylül sene 316 tarihleriyle

gurûş 8050

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Şeyh Mahallesi ahalîsinden Kuş oğlu Hasan Ağa İbn-i Halil nâm kimesne meclîs-i şerʿ-i şerîf-i enverde Medine-i mezbûrada vâkiʿ Hacı Ümid Bınarı'yla ve Yağhâne Bınarı'nın musakkât mevkûfelerinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîleri Gazi Sinan Mahallesi'nden Tatyuz oğlu Hüseyin Bin Mahmud ve Cennetzâde Ali Efendi İbn-i Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm ve taʿbîr ani'l-haram edüb mütevellîyen mezbûran mütevellîleri oldukları vakfeyn-i mezkûrunun müştereken musakkafâtından bulunan mezkûr Şeyh Mahallesi'nde vâkiʿ Seyyid Hamamı'nı işbu tarih cihetinden bir sene tamamına değin Lirâ-yı Osmânî yüz ve sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla müddet-i mezkûrede bulunan eyyâm-ı taʿtiliyen vakfına ve yüz gurûşa kadar mesârıf zarûriye ve iktizâ eden dellâliyye ve masârifat senedât bana râciʿ olmak ve sene-i mezkûre tamamında hamam-ı mezkûru hey'et-i asliyesi üzere teslim etmekliğim üzere hamam-ı mezkûr icâresini on iki taksitte edâ ve ifâ etmek üzere ber vech-i bâlâ sekiz bin elli gurûşa bana bi't-tevliye icâr ve teslîm eylediklerinde ben dahî ber vech-i muharrer isticâr ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyleyüb ve işbu icâr-ı mezkûru müddet tamamında edâ ve ifâya işbu zîrde ism ve şöhreti muharrer şeyh Mahallesi'nden Vetzizâde Hacı Ali Ağa'ya kefîl olunmasını emir eylerim. Fî 5 Cemâziye'l-âhire sene 318 ve fî 17 Eylül sene 316

El-Kefîl ve'l-medyûn Şeyh Mahallesi'nden Kuş oğlu Hasan Ağa Bin Halil

Bâlâda muharrer el-ism müste'cir merkûm Kuş oğlu Hasan Ağa'nın icâre-i mezkûrenin ber vech-i bâlâ hamam-ı mezkûr icâresinden zimmetinde deyni olan sekiz bin elli gurûşa tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl kefâlet-i mutlakâ-i sahîhe-i şerʿîyye ile ben dahî kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin oldum. Fî 5 Cemâziye'l-âhire sene 318 ve fî 17 Eylül sene 316

El-kefîl Şeyh Mahallesi'nden Vetzizâde Hacı Ali Ağa İbn-i Vetzî.

Yirmi birinci sahife

Sayfa No: 21

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 24 Receb'ül-kadr sene 318

Konusu: Eminuddin Mika'il Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'inde bulunan görevlilerin malzemeleri sayarak kayıt altına aldıkları tutanak

Nefs-i Sivrihisar Kasabası'nda vâkiʿ Eminuddin Mika'il Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'i derûnunda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur fî 24 Receb'ül-kadr sene 318.

Müstaʿmel pala	Müstaʿmel kilim	Müstaʿmel halı seccâde	Cedid seccade	Cedid pala	Cedid kilim	Cedid halı seccade
aded 64	aded 179	aded 11	aded 70	aded 45	aded 64	aded 5
İşlemeli keçe seccâde	Eski kilim ve zili seccâde	Eski pala	Eski kilim	Eski halı seccâde	Müstaʿmel kilim ve zili seccâde	Müstaʿmel pala
aded 1	aded 77	aded 93	aded 212	aded 32	aded 108	aded 64

Yekûn cemʿan 961

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf-i mezkûrede mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan beş aded cedîd halı seccâde ve altmış dört aded cedîd kilim ve kırk beş aded cedîd pala ve yetmiş yedi aded cedîd kilim ve zili seccâde ve on bir aded müstaʿmel halı seccâde ve yüz yetmiş dokuz aded müstaʿmel kilim ve altmış dört aded müstaʿmel pala ve yüz sekiz aded müstaʿmel kilim ve zili seccâde ve otuz iki aded eski halı seccâde ve ikiyüz on iki aded eski kilim ve doksan üç aded eski pala ve yetmiş yedi aded eski kilim ve zili seccâde ve bir aded işlemeli keçe seccâde ki min- hayyisü'l-mecmuʿ dokuz yüz altmış bir adede bâliğ olmağla işbu mensûcât mevkûfe taht-ı nezâret ve muhâfazamızda olduğunu müşir işbu mahalli tasdîken şerʿ ve tahayyur kılındı. Fî 24

Kavm-i câmiʿ-i mezkûr (…) oğlu Ahmet
Müderris (…) Efendizâde Mustafa Efendi
Hatt-ı câmiʿ-i mezkûr Mollazâde Kâmil Efendi
İmam câmiʿ-i mezkûr Hancızâde Hacı Hilmi Efendi

Mütevellî Asker oğlu Mehmet Efendi
Vakʿa kavm-i câmiʿ-i mezkûr (…) oğlu Diğer Ahmet
Vakʿa mü'ezzin Sarılzâde Hacı Halil Efendi
Vakʿa mü'ezzin câmiʿ-i mezkûr Karavelizâde Mustafa Efendi
Mü'ezzin câmiʿ-i mezkûr Hacı Mısırzâde Hacı Hâfız Efendi
Molla mü'ezzin câmiʿ-i mezkûr Sarı Oğlu Mustafa
Mü'ezzin câmiʿ-i mezkûr Hâcezâde Süleyman Efendi
Orhan Câmiʿ-i mezkûr Hâcezâde Rafet Efendi

Câmiʿ-i Kebîr-i mezkûrun bâlâda murakkam mensûcât-ı mevkûfesi maʿarifetimizle bi't-taʿdâd hakîkaten dokuz yüz altmış bir adede bâliğ olub karışık olunduğunu tasdîken işbu mahalle bizler dahî imzâ ve tahayyur ederiz. Fî 21 Receb'ül-kadr sene 318.

Evkâf komisyon aʿzâsından Çerkeszâde Ahmet Efendi

Esnâ-yı şerʿîyyeden Mısrızâde

Câmiʿ-i Kebîr-i mezkûre ashâb-ı hayrân taraflarından bi'l-âhare vürûd eden mefrûşât beyânnamedir.

Debbâğ Hacı İbrahim tarafından oğlunun teslîm ettiği cedîd kilim aded 1 fî 25 Recep sene 318. Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'e mütevellî (…) mefrûş eyledim. Ben dahî teslîm aldım mütevellî-i câmiʿ-i mezkûr.

Çavuş oğlu Hacı Mustafa tarafından oğlunun teslîm eylediği cedîd pala aded 1 fî 15 Şabân sene 318. Câmiʿ-i Kebîr'e maʿarifetimle tefrîş olunmuştur fî minhü mütevellî.

Kırk birinci sahîfeye nakil olunmuştur. (…)

Yirmi ikinci sahife

Sayfa No: 22

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 24 Receb'ül-kadr sene 318

Konusu: Şeyh Baba Hazretleri Camiʿi içerisinde bulanan malzemelerin sayım tutanağı

Nefs-i Sivrihisar Kasabası'nda vâkıʿ Şeyh Baba Yusuf Hazretleri'nin ihyâ-gerdesi olan câmiʿ-i bınarı derûnunda mevcûd mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 24 Receb'ül-kadr sene 318.

Cedîd kilim aded 35	Eski kilim ve zili seccâde aded 34	Müstaʿmel kilim ve zili seccâde aded 60	Cedîd kilim ve zili seccâde aded 90	Eski halı seccâde aded 63	Müstaʿmel halı seccâde aded 7
Seccâde parçaları aded 7	Halı parçaları aded 2	Eski pala aded 28	Müstaʿmel pala aded 17	Cedîd pala aded 22	Eski kilim aded 6

Yekûn cemʿan aded 391

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan dokuz aded cedîd seccâde ve yedi aded müstaʿmel halı seccâde ve altmış üç aded eski halı seccâde ve doksan aded cedîd kilim ve zili seccâde ve altmış aded müstaʿmel kilim ve zili seccâde ve otuz dört aded eski kilim ve zili seccâde ve otuz beş aded cedîd kilim ve onbir aded müstaʿmel kilim ve altı aded eski kilim ve yirmi iki aded cedîd pala ve on yedi aded müstaʿmel pala ve yirmi sekiz aded eski pala ve iki aded halı parçaları ve yedi aded seccâde parçaları ki min-hays'ül-mecmûʿ üç yüz doksan bir adede bâliğ olmağla işbu mensûcât mevkûfe taht-ı nezâret ve muhâfazamızda olduğunu müşir işbu mahalli tasdîken şerh ve tahayyur kılındı. Fî 24 Receb'ül-kadr sene 318.

Câmiʿ-i mezkûrun diğer mü'ezzini ve maʿarifi Tekke Süleyman oğlu Mehmet Efendi
Câmiʿ-i mezkûrun kürsi sahî ve mü'ezzini Yunuszâde Ali Efendi
Câmiʿ-i mezkûrun imâmı ve hattab ve kayyumu Uzun İmamzâde Mehmet Efendi

Câmiʿ-i mezkûrun bâ-hüccet-i şerʿîyye nukûd-ı mütevellîsi Abdalzâde Ali Efendi
Câmiʿ-i mezkûrun bâ-mirât ulemâsı mütevellîsi Hacı Yaʿkubzâde Kâmil Efendi
Câmiʿ-i mezkûrun sücûd-ı dâhisi Tekke Hüseyin oğlu Ahmet Usta

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrun bâlâda murakkam mensûcât-ı mevkûfesi maʿarifetimizle bi't-taʿdâd hakîkaten üç yüz doksan bir aded bâliğ olub câmiʿ-i mezkûre ferş olunduğunu tasdîken işbu mahallemizle hays-ü imzâ ve tahayyur ederiz. Fî 24 Receb'ül-kadr sene 318

Evkâf komisyon aʿzâsından Çerkeszâde Ahmet Efendi

Esnâ-yı şerʿîyye Kömürü Nâhiyesi nâ'ibi

Bi'l-âhare vürûd eden mensûcât beyânındadır.

Koz Ağa cebren gelen cedîd pala aded 1	Şeyh Mahallesi'nden Uzun İmamoğlu Hüseyin Efendi kerimesi tarafından müstaʿmel seccâde aded 1	Çubuk Mahallesi'nden Çatal Sarıklı oğlu bin Süleyman Çavuş cedîd kilim aded 1 fî 13 Ramazan sene 318

Maʿarifetle Câmiʿ-i Şerîf'e tefriş olunuştur.

Çalık oğlu Ali Usta tarafından vâlidesi içün cedîd seccâde aded 1 Fî 3 Şevval sene 322	Amidlizâde Ali Efendi tarafndan pederi içün cedîd seccâde aded 1

Evkâf Nezâret-i Celîlesi'nin emr ve işʿar zaʿifen meclîs idâre-i nezâret bâ-mazbata re'y-i ferûş altmış bir aded halı ve yirmi yedi aded kilim ve kırk yedi aded seccâde ketb-i cemʿân yüz otuz beş parça halı ve kilim ve seccâde der aliyeye gönderilmiş olduğu evkâf me'mûrluğunun fî 20 Temmuz sene 1327 tarih ve yirmi dört numrolu tezkirece senedât (?) işbu mahalle kayıd olundu. Fî 28 Temmuz sene 1327.

Mübâki mevcûd olan lâzım gelen

	Aded		Aded
maʿ seccâde	55	Yağlı …	178
halı seccâde	18	vakʿa köhne kilim	6
müstaʿmel kilim	71	Cedid pala	23
		Köhne pala	28
Yekûn Aded	178	Yekûn	256

Yirmi üçüncü sahife

Sayfa No: 23

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 25 Recep sene 318

Konusu: Akcâmiʿ-i Şerîf içerisinde olan malzemelerin sayım tutanağı

Nefs-i Sivrihisar Kazâsı'nın Hacı Mahallesi'nde kâ'in Akcâmiʿ-i Şerîf derûnunda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 25 Recep sene 318

Müstaʿmel seccâde aded 16	Müstaʿmel pala aded 2	Müstaʿmel kilim aded 21	Cedîd seccâde aded 1	Cedîd Halı seccâde aded 1
	Eski kilim aded 10	Eski seccâde aded 1	Eski pala aded 2	Eski halı seccâde aded 4

Yekûn aded 58

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Camiʿi Şerîf-i mezkûrda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan bir aded cedîd halı seccâde ve bir aded cedîd seccâde ve yirmi bir aded müstaʿmel kilim ve iki aded müstaʿmel pala ve on altı aded müstaʿmel seccâde ve dört aded eski halı seccâde ve iki aded eski pala ve bir aded eski seccâde ve on aded eski kilim ki cemʿan elli sekiz adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda olduğunu müsmir işbu mahalli tasdîken şerʿ eyledik. Fî 25 Recep sene 318 imam câmiʿ-i mezkûr Hâfız Bekirzâde Hâfız Ahmet Efendi. Mütevellî-i Câmiʿ-i mezkûr Hacı Bekirzâde Ali Efendi.

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrun bâlâda merkûm mensûcât-ı mevkûfesi maʿarifetimizle bi't-taʿdâd hakîkat elli sekiz adede bâliğ olub ferş olunduğunu tasdîken işbu mahalli ben dahî tahayyuren tasdîk eyleriz. Fî 21 Recep sene 318.

Evkâf-ı memâlik aʿzâsından Çerkeszâde Ahmet Efendi. (…) Hacızâde

Yirmi dördüncü sahife

Sayfa No: 24

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 25 Recep sene 318, Fî 26 Recep sene 318

Konusu: Fatih Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Câmiʿ-i Şerîf içerisinde bulunan malzemelerin sayım tutanağı

Nefs-i Sivrihisar'ın Fatih Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Câmiʿ-i Şerîf derûnundan mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 25 Recep sene 318

Eski seccâde aded 1	Eski pala aded 1	Eski kilim aded 21	Müstaʿmel seccâde aded 46	Müstaʿmel pala aded 7	Müstaʿmel kilim aded 33
	Eski halı seccâde aded 1	Müstaʿmel halı seccâde aded 4	Cedîd kilim seccâde aded 8	Cedîd pala aded 5	Cedîd kilim aded 5

Yekûn 132

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan otuz üç aded müstaʿmel kilim ve yedi aded müstaʿmel pala ve kırk altı aded müstaʿmel seccâde ve yirmi bir aded eski kilim ve bir aded eski pala ve bir aded eski seccâde ve beş aded cedîd kilim ve beş aded cedîd pala ve sekiz aded cedîd kilim seccâde ve dört aded müstaʿmel halı seccâde ve bir aded eski halı seccâde ki cemʿan yüz otuz iki adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda olduğunu müsir işbu mahalli tasdîken tahayyur ve şerʿ derlerdi. Fî 26 Recep sene 318. Mütevellî Kasab Hacı Mustafa oğlu Mustafa. Câmiʿ-i mezkûr imam ve Hâfız Evsazâde Salim Efendi.

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrun bâlâda merkûm mensûcât-ı mevkûfesi maʿarifetimizle bi't-taʿdâd hakîkatta yüz otuz iki adede bâliğ olub ferş olunduğunu tasdîken işbu mahalli ben dahî tahayyuren tasdîk eyledik. Fî 26 Recep sene 318. Evkâf (?) Sûk aʿzâsından Çerkeszâde Ahmet Efendi. (…) şerʿden Hacızâde Mustafa Efendi.

Yirmi beşinci sahife

Sayfa No: 25

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 28 Recep sene 318

Konusu: Câmiʿ-i Sûk içerisinde bulunan malzemelerin sayım tutanağı

Nefs-i Sivrihisar Kasabası'nın Hacı Hasan Mahallesi'nde kâ'in Câmiʿ-i Sûk derûnunda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿân li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 28 Recep sene 318.

Müstaʿmel pala aded 41	Müstaʿmel kilim aded 39	Cedîd pala aded 32	Cedîd kilim aded 20	Eski halı seccâde aded 4	Müstaʿmel halı seccâde aded 2	Cedîd halı seccâde aded 2
	Post tiftik aded 4	Eski seccâde aded 8	Müstaʿmel seccâde aded 89	Cedîd seccâde aded 29	Eski pala aded 1	Eski kilim aded 4

Yekûnu cemʿân 275

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan iki aded cedîd halı seccâde ve iki aded müstaʿmel halı seccâde ve dört aded eski halı seccâde ve yirmi aded cedîd kilim ve otuz iki aded cedîd pala ve otuz dokuz aded müstaʿmel kilim ve kırk bir aded müstaʿmel pala ve dört aded eski kilim ve bir aded eski pala ve yirmi dokuz aded müstaʿmel seccâde ve sekiz aded eski seccâde ve dört aded post tiftik seccâde ki min-haysü'l-mecmuʿ iki yüz yetmiş beş adede bâliğ olmağla işbu mensûcât mevkûfe taht-ı nezâret ve muhâfazamızda olduğunu müşir işbu mahalle tasdîken tahayyur ve şerʿ olundu. Fî 28 Recep sene 318.

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrun (…) oğlu Mehmet bin Ömer
Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrun (…) Hulusuzâde Mehmet Efendi
Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûr imâmı Melükbaş oğlu Hüsnü Efendi
Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûr Hâfız Hacı Halis Efendi

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrun bâlâda mürakkam mensûcât-ı mevkûfesi maʿarifetimizle bi't-taʿdâd hakîkate iki yüz yetmiş beş adede bâliğ olub ferş olunduğunu tasdîken işbu mahalli biz dahi tahayyur eyledik. Fî 28 Recep sene 318.

Evkâf-ı mütevellî aʿzâsı Çerkeszâde

Asâr-ı şerʿîden Musazâde

Sayfa No: 25

Hüküm No: 2

Tarihi: fî 30 Mayıs sene 317, fî 27 Recep sene 318, Fî 2 Cemâziye'l-âhir sene 324

Konusu: Kişilerin hayır için camiye bâğışladıkları malzemelerin tutanağı

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûre ashâb-ı hayrân tarafından bi'l-âhare vürûd eden mensûcât.

Köcek Hasan Karyesi'nden İbrahim oğlu Hasan şân kilim aded 1 fî 30 Mayıs sene 317. Molla Mahallesi'nden (…)	Yenice Mahallesi'nden hısm-ı Mehmet Usta içün mahdûmu yediyle post tiftik aded 1	İyice Karyesi muhtarı Ali yediyle seccâde aded 1

Maʿarifetle tefrîş olunmuştur. Mütevellî Hacı Ali Ağa fî 27 Recep sene 318

Maʿarifetle tefrîş olunmuştur mütevellî.

Zübük oğlu Mahmut Efendi tarafından cedîd namazlığı aded 1	Piyâle oğlu Mahmut tarafından cedîd seccâde aded 1	Kâsım oğlundan Hacı Mehmet Ali Ağa tarafından cedîd kilim aded 1
Tımarcı Hacı Ali tarafından müstaʿmel pala aded 1	Hacı Çakr nâmıyla müstaʿmel pala aded 1	Bedeşli oğlu (…) (…) tarafından müstaʿmel pala aded 1

Tımarcı esnâfından Gürcü Hasan oğlu Ömer yediyle zevcesi için pâlâ aded 1

maʿarifetle tefrîş olunmuştur mütevellî.

Dizdar oğlu mütevefâ Hacı Mustafa tarafından tefrîş edilen pâla aded 1

maʿarifetle tefrîş edilmiştir mütevellî.

	aded
Seccade	6
Pâla	3
Müstaʿmel ve Cedîd	3
	12

Tevârih-i muhtelifeye Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûre altı seccâde üç pâla üç kilim ki cemʿan on iki aded mensûcât vürûd ederek ferş olunmuştur. Fî 2 Cemâziye'l-âhir sene 324 mütevellî Mürikizâde

Yirmi altıncı sahife

Sayfa No: 26

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 29 Recep sene 318, Fî 25 Şaʿbân sene 320

Konusu: Elmalı Mahallesi'nde kâ'in bi'l-meyan Câmiʿ-i Şerîf içerisinde bulunan malzemenin sayım tutanağı

Nefs-i Sivrihisar Kasabası'nın Elmalı Mahallesi'nde kâ'in bi'l-meyân Câmiʿ-i Şerîf derûnunda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 29 Recep sene 318.

Müstaʿmel pala aded 2	Cedîd kilim aded 23	Cedîd kilim aded 23	Müstaʿmel halı seccâde aded 6	Cedîd hal seccâde aded 2
Tiftik post seccâde aded 1	Eski seccâde ve kilim ve pala parçaları aded 20	Makʿad zilisi aded 1	Zile seccâde aded 10	Cedîd seccâde aded 35

Yekûnu cemʿân 139

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan iki aded cedîd halı seccâde ve altı aded müstaʿmel halı seccâde ve yirmi üç aded cedîd kilim ve on üç aded cedîd pala ve iki aded müstaʿmel pala ve otuz beş aded cedîd seccâde ve on aded zili seccâde ve bir aded makʿad zilisi ve yirmi aded eski seccâde ve kilim ve pala parçaları ve bir aded post seccâde ki cemʿan yüz otuz dokuz adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfesi taht-ı nezâret ve muhâfazamızda olduğumuzun işbu mahalli tasdîken şerʿ olundu. Fî 29 Recep sene 318.

Mahalle-i mezbûradan Musa oğlu Hacı Ahmet Efendi
Mahalle-i mezbûra esnâfından Hörükzâde Mehmet Efendi
Câmiʿ-i mezkûr imamı Usta Bekir oğlu Hâfız Mehmet Efendi.

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrun bâlâda mürakkam mensucât mevkûfesi maʿarifetimizle biʾt-taʿdâd hakîkatte yüz otuz dokuz adede bâliğ olub ferş olunduğunu tasdîken işbu mahalli biz dahî tasdîken tahayyur eyledik. Fî 29 Recep sene 318.

Biʾl-ahire vürûd eden mefrûşât mahkeme-i şerʿîyye kâtibi Hacı Hüseyin Efendi için oğlu tarafından cedîd kilim aded 1

Evkâf-ı husûs aʿzâsından Çerkeszâde

Asâr-ı şerʿîyyeden Musazâde

Kuyrukzâde Hacı Mehmet Efendi için cedîd kilim aded 1

Bâlâda deyn-i muzır ve altı muharrer olan ber vech-i bâlâ yüz kırk aded mefrûşât mekteb-i mezkûr imam Hâfız Mehmet Efendi yedine komşu maʿarifetiyle teslîm alıp bir güne noksanı olmadığını tahayyuren tasdîk eyledik. Fî 25 Şaʿbân sene 320

Muhtâr-ı sâni Postacı Osman Hacı Suʿud Asdarzâde Ali Efendi Hacı Suʿud Asdarzâde Ali Efendi Hâfız Sarıklızâde Hasan Efendi.

Cedîd seccâde	Müstaʿmel seccâde	Post
aded 7	aded 8	aded 2

Halı seccâde yedi zuhûr etmekle imâm-ı mezbûr Hâfız Mehmet Efendi yedine soruldukta birisinin mektebde mefrûşa olduğundan sirkat olduğunu beyân etmekle halı seccâde her birinin noksan olduğu şerhle tahayyur kılındı.

Yirmi yedinci sahife

Sayfa No: 27

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 1 Şuʿbât sene 318, fî 19 Recep sene 316

Konusu: Yenice Mahallesi'nde bulunan caminin içerisindeki malzemenin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Yenice Mahallesi'nde vâkiʿ Câmiʿ-i Şerîf derûnunda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle mevâcibemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan mütevakkıf ne içün lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 1 Şuʿbât sene 318

Cedîd seccâde	Müstaʿmel pala	Cedîd pala	Eski kilim	Müstaʿmel kilim	Cedîd kilim
aded 38	aded 13	aded 28	aded 1	aded 13	aded 33
	Eski halı	Müstaʿmel halı	Cedîd halı seccâde	Eski seccâde	Müstaʿmel seccâde
	aded 2	aded 2	aded 3	aded 5	aded 19

Yekûn cemʿân 157

Ve Câmiʿ-i Şerîf kurbunda kaʾin Ali Dede Tekiyyesiʾnde mefrûşâtdır.

Bâlâ-yı sicilde mastur olunduğu vechile Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿî ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan otuz üç aded cedîd kilim ve on üç aded müstaʿmel kilim ve bir aded eski kilim ve yirmi sekiz aded cedîd pala ve on üç aded müstaʿmel pala ve otuz sekiz aded cedîd seccâde ve on dokuz aded müstaʿmel seccâde ve beş aded eski seccâde ve üç aded cedîd halı seccâde ve iki aded müstaʿmel halı ve iki aded eski halı ki cemʿan yüz elli yedi aded ki ve Ali Dede Tekiyyesiʾnde mefrûş yedi aded cedîd seccâde ve sekiz aded müstaʿmel seccâde ve iki aded post ki min- haysüʾl-mecmuʿ vakfeyn-i mezkûrunun mefrûş yüz yetmiş dört adede bâliğ olmağla işbu mensûcât mevkûfe taht-ı nezâret ve muhâfazamızda olduğunu müşʿir işbu mahalli tasdîken tahayyur ederiz. Fî 1 Şubât sene 318.

Câmiʿ-i mezkûr mütevellîsi İbrahim Efendi

Câmiʿ-i mezkûr imâmı İsmail Efendi.

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrun bâlâ merkum mensûcât-ı mevkûfesi maʿarifetimizle biʾt-taʿdâd hakîke iki ve tefrîş mensûcât yüz yetmiş dört adede bâliğ ferş olunduğunu tasdîken işbu mahalli ben dahî tahayyur eyledik. Fî 1 Şuʿbât sene 318.

Evkâf mûmâ-ileyh aʿzâdan Çerkeszâde. Emsâr-ı şerʿîyyeden Musazâde.

Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûre Ashâb-ı Güzân tarafından biʾl-âhare vürûd eden mensûcât

Recep oğlu Satılmış için kilim	Sarızâde Hacı Ali Ağa zevcesi Emine Hatun için kilim	Refʿibe Zorak kerimesi Hadice için seccâde	Zorak oğlu kerimesi Zeyneb Hatun için Seccâde
aded 1	aded 1 fî 19 Recep sene 316.	aded 1	aded 1

Cümlesi maʿarifetle tefrîş olunmuştur. Mütevellî Sakarı Ali.

Yirmi sekizinci sahife

Sayfa No: 28

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 1 Şuʿbât sene 318

Konusu: Kara Mahmut Oğlu Mescid-i Şerîf içerisinde bulunan malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Gedik Mahallesi'nde vâkiʿ Kara Mahmut Oğlu Mescid-i Şerîf derûnunda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle mevâcibimiz de taʿdâd olunan mensûcâtın taʿallu vakf-ı tescîli lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 1 Şuʿbât sene 318

Müstaʿmel seccâde	Eski pala	Müstaʿmel pala	Cedîd pala	Müstaʿmel kilim	Müstaʿmel halı seccâde
aded 11	aded 13	aded 2	aded 1	aded 12	aded 1

Yekûnu cemʿân 40

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf-i mezkûrda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan bir müstaʿmel halı seccâde ve on iki aded müstaʿmel kilim ve bir aded cedîd pala ve altı aded müstaʿmel pala ve on üç aded eski pala ve on bir aded müstaʿmel seccâde ki cemʿan kırk dört adede bâliğ olunmağla işbu mensûcât mevkûfe nezâret ve muhâfazamızda olduğunu müşʿir işbu mahalli tasdîken tahayyur ederiz. Fî 1 Şuʿbât sene 318

Mesid-i mezkûr imamı Usta Bekir oğlu Hâfız Hüseyin Efendi.

Yirmi dokuzuncu sahife

Sayfa No: 29

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 2 Şaʿbân sene 318

Konusu: Hoşkadem Medresesi içerisinde bulunan malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nda vâkiʿ Hoşkadem Medresesi derûnunda Câmiʿ-i Şerîf derûnunda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur.

Müstaʿmel pala aded 1	Müstaʿmel kilim aded 8	Cedîd kilim aded 1	Müstaʿmel halı seccâde aded 4
Eski seccâde parçaları aded 4	Müstaʿmel seccâde aded 1	Cedîd seccâde aded 1	Eski pala aded 4

Yekûn cemʿân 24

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf-i mezkûrun mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan dört aded müstaʿmel halı seccâde ve bir dâne cedîd kilim ve sekiz dâne müstaʿmel kilim ve bir müstaʿmel pala ve dört aded eski pala ve bir aded cedîd seccâde ve bir müstaʿmel seccâde ve dört aded eski seccâde parçaları ki min- haysü'l-mecmuʿ cemʿan yirmi dört adetden bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda olduğu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 2 Şaʿbân sene 318 (…) Çerkes oğlu Süleyman mütevellî Hasan Beyzâde Şevket Efendi Mescid-i mezkûr mütevellîsi Battal Serçavuş oğlu Ahmet Efendi

Otuzuncu sahife

Sayfa No: 30

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 3 Şaʿbân sene 318

Konusu: Kutubettin Mahallesi'nde bulunan cami içerisindeki malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nın Kutubettin Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf derûnundan mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan

mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur.

Eski kilim aded 4	Müstaʿmel seccâde aded 11	Cedîd pala aded 1	Cedîd kilim aded 2
Eski seccâde aded 1 fî 3 Şaʿbân sene 318	Şâk kilim aded 5	Eski pala aded 1	Müstaʿmel kilim aded 4

Yekûn 30

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i mezkûrun derûnunda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan iki aded cedîd kilim ve bir aded cedîd pala ve onbir aded müstaʿmel seccâde ve dört aded eski kilim ve dört aded müstaʿmel kilim ve bir aded eski pala ve beş aded şâk kilim ve bir aded eski seccâde ki min-haysü'l-mecmuʿ cemʿan otuz adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda olduğunu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 3 Şaʿbân sene 318 Mescid-i mezkûr imamı Serçavuş oğlu Ahmet Efendi

Otuz birinci sahife

Sayfa No: 31

Hüküm No: 1

Tarihi: . Fî 3 Şaʿbân sene 318

Konusu: Hacı Ashâb Mahallesi'ndeki Camiʿinin içerisindeki malzemelerin sayım tutanağı

Sivrihisar Kazâsı'nın Hacı Ashâb Mahallesi'nde vâkʿı Mescid-i Şerîf'in derûnunda mevcûd ve mefrûş olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 3 Şaʿbân sene 318.

Eski pala aded 2	Müstaʿmel pala aded 2	Cedîd pala aded 1	Müstaʿmel kilim aded 9
	Eski kilim aded 1 fî bende sene 318	Eski seccâde aded 1	Müstaʿmel seccâde aded 12

Yekûn 28

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf-i mezkûrda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan dokuz aded müstaʿmel seccâde ve bir aded cedîd pala ve iki aded müstaʿmel pala ve iki aded eski pala ve on iki aded müstaʿmel seccâde ve bir aded eski seccâde ve bir aded eski kilim ki min-haysü'l-mecmuʿ cemʿan yirmi sekiz adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda mevcûd olduğunu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 3 Şaʿbân sene 318 Mescid-i mezkûr imamı Bektaş oğlu Zekeriyya Efendi.

Otuz ikinci sahife

Sayfa No: 32

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 3 Şaʿbân sene 318

Konusu: Kethüdâ Mahallesi'nde bulunan caminin içerisindeki malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nın Kethüdâ Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf'in derûnunda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 3 Şaʿbân sene 318

Eski kilim aded 4	Müstaʿmel kilim aded 16	Cedîd kilim aded 1	Müstaʿmel halı seccâde aded 6
Eski seccâde aded 5	Müstaʿmel seccâde aded 13	Eski pala aded 1	Cedîd pala aded 3

Yekûnu 49

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf-i mezkûrda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan altı aded müstaʿmel halı seccâde ve bir aded cedîd kilim ve on altı aded müstaʿmel kilim ve dört aded eski kilim ve üç aded cedîd pala ve bir aded eski pala ve on üç aded müstaʿmel seccâde ve beş aded eski seccâde ki min-haysü'l-mecmuʿ cemʿan kırk dokuz adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda mevcûd olduğunu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 3 Şaʿbân sene 318 Mescid-i mezkûr imamı Celaleddinzâde Hacı Hâfız Halil Efendi. Mütevellî Seferbaz oğlu Ömer Efendi.

Otuz üçüncü sahife

Sayfa No: 33

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 4 Şaʿbân sene 318

Konusu: Gazistân Mahallesi'nde bulunan caminin içerisindeki malzemenin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nın Gazistân Mahallesi'nde vâkʿı Mescid-i Şerîf derûnunda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur.

Müstaʿmel kilim aded 7	Cedîd kilim aded 1	Cedîd pala aded 1	Müstaʿmel seccâde aded 10	Cedîd seccâde aded 3
	Eski seccâde aded 4 fî 4 Şaʿbân sene 318	Eski pala aded 5	Eski kilim Aded 1	Müstaʿmel mala Aded 4

Yekûn aded 36

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf-i mezkûrda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan üç aded cedîd seccâde ve on aded müstaʿmel seccâde ve bir aded cedîd pala ve bir aded cedîd kilim ve yedi aded müstaʿmel kilim ve dört aded müstaʿmel pala ve bir aded eski kilim ve beş aded eski pala ve dört aded eski seccâde ki min-haysü'l-mecmuʿ otuz altı adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda mevcûd bulunduğu işbu mahalli tasdîken tahayyuren eyledik. Fî 4 Şaʿbân sene 318 Mescid-i mezkûr imamı Veli Cennet oğlu Ali Efendi

Otuz dördüncü sahife

Sayfa No: 34

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 4 Şaʿbân sene 318

Konusu: Debbâğhâne Çeşmesi üzerindeki camii içerisinde bulunan malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nda vâkiʿ Debbâğhâne Çeşmesi üzeri Mescid-i Şerîf demekle maʿrûf mescid-i şerîf derûnunda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 4 Şaʿbân sene 318

Müstaʿmel kilim aded 6	Müstaʿmel halı seccâde aded 1	Müstaʿmel pala aded 1
Kilim parçası aded 2	Müstaʿmel seccâde aded 3	Eski pala aded 6

Yekûn 19

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf-i mezkûrda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan bir aded müstaʿmel pala ve bir aded müstaʿmel halı seccâde ve altı aded müstaʿmel kilim ve altı aded eski pala ve üç aded müstaʿmel seccâde ve iki parça kilim parçası ki cemʿan on dokuz adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda mevcûd bulunduğu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 4 Şaʿbân sene 318 Mescid-i mezkûr imamı Veli Cennet oğlu Ali Efendi

Otuz beşinci sahife

Sayfa No: 35

Hüküm No: 1

Tarihi: 4 Şaʿbân'ül-azim sene 318

Konusu: Hacıveli Mahallesi'nde bulunan mescid içerisinde bulunan malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nın Hacıveli Mahallesi'nde vâkʿı Mescid-i Şerîf derûnunda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur.

Müstaʿmel seccâde aded 8	Cedîd seccâde aded 6	Müstaʿmel pala aded 2	Eski kilim aded 4	Müstaʿmel kilim aded 6

Yekûn aded 26

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf-i mezkûrda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan altı müstaʿmel kilim ve dört aded eski kilim ve iki aded müstaʿmel pala ve altı aded cedîd seccâde ve sekiz aded müstaʿmel seccâde ki min-haysü'l-mecmuʿ yirmi altı adeden bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda mevcûd bulunduğu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 4 Şaʿbân sene 318 Mescid-i mezkûr İmamı Hafız Hasan Efendi

Otuz altıncı sahife

Sayfa No: 36

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 4 Şaʿbân'ül-azim sene 318, Fî 4 Şaʿbân sene 318

Konusu: Kubbeli Mahallesi'nde bulunan mescid içerisindeki malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nın Kubbeli Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf derûnundan mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 4 Şaʿbân'ül-azim sene 318

Müstaʿmel kilim	Müstaʿmel pala	Müstaʿmel seccâde
aded 6	aded 3	aded 9

Yekûn 18

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf mezkûrda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan dokuz aded müstaʿmel seccâde ve üç aded müstaʿmel pala ve altı aded müstaʿmel kilim ki cemʿan on sekiz adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda mevcûd bulunduğu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 4 Şaʿbân sene 318 Mescid-i mezkûr mütevellîsi Veli Molla Oğlu Kâmil Efendi Mescid-i mezkûr imamı Hacezâde Ahmet Efendi.

Otuz yedinci sahife

Sayfa No: 37

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 8 Şaʿbân sene 318

Konusu: Çubuk Mahallesi'nde mescid içerisinde bulunan malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nın Çubuk Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf derûnunda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr olunur.

Müstaʿmel seccâde	Eski pala	Müstaʿmel pala	Müstaʿmel kilim	Cedîd kilim
aded	aded	aded	aded	aded
5	3	3	2	2
fî 8 Şaʿbân sene 318				

Yekûn aded 15

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf mezkûrda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan iki aded cedîd kilim ve iki aded müstaʿmel kilim ve üç aded müstaʿmel pala ve üç aded eski pala ve beş aded müstaʿmel seccâde ki min-haysü'l-mecmuʿ on beş adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda mevcûd bulunduğu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 8 Şaʿbân sene 318 Mescid-i şerîf-i mezkûr ismi mahsûren Hacı Molla Hüseyin Bin Mustafa

Otuz sekizinci sahife

Sayfa No: 38

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 25 Şaʿbân sene 318

Konusu: Hazinedâr Mahallesi'nde mescid içerisinde bulunan malzemelerin sayım tutanağı

Medine-i Sivrihisar Kazâsı'nın Hazinedâr Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf derûnundan mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿle müvâcehemizde taʿdâd olunan mensûcâtın nefʿan li'l-vakfı't-tescîl-i lâzım gelmekle ber vech-i âtî zikr olunur. Fî 25 Şaʿbân sene 318

Seccâde	Müstaʿmel pala	Uzun boy müstaʿmel halı
aded	aded	aded
3	11	3

Yekûn 17

Bâlâ-yı sicilde mastur olduğu vechile Mescid-i Şerîf-i mezkûrda mefrûş ve mevcûd olub maʿarifet-i şerʿ ve maʿarifetimizle taʿdâd olunan uzun boy müstaʿmel halı üç dâne ve müstaʿmel pala onar dâne ve seccâde üç dâne ki min-haysü'l-mecmuʿ on yedi adede bâliğ olmağla işbu mensûcât-ı mevkûfe taht'ül-nezâret ve muhâfızamızda mevcûd bulunduğu işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik. Fî 25 Şaʿbân sene 318 Mescid-i Şerîf-i mezkûr mütevellîsi Hasur Ali Efendi

Otuz dokuzuncu sahife

Sayfa No: 39

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 23 Şevval sene 320

Konusu: İnşa edilen cami ve diğer binaların tutanağının defterhaneye gönderilen örneği

Şeyh Baba Yusuf Hazretleri'nin binâ ve enbiyâ'gerdesi olan Câmiʿ-i Şerîf'in tuğrâ-yı garrâ ile defterhâneye sûretidir.

Nefs-i Sivrihisar'da Der Liva-i Hüdâvendigâr

Sivrihisar'da kıdvet'ül-hakîn Şeyh Baba Yusuf Hazretleri izn-i padişâhiyle bir câmiʿ-i binâ edüb ve bir mescid-i hani Nefs-i Karahisar da bina edüb ve mezbûr Karahisar da kırk iki dükkân ahdâs eyleyüb bir dükkân Karahisar'da ki mescidin imâmeti içün ve kitâbeti içün vakıf eyleyüb ve kırk dükkân hanî mezkûr câmiʿi yevm-i beşer cüz tilâvet eden kimesneler içün vakf edüb iki cüz hanî Fahr-i Alem

Hazret-i Resûlullah sellallâhu teʿala aleyh-i ve sellem ruh-ı şerîf içün ve iki cüz hanî kendi ruhu içün ve bir cüzde hanî valîdi ruhları içün okuna hay ve merhûm Sultan Bayezıd Hân eskenallah teʿalâ fî fırkat'ül-cenân ve'l-est Anadolu hâricinden yevm-i on akçe taʿyîn edüb nisâne-i şerîf erzân buyurmuş tevdiʿ tam mûcebince yevm-i iki akçe hitâbet ve üç akçe imâmet ve bir akçe te'zîn ve bir akçe kıymete ve iki akçe dört nefer hıfziye ve nîm akçe meremmete ve rubʿ akçe hasîn ve rubʿ akçe bâğına taʿyîn olunup ve hanî Sivrihisar'da küçük hamâm karînde içünde su akar nısf dükkân hâssa birine nâm kimesne mezkûr câmiʿin çırâğı bâğına vakf edüb ve nısf dükkân hanî Temürciler içündedir ve bir dükkân hanî ki ecele içünde mezkûr câmiʿin çırağı bâğına vakf olunup seyyid hamamında hanî kasâb Mahmut nâm kimesne yirmi dört akçesini nîm akçe mezkûr câmiʿin çırağı bâğına vakf eylemiştir tevlîd hasben (…) nısb hay şart olunmuştur defter-i âtîk.

Sivrihisar Kazâsı'nda Baba Sinan Karyesi Câmiʿ-i Şerîf ve Çeşmesi'ne bâ-intihâb mütevellî nısb û taʿyîn olunan Kadri oğlu Süleyman Çâvuş tevlîne âid cüz'i ve külli her ne sûretle olur ise olsun zimmetine bir şey geçirmiş olduğu veyâ âharin zimmetine geçmesine müsâʿade eylediği halde müstelzim ceza olsun olmasın kavânîn ve nizâmât mevzûʿuna ve evâmir mahsûsa hükmünce redd û iʿâdeye bâ-tâzmîn ile mükellef tutulduğu ve ahvâlimizi görerek her birisi kendisinin ikrârı veyâ mansûb olduğu idârece görülen muhâsib veyâ evrâk ile anlaşıldığı halde istihsâl hükme muhtaç olmaksızın doğrudan doğruya bâlâda nakl-i derhal tarafımızdan tesviye-i kır'âdiye ve tazmînine kefâlet-i mutlâka-i muhîme ile kefîl-i bi'l-mâl ve hân olduğumuzu mübeyyin işbu mahalli tahayyur eyledik. Fî 23 Şevval sene 320

El-kefîl Baba Sinan Karyesi'nden Hacı Hasan Oğlu Mehmet Bin Satılmış El-kefîl karye-i mezkûrdan Kemiksiz Oğlu Emin Bin Halil

Kırkıncı sahîfe

Kırk birinci sahife

Sayfa No: 41

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 15 Kânûn-ı Evvel sene 316, Fî 1 Recep sene 319, Fî 15 Şaʿbân sene 319

Konusu: Yirmi birinci sayfada yer alan malzeme tutanağının devamı

Câmiʿ-i Kebîr-i Mezkûre Yirmi Birinci Sahîfeden Nakil Olunan Mefrûşât

Müteveffâ Musâh Hâce oğlu zevcesi Fatıma için zevcî tarafından teşkilân cedîd kilim aded 1.
Müteveffâ Karaburhanlı Nevi‘ oğlu Mustafa zevcesi A‘işe için İbrahim Usta tarafından tefrîş olunan cedîd seccâde aded 1
Yine karye-i mezbûradan Nuhcu oğlu zevcesi mütevefâ Ümmehât için yine İbrahim Usta tarafından tefrîş olunan cedîd seccâde aded 1
Müteveffâ Musâh Hâce oğlu zevcesi Fatıma için zevcî tarafından teşkilân cedîd kilim aded 1.
Müteveffâ Karaburhanlı Nevi‘ oğlu Mustafa zevcesi A‘işe için İbrahim Usta tarafından tefrîş olunan cedîd seccâde aded 1
Bir aded cedîd kilim ile iki aded cedîd seccâdeye mütevellî-i Mehmet Efendi ma‘arifetiyle tefrîş eyledim. Fî 15 Kânûn-ı Evvel sene 316. Musâh oğlu İbrahim Usta. ma‘arifetle tefrîş olunan mütevellî Mehmet Efendi.
Müteveffî Fevri Hüseyin için damadı tarafından cedîd kilim aded 1.
Müteveffî Kırımlızâde Mehmet Efendi için damadı tarafından cedîd kilim aded 1. Mehmet oğlu İbrahim.
Atik oğlu Kör Ali köhne pala aded 1.

Yine ma‘arifetle tefrîş olundu mütevellî.

Müteveffâ Hacı Hüseyin tarafından Şa‘bânzâde Halil İbrahim yediyle cedîd kilim aded 1.
Müteveffâ Hacı Bayrakdâr oğlu zevcesi için Eminuddin yediyle cedîd kilim aded 1.
Müteveffâ Kavak oğlu Hacı Ali için oğlu tarafından pala aded 1.
Müteveffâ Hacı Veli Efendi için oğlu Mustafa Efendi tarafından cedîd kilim aded 1. Mustafa Efendi

Ma‘arifetle üç kilim bir pala tefrîş olundu mütevellî.

Müteveffî terzi mecbûr için oğlu tarafından cedîd pala aded 1.
Mü'ezzin Sezi oğlu maʿarifetiyle ve maʿarifetimizle bir cedîd seccâde tefrîş olunmuştur mütevellî.
Hazinedâr Mahallesi'nden bir necrûli maʿarifetle ve maʿarifetimizle bir seccâde tefrîş olunmuştur mütevellî.
(?) Mahallesi'nden müteveffî Şaʿbân oğlu Ali nâmına olarak maʿarifetle câmiʿ-i makdûr tefrîş olunmuştur mütevellî.
Çakcuk Hacı Ahmet kerîmesi için cedîd seccâde aded 1.
Poti oğlu Mustafa Efendi malından tarafından cedîd halı seccâde aded 1.
Cedîd kilim mü'ezzin Usta Eyüb tefrîş olundu aded 1 mütevellî.
Tüfekçi Hacı Bekir varisesi tarafından cedîd kilim aded 1.
Müteveffî Haleb oğlu Mehmet varisesi tarafından câmiʿ-i mezkûr ve ferş olunan cedîd pala aded 1.
Kalıcı Çolak Ahmet yediyle câmiʿ-i mezkûr ve ferş olunan seccâde aded 1.
Bir kilim ve bir pala ve bir seccâde üç aded mefrûşât maʿarifetle câmiʿ-i mezkûr ve ferşin olunmuştur. Fî 1 Recep sene 319. Mütevellî câmiʿ-i mezkûr
Müteveffâ Abdurrahman oğlu Mustafa varisesi tarafından cedîd pala aded 1
Kılınç Mahallesi'nden Tana Mehmet kerimesi tarafından cedîd pala aded 1.
Ber vech-i bâlâ iki cedîd pala maʿarifetle ferş olunmuştur. Fî 15 Şaʿbân sene 319 mütevellî câmiʿ-i mezkur.
Karahisarlı kerimesi Sıdıka için oğlu tarafından cedîd pala aded 1.

Kırk üçüncü sahîfeden nakil olunmuştur.

Kırk ikinci sahife

Sayfa No: 42

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî gurre 5 Ramazân sene 1319

Konusu: Mütevellîler arasında masraf ve ödeme tutanağı

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Şeyh Mahallesi'nde vâkiʿ Yağhâne-i Âtîk Bınarı'yla Hacı Ümid Bınarı'nın müşterek mensakafât-ı mevkûfesinden Seyyîd Hamâmı demekle maʿrûf bir bâb vakıf hamâmın mütevellîleri bulunan Gazi Sinan Mahallesi'nden Cennetzâde Ali Efendi İbn-i Mustafa ve Katyoz oğlu Hüseyin Efendi İbn-i Mahmût nâm kîmesneler meclîs-i şerʿî şerîf-i enverde Kethüda Mahallesi'nden Madrabaz oğlu Ömer Efendi İbn-i Mehmet mahzarında Câmiʿ-i Kebîr Mahallesi'nden Deli oğlu Salih Efendi İbn-i Hacı Mustafa hazır olduğu halde her biri bi't-tevliye takrîr-i kelâm ve taʿbîr ani'l-merâm edüb mütevellîsi olduğumuz hamâm-ı mezkûru işbu bin üç yüz on dokuz senesi Şehr-i Ramâzanü'l-mübârekenin gurresinden seneden bi'l-iʿtibâr bin üç yüz yirmi senesi zi'l-hüccet'üş-şerîfesi gâyetine değin on altı ay mürûruna velâkin ayem-i taʿtîlyesi vakfına âid olmak ve yüz gurûş kadar iktizâ eden masârif-ı cüz'iyesiyle ücret ve'l-alîsi ve tanzîm olunacak hüccet-i şerʿîsinin harc-ı lâzımesiyle yol bahâsı maʿkaydıyla müste'cir-i mûmâ-ileyh Ömer Efendi tarafından aʿid olmak şartlarıyla beher Lirâ-yı Osmânî yüz ve sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla mûmâ-ileyh Ömer Efendi sekiz bin dört yüz altmış gurûşa bi't-tevliye icâre-i sahîhe-i şerʿîyye ile icâr ve teslîm eylediğimizde oldahi ber vech-i muharrer isticâr ve tesellüm ve kabûl edüb ve bedel-i icâr meblâğ-ı mezkûru be-mâh taksiten mak'suten tarafımıza edâ ve ifâ etmeğe müteʿahhid olduktan sonra hazır mezbûr Salih Efendi dahî müste'cir-i merkûm Ömer Efendi'nin taht-ı taʿahhüdünde olan bedel-i icâr meblâğ-ı merkûmum sekiz bin dört yüz altmış gurûşun inkizâ'-ı tekâsîtinde mütevellîyâsına mûmâ-ileyhâya edâsına tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin olduğu tescîl-i şod.

El-kefîlü'l-mezbûr Dâyî oğlu Salih Efendi İbn-i Hacı Mustafa

Fî gurre 5 Ramazân sene 1319 (…) merkûm Mazarbâz oğlu Ömer Efendi İbn-i Mehmet

Kırk üçüncü sahîfe

Sayfa No: 43

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 30 şaʿbân sene 327, fî 15 Ramazan sene 327, Fî 13 Rebi'ül-Evvel sene 328, fî 22 Rebi'ül-evvel sene, Fî 27 Cemâziye'l-Evvel sene 328, Fî 2 Cemâziye'l-evvel sene 329, fî 21, fî 22 Cemâziye'l-Evvel sene 328

Konusu: Camiye bâğışlanan malzemelerin tutanağı

Maʿarifetle tefrîş olunan mütevellî

Hazinedâr Mahallesi'nden Kara Burhanlı Hasan Efendinin tefrîş eylediği cedîd pala aded 1
Saçlar Karyesi'nden Hacı Mehmet Ağa tarafından cedîd pala aded 1
Ali Kavak oğlu tarafından zili seccâde aded 1
Hacı Bayrakdâr oğlu tarafından cedîd seccâde aded 1
Müfti Efendi için oğlu Vehbi tarafından köhne kilim aded 2
Vakfa köhne zili seccâde aded 2
Hacı Derviş Hacı Ahmet Ağa için Hakkı Salih tarafından cedîd kilim aded 1 sene 1
Debbâğ Mehmet İbn-i Naşi için oğlu Ali Efendi tarafından müstaʿmel seccâde aded 1 sene 1

Bu ikisi maʿarifetle tefrîş olunmuştur mütevellîsi.

Yazıcızâde Tevhid Bey tarafından zevcesi müteveffât Zeyneb bint-i Mehmet Ağa için cedîd kilim aded 1
Köse Ali tarafından zili seccâde aded 1
Dede Ali'nin Mahmud Çavuş tarafından pala aded 1

Bayırlı Yakub tarafından cedîd pala aded 1 sene 1
Eskici Kayış oğlu tarafından zevcesi Hatice için pala aded 1
İsm-i nâmaʿlûm bir hatûn tarafından zili seccâde aded 1
Yemenici Şükrü Usta tarafından vâlidesi için cedîd kilim aded 1 mütevellî
Kocaşlı Karyeli Ömer Çavuş yediyle cedîd seccâde aded 1 mütevellî
Altı aded kilim zile ve seccâde maʿarifetle tefrîş olunmuştur mütevellî.
Hacı Eskici Mahallesi'nden Sefer oğlu Kasab Ahmet Bin Hüseyin tarafından kilim sene 2. Mezkûr iki aded kilim maʿarifetle tefrîş olundu fî 30 şaʿbân sene 327 kayyum vekîli Efe oğlu Hâfız Ahmet.
Beşköprü Karyesi'nden Hacı Osman hemşiresi A'işe namına karye imâmı Laz Mustafa Efendi yediyle kilim aded 1
Bakkal Hacı Cafer mahdûmi Hüseyin'den kilim aded 1. Mezkûr iki aded kilim maʿarifetle tefrîş olundu. Fî 24 Şuʿbât sene 327 kayyûm vekîli Efe oğlu Hâfız Ahmet.
Karabaşlı Mahallesi (…) oğlu Hüseyin'in olup karındâşı Ahmet yediyle seccâde aded 1. Bir pala Câmiʿ-i Kebîr'e tefrîş olunmuştur. Mezbûr (?)
Hacıveli Mahallesi'nden Şekerci Mahmûd maʿarifetinden tefrîş olunan pala fî 15 Ramazan sene 327 aded 1.
Sâbık İbn-i Ömer Efendi mahdûmi yediyle seccâde aded 1. maʿarifetle tefrîş olunmuştur. Fî 13 Rebi'ül-Evvel sene 328
Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Karaveli oğlu Ali zili seccâde aded 1. maʿarifetle tefrîş olundu fî 22 Rebi'ül-evvel sene (?) Vekîl kayyum.
Eskici Halis mahdûmi Mustafa yediyle seccâde aded 1. maʿarifetle tefrîş olundu fî 22 Cemâziye'l-Evvel sene 328 Vekîl kayyum.
Hamallık Hâfız Halis Efendi yediyle sagîr seccâde aded 1. maʿarifetle tefrîş olundu. Fî 27 Cemâziye'l-Evvel sene 328 vekîl kayyum.
Maʿarifetle Alikanlızâde Hacı Mehmet Eserî yediyle validesi için bir aded kilim Câmiʿ-i Şerîf'e tefrîş edilmiştir. Fî 2 Cemâziye'l-evvel sene 329 kayyum vekîli (…) oğlu Mehmet Hitmed.

Berber Hayri Usta yediyle bir aded pala aded 1 fî 21 mah kayyum vekîli (…) oğlu Molla Ahmet.
Abdullah Sebe oğlu Hüseyin seccâde aded 1 fî 21 mah kayyum vekîli.
(?) Karyesi'nden Borak oğlu İbrahim zevcesi Kezibân için bir aded pala tefrîş edilmiştir. Kayyum vekîli (?) oğlu.
Alikanlızâde Hacı Ahmet Efendi seccâde.
Ördek Oğlu Mahmud için bir aded seccâde tefrîş edilmiştir. Fî 27 (?) sene 327 kayyum vekîli (…) Ali.

Kırk dördüncü sahife

Kırk beşinci sahife

Sayfa No: 45

Hüküm No: 1

Tarihi: . Fî 15 Ramazân sene 318, fî 24 Kânûn- Evvel sene 316

Konusu: Mütevellî seçimine dair arzuhâl

Sivrihisar Kazâsı Mahkeme-i Şerʿ-i Şerîf Riyâset-i Alîyyesi'ne

Muhabbetli Efendim Hazretleri

Sivrihisar'ın Gedik Mahallesi'nden Usta Bekir oğlu Hâfız Hüseyin Efendi İbn-i Hâfz Mehmet Efendi kazâ-yı mezkûrun Elmalı Mahallesi'nde vâkiʿ Câmiʿ-i Şerîf ve Bınar ve kadılarının nukûd-ı mevkûfelerine mahalle-i mezbûra eşrâf ve ahalîlerinin intihâblarıyla mütevellî nasb ve taʿyîn olunmak ve mûmâ-ileyh Hüseyin Efendi eğerçe vakf-ı mezkûr gerek nukûd-ı mevkûfelerini sûistiʿmâle uğrar ise ben dahi vakf-ı mezkûrların nukûd-ı mevkûfelerini kezalik malından te'diye edeceğimi hâvî işbu kefâlet-i-i istidʿâm cânib-i şerʿî şerîfden icâb eden makâma emîr-i hulûl buyurulmasını taleb ve istirhâm eylerim ol bâbda emr û fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 15 Ramazân sene 318 ve fî 24 Kânûn- Evvel sene 316

Kefîl: Sivrihisar'ın Yenice Mahallesi'nden Asâkir oğlu Osman

Mahalle-i mezbûradan Esmâmı oğlu Süleyman

Sened-i âlilerin uhde-i tasarruflarında ne miktar emlâk ve arazi bulunduğunun beyânı mal kalemiyle tâpu kitâbetinden fî 24 minhü. Abdülkadir.

Sahîfe 50 Yenice Mahallesi'nden Asâkir oğlu Osman nâmına

	MEVK'İ	HİSSE	UMÛMİ	FETV….
Bânka tahsildârlığına kefâlet-ien rehin	Söğütönü	hâne	7613	2500
	"	tarla	7635	255
zirâʿat bankasına rehin	"	"	7652	425
bu dahî	"	"	7676	510
	"	"	7692	160
Banka tahsildârlığına kefâlet-ien rehin	Kemran	hâne	8125	1000
		tarla	8126	200

4550 kayması Koca oğlu Ali'ye kefâlet-i-i nakdî ile kefâlet-i edilmiştir.

Kırk altıncı sahife

Sayfa No: 46

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 16 Ramazân sene 318

Konusu: Köse oğlu Mustafa Efendi'nin yerine mütevellî olarak Hâfız Hüseyin Efendi'nin getirilmesi

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Elmalı Mahallesi İmam Hafız Mehmet Efendi İbn-i Bekir ve ahalîsinden Kafîzâde Hacı Ahmet Efendi İbn-i İsmail ve Yunus oğlu Mehmet Emin Usta İbn-i Mustafa ve Kuyrukzâde Hacı Mehmet Efendi İbn-i Hacı Osman ve Köse oğlu İbrahim İbn-i İsmail ve Kasım oğlu Süleyman İbn-i Ali ve Otçu Oğlu Hüseyin Bin Hasan ve sa'ir cedide-i şerʿîyye mazbûtu'l-esâmi mâliye meclîs-i şerʿde Gedik Mahallesi ahalîsinden Usta Bekir oğlu Hâfız Hüseyin Efendi ile Yapıca Mahallesi ahalîsinden Babaoğlu Oğlu Osman Bin Hüseyin ve Çiloğlan oğlu Süleyman Bin Mustafa hâzır oldukları halde her biri takrîr-i kelâm ve taʿbîr ani'l-merâm edüb zikr olunan Elmalı Mahallesi'nde kâ'in Câmiʿ-i Şerîf ile Balabân Bınarı'nın nukûd-ı mevkûfe ve musakkafât-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi olan Köse oğlu Mustafa Efendi'nin husûsât-ı vakfa müteʿallık görülen rehâvet ve istikâmetsizliğine mebnî mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'den cümleten emniyyetimiz münselik olmağla mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin azliyle yerine

sâlifü'z-zikr Yenice Mahallesi'nden hâzırân merkûmân Babaoğlu Osman Bin Hüseyin ve Çiloğlan oğlu Süleyman Bin Mustafa kefâletleriyle erbâb-ı istihkâkdan umûr-ı hesâbiyeye aşinâ ve her vechile umûr-ı tevliyyetin uhdesinden gelmeğe kâdir olan yine hâzır-ı mûmâ-ileyh Hüseyin Efendi vakf-ı mezkûrlar nukûduyla noksân icârlarından senevi kadar maʿrûf olan beş yüz gurûş ücret-i tevliyyetle mütevellî nasb ve taʿyîn olunmak murâdımızdır diye ahyâr ve istirhâm eylediklerinde mûmâ-ileyh Hüseyin Efendi dahî ber vech-i muharrer râzı olub taraf-ı şerʿîden dahi beş yüz gurûş ücretle mütevellî nasb ve taʿyîn olunup oldahi ber vech-i muharrer kabûl eylediği kayd-ı şod. Fî 16 Ramazân sene 318.

Yunuszâde Hacı Salih Efendi
Hacızâde Hacı Ahmet Efendi
Yörükzâde Hac Mehmet Efendi
Yunuszâde Ali Efendi
Mahalle-i mezbûra İmamı Mehmet Efendi
Yusuf Ağa
Karahisarlı oğlu Mehmet Ali
Envârzâde Mermerci Şükrü Efendi
Hâfız Ömer Efendi
Mertzâde Hacı İsmail
Şeyh Ali Oğlu Hasan
Yunus oğlu Emin Usta
Sadri Ahmet Efendi
Sütçüzâde Hacı Hasan Efendi
Köse oğlu İbrahim
Uncu oğlu Hasan
Bektaşzâde Mustafa Efendi
Hacı Kâsım Oğlu Süleyman

Me'zûnen bi'l-eftâ Yaʿkub Efendi
İmam ve müdüri Mehmet Efendi
Musâhzâde Osman Efendi
Şeyh İbrahim Efendi
El-hac Mustafa Bin Mustafa

Kasab El-hac İbrahim
Mundacızâde Hasan Efendi
El-hac Hasan Efendi

Mütevellî-i mûmâ-ileyh Hâfız Hüseyin Efendi vakf-ı mezkûrların nukûdunu zimmetine geçirip veyahûd sûret-i âharle teşebbüsâta zuhûr eder ise vakf-ı mezkûrların nukûdunu edâya kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile yine dahi müteʿâkıben kefîl-i bi'l-mâl ve zâminler olub ve ehad-i hümâ âharin zimmetine kefâlet-i hesâbıyla lâzım gelen mebaliğa dahi kezalik bi'l-emir ve'l-kabûl kefîl-i bi'l-mâl ve zâminler olduğumuzu mübeyyin işbu mahalli tasdîken tahayyur eyledik.

Fî 16 Ramazân sene 318 Fî 16 Ramazân sene 318 Fî 16 Ramazân sene 318

Kefîl mahalle-i mezbûradan Çiloğlan oğlu Süleyman Bin Mustafa

Kefîl Yenice Mahallesi'nden Babaoğlu Osman.

Kırk yedinci sahife

Sayfa No: 47

Hüküm No: 1

Tarihi: Tarih belirtilmemiş

Konusu: Mustafa Ağa İbn-i Ali Vakfı'na bâğış

Elhamdülillah ellezi aʿz-ı hevâs ibâre be-sarf emvâlim elî envâʿ el-hicrât ve iʿâne hem ale'l-kitab esnâfü'l-mahât ve'l-mirât ve's-salavat ve's-selam alâ Resûlullah ve Nebiyy-i Muhammed Hayrü'l-Büryân ve alî-i Allah ve ashâb-ı alî-i yevm-i benzel'ül-mira' tahtü's-sıddıkân amâbaʿad işbu vakfiye-i celîl eş-şân ve ceride-i bedîʿi ez-zavân tahrîr ve inşâsına bâdî ve tesdîr imlâsına adî oldur ki Medine-i Sivrihisar Günyüzü Mahallatı'ndan Elmalı Mahallesi sâkinlerinden sahibü'l-mizân ve'l-hannân Kücürü'l-Hac Mustafa Ağa İbn-i Ali meclîs-i şerʿî şerîf-i enverde vakf-ı âti'ül-beyân lâcelü't-tescîl ve't-teslîm elî'ül-mütevellî nasb ve taʿyîn eylediği hafîde Ömer Bin El-hac Ahmet nâm mevâcihesinde ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb Medine-i mezbûrada vâkiʿ Sûk Sultaniye'de hân-ı cedîd ittisâlinde atyeb-i emvâlimden harc û sarf ile ebnâsına muvaffak olduğum birbirlerine muttasıl on dört dükkâneyn-i mülkümden ihrâc ve hasbeten lillahi'l-ferd ve's-samed ve

talebenü'l-mirzâh (…) ve metn-i sahîh mü'eccele ve asîbi sarîh muhalled ile vakf û habs edüb şöyle şart eyledim ki dükkâneyn mezkûreyn kimesnenin mülkü olmayup üç aded dükkâneynin icrâya Câmiʿ-i Kebîr ittisâlinde olan medresenin müdürü ve üç aded dükkâneyn icrâya Çopak Mahallesi'nde vâkiʿ medresesinin müdürü ve üç aded dükkâneyn yine mahalle-i mezbûrada diğer medrese müdürü ve üç aded dükkâneyn icrâya El-hac Eskici Mahallesi'nde vâkiʿ medresenin müdürü olan faziletlü kerâmetlü diyânetlü Efendiler Hazretleri'ne ve iki aded dükkân icrâya mütevellî-i merkûm ve mansûba verilen ve mütevellî-i merkûmenin sene alâmü'ş-şerʿ Efendi Hazerât-ı maʿarifetiyle hesâba re'dîn olunup bâlâ izin el-hâkim muhâsebesi rü'yet olunmaya olur mezkûrumun ıslah vârise olanlar on biri mütevellî olub baʿde'l-inkirâz batnen baʿd-ı bâtîn ola ve amennâ izn-i hâkim ile erbâb-ı istihkâkdan birini mütevellî nasb ve taʿyîn eyleyeler ve icâre-i dükkâneyn olan meblâğ-yı mütevellî-i mûmâ-ileyh yedine farigân ani'l-şevâgil teslîm olduğu vakfiyet üzere ahz û kabz ve teslîm vesa'îr evkâf mütevellîleri gibi tasarruf elde ettiğinde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî vâkıf mûmâ-ileyh El-hac Mustafa Ağa batılan vakfa ve zımnından olan kayyumda baʿdehu kavl-i adem lüzûme teşebbüs edüb mütevellî-i merkûm dahi sıhhat ve lüzûmuna zâhid olan (?) deyni mübeyyin kullarıyla mukâbele bir leh-i hâkim taleb edecek fî zamânen mübeyyinü'l-ulemâ'ül-azâm câri olan vech-i muhtar üzere hâkim mevkiʿ sadr-ı kitâb toplanarak Hüsnü'ab Efendi Hazretleri huzurunda murâfaʿa olduklarında oldahi alemen bi'l-hilâf el-câri beynü'l-i mete el-eşrâf vakf-ı mezkûrun evvelâ sıhhatine ve sâniyen lüzûmuna kazâ-yı merʿi etmekle vakf-ı mezbûrun sahîh ve lâzım ve habsi sarîh mütehattim olub men-i baʿid noksan ve tahvîl ve tebdîl ve tağyiri muhtacü'l-ihtimâl oldu kemt-i bedele baʿdemâ semʿa fâtiha esmâʿil elzeyn (…) inallah seciʿ alîha ve ecîr el-vâkıf Ali Cevâd El-kerim cihet-i zillek'üs sarf'ül-yevmü's-sâlis mâh-ı muharrem ül-harâm sene-i semân ve seʿbîn ve miete maʿif. Vürûd

Me'zûnen Bi'l-eftâ Yaʿkub Efendi
İmam ve müdüri Mehmet Efendi
Musâhzâde Osman Efendi
Şeyh İbrahim Efendi
El-hac Mustafa Bin Mustafa
Kasab El-hac İbrahim
Mundacızâde Hasan Efendi

El-hac Hasan Efendi

Kırk sekizinci sahife

Sayfa No: 48

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 1 Rebi'ül-Evvel sene 321

Konusu: Şaʿbanzâde Ali Efendi Bin Hacı Süleyman'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

1027

+ 0462.20 bir hilâl saʿat semeninden

1489.20

Medine-i Sivrihisar Mahallatı'ndan Câmiʿ-i Kebîr Mahallesi'nde vâkiʿ Ma'i Hâtun Bınarı nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi bulunan mahalle-i mezbûrdan Kapucu Oğlu Ali Bin Ali yedinden ve vakf-ı mezbûr malından sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla bana bin yirmi yedi gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarih-i kitabdan beş sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i merkûm Ali Efendi yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahi dört yüz altmış iki buçuk gurûş ki ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan bin dört yüz seksen dokuz buçuk gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i merkûm Ali'ye vâcibü'l-edâ deynimdir ben bu deyn-i mezkûrumun edâsına Yenice Mahallesi'nden Zaʿîmzâde Hasan Ağa İbn-i İsmail Ağanın kefîl-i bi'l-mal ve zâmin olmasını emr eyledim. Fî 1 Rebi'ül-Evvel sene 321

El-medyûn Tımarcı Mahallesi'nden Şaʿbanzâde Ali Efendi Bin Hacı Süleyman

Medyûn-ı mezbûr Ali Efendi'nin zimmetinde mezkûr Ma'i Bınarı vakf-ı mütevellîsi Ali Efendi'ye borcu olan meblâğ-ı mecmuʿ merkûm bin dört yüz seksen dokuz buçuk gurûşun edâsına tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl ben dahi kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile kefîl-i bi'l-mal ve zâmin oldum. Fî 1 Rebi'ül-Evvel sene 321. El-kefîl Yenice Mahallesi'nden Zaʿîmzâde Hasan Ağa İbn-i İsmail Ağa

Kırk dokuzuncu sahife

Sayfa No: 49

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 27 Rebî'ül-Âhir sene 321, fî 1 Muharrem sene 319, fî 1 Muharrem sene 321, 1 Muharrem sene 316, fî 1 Muharrem sene 311, fî 1 Muharrem sene 304, fî 1 Muharrem sene 305, 1 Muharrem sene 307, Fî 27 Rebi'ül-Âhir sene 321

Konusu: Siyahizâde Hacı Hüseyin Efendi'nin vefatı sonrası Hacı Yaʿkubzâde Kâmil Efendi'nin mütevellî atanmasına dair

Faruklar Mahallesi'nde vâkiʿ Mescîd-i Şerîf'in bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi bulunan Siyahizâde Hacı Hüseyin Efendi'nin vukûʿ-u vefâtıyla yerine bâ-intihâb ve bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellî-i mansûb mahalle-i mezbûra ahalîsinden Hacı Yaʿkubzâde Kâmil Efendi'ye devir ve teslîm olunan senedât-ı mübeyyin defterdir ki ber vech-i âtî zikr û beyân olunur. Fî 27 Rebi'ül-Âhir sene 321. Katırcı

Hoş Mahallesi'nden Katırcı oğlu Bekir Çavuş gurûş 848 tarih fî 1 Muharrem sene 319
Faruklar Mahallesi'nden Terzi Halil oğlu Hüseyin Efendi gurûş 545 fî 1 Muharrem sene 319
Haydar Mahallesi'nden Mukirzâde Hacı Ahmet para 20 gurûş 708 fî 1 Muharrem sene 321
Timurcu Mahallesi'nden Hacı Osman oğlu Musa Efendi para 00 20 / 20 gurûş 327 108/ 218 tam minhâ fî 1 Muharrem sene 316
Terzi Halil oğlu Mehmet Ali para 20 gurûş 65 fî 1 Muharrem sene 311
Faruklar Mahallesi'nden Şeyh İbrahim Efendizâde Ahmet Efendi gurûş 436 72 / 364 tam minhâ
Sâlih Beş oğlu Bakkal Ahmet Usta para 00 gurûş 115 fî 1 Muharrem sene 304
Piyâle oğlu Molla Osman para 00 gurûş 763 fî 1 Muharrem sene 305
Tokatlı oğlu Hüseyin Efendi'nin mahdûmu Hâfız İbrahim para 00 00 / 00 gurûş 2071 0271 / 1801 tam minhâ fî 1 Muharrem sene 307

Yekûn

Pare gurûş

4428.20 seneten

+ 0020.20 nakden

4449 yekûn senedât ve nakid

Faruklar Mahallesi'nde vâkiʿ Mescid-i Şerîf'in bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi bulunan Siyâhizâde Hacı Hüseyin Efendi'nin vukuʿu vefâtıyla yerine bâ-intihâb ve bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi bulunduğum cihetle bâlâda mukarrerâta ayrı ayrı irâ'e olunduğu üzere dokuz senetden ibâret ve dört bin dört yüz kırk sekiz gurûş hulûlu sened ve nakid olarak teslîm aldığımı mübeyyin işbu mahalli tahayyür eyledim. Fî 27 Rebî'ül-Âhir sene 321.

Faruklar Mahallesi'nden vâkiʿ Mescid-i Şerîf mütevellîsi Hacı Yaʿkubzâde

Ellinci sahife

Sayfa No: 50

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 2 Zi'l-Kaʿde sene 321

Konusu: Kubbeli Mahallesi'nden Şaʿban Oğlu'na ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

2 minhü tarihinden beş mâh sonra te'diye olunmak üzere.

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Kubbeli Mahallesi ahalîsinden Şaʿban Oğlu Halil İbrahim Bin Mustafa nâm kîmesne meclîs-i şerʿî şerîf-i enverde Elmalı Mahallesi'nden Çatalzârifli oğlu Ahmet Bin Hacı Halil mahzarında ikrar tam ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr Ahmet Efendi malından ve yedinden Lirâ-yı Osmânî yüz sekiz gurûş hesâbıyla bana yirmi iki mecidiye aded Lirâ-yı Osmânî cihet farz-ı şerʿîden idâne ve teslîm eylediğinde ben dahi ber vech-i muharrer istidâne ve tesellüm ve kabz ve kabûl edüb umûrıma sarfla istihlâk edilip cihet-i mezkûreden zimmetimde mezbûr Ahmet Efendi'ye yirmi iki mecidiye aded Lirâ-yı Osmânî vâcibü'l-edâ deynim olmağla ben işbu deyn-i mezkûrum mukâbelesinde yedimde müstakilen malım ve mülküm olan mezkûr Kubbeli Mahallesi'nde vâkiʿ tarafeyni Kabakçı oğlu Hacı Süleyman Şaʿban oğlu müteveffî Mustafa Ağa haneleri ve tarafeyni tarîk-i amme ile mahdûd fevkânî üç göz oda ve bir örtme ve bir mutbah ve

tahtânisi bir ahur ve bir miktar havlı müştemil bir parçalık menzilimi işbu tarihden sonra beş mâh tamamına değin be-tarîk beyʿ bi'l-vefâ beyʿ ve teslîm eylediğimde oldahî ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî mezbûr Halil İbrahim Efendi yine meclîs-i şerʿ enverde mezbûr Ahmet Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb beyʿ-i mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmayıp tek rehinî mümkün olmaz ise menzil-i mezkûrumu lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿ ve kabz-ı semen ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf oldahî umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere azl ve infirâdan masûne ve sulh-ı akd rehnîde meşrûta vekâlet-i devriye-i sahîhe-i şerʿîyye ile tarafımdan mezbûr Ahmet Efendi'yi vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eyledikte oldahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-ı kabûl ve hidemât-ı lâzımesini kemâ yenbag-ı edâya taʿahhûd ve iltizâm eyledi dediği işbu tescîl şod.

Ben dahî hulûl-ı mezkûrda vekâlet el-dayîn Elmalı Mahallesi'nden Çatalzarifli Oğlu

Fî 2 Zi'l-Kaʿde sene 321 El-medyûn Kubbeli Mahallesi'nden Şaʿban Oğlu.

Takrir-i mezkûr huzurumuzda icrâ ve'l-hafilen haseb'ül-icâb şehâdet etmek üzere bizler dahî işbu mahalli şerʿî ve tahayyur eyledik. Fî 3 Zî'l-Kaʿde sene 321.

Mahalle-i mezbûrdan Debbağ Veli oğlu Şükrü Bin Osman
Mahalle-i mezkûrdan Hacı Kasım oğlu Süleyman Bin Ali
Elmalı Mahallesi'nden Kara Bekirzâde Ali Efendi Bin Hacı Hasan Efendi.

Elli birinci sahife

Sayfa No: 51

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 20 Zi'l-kaʿde sene 321, Fî 21 Zî'l-kaʿde sene 321

Konusu: Topal Mustafa oğlu Hâfız Osman Bin Süleyman'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Gurûş

1500 asl-ı mâl Lirâ-yı Osmani 15 gurûş

0675 bâ-devr-i şerʿî beş senelik nemâsı

Yazıldı.

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Câmiʿ-i Kebîr Mahallesi ahalîsinden Topal Mustafa Oğlu Hâfız Osman Bin Süleyman nâm kîmesne meclîs-i şerʿ-i şerîf-i enverde medine-i mezbûra vasatında kâ'in Câmiʿ-i Kebîr'in nukûd-ı mevkûfe mütevellîsi Asker oğlu Mehmet Efendi İbn-i Süleyman mahzarında Kethüdâ Mahallesi'nden Bekir Beyzâde İbrahim Bey dahi hazır oldahi ikrâr-ı tam ve ifâde-i ani'l-merâm edüb mezkûr Kethüdâ Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât eden Atan oğlu Ali Bin Ömer hâl-i hayâtında ve kemâl-i akıl sahatinde malından (?) baʿde'l-vefâta malından efrâz bâ devr-i şerʿî veyâ yedd-i mütevellî-i istirbâʿ olunup nemâ-i hâmlesi mezkûr Câmiʿ-i Kebîr'de baʿde'l-edâ salâtü'z-zuhr-ı sûre-i Mülk kavâ'in olunup hâmil olan ecîr mesûbâtını ruhuma ihdâ eden zâta verile diye vasiyet eylediğini mütevellî-i mûmâ-ileyh Mehmet efendi dahi bana idâne ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve kabûl ile umûrıma sarfla istihlâk eyledim meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarih-i kitabdan beş sene tamamna mü'eccel ve mevʿûdiye de mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabûl eylediğim bir aded hilâli saʿat semenden dahi altı yüz yetmiş beş gurûşla ki min-haysü'l-mecmuʿ iki bin yüz yetmiş beş gurûş zimmetimde mütevellî-i mezbûr Mehmet Efendi'ye sahîhen deynim olub ben bu deyn-i mezkûrun edâsna Karabaşlı Mahallesi'nden ve bakkal esnafından Sarızâde Ali Usta Ağa ibn-i Mehmet'in kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin olmasını ecîr eyledim. Fî 20 Zi'l-kaʿde sene 321

El-medyûn: Câmiʿ-i Kebîr Mahallesi'nden Topal Mustafa oğlu Hâfız Osman Bin Süleyman

Medyûn-ı mezbûr Hâfız Osman Efendi zimmetinde vakf-ı mezbûr mütevellîsine ciheteyn-i mezkûreteynden deyni olan meblâğ-ı mecmûʿ merkûm iki bin yüz yetmiş beş gurûşunla edâsına tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl ben dahi kefâlet-i mutlakâ-i sahîhe-i şerʿîyye ile kefîl-i bi'l-mal ve zâmin oldum. Fî 21 Zî'l-kaʿde sene 321

El-kefîl: Karabaşlı Mahallesi'nden Sarızâde Ali Ağa İbn-i Mehmet

Sayfa No: 51

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 1 Ramazân sene 322

Konusu: Kantarcı Ali Oğlu Ali'ye ait muâmele-i Şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

1000

+ 450 bir hilâl saʿat semeninden

1450

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Hacı Ashâb Mahallesi'nden Kantarcı Ali Ağa İbn-i Ali nâm kîmesne meclîs-i şerʿî şerîfde medine-i mezbûra çarşısının kâ'in Câmiʿ-i Sûk nâm diğeri Yeni Câmiʿ-i deynim ile maʿrûf Câmiʿ-i Şerîf'in nukûd-ı mevkûfe mütevellîsi bulunan Murtazazâde Hacı Ali Ağa İbn-i Murtaza mahzarından ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb lirâ, Şeyh Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât eden Deli İsmail oğlu Hacı Mahmûd Ağa'nın sülüs ve tevzîʿi olub mütevellîsi bulunduğu Câmiʿ-i Şerîf'de sûre-i Fetih kıra'at olunmak üzere taʿyîn ve tahkîk olunan Lirâ-yı Osmânî yüz iki gurûş hesâbıyla bana bin gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile sehen işbu tarihinden beş sene nemâsına değin mü'eccel ve mevʿûd yine vakf-ı mezbûr malından iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat-ı semeninden dört yüz elli gurûş ki ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan bin dört yüz elli gurûş zimmetimde deynim olub ben bu deyn-i mezkûrun edâsına mahdûmum Ali Efendi'nin kefâlet-i bi'l-mal ve zâmin olmasını emir eyledim. Fî 1 Ramazân sene 322

El-medyûn: Hacı Ashâb Mahallesi'nden Kantarcı Ali Oğlu Ali

Makâr-ı medyûn Pederim Ali Ağa'nın zimmetinde vakf-ı mezbûr içün mütevellîsi Hacı Ali Ağaya ciheteyn-i mezkûreteynden deyni olan meblâğ-ı mecmûʿ merkûm bin dört yüz elli gurûşun idânesi tarafndan bi'l-emir ve'l-kabûl ben dahî kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile kefîl-i bi'l-mâl ve zâmir oldum. Fî 1 Ramazân sene 322.

El-kefîl: Hacı Ashâb Mahallesi'nden mahdûmi Ali Efendi.

Elli ikinci sahife

Sayfa No: 52

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 25 Şevvâl sene 322

Konusu: Muhzırzâde Mehmet'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Gurûş

1000 Asl-ı mâl

+ 324 bâ devr-i şerʿî bir hilâl saʿat semeninden üç senelik nemâsı

1324

Medine-i Sivrihisar Mahallatı'ndan Karabaşlı Mahallesi'nden Muhzırzâde Mehmet Efendi İbn-i Mehmet Ali meclîs-i şerʿî şerîf-i enverde medine-i mezbûra çarşısında vâkiʿ Câmiʿ-i Sûk nâm diğeri Yeni Câmiʿ-i demekle maʿrûf Câmiʿ-i Şerîf'in bâ hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Murtazazâde Hacı Ali Ağa İbn-i Murtaza mahzarından ikrâr-ı tam ve ifâde-i ani'l-merâm edüb Karaca Ahmet Sultan karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden tekiyye neşîn Hacı Asya'nın sülüs malı ve deyn-i olub bahrına leyl-i mevâcibde baʿde'l-asr bac nemâsından Miʿrâc'ül-nebî ve sûre-i Tebâreke kırâ'at olunmak üzere vasî muhtârı bulunduğu cihetle müteveffâ Hoş Mustafa Efendi'nin makbûzu olub zimmetinde tereke-i mütevefâ-yı mûmâ-ileyhin ihrâcât hânesinden muharrer oldahi üzere zimmetinde deyni olmağla mütevellî hazır mezbûrun mahkeme-i şerʿîden kabz eylediği lirâ-yı yüz sekiz mecidiye yirmi hesâbıyla ber vech-i bâlâ bin gurûş bana idâne ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden istidâne ve tesellüm ve kabzla umûrıma sarf ve istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile seheni işbu tarihinden üç sene nemâsına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden ben dahi üç yüz yirmi dört gurûş ki ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿân bin üç yüz yirmi dört gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûr içün mütevellîsi bulunan hazır mezbûr Hacı Ali Ağa'ya vâcibü'l-edâ deynim olub ben bu meblâğ-ı mecmûʿ merkûm bin iki yüz gurûş deynim mukâbilinde kazâ-yı mezbûrun Hristiyan Köyü Mevkiʿnde tarafları Donbay oğlu Makris bâğ ve garban tarîk-i âmme şimâlen Hacı Süleyman oğlu Osman cenûben Donbay oğlu Makriz bâğı ile mahdûd atik iki dönüm miktârı bâğ gerdesinin mutasarrıf olduğum o habere iki hassasını be-tarîkü'l-beyʿ bi'l-vefâ mütevellî mezbûra beyʿ ve teslîm eylediğimde olmadğ ber vech-i muharrer iştirâ ve

kabz ve kabûl ve tesellüm eyledikde gıbbe't-tasdîk'üş-şerʿî yine merkûm Mehmet Efendi meclîs-i şerʿ enverde mütevellî-i mûmâ-ileyh mahzarından ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd olan üç sene hulûlunda deyn-i mezkûr edâ olunmayıp tek rehnî mümkün olmaz ise bâğ mezkûrumu semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabzı semenine ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise fazlasını bana iʿtâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf oldahi umûrun küllisine tarafımdan küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere vekâlet-i devriye mütevellî-i mezbûru vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eyledim dediği tescîl şod.

Ben dahî husûs-ı mezkûrda vekâleti kabûl ettim. Câmiʿ-i Sûk mütevellîsi Murtazazâde

Fî 25 Şevvâl sene 322

El-medyûn: Karabaşlı Mahallesi'nden Mahzarzâde Mehmet.

Elli üçüncü sahife

Sayfa No: 53

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 25 Zi'l-hicce sene 322

Konusu: Hacı Mehmet Ali Oğlu Hasan Bin Mehmet Ali ve kardeşi Süleyman Bin Mehmet Ali'ye ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

600

+ 270 bir hilâl saʿat semeninden bâ-devr-i şerʿî bir senelik

870

25 hane: Faruklar Mahallesi'nden Hacı Mehmet Ali oğlu Süleyman Bin Mehmet Ali Efendi.

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Hacı Veli Mahallesi'nden Hacı Mehmet Ali oğlu Hasan Bin Mehmet Ali mahalle-i şerʿ-i şerîf'de Şeyh Mahallesi'nde vâkiʿ Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîf'i nukûd ve mevkûfe mütevellîsi Hacı Yaʿkubzâde Mustafa-yı Kâmil Efendi İbn-i Hacı Yaʿkub mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm

edüb Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesinden lirâ-yı yüz sekiz mecîdiyesi yirmi gurûş hesâbıyla mütevellî-i hazır-ı mezbûr Mustafa Kâmil Efendi bana altı yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm eylediğini işbu tarihinden beş sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna ve kazâ-yı mezbûr malından ve mütevellî-i mezbûr yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninden dahi iki yüz yetmiş gurûş ki ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan sekiz yüz yetmiş gurûş zimmetimde cânib vakf-ı şerîf içün mütevellîsi Mustafa-yı Kâmil Efendi'ye râcibü'l-edâ deynim olub ben bu deyn-i mezkûrum-ı edâya mezkûr Hacı Veli Mahallesi'nden İbrahim Hace oğlu Bayram Efendi İbn-i İbrahim ile Tatlar Mahallesi'nden Altan oğlu Mehmet Bin Çetin nâm kîmesnelerinden kefîl bi'l-mâl ve zâmîn olmalarını emir eyledim. Fî 25 Zi'l-hicce sene 322

El-medyûn: Hacı Veli Mahallesi'nden Hacı Mehmet Ali Oğlu Hasan Bin Mehmet Ali.

Makâr-ı medyun-ı mezbûrun ciheteyn-i mezkûreteynden Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîf'i nukûd-ı mevkûfe mütevellîsi Hacı Yaʿkubzâde Mustafa-yı Kâmil Efendi'ye zimmetinde edâsı vâcîb olan meblâğ-ı mahcûz merkûm sekiz yüz yetmiş gurûşla idânesi tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl bizler dahi kefîl-i bi'l-mâl ve zâminler olub ehad-i humâ âharin zimmetine kefâlet hesâbıyla lâzım gelen meblâğa dahî yek diğerimize başka başka tekeffül eyledik. Fî 25 Zi'l-Hicce sene 322. El-kefîl Hacı Veli Mahallesi'nden İbrahim Hace oğlu Bayram

Diğeri: Medyûn mezbûrun birâderi Süleyman Bin Mehmet Ali

Diğeri: Tatlar Mahallesi'nden Altan oğlu Bakkal Mehmet Bin Hüseyin

Yazıldı.

Sayfa No: 53

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 1 Muharrem sene 323

Konusu: Topal Mustafa oğlu Ahmet Bin Süleyman'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

1500 Lirâ-yı Osmânî yüz gurûştan

0675 bâ devr-i şerʿî beş senelik nemâsı

Medine-i Sivrihisar Kasabası'nda vâkiʿ Câmiʿ-i Kebîr nukûd-ı mevkûfe mütevellîsi Asker oğlu Mehmet Efendi mütevellîsi bulunduğu vakf-ı mezbûr malından ve Atik oğlu Ali Bin Ömer'in Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'de baʿde'l-edâ-i salâtü'z-zuhr-ı sûre-i Mülk kırâ'at olunmak üzere ve meşrût ve zimmetinden Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana on beş aded Lirâ-yı Osmânî ki yaʿni bin beş yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ile umûrıma sarf ve istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarihden dört sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî Mehmet Efendi yedinden iştirâ ve kabz eylediğim iki hilâl saʿat semeninden dahi altı yüz yetmiş beş gurûşki ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan iki bin yüz yetmiş beş gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyh Mehmet Efendiye vâcibü'l-edâ ve lazım gelen deynim olub ben bu deyn-i mezkûrumun edâsına Karabaşlı Mahallesi'nden Natır oğlu Bakkal Ali Ağa İbn-i Mehmet'in kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin olmasını emir eyledim. Fî 1 Muharrem sene 323.

El-medyûn: Hacı Eskici Mahallesi'nden Topal Mustafa oğlu Ahmet Bin Süleyman

Makâr-ı medyûn-ı mezbûr Ahmet'in zimmetinde ciheteyn-i mezkûreteyn vakf-ı mezbûr içün mütevellî Mehmet Efendi'ye edâsı vâcibü'l-deyni olan meblâğ-ı maktûʿ merkûm iki bin yüz yetmiş beş gurûşla idâne tarafından bi'l-emir ve'l-kabûl ben dahî kefâlet-i-i mutlakâ-i sahîhe-i şerʿîyye ile kefîl bi'l-mâl ve zâmin oldum. Fî 1 Muharrem sene 323. El-medyûn Karabaşlı Mahallesi'nden Natır oğlu Bakkal Ali Ağa İbn-i Mehmet.

Hatm: Namekahu el-fakir Abdullah Lontori bi-hisâri mütevellâ sivar'ül-musa'ül-hilâfe es-Seyid Mustafa İbn Mesʿud ʿufiye anhu

Elli dördüncü sahife

Sayfa No: 54

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 1 Şevvâl sene 323, fî 1 Muharrem sene 323

Konusu: Güfter oğlu Hüseyin Efendi İbn-i Mustafa Onbaşı'ya ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Yazıldı.

Asl-ı mâl

500

300 bâ devr-i şerʿî beş senelik nemâsı mesûl.

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Faruklar Mahallesi ahalîsinden Güfter oğlu Hasan Efendi İbn-i Mustafa Onbaşı nâm kîmesne meclîs-i şerʿîde Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Kethüdâ Mahallesi'nde sergat iken bundan akdem vefât eden Güfter oğlu Hacı Bekir Usta İbn-i Halil'den Şeyh Mahmud Suzânî Tekkiyye Mahallesi Mescid-i Şerîf nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Çoban Mahallesi'nden Çerkeszâde Hacı Ahmet Efendi mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb mütevellî-i mûmâ-ileyh mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr içün müteveffâ-yı merkûm Bekir Usta'nın mescid-i mezkûrda nemâsından senevi altmş gurûşun Ramazan-ı Şerîf de yevm-i seheriye mukâbelesi kırâ'at eden zevâta verilmek üzere hamiyet eylediği meşrût malından sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla bana beş yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarihden beş sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna ve kazâ-yı mezbûr malından ve mütevellî-i mûmâ-ileyhden iştirâ ve kabz eylediğim bir aded Ali Efendi fetâvâ-yı semeninden dahi üç yüz gurûş ki ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan sekiz yüz gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyhe vâcibü'l-edâ deynim olmağın ben bu deynim olan meblâğ-ı mahcûʿ merkûm sekiz yüz gurûş mukâbelesinde hala yedimde müstakillen malım ve mülküm olan Âsî Künegi nâm mevkiʿde vâkʿi etrâf-ı selâsesi Vakvak oğlu Keçeci Hacı İbrahim ve Kürekçi oğlu Metün Mehmet veresesi ve birâderim Halil Bâğları ve taraf-ı râbiʿ tarîk-i amme ile mahdûd otuz iki tahrûmi mülk bir kıtʿa bâğımı tarih-i hicretten beş sene tamamına değin vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyh Hac Ahmet Efendi'ye be-tarîk el-beyʿ bi'l-vefâ beyʿ ve teslim eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer vakf-ı mezbûr içün bi't-tevelliye iştirâ ve kabz ve kabûl eylediğinde yedinde gıbbe't-tasdîk mezbûr Hüseyin Efendi yine meclîs-i şerʿ enverde mütevellî-i mûmâ-ileyh Ahmet Efendi mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olub ecel-i mevʿûd hulûlunden meblâğ- merkûm edâ olunmayıb fark rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen malıyla âhare beyʿe

ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf oldahi umûrun küllisine küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûnun üzere al ve infirâddan mâsûne ve sulb-ı akd rehnîde meşrûta dükkân devriye-i sahîhe-i şerʿîyye ile mûmâ-ileyh Hac Ahmet Efendi'ye tarafımdan vekîl ve nâ'ib-i münâb nasb ve taʿyîn eylediğimde oldahi ber vech-i muharrer dükkân-ı mezkûreye kabûl ve hidemât lazîmesini kemâ yenbagi edâya taʿahhüd ve'l-tezâyüm eylediğinde ve yedinde ifâdesi kayd-ı şoddur. Fî 1 Şevvâl sene 323 ve fî 1 Muharrem sene 323. Sivrihisar'da Faruklar Mahallesi'nden Güfter oğlu Hüseyin Efendi İbn-i Mustafa Onbaşı

Ben dahi dükkân-ı mezkûru kabûl ettim. Çerkezzâde.

Sayfa No: 54

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 4 Zi'l-kâʿde sene 1323

Konusu: Musa Oğlu Hâfız Hasan Efendi'ye ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti Yazıldı.

Asl-ı mâl

1000

+ 450 bâ devr-i şerʿî beş senelik neması

1450

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Şeyh Mahallesi'nde sâkin Musa oğlu Hâfız Hasan Efendi İbn-i Mehmet Ali meclîs-i şerʿî şerîfde Şeyh Mahallesi'nde vâkiʿ Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîf mütevellîsi Hacı Yaʿkubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbn-i Hacı Yaʿkub mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb Şeyh Mahallesi'nde sâkin iken tarîk-i cihânzâde nemâsından vefât eden kâ'in pederim Çakır İmam oğlu Hacı Ali Efendi İbn-i Mehmet'in hâl-i hayatında Câmiʿ-i Şerîf-i mezkûrda senevi Ramazan-ı mağfirette beynü'l-mağrib ve'l-kâhir yevm bir cüz kırâ'at eden zâta verilmek üzere taʿyîn ve şart ettiği mecidiye yirmi gurûş hesâbyla bin gurûşu mütevellîsi bulunan nâzır-ı mezbûr Mustafa Kâmil Efendi yedinden istidâne ve kabz ile umûrıma sarf ve istihlâk ettim meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarihinden beş sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellîsi yedinden iştirâ ve kabz ettiğim iki hilâli saʿat semeninden dört yüz elli gurûşla

ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan bin dört yüz elli gurûşla zimmetimde vakıf ve tevliyet-i merkûme içün mütevellî-i mezbûra vâcibü'l-edâ deynim ve borcumdur dediği vekîl-i (?) Fî 4 Zi'l-kâʿde sene 1323. Câmiʿ-i mezkûr mütevellîsi

El-medyûn: Şeyh Mahallesi'nden Musa Oğlu Hâfız Hasan Efendi

Elli beşinci sahife

Sayfa No: 55

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 10 Zi'l-kaʿde sene 322

Konusu: Emir Eyüb Usta Mehmet (…)'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

625
+ 281
906

Yazıldı.

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Şeyh Mahallesi'nde ahalîsinden Emir Eyüb Usta (…) Mehmet (…) nâm kîmesne meclîs-i şerʿîde mezkûr Şeyh Mahallesi Câmiʿ-i Şerîf'inin nukûd ve mevkûfe mütevellîsi Hacı Yakubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbn-i Hacı Yakub mahzarından olduğum (…) edüp mütevellî-i merkûm Kâmil Efendi vakf-ı mezkûr malından mecidiye yirmi gurûş hesâbıyla ber vech-i bâlâ bana altı yüz yirmi beş gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile şahsını işbu tarih kitabdan beş sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından ruhsata mûmâ-ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediği bir hilâl saʿat semeninden dahî iki yüz seksen bir gurûş on para ki ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan dokuz yüz altı gurûş on para zimmetimde vakf-ı mezkûr içün mütevellî-i merkûm Kâmil Efendi'ye vâcib'ül-edâ deynim olmağla ben bu deyn-i mezkûrem mukâbelesinde müstakillen bir madde mal-ı veresem olan Tekke-i İbn nâm mevkîʿde vâkiʿ tarafeyni Kâhir oğlu Hasan ve Ömer oğlu Molla Mehmet ve tarafeyni Dölek oğlu Mustafa bâğlarıyla mahdûd kırk üç satarlı bir kıtʿa kürümî malın bâğımı beyʿ bi'l-vefâ tarîkiyle mütevellî-i merkûm Kâmil Efendi'ye beyʿ ve tesellüm eylediğimde

ben dahî ber vech-i muharrer kazâ-yı mezbûr içün tesellüm ve kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk merkûm Mehmet Usta yine meclîs-i şerʿ enverde mütevellî-i merkûm mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb beyʿi mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmayup fark-ı rehnî mümkün olmaz ise bâğı mahdûd-ı mezkûr lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlardan mütevakkıf olduğu umûrda küllisini edâya küllemâ uziletü fe-ente vekîl-i mazmûnu üzere azl ve infirâdın masûne ve sulb-ı akd-ı rehnîde meşrût vekâlet-i devriye-i sahîhe-i şerʿîyye ile tarafından mütevellî-i merkûm Kâmil Efendi'ye vekâlet-i devriye-i sahîhe-i şerʿîyye ile vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eyledim dediği kayd-ı şod. Fî 10 Zi'l-kaʿde sene 322 aldığı El-medyûn Sivrihisar'ın Şeyh Mahallesi'nden Emir Eyüb Usta Mehmet (…) El-kefîl mütevellî-i merkûm Kâmil Efendi

Sayfa No: 55

Hüküm No: 2

Tarihi: fî 1 Şevval sene 323

Konusu: Güfter oğlu Halil Bin Mustafa'ya ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Gurûş

500 Asl-ı mâl

+ 300 bâ-devr-i şerʿî beş senelik neması

800 yekûn

Yazıldı.

Sivrihisar Mahallâtı'ndan Faruklar Mahallesi'nden Güfter oğlu Halil Bin Mustafa Onbaşı meclîs-i şerʿde Şeyh Baba Yusuf Mahallesi'nde vâkiʿ Şeyh Mahmut Sözâtı Takkiyyesi Mescid-i Şerîf'i nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Gürcü Mahallesi'nde sâkin Dülgerzâde El-hac Ahmet Efendi İbn-i Mehmet Ağa mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb mütevellî-i mûma ileyh Ahmet Efendi mütevellîsi olduğu vakf-ı mezkûr içün amcam Güler Usta'nın mescid-i mezkûrda nemâsından sûre-i kırâ'at olunmak üzere ve silleti emin olduğu malından sîm mecidiye on dokuz gurûş hesâbıyla bana beşyüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûruma sarfla

istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarihden beş sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mûmâ-ileyh yedinden beş sene altmış gurûş ben te'diye-i etmek üzere iştirâ ve kabz ettiğim bir halde Ali Efendi fetvâsı semeninden dahî üç yüz gurûşla ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan sekiz yüz gurûş zimmetimde mütevellî-i mûmâ-ileyhin vakf-ı mezbûr içün vâcib'ül-edâ deynim olmağın ben deynim içün meblâğ-ı mecmûʿ merkûm sekiz yüz gurûş mukâbilinde hala yedimde müstakillen malım ve mülküm olan (?) nâm mevkiʿde vâkʿi etrâf-ı selâsesi Vakvak oğlu Hacı İbrahim ve Müfti Ömer Efendi ve birâderim Hüseyin Efendi Bâğları ve tarîk ile mahdûd odalı kırk beş satırlı kürümî mülk bir kıtʿa bâğımı işbu tarihinden beş sene tamamına değin vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyh Ahmet Efendi'ye bi-tarîk'ül-beyʿ bi'l-vefâ beyʿ ve teslîm eyledikte oldahi ber vech-i muharrer vakf-ı mezbûr içün bi'l-tevelliye iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikde gıbbe't-tasdîk mezbûr Halil yine meclîs-i şerʿde mütevellî-i mûmâ-ileyh Ahmet Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olub ecel-i mevʿûd hulûlunde meblâğ-ı merkûm edâ olunmayup hakk-ı rehnî mümkün olmaz ise bâğ-ı mahdûd mezkûrumu bi'l müzâyede semen-i misli ile âhare beyʿe ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalırda bana iʿtâya ve bunların mütevakkıf olmadığı umûrun küllisini îfâya küllema uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere azl ve infirâdın masûneme sulb-ı akd-ı rehnîde meşrût vekalet devriye ile mûmâ-ileyh Ahmet Efendi'yi tarafımdan vekil taʿyîn ettim dedikte oldahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ettiği tescîl-i şod. Mütevellî Çerkeszâde fî 1 Şevval sene 323 Faruklar Mahallesi'nden Güfter oğlu Halil Bin Mustafa

Elli altıncı sahife

Sayfa No: 56

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 25 Zi'l-kaʿde sene 1323

Konusu: Kâmil Efendi'ye ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Yazıldı.

Pare gurûş

1270 Asl-ı mâl

+ 0573.5 (…) bâ-devr-i şerʿî beş senelik tamamı

1843.5

Sivrihisar'ın Şeyh Mahallesi'nden (…) Bin Ali meclîs-i şerʿ-i şerîfde (…) mezkûrede vâkʿi Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîf'in bâ-hüccet-i şerʿîyye (…) Yakubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbn-i Müteveffâ Hacı Yakub mahzarında takrir-i kelâm edüb (…) Kâmil Efendi mütevellîsi olduğu vakf-ı mezbûrun malından mecîdiye yirmi gurûş hesâbıyla bana idâne ve teslîm ettiğinde ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ile umûruma istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarihinden beş sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr (…) günlük sîm mecîdiye yirmi gurûş hesâbıyla iştirâ ve kabz ettiğim bir cild Ali Efendi fetvası semeninden beş yüz (…) beş para ki cihetin mezkûr yetiminden cemʿan bin sekiz yüz kırk üç gurûş beş pâre zimmetimde (…) mütevellîsi mûmâ-ileyh Mustafa Kâmil Efendi'ye sahîhen deynim olub ben bu deyn-i mezkûrum makâm (…) ikisi demekle maʿrûf mevkıʿde kâ'in etrâf-ı râbiʿası Asker oğlu Süleyman ve Pehlivan oğlu Ahmet (…) ve Gürnekli oğlu Ahmet bâğlarıyla mahdûd seksen satıhlı gürümü mülk bâğımı bi-tarîk beyʿ bi'l-vefâ mütevellî (…) ve teslîm eylediğimde oldahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledim dedikte (…) mezbûr Yusuf yine meclîs-i şerʿî şerîf enverinde mütevellî-i mûmâ-ileyh mahzarında ikrâr-ı tam ve takrir-i kelâm (…) hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde meblâğ-ı merkûm edâ olunmayıp (…) rehnî (…) mahdûd-ı mezkûrumu lede'l-müzâyede semen malım ile âhare beyʿe ve kabz-ı semene (…) ve fazla kalır ise fazlasını bana iʿtâya ve onların mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâya küllemâ (…) vekîl-i mezmûn üzere azl ve infirâddan masûne sulb-ı akd rehnî de meşrûta vekâlet-i amme devriye-i (…) Kâmil Efendi (…) ve nâ'ib menâb nasb ettim dedikte oldahi ber vech-i muharrer vekâlet (…) fî 25 Zi'l-kaʿde sene 1323 Şeyh Mahallesi'nden (…)

Sayfa No: 56

Hüküm No: 2

Tarihi: Tarih belirtilmemiş

Konusu: Masahleddinzâde (…) vakfına ait muâmele-i şer'iye işlemi

Asl-ı mâl

2400

+ 0864 bir cildi Ali Efendi Fetâvası semeninden

3264

Medine-i Sivrihisar Mahallatı'ndan (…) Mahallesi ahalîsinden Masahleddinzâde (…) nâm kîmesne meclîs-i şerʿde Atîk-i Debbâğhâne Çeşmesi nukûd-ı mevkûfe mütevellîsi Gazi Sinan Mahallesi'nden Sanatzâde (…) mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb mütevellî-i mûmâ-ileyh mütevellîsi olduğu vakf-ı mezbûr malından sîm mecidiye kırk dokuz gurûş (…) bana ber vech-i bâlâ iki bin dört yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinden ben dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk merkûm iştirâ işbu tarihinden dört sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevelli-i mûmâ-ileyh yedinden (…) bir cild Ali Efendi Fetâvâsı semeninden dahî sekiz yüz altmış dört gurûşla ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan üç bin iki yüz altmış dört gurûş zimmetimden mütevellî-i mûmâ-ileyh-e vâcibü'l-edâ evzem-i kazâ deynim olmağla ben bu deyn-i mezkûrem mukâbelesinde mezkûr Kubbeli Mahallesi'nde vâkʿı (…) İbrahim Efendi dahi kendi (?) ve tarafeyni tarîk-i amme ile mahdûd (…) (?) Tahtalı bir (?) bir miktar bi-tarîk'ıl-beyʿ bi'l-vefâ mütevellî vekalet beyʿ ve teslîm eylediğim sarfı ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz ve kabûl (…) ve tasdîk'üş-şerʿ mütevellî-i mûmâ-ileyh Arif Efendi'ye meclîs-i şerʿ enverde mütevellî-i mûmâ-ileyh mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm (…) mezkûr hakîkatte her hangimize olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûr edâ olunmayıp rehnî-î deyn-i (?) bir hâne (…) (?) beyʿ ve kabz-ı semene ve semende ve deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana edâya ve bunların muvakkıf olduğu (…) küllemâ uziletüke fe-ente vekîl mezmûn üzere azl ve infiralden masûne ve sulb-ı akd olan meşrûta olmak üzere (…) mütevellî Ali Efendi'yi vekîl ve nâ'ib menâb nasb ve taʿyîn eylediğimde ben dahî ber vech-i muharrer (…) kabûl ettim (…)(…)(…)

Ben dahî vekâlet-i me'muriye kabûle (…)

Elli yedinci sahife

Sayfa No: 57

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 15 Cemaziye'l-Evvel sene 324

Konusu: Hacı Yakubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbn-i Hacı Yakub'a ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Yazıldı

Asl-ı mâl

300

+ 135 beş seneye mürûr

435

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Yenice Mahallesi'nden Taʿlîn oğlu Nuri usta ibn-i Süleyman nâm kîmesne meclîs-i şerʿde Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîf'inde bâ-hüccet-i şerʿîyye nukûd merkûme mütevellîsi Faruklar Mahallesi'nden Hacı Yakubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbn-i Hacı Yakub vakf-ı mezbûr nukûdundan sîm mecidiye yirmi gurûş hesâbıyla ber vech-i bâlâ üç yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüp beyʿ merkûm ile semeni işbu tarihinden beş sene tamamına değin mevcûd ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mûmâ-ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir cild Ali Efendi fetâvası semeninden dahi yüz otuz beş gurûş ki ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan dört yüz otuz beş gurûş zimmetde vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i merkûm Kâmil Efendi vâcibü'l-edâ olunmuştur dediği ifâdesi kayd-ı şod.

Fî 15 Cemaziye'l-Evvel sene 324 Yenice Mahallesi'nden Taʿlîn oğlu Nuri Usta İbn-i Süleyman

Sayfa No: 57

Hüküm No: 2

Tarihi: Fî 5 Safer sene 325, fî 6 Mart sene 323

Konusu: Abdulvehhab vakfına ait eserlerin sayım tutanağı

Abdulvehhab merhûm vakfa âid Câmiʿ-i Kebîr ittisâlinde kâ'in kütüphâne mevcûd ketb-i mevkûfe meyanında bulunan kitablarının bâ-iʿlâm-ı şerʿî muhâfızı her

Görenzâde Mehmet Efendi İbn Seyid Mehmet'e teslîm olunan kitabların esâmîsini mübeyyin tescîl olunan kitablardır ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Altın sulu yazma büyük Kelâmullah cild 1
Yazma Musâh-ı Şerîf cild 3
Bedihi Fî İlm'ül-usûl yazma cild 1
Tefsîr'ül Ebû Suʿud yazma cild 2
Tefsîr'ül Ebu Melis cild 1
Vankulu basma cild 1
Tefsîr-i Tabiyân yazma cild 1
Kâdı Beyzâvi yazma 4
Cami'üs-Sagîr cild 2
Kadıyân yazma cild 3
Şerʿa Katʿi yazma cild 1
Hüdâya yazma metni Eski'ül-Kelâm cild 4
Tefsîr-i Nisâburi yazma cild 1
Mecmuʿa'ül-Bahreyn yazma cild 2
Mahmud Zahidi Müşerrihü'l-Kudûri Yazma cild 1
Adalı Efendi Fetvâsı yazma cild 1
Şerhü'ş-Şâci yazma cild 1
Hasan Çelebi Ale'l-Mütevellî yazma cild 1
Deka'ikü'l-Fıkıh yazma cild 1
Mütevellî yazma cild 1
Dekâya yazma ve şerhi cild 4
Şerh-i Senâr yazma cild 1
Tenfîh ve Et-Tevcîh Meʿali yazma cild 1
Tefsîr-i Saʿadi yazma cild 1
Müşekkât'ül-Envâr yazma cild 1
Tercüme-i Fetva-yı Ali Efendi yazma cild 1
Hakâ'ikü'l-Manzûme yazma cild 1
Sadrü'ş-Şerî'al İbn-i Kemâl Pâşâzâde cild 1
Telhisü'l-Miftâh Yazma cild 1
Lügattan Mirkât yazma cild 1
Keteze yazma cild 1

Camiʿüz-Zetâvi yazma cild 2
Tefsîr-i Suretü'l-Mülk ve Meclîs yazma cild 1
Ahkâm-ı Şerʿîyye yazma cild 1
(…) Yazma cild 1
Kâşifü'l-Esrâr yazma cild 1
Şerhü't-Te'yile yazma cild 1
(…) Ali'üş-Şâfiʿi yazma cild 1
Cevâhir-i Kur'anu'l-İmamu'l-Fuzuli yazma cild 1
Muhtar yazma cild 1
Hâşiye'i Tecrîdü's-Seyyidü'l-Şerîf yazma cild 1
Hâşiye Âle'l-Mütevasıt yazma cild 1
Usâm-ı Âle'l Câmiʿ-i yazma cild 2
Med'at-ı Âle'l-merkât yazma cild 1
Meʿali Muhakkar yazma cild 2
Mülleccâ-i Kudât yazma cild 1
Cüz'ül-Âzam yazma cild 1
Manzâme-i İbn-i Deyyân yazma cild 1
Kitâb-ı İftitâh yazma cild 1
Hazire-yi Âle'l-Kâfiye yazma cild 1
Eşbâhü'l-Enzâr yazma cild 1
Hâşiye Âle'l-Mutâlih yazma cild 1
Ferâ'izi Seyyidi ve Taʿarizât yazma cild 5

Elli sekizinci sahife

Ruhu'l-Meşrûhu'l-Âle'l Ferâ'izi yazma cild 1
Divân-ı Naʿimi yazma cild 1
Molla Câmiʿ-i yazma cild 1
Şakâ'ik-i Nuʿmâniye yazma cild 2
Müfidetü'l-Enâm yazma cild 2

Kudûri yazma cild 1
Şerh-i Maksûd-ı Matlûb yazma cild 1
Kitâbü'l-Havi yazma cild 1
Tevhic-i Karamânı yazma cild 1
Hüseyin El-Mennâni Yusufî Karamâni yazma cild 1
Hasan Paşa Âli'ul-Merâh yazma cild 1
Maʿdenü's-Salâtü'l-Mehmet Çelebi yazma cild 1
Şerh'ül-Âvamil yazma cild 1
Cilâ Geserhi Tehzîb yazma cild 1
Tefsîr-i Fatiha Maʿ Pınar Atâr yazma cild 1
Vâfiye Fî İlm'ül-Hakka yazma cild 1
(…) Kudât Âle'l-Kâzı Bünyât yazma cild 1
Kara Davut Âle'l-Rukurât yazma cild 1
Eski Avâmil Vesa'ir Mütevvin yazma cild 1
Tercüme-i İncil yazma cild 1
Tahakki-i Evâmil yazma cild 1
Gülistân Şerhi yazma cild 1
Kanûnnâme-i Sultan Süleyman yazma cild 1
Tarîkat-ı Mahmudiye yazma cild 1
Kitâbü'l-Beyân Aded'üs-Sûre yazma cild 1
Fetâvâ-yı Adliye yazma cild 1
Nekâye Menü'l-Fıkıh yazma cild 1

Muʿayyenetü'l-Kudât yazma cild 1
Keşnizâde Tasnîf yazma cild 1
Metn-i Menârü'l-Envâr yazma cild 1
Mesʿud Ruhi yazma cild 1
Mufasıl Ale'l Nahv yazma cild 1
Kavâʿid Mecmûʿsı yazma cild 1
Seci'i Ciyân yazma cild 1
Metn-i Nuhîteh'ül-fikir yazma cild 1
Sîʿyân yazma cild 2
Mukaddeme-i Gaznevi yazma cild 1
Hâşiye Hacezâde El-hâkimi yazma cild 1
Esmâr'ül-Hedîke basma cild 1
Fenâri Maʿkul Ahmet yazma cild 1
İftitâh yazma cild 1

121 yekûn.

Câmiʿ-i Kebîrü'l-kâleminde bulunan kütüphânede Abdülvehhâb Vakfı'na âid ber vech-i bâlâ yüz yirmi bir re'si kütüb-i mevkûfesi olub Abdülvehhâb merhûmun vakfına âid kitabların muhâfazası içün kıbel-i şerʿden bâ-iʿlâm şerʿî taʿyîn kılınan Görenzâde Mehmet Efendi'ye işbu meclîs-i şerʿde yüz yirmi bir re'ş yazma kitablar teslim eylediğimi mübeyyin işbu mahalli tahayyur eyledim. Fî 5 Safer sene 325 fî 6 Mart sene 323. Dutlu mekteb hâcesizâde Hasan Efendi İbn-i Mehmet Efendi

Bâlâda muharrer el-esâmi Abdülvehhâb kütüb-i mevkûfesinden olarak mûmâ-ileyh Hasan Efendi'nin bâna devr û teslîm ettiği yüz yirmi bir cild kitabları devren

teslîm aldığım gibi mezkûr yüz yirmi bir cild kitablar Hacı Eskici Mahallesi'nde kâ'in medresetü'l-kâlından vâkıʿ mescid de muhâfaza edeceğim şâyed mezkûr kitabları zâyiʿ ve âharbirine fürûht vesa'ir müverrit istihlâk ettiğim halde ehl-i hişe tarafından takrîr olunan fürühttan bi'l zâmin tanzîm edeceği mübeyyin işbu mahalli tahayyur eyledim. Fî 5 Safer sene 325 fî 6 Mart sene 323. Hacı Eskici Mahallesi'nden Görenzâde Mehmet Efendi.

Mezkûr yüz yirmi bir cild kitabları mûmâ-ileyh Mehmet Efendi tarafından zâyiʿ edildiği halde ehl-i hayra tarafından takrîr olunan fütühatten esmânını te'diye ve ifâya ben dahi kelâlet-i amme şerʿîyye ile kefîl ve zâmini olduğumu mübeyyin işbu mahalli tahayyur eyledim. Fî 5 Safer sene 325. El-kefîl Karabaşlı Mahallesi'nden Tenekeci Sarının Ali Ağa.

Elli dokuzuncu sahife

Sayfa No: 59

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 19 Rebiʿü'l-evvel sene 325

Konusu: Yunuszâde Ali Efendi İbn-i Hacı Saʿid Efendi'ye ait muâmele-i şer'iye işlemi hücceti

Hatm-i bi'l-hayr

Mehmet Hulusî El-Mevlâ Hilâfetî Bi-Medinet-i Sivrihisar (…) el-fakir (…)

Usemâ Anhu

Gurûş

1800 re'sü'l-mal

+ 0648 bâ-devr-i şerʿî üç senelik nemâsı

2448 yekûn

Yazıldı

Sivrihisar'ın Elmalı Mahallesi'nden Yunuszâde Ali Efendi İbn-i Hacı Sâid Efendi meclîs-i şerʿ-i şerîf-i enverde mezkûr Sivrihisar Kasabası'nın Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîfi'nin bâ-hüccet-i şerʿîyye nukûd ve mevkûfe mütevellîsi Hacı Yakubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbn-i El-Hac Yakub mahzarında ikrâr-ı tam ve

takrîr-i kelâm edüb mütevellî-i mûmâ-ileyh mütevellîsi olduğu Câmiʿ-i Şerîfʾi mezkûrun nukûd ve mevkûfesinden şehrî kîsesini baş ve sîm mecîdiye yirmi Lirâ-yı Osmânî yüz sekiz gurûş hesâbıyla bana bin sekiz yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden istidâne ve tesellüm ve kabzla umûruma sarf ve istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile şahsını işbu tarihinden üç sene tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından kezalik mecidiye yirmi lirâ-yı otuz sekiz gurûş hesâbıyla iştirâ ve kabz eylediğim bir cild Ali Efendi fetvâsı semeninden altı yüz kırk sekiz gurûşuna ciheteyn-i mezkûreteynden cemʿan iki bin dört yüz kırk sekiz gurûş zimmetimde vakf-ı mezkûr içün mütevellîsi hazır-ı mezbûr Mustafa Efendi vâcib'ül-edâya kefilim olduğu mübeyyin işbu mahalli tahsîr etmiştim dediği tescîl şod. Fî 19 Rebiʿü'l-evvel sene 325

Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîf mütevellîsi Hacı Yakubzâde

El-medyûn: Elmalı Mahallesi'nden Yunuszâde Ali Efendi İbn-i Hacı Saʿid Efendi.

Sayfa No: 59

Hüküm No: 2

Tarihi: fî 1 Rebʿi'l-âhir sene 325

Konusu: Mahferzâde Mehmet Efendi'ye ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl 500

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Karabaş Mahallesi'nden Muhzırzâde Mehmet Efendi İbn-i Mehmet Ali meclîs-i şerʿîde Hazinedâr Mahallesi'nden Hamamcı oğlu Mustafa Kemal İbn-i Mustafa Vasî Efendi mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb merkûm Mustafa Kemal yedinden ve malından cemʿ an (…) şerʿîden olarak bir sene zarfında idâre-i teslîm etmek üzere sîm mecidiye yirmi Lirâ-yı Osmânî yüz sekiz gurûş hesâbıyla bana ber vech-i bâlâ beş yüz gurûş ikrâz ve teslîm ve idâne edüp ben dahi yedinden inkirâz ve kabz eyledim meblâğ-ı mezkûr zimmetimde sahîhen ve itâsı hulûlun da meblâğ-ı mezkûr edâ ve teslîm edeceğimi işbu şahsı mezkûr mukâbilinde sâlefʾüz-zikr Karabaş Mahallesi'nde vâkʿi maʿlûm'ül-etrâf ve'l-müştemilât (…) mutasarrıf olduğum bir bâb menzilimin muktezi beyʿ bi'l-vefâ tarîkle merkûm Mustafa Kemal'e beyʿ ve teslîm eyledikte masrafı ber vech-i muharrer tesellüm ve kabz ve kabûl edüb eğerçe meblâğ-ı mezkûru edâ edemeyüp fark-ı rehni mümkün olmaz isem hâne-i mezkûrun nısf âhare

beyʿ edüb esmânından deyn-i mezkûru edâ vakfa kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olmadığı umûrun küllisini îfâya küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere azl ve efzâlden mâsun ve sulb-ı akd rehnîye meşrûta vekâlet-i devriye ile mûmâ-ileyh Mustafa Kemal vekîl ve nâʾib menâb nasb-î taʿyîn eyledim dedikte mûmâ-ileyh dahî ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl eylediği tescil-i şod. fî 1 Rebʿiʾül-âhir sene 325. Makâr-ı Ali Mustafa Kemal makâr-ı medyûn Mahferzâde Mehmet Efendi.

Altmışıncı Sahîfe

Sayfa No: 60

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 8 Şaʿbân sene 325, fî 8 Şaʿbânüʾl-muʿazzam sene 325

Konusu: Hamamcı oğlu Abdullah Vehbi Efendi İbn-i Mustafa Ruhî Efendiʾye ait muâmele-i şerʾiye işlemi hücceti

Asl-ı mâl

600

+ 216 bâ-devr şerʿî üç senelik neması

816

Medine-i Sivrihisar Mahallâtıʾndan Hazinedâr Mahallesiʾnden Hamamcı oğlu Abdullah Vehbi Efendi İbn-i Mustafa Ruhî Efendi nâm kîmesne meclîs-i şerʿî şerîf enverde Medine-i mezbûranın Şeyh Mahallesiʾnde vâkʿi Şeyh Baba Yusuf Câmiʿ-i Şerîf nukûd ve mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Faruklar Mahallesiʾnden Hacı Yakubzâde Mustafa Kâmil Efendi İbn-i Hacı Yakub sîm mecidiye yirmi gurûş hesâbıyla bana ber vech-i bâlâ dört yüz gurûş idâne ve teslîm eylediğinde ben dahî yedinden istizân ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarihden üç sene tamamına değin müʾeccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellîsi Kâmil Efendi yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir hilâl saʿat semeninin dahî iki yüz elli altı gurûş ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan sekiz yüz on altı gurûş zimmetimde vakf-ı mezbûr içün mütevellî Kâmil Efendi ve benim olub ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûrumu edâ edemez isem mürûr eden ısâl güzeştesiyle ledeʾl-icâba masârif-ı muhâkeme ve rüsum tahsîli tarafıma âid olmak üzere bizde Fetih Mahallesiʾnden Genişzâde Hacı

Ali Efendi İbn-i Hasan Hüseyin nâm kîmesneye kefîl-i bi'l-mal ve zâmin olunmasını emir eyledim. Fî 8 Şaʿbân sene 325

Aldığı Hazinedâr Mahallesi'nden Hamamcı Oğlu Abdullah Vehbi Efendi

Makâr-ı medyûn-ı merkûm Vehbi Efendi zimmetinde vakf-ı mezbûr içün mütevellî Kâmil Efendi edâsı vâcib vasiyeti olan meblâğ-ı mecmûʿu merkûm iki yüz on altı gurûşun idâne ben dahî tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile kefîl-i bi'l-mâl ve zâminim dediği kayd-ı şod. fî 8 Şaʿbânü'l-muʿazzam sene 325

El-kefîl: Fatih Mahallesi'nde Genişzâde Hacı Ali Efendi İbn-i Hasan Hüseyin Usta

Altmış birinci sahîfe

Sayfa No: 61

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 1 Muharrem sene 1321, fî 1 Muharrem sene 312, fî 1 Muharrem sene 306, fî 1 Muharrem sene 311, fî 1 Muharrem sene 305, fî 1 Muharrem sene 300, fî 1 Muharrem sene 305, fî 1 Muharrem sene 308, Fî 25 Şaʿbân sene 1325

Konusu: Çoban oğlu Süleyman Efendi'nin mütevellîlikten istifasının ardından Efe oğlu Hâfız Ahmet Bin Ali'nin mütevellî olarak atanması

Müsellim Akdoğan Mahallesi'nde kâ'in Mescid-i Şerîf ile Bınar'ların nüfûz-ı merkûmesinin bâ-hüccet-i şer'iyye mütevellîsi Gedik Mahallesi'nden Çoban oğlu Süleyman Efendi'nin vukuʿa istifâsıyla yerine bâ-isticâb vakf-ı mezkûrlar içün mütevellî taʿyîn olunan mezkûr Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Efe oğlu Hâfız Ahmet Bin Ali mütevellî-i sâbık-ı mezbûr Süleyman Efendi'nin devren teslîm eylediği senedâtıdır ki ber vech-i âtî zikr û beyân olunur.

Tekkevirânlı Sarı Ali 1235.30 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 1321
Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Hâkîm oğlu Abdullah 300 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 323
Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Boşnak oğlu Ali 200 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 304

Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Ermeni Millet Üvân oğlu Matrîh 409 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 306
Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Demirci Mehmet Çavuş 2847.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 312
Şeyh Mahallesi'nden Hacı Abad oğlu İsmail 200 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 311
Kethüdâ Mahallesi'nden Kara Veli oğlu Demirci Mehmet 250.10 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 312
Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Derviş oğlu Emin 98 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 300
Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Ahval oğlu Hasan 100 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 305
Gayr-i Müsellim Akdoğan Mahallesi'nden Kalbakçı oğlu (silik) 4316.00 gurûş re'sü'l-mal fî 25 Muharrem sene 309
Kubbeli Mahallesi'nden Boyacı Kabasakal oğlu Mehmet 1455 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 305
Gazi Sinan Mahallesi'nden Kavukcu oğlu Molla Mehmet 3238.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 305
Timûrcu Mahallesi'nden Alemdâr oğlu Osman 2303.00 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 308

Pare 17153 gurûş senedât yekûnu 13

Müsellim Akdoğan Mahallesi'nde vâkʿi Mescid-i Şerîf ile Çeşme'nin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi ise-de madde-i kesret-i meşâgile mebnî vukûʿ-ı istiʿfâ mebnî yerim taʿyîn olunan mahalle-i mezkûreden Efe oğlu Hâfız Ahmet'e işbu mahkeme-i şerʿîyyede devren teslîm eylediği müfredât ve tarihi bâlâda muharrer re'sü'l-mâl olarak cemʿan on (…) bin yüz elli üç gurûşa hâvî ve mecîdiyesi on dokuz gurûşa hâvi üzere on üç kıtʿa sened devrû teslîm eyledim olduğu ahz û tesellüm eyledim ve bu kerre mütevellî olunan mezbûr dahî ber vech-i mahzar ahzî hâvî her ikiside iş bû mahalle tahayyur şod. Fî 25 Şaʿbân sene 1325 mütevellî alacak Efe oğlu Hâfız Ahmet mütevellî-i sâbık-ı mezbûr Süleyman Efendi.

Altmış ikinci sahife

Sayfa No: 62

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 29 Ramazan sene 325

Konusu: Şaʿbanzâde Halil İbrahim Efendi (…) Hacı Mustafa'ya ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Asl-ı mâl

2672

+ 0962 bâ devr-i şerʿe üç senelik nemâsı

3634

Medine-i Sivrihisar Mahallâtı'ndan Kubbeli Mahallesi ahâlisinden Şabanzâde Halil İbrahim Efendi ile Hacı Mustafa nâm kîmesne meclîs-i şerʿîde Medine-i mezbûrada vâkʿi Câmiʿ-i Kebîr-i Şerîf'e nüfûz-ı merkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi bulunan Asker oğlu Mehmet efendi Bin Süleyman mahzarnda ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb mütevellî-i mûma-ileyh mütevellîsi olduğu vakf-ı mezbûrun malından ve Şaʿban Ağa kerimesi A'işe bint-i Hacı Mehmet nâm müteveffatın hesâbâtında tamamından Câmiʿ-i Şerîf'i mezkûrda mûceb bir defʿa Mevlüd-i Şerîf (…) kıra'at olunmağa meşrûta vakıf etmiş olduğu nukûd-ı mevkûfeden bir Lirâ-yı Osmânî yüz gurûş hesâbıyla bana ber vech-i bâlâ ikisinin altı yüz yetmiş iki gurûş idâne ve teslîm eylediğinden sened dahî yedinden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma müdâfaʿa istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile şahsını işbu tarihden üç sene tamamına değin mü'eccel ve mev'ûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i mûmâ-ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim Halid Bin Veli Efendi fetâvâsı semeninden dahî dokuz yüz altmış iki gurûşla ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan on bin altı yüz otuz dört gurûş zimmet de vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyh vâcib'ül-edâ deynimdir ben bu deyn-i mezkûriyemce edâsına kendi menzilimden maʿadâ mezkûr karye mahallesinde vâkiʿ mutasarrıf olduğum bir tarafdan kendi hânem ve bir tarafı Kabakçı Oğlu Hacı Süleyman hânesi ve bir tarafı Müteveffâ olan Mahmut Derviş hânesi ve bir tarafı tarîk-i amme ile mahdûd bir bâb mülk menzilimi bile bi'l-vefâ tarîkiyle mütevellî-i mûmâ-ileyh be'y ve teslîm eyledikte beyʿ mezkûr hakîkatte rehnî hükmünde olmağla ecel-i mevʿûd hulûlunde deyn-i mezkûrem edâ olunmayup fark rehnî mümkün hemân ise menzil mahdûd mezkûriyesi semen-i meselesi tâlibine beyʿ ve kabz ve semene ve semenin deyn-i mezkûriyesi edâya ve

fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun küllisini ifâya küllemâ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere azl ve (?) temdîd masûne ve sulb-ı akd rehnî de meşrûte değin devriye-i sahîhe-i şerʿîyye ile tarafının mütevellî-i mûmâ-ileyh Mehmet Efendi'ye vekâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile vekîl ve nâ'ib menâb nasb-î tembîh eylediğimde oldahi ber vech-i muharrer dükkân-ı mezkûreye kabûl ve sarf-ı lâzımesini kümâ tebyizi edâya taʿahhûd ve (…) imdi verdikleri (…) fî 29 Ramazan sene 325

Mütevellî: Kubbeli Mahallesi'nden Ömer oğlu Mehmet Efendi (…)

El-makâr el-medyûn Kubbeli Mahallesi'nden Şaʿbanzâde Halil İbrahim Efendi (…) Hacı Mustafa

Makâr-ı medyûn-ı merkûm Halil İbrahim Efendi zimmetinde ciheyetyn-i mezkûreteyn vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i mûmâ-ileyh üzere vâcib deyni olan meblâğ-ı mecmuʿu merkûm olunan altı yüz otuz dört gurûşun edâsına ben dahi tarafının bi'l-emir olacak kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile (…) ve zâmin ve yediği ifâdesi kayd-ı şod. Fî 29 Ramazan sene 325.

Kefîl: Kubbeli Mahallesi'nden Deli Hinnet Ömerzâde Süleyman Bin mütevellî İsmail

Altmış üçüncü sahife

Sayfa No: 63

Hüküm No: 1

Tarihi: Fî 24 Şevval sene 325

Konusu: Ahmet Usta oğlu Ahmet zevcesi Keziban bint-i Mustafa ve Ahmet Usta oğlu Mustafa Çavuş Bin Hüseyin'e ait beyʿ bi'l-vefâ işlemi hücceti

Gurûş

1672 re'sü'l-mal

+ 0083 bâ-devr-i şerʿî beş mâhlık tamamı

1755 yekûn

Kezibân

Hortu Karyesi'nden Ahmet Usta oğlu Mustafa Bin Hüseyin ve Ahmet Usta oğlu müteveffâ Ahmet zevcesi Keziban bint-i Mustafa nâm kîmesnelerinden her biri meclîs-i şerʿîyyede ikrâr ve takrîr olan Sivrihisar'ın Tımarcı Mahallesi'nde vâkʿi Ak Câmiʿ-i Şerîf ile Nemân ve Tımarcı Bınarları'ndan nukûd-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Ahmet Çubuk oğlu Ömer Ağa mahzarından her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb mütevellî-i mûmâ-ileyh mütevellîsi olduğu vakf-ı mezbûrun malından Lirâ-yı Osmânî yüz iki mecîdiye on dokuz gurûş hesâbıyla bize ber vech-i bâlâ bin dört yüz yetmiş iki gurûş idâne ve teslîm eylediğinde yine dahî yeniden istidâne ve tesellüm ve kabz ve umûrıma sarfla istihlâk edüb meblâğ-ı merkûm ile semeni işbu tarihinden beş ay tamamına değin mü'eccel ve mevʿûduna vakf-ı mezbûr malından ve mütevellî-i merkûm yedinden iştirâ ve kabz eylediğini bir hilâle saʿat semeninden dahî seksen üç gurûşuna ciheteyn-i mezkûreteyn cemʿan bin yedi yüz elli beş gurûş zimmetin de vakf-ı mezbûr içün mütevellî-i merkûm vâcibü'l-edâ ve (…) ecel-i mevʿûd hulûlunde işbu deyn-i mezkûr edâ aknâmaz ise mürûr edecek isem güzeştesiyle ledü'l-icâb masârif-ı muhâkeme ve rüsûm tahsîli tarafımıza aʿid olub yek diğeri birbirimizin zimmetine lâzım gelen meblâğa kefâlet-i mutlâka-i sahîhe-i şerʿîyye ile kefîl-i bi'l-mâl ve zâmin vergilerinde mezbûra Keziban Hâtun'a yine meclîs-i şerʿîyyemiz de takrîr-i kelâm edüb karye-i mezbûrada vâkʿi Köprübaşı'nda vâkʿi bir tarafa Deli İbrahim oğlu Mehmet ve bir tarafı Deli oğlu Ali haneleri ve tarafını tarîk-i amme ile mahdûd maʿ selâmlık ve on göz oda ve iki kıtʿa havlı müştemil ve kösenin Ali Ağa'dan şirâr alınmış olan maʿ selamlık bir bâb hâneye bi-tarîkü'l-beyʿ bi'l-vefâ mütevellî-i merkûm Ömer Ağa'ya beyʿ ve teslîm eylediğimde hem dahi ber vecihe muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabz û kabûl eylediğinde ecel-i mevʿûd hulûlunun ve yine mezkûr edâ ak necûb fark-ı rehnî mümkün olmaz isem hane mahdûdân mezkûrâta semen taʿyîn edilmesine beyʿ ve kabz-ı semene ve semeninden deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalır ise bana iʿtâya ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun yaʿni ifâya küllemâʿ uziletüke fe-ente vekîl-i mezmûn üzere azl ve infirâlden mersûn ve sulb-ı akd rehnî de meşruta dükkân devriye-i sahihe-i şerʿîyye ile mütevellî-i merkûm Ömer Ağa'ya vekîl ve nâ'ib menâb nasîb ve taʿyîn eyledim ve dediği ifâdesi kayd-ı şod. Fî 24 Şevval sene 325

El-medyûn: Hortu Karyesi'nden Ahmet Usta oğlu Ahmet zevcesi Keziban bint-i Mustafa

Mürûr medyûn: Hortu Karyesi'nden Ahmet Usta oğlu Mustafa Çavuş Bin Hüseyin

Altmış dördüncü sahife

Sayfa No: 64

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 1 Muharrem sene 294 tarihinden fî 27 Zi'l-Hicce sene 326'ye kadar kayıtlar mevcut

Konusu: Adı geçen vakfa Çelik oğlu Mehmet yerine Çakır oğlu Mustafa'nın mütevellî olmasına dair hüccet

Sivrihisar'ın Babadat Karyesi'nde kâ'in Câmi'-i Şerîf ile Çeşme'nin mütevellîsi bulunan Çelik oğlu Mehmet yerine vakf-ı mezkûrlarına bâ-hüccet-i şer'îyye mütevellî yakın bulunan Çakır oğlu Mustafa'ya vakf-ı mezkûre âid mütevellî-i sâbık mezbûr Mehmet tarafından teslîm olunan senedâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Fî 27 Zi'l-Hicce sene 326

Babadat Karyesi'nden Çakılı oğlu Satılmış 622.00 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 318
Karye-i mezbûradan Delibaş oğlu Ali 514.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 322
Karye-i mezbûradan Çelik Hasan 974.00 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 304
Karye-i mezbûradan Çerçi Ali 399.00 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 306
Karye-i mezbûradan Fakiyye oğlu Ahmet 663.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 322
Karye-i mezbûradan Deli Bekir oğlu Mehmet 425.30 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 322
Karye-i mezbûradan Delibaş oğlu Halil zevcesi Esman 514.10 gurûş re'sü'l-mal fî 1 ramazân sene 323
Karye-i mezbûradan Kemiksiz oğlu Emin 353.10 gurûş re'sü'l-mal fî 11 Safer sene 323
Karye-i mezbûradan Yılancı oğlu Ali 196.35 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 324
Karye-i mezbûradan Deli Süleyman kerimesi Emine 807 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 318

Karye-i mezbûradan Sarı oğlu Ali 74.10 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 322
Karye-i mezbûradan Posta oğlu Ahmet 1962.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 320
Karye-i mezbûradan Boşnâk oğlu Ahmet 1799.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 320
Karye-i mezbûradan Hacı Hüseyin oğlu Mahmut 133.10 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 322
Karye-i mezbûradan Deli Ali oğlu Mustafa 1976.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 318
Karye-i mezbûradan Hacı Ali oğlu Hacı Edhem 1256 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazân sene 320
Karye-i mezbûradan Tenbâk oğlu Osman 414 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 303
Karye-i mezbûradan Arab Osman oğlu Ali 551.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Ramazan sene 320.

Altmış beşinci sahife

Karye-i mezbûradan Veli Ali Efendi 1238.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 294
Karye-i mezbûradan Tenbâk oğlu Osman hane 1836 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 303
Karye-i mazbûreden Hacı Hasan oğlu Ali 1106.10 gurûş re'sü'l-mal fî Cemâziye'l-evvel sene 303
Karye-i mezbûradan Veli Ali 848.20 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 1294
pare 18667.15 gurûş sened-i aded 22

Sivrihisar'ın Babadat Karyesi Câmiʿ-i Şerîf ve Çeşme ve Kazâlarının yirmi iki kıtʿa senedât olub maʿarifetimizle satılmak selefim Çelik oğlu Mehmet yedinden bi'l-ahz mahkeme-i şerʿîyyede mevcûd ve mahfûz bâlâda müfredât ve târih ve esâmi ve re'sü'l-mâl olarak miktarları muharrer mümkini ve mümteniʿ on sekiz lirâ-yı altı

yüz altmış yedi gurûş on beş pâreyi hâvi yirmi iki kıtʿa senedle Hâcı Ali Ömer oğlu Ali nâmına ibtâl olunmuş muʿâmeleye bir kıtʿa ve her ki cemʿan yirmi üç kıtʿa sened haseb'üt-tevlîye makbûzum olmuştur. Fî 27 Zi'l-Hicce sene 326 fî 7 Kânûn-ı Sâni sene 324

Babadat Karyesi Câmiʿ-i ve Çeşme ve Kazâlarının bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi Çakır oğlu Mustafa

Suhûd Mahallesi Karye imâmı Dölger oğlu Abdullah Efendi Kubbeli Mahallesi'nden Ağa oğlu Salim Efendi mahdûmî.

Sayfa No: 65

Hüküm No: 1

Tarihi: fî 1 Muharrem sene 323'de 1 Muharrem sene 396'ya kadar birçok kayıt mevcut

Konusu: Adı geçen vakfa Tombak oğlu Hacı Mehmet Ali'nin yerine Zûbar oğlu Ali Bin Süleyman'ın mütevellî atanmasına dair hüccet

Böğürtlen Karyesi'nden Efe Câmiʿ-i Şerîf'i ile Bınarları ve kazânın mütevellîsi bulunan Tombak oğlu Hacı Mehmet Ali'nin vukûʿû hâttına mebnî yerine bâ-hüccet-i şerʿîyye mütevellîsi taʿyîn kılınan karye-i mezkûre ahâlisinden Zûbar oğlu Ali Bin Süleyman vakf-ı mezkûre teslîm olunan senedâttır derki ber vecih âtî zikr olunur.

Hacı oğlu Hasan 1018.00 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 323
Kucur damadı Halil 448.00 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 323
Kadir oğlu Hasan 224.00 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 323
Yakub oğlu Bekir 493.00 gurûş re's'ül-mal fî 1 Muharrem sene 322
Hacı Ali oğlu Ömer Çolak gurûş 166 - 108 58 Re'sü'l-mal fî 2 Muharrem sene 322 fî 1 Cemâziye'l-Evvel sene 323
Emin oğlu Abdullah 220.00 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 317

Kadir oğlu Mustafa 168 gurûş re'sü'l-mal fî 1 Muharrem sene 317
Böcek oğlu Hacı Hasan 121 gurûş re'sü'l mal fî 1 Muharrem sene 322
Çerkes Ali 90 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 318
Sarı oğlu İbrahim Bin Arah 112 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 323
Kara Mehmet oğlu Ali 376.5 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 317
Karahi oğlu Mustafa 465 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 323

Altmış altıncı sahife

Böcek oğlu Süleyman 224 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 323
Kalaman oğlu Hacı Çakır 67.20 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 323
Deli Osman oğlu Osman 417.30 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 322

Sivrihisar'ın Böğürtlen Karyesi Câmiʿ-i Şerîf ve Çeşme ve Kazâları'nın mütevellîsi bulunan Tombak oğlu Hacı Mehmet Ali'nin vukûʿû hattına mebnî mahkeme-i şerʿîyyeden merbût ve mahfûz bâlâda müfredât ve tarih ve esmâ ve re'sü'l-mal olarak miktarları muharrer dört bin beş yüz beş gurûşun on beş pâreye hâvî on beş kıtʿa senedi mahkeme-i şerʿîyyeden aldım. Fî 29 Muharrem 18 Muharrem sene 327 fî 7 Şubat sene 324.

Şâhid. Karye-i mezbûradan Çoban Yusuf oğlu Hacı Mustafa. Hacı Mustafa
Şâhid. Karye-i mezbûradan Çoban Yusuf oğlu Hacı Yusuf Ağa. Hacı Yusuf 1670
Böğürtlen Karyesi'nden bâ-hüccet-i şerʿîyye Camiʿi ve Çeşme ve Kazâları'nın mütevellîsi Zubâr oğlu Ali Bin Süleyman. Ali Rıza

Şâhid. Karye-i mezbûradan Emin oğlu Abdullah. Abdullah.
Burada vakfa müteʿallık defter-i (…) mütevellî merkûm Ali Bin Süleyman. Ali Rıza

Sayfa No: 66

Hüküm No: 1

Tarihi:

Konusu: Adı geçen vakfa mütevellî ve nâib tayini üzerine hüccet

Çapaklı Mahallesi'nde vâkʿi Acem Çeşmesi ve Çapaklı Çeşmesi ve Mescid'in mütevellî-i sâbıkı Basralı'nın Mehmet ile mütevellî-i nâ'ibi yine Çapaklı Mahallesi'nde Melhum oğlu Hacı Salih beyinlerde vakf-ı mezkûrların devr û teslîm olunan senedâtıdır ki ber vech-i âtî zikr û beyân olunur.

Eskici oğlu Ahmet 587 - 006 581 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 318	Deligözzâde Mehmet Efendi 2723 - 100 2623 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 318	Basralı Hacı Ahmet Efendi 3814 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 310
Çoban İbrahim oğlu Süleyman para 764.20 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 304	Pamuk oğlu Emin para 267.20 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 96	Seyid Efendi oğlu İsmail 664 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 305
Kumlu oğlu Hacı Süleyman para 771.10 gurûş re'sü'l-mâl fî 1 Muharrem sene 312	Emir oğlu Hüseyin Çavuş para 366.10 - 100.00 266.10 re'sü'l-mâl fî 1 Recep sene 321	Şeyh Ferik oğlu Mustafa Emin para 308.00 - 037.30 270.10 gurûş re'sü'l-mâl fî sene 318
Tımarcızâde Abdullah Efendi 920 gurûş re'sü'l-mal	Tımarcı oğlu Ahmet Efendinin oğlu Mehmet 103 gurûş re'sü'l-mal	(…) oğlu Mehmet 345 gurûş fî sene 301
	Aded-i sened 13 yekûn 11620 gurûş	Tımarcı oğlu Bekir 230 gurûş re'sü'l-mal sene 303

Sivrihisar'ın Çapaklı Mahallesi'nde vâkʿi Acem ve Çapalı Çeşmeleri'yle Mescîd-i Şerîf'in mütevellî-i sâbıkı bulunan Basra oğlu Mehmet'in istiʿfâsına mebnî mahkeme-i şerʿîyye maʿarifetiyle on bir bin beş yüz yirmi gurûşa hâvi ve bâlâda esâmiʿ ve müfredât ve miktârı muharrer olduğu üzere on üç kıtʿa senedât yek diğerimize teslîm ve tesellüm olunduğu muʿayyen şu mahalle her iki tahayyur ve tasdîk eyleriz. Fî 30 Muharrem 18 Muharrem sene 327 fî 8 Şubat sene 324.

Şâhid Hasan oğlu Ahmet Efendi.
Şâhid Çapaklı Mahallesi'nden Eskici oğlu Ahmet
Mütevellî-i sâbık. Basralı oğlu Mehmet Bin Ahmet
Mütevellî-i alacak. Muharrem oğlu Hacı Ali Bin Abdullah

Altmış yedinci sahîfe

Altmış sekizinci sahîfe

Umûr-ı vakfa müteʿallik işbu sicilin bi't-taʿdâd yüz doksan sahîfeden ibâret olduğu anlaşılmakla tahayyuren tasdîk kılındı. Fî 28 Recep sene 318 Nâ'ib Kazâ-yı Sivrihisar

SONUÇ

Bu çalışmada 23 Numaralı Sivrihisar Şer'iyye Sicili çeviri yazısı ve tahlili yapılmıştır. Defter, H. 1315-1327/M.1897-1909 yılları arasını, yani tam olarak II. Abdülhamid dönemini kapsamaktadır. Bu dönem, Osmanlı Devleti'nin iç ve dış politikada denge siyasetini izlediği, ekonomik problemlerle uğraştığı bir dönemdir. II. Abdülhamit reformlarla devleti ekonomik olarak kalkındırmayı ve güçlendirmeyi hedefliyordu. Ancak gerek Tanzimat döneminin borçları gerekse Duyûn-ı Umûmiyye idaresinin devletin bütün malî ve iktisadi güçlerini idare etmesi II. Abdülhamit'in reformlarına engel oluyordu. Yine de II. Abdülhamid eğitim, bayındırlık ve tarım alanlarında reformlar gerçekleştirdi. Mekteb-i Mülkiye, Mekteb-i Hukuk, Maliye Mektebi gibi birçok okul bu dönemde açıldı. İlk, orta ve yüksekokullar açılarak ülkenin eğitim seviyesi yükseltilmeye çalışıldı. Ticari hayatı kalkındırmak için tüm memlekette ticaret, ziraat ve sanayi odaları II. Abdülhamid döneminde açıldı. II. Abdülhamid her bakımdan Devletin kalkınmasını sağlamaya çalışmış, birçok yeniliğe imza atmıştır.[177]

Çalışmada yer alan para vakıfları, hem Müslüman hem de gayrimüslim insanlar tarafından kullanılmışlardır. Bu ,para vakıflarının toplum barışına da katkıda bulunduğunun göstergesidir. Çalışmamızda, Osmanlı Devleti'nde iktisadî yönden önemli bir uygulama olan para vakıfları hakkında bilgiler verilmiştir. Para vakıfları, faizin yasak olduğu dönemde Müslümanların ticari hayatta daha fazla yer almasına katkı sağlayan bir uygulamadır. Müslüman kesimin kredi ihtiyacını karşılayan para vakıfları; iktisadî, dinî, eğitim ve sosyal bakımdan topluma yararlı olmuştur. Ayrıca çalışmada yer alan para vakıfları hem Müslüman hem de gayrimüslim insanlar tarafından kullanıldığı için toplum barışına da katkıda bulunmuşlardır.

Para vakıflarının caiz olup olmadığına dair tartışmalar yaşansa da zaman içerisinde toplum tarafından desteklenmiş ve uzun yıllar Osmanlı toplumuna hizmet etmişlerdir. Faizin yasak olduğu bir ortamda para vakıfları çok sayıda kişiye borç vererek toplumdaki borçlanma ihtiyacını gidermeye çalışmışlardır.

Defter, çoğunlukla para vakıflarına dair kayıtların yer aldığı örnek defterlerden biridir. Seksen yedi adet hükmün yer aldığı sicilde, para vakıf kayıtları

[177] Cevdet Küçük, "Abdülhamid II", *TDVİA*, C: I, 1988, s.221

yanı sıra camilerin malzeme sayım tutanakları ve arzuhale dair hükümlere rastlamaktayız. Bu hükümler sayesinde ticari ilişkiler, ekonomik özgürlük, refah düzeyi, beşeri ilişkiler, Osmanlı Devleti'nin idarî ve hukukî yapısı hakkında bilgilere erişebiliriz.

Defterde yer alan hükümlerin hepsi hüccettir. Defter, para vakıflarının işleyişi hakkında bilgiler barındırmaktadır. Para vakıflarının nasıl idare edildikleri, insanların para vakıflarıyla münasebetleri hakkında bilgiler vardır. İhtiyaç sahiplerinin ne kadar süre için ne kadar borç alacakları, bunlara ne kadar faiz uygulanacağı ve bu faizin nasıl işlem yapılarak haram olmaktan çıkarılacağı, kefilleri veya ipotek olarak bırakacakları malları belirtilmiştir. Para vakıflarının yöneticilerine mütevelli adı verilirken borçlulara medyun denilmiştir. Muâmele-i şer'iye ve bey' bi'l-vefâ adı verilen borçlanma usulleri defterde sıkça rastlanan iki işlemdir. Muâmele-i şer'iye işlemi 23 kez, bey' bi'l-vefâ ise 28 kez uygulanmıştır. Faiz miktarları, direk faiz olarak alınmamış, faiz yerine saat satışı yapılmıştır. Bunun oranı %9 ila %12 arasında değişmektedir. İşlemlerde uygulanan faiz miktarları, kişilerin üzerinden gelir sağlama amacı taşımadığını, Müslüman kesimin ticaret hayatında yerini sağlamlaştırmak ve katkı sağlamak amacıyla var olduğunu anlıyoruz. Ancak değişen faiz miktarlarının ülke ekonomisindeki dalgalanmayı ortaya koymaktadır. Faiz miktarı kazanç değil paranın değerini korumaya yönelik olduğu için enflasyon miktarlarının da bu oranlara yakın olduğunu varsayabiliriz.

Para vakıfları, küçük işletmelerin, sermayesiz kimselerin ticarette güçlenmesini ve ekonomiye katılmalarını sağlamıştır. Toplumun ekonomik olarak kalkınmasına destek olmuşlardır. Finansal alandaki kredi, ortaklık ve paylaşım ekonomisi anlayışı çerçevesinde müteşebbis ve yatırımcının ihtiyaçlarına karşılık vermiş, borçlanma maliyetinin belli bir düzeyde korunmasını sağlamıştır. Piyasada İslam ekonomisi ve İslamî finans temelinde parasal ve finansal istikrarın sağlanmasında önemli kurumlar olmuşlardır.

Osmanlı Devleti'nde; eğitim, bayındırlık hizmetleri, sosyal yardım, sağlık ve din hizmetleri gibi faaliyetlerin birçoğu para vakıflar tarafından finanse edilmişlerdir. Günümüzde bu hizmetler devlet tarafından karşılanmaktadır. Para vakıfları bu hizmetleri üstlenerek devlete malî olarak destek olmuşlardır.

Ancak zaman içerisinde değişen ekonomik koşullara ayak uyduramayan para vakıfları geçerliliğini yitirmiş, yerlerini günümüz bankalarına bırakmışlardır. Para vakıfları, günümüzde uygulanan girişimcilik sermayesi ve mikro kredi uygulamalarına örnek teşkil etmektedirler.

23 Numaralı Sivrihisar Sicil Defteri'nde geçen kayıtlardan biri de, camilerde bulunan ve vakfedilen malzemelerin tespiti, tescili ve kayıt altına alınmasına dair hükümlerdir. Burada bağışlanan malzemelerin eski ve yeni olarak kayıt altına alındığı görülmektedir. Bağışların kişilerin kendi adlarına veya yaşayan ya da ölen akrabaları adına yapıldığı görülmektedir. Halkın refah düzeyi bağışlanan malzemelere bakarak belirlenebilir. Yapılan yardımlar vakıf kültürünün toplum içerisinde ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

Sivrihisar Şer'iyye Sicili, 23/1-192, Ankara Milli Kütüphane, Mikrofilm No: 7694.

Tetkik Eserler

Ahvab, Yakup, "Kalkandelen Para Vakıfları", *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, C: 3, Sayı: 5, 2017, ss.49-71.

Akgündüz, Ahmet, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi,* Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, No: 11, İstanbul, 2013.

Akgündüz, Ahmet, *Şer'iyye Sicilleri,* Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1998.

Altın, Tahsin, "Eskişehir İli Sivrihisar ilçesi (Merkez) Folkloru", Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2014.

Aşar, Betül, "İslam Hukuk Tarihinde Para Vakıfları ve Finansman Kaynağı Olarak Kullanılması", Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2011.

Aslan, Nasi, "Milli Arşivimiz İçerisinde Şer'iyye Sicilleri Eğitim ve Terminoloji Problemi", *I. Millî Arşiv Şûrası*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No: 12, Ankara 1998, ss.187-194.

Aydemir, Abdullah, "Ashâbü'l-Karye", *TDVİA,* C: 3 ss.468-469.

Ballar, Suat, *Yeni Vakıflar Hukuku*, Bilimsel Yayımcılık, İstanbul, Eylül 1987.

Bayındır, Abdülaziz, *İslam Muhâkeme Hukûku Osmanlı Devri Uygulaması,* Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul, 2015.

Bayındır, Abdülaziz, "Bey' bil'l-vefâ", *TDVİA*, C: 6, ss.20-22.

Bozkurt, Nebi, "Lakap", *TDVİA*, C: 27, 2003, ss.65-67.

Bulut, Mehmet, "Balkanlardaki Osmanlı Medeniyetinde Vakıf, İktisat ve Finans", *Adam Akademi*, C: 7, Sayı: 2, 2017, ss.129-148.

Çiftçi, Cafer, "18. Yüzyılda Bursa'da Para Vakıfları ve Kredi İşlemleri", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C: 23, Yayın No: 36, 2004, ss.79-102.

Dadaş, Cevdet ve Batur, Atilla ve Yücedağ, İsmail, *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kütahya Vakıfları II/1*, Kütahya Belediyesi Kültür Yayınları, Kütahya, Ocak 2000.

Demir, Sertaç, "1 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicilinin 162-237. Sahifelerinin Transkripsiyon ve Tahlili", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2017.

Doğan, Mehmet Sait, "Vakıf Medeniyetimize Sosyal Siyaset ve Sosyoloji Açısından Bir Yaklaşım", *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Konferansları Dergisi,* Sayı: 34, İstanbul, ss.9-27.

Duman, Ali, "Kadı Defterleri (Şer'iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi". *EKEV Akademi Dergisi,* Yıl: 11, Sayı: 33, Güz 2007, ss.139-156.

Doğru, Halime, *XV. ve VXI. Yüzyıllarda Sivrihisar Nahiyesi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1997.

Döndüren, Hamdi, "Kârla İlgili Şartlar", Altınoluk Dergisi, Sayı: 61, Mart 1991, s.29.

Döndüren, Hamdi, "Mudarabe'nin Avrupa'ya Geçişi: Comenda", *Altınoluk Dergisi*, Sayı: 62, Nisan 1991, s.32.

Döndüren, Hamdi, "Karz-ı Hasen", Altınoluk Dergisi, Sayı: 63, 1991, s.31.

Emecen, Feridun, "Antalya", *TDVİA*, C: 3, ss.232-236.

Erçin, Abdülkadir, "1 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicilinin 1-81. Sahifelerinin Transkripsiyon ve Tahlili", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2014.

Erdem, Sevim, "Sultan II. Abdülhamit Devri (1876-1908) Osmanlı Devleti'nde Bayındırlık Faaliyetleri", Basılmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

Ersoy, Osman, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, C: 21, Sayı: 3-4, 1980, ss. 33-65.

Gedikli, Fethi ,"İbdâ", *TDVİA,* C: 19, 1999, ss.262-263.

Gözübenli, Beşir, "Türk Hukuk Tarihinde Vakıf Mallarının Faizli İşletilmesi Hakkında Tahlili Bir Değerlendirme", *Vakıf Haftası Dergisi,* 1994, ss.51-72.

Günay, Ramazan ve Demir, Abdullah, *Osmanlı Devleti'nde Vakıf Müessesesi*, Sage Yayıncılık, Ankara, 2013.

Gürsoy, Çiğdem, "Şeyhü'l-İslam Ömer Hüsâmeddin ve kazâsker Mehmed Vahid Efendilerin Para Vakıflarına Dair Meşihat Arşivi'ndeki 1698 Numaralı Defterin Değerlendirilmesi", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011.

Halaçoğlu, Yusuf, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", *Tarih Dergisi*, Sayı: 30, 1976, ss. 99-108.

Kallek, Cengiz, "Mudârebe", *TDVİA*, C: 30, 2005, ss.359-363.

Kalaycı, İsmail, "10 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicili Çeviri Yazısı ve Tahlili", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2013.

Kayahan, Cantürk ve Görkaş, İrfan, "Osmanlı Dönemi Bölgesel Kalkınmanın Finansman Aracı Olarak Para Vakıflarının Kullanımı", *Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD),* Sayı: 44, Ekim 2009, ss.212-227.

Kayıket, Hasan, "İntifa Hakkı ve İratlar Üzerinde Tenkis", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 72, 2007, Ankara.

Keskin, Orhan, *Bütün Yönleriyle Sivrihisar*, Bayrak Matbaası, İstanbul, 2001.

Kurt, İsmail, *Para Vakıfları Nazariyat ve Tatbikatı,* İslâmî İlimler Araştırma Vakfı Araştırma- İnceleme Dizisi: 11, İstanbul, 2015.

Küçük, Cevdet, "Abülhamid II", *TDVİA*, C: I, 1988, ss.216-224.

Kütükoğlu Mübahat, *Osmanlı Belgelerinin Dili,* Kubbealtı Neşriyatı Yayınları, İstanbul, 1994.

Oğuz, İbrahim, "Midilli'de Osmanlı Vakıfları", Basılmamış Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin, 2014.

Önk, Halime, "Osmanlı Dönemi Para Vakıflarıyla Günümüz Katılım Bankalarının Karşılaştırılması", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2015.

Özalp, Tahsin, *Sivrihisar Tarihi*, Tam-İş Matbaası, Eskişehir, 1961.

Özcan, Tahsin, *Osmanlı Para Vakıfları Kanûnî Dönemi Üsküdar Örneği*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2003.

Özkaya, Yücel, Sivrihisar'ın XIX. Yüzyıldaki Durumuna Genel Bakış, *Tarihte Eskişehir Sempozyumu (2-4 Kasım 1998),* Anadolu Üniversitesi Fakültesi Yayınları, Eskişehir,2001, ss.11-19.

Özsaraç, Yakup, "Para Vakıfları ve Risk Sermayesi Örnek Olay (Vakıf Risk Sermaye A.Ş.)", Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.

Öztürk, Nazif, "Mütevelli", *TDVİA*, C: 32, 2006, ss. 217-220.

Öztürk, Nazif, "Osmanlı Döneminde Vakıflar", Türkler, C: 10, Yeni Türkiye Yayınlar, 2002, Ankara, ss.798-824.

Pakalın, M. Zeki, "Sicil", *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimler Sözlüğü,* C: 3, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul.

Parla, Canan, *Sivrihisar Bindirme Tavanlı Camiler*, T.C. Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 23, Eskişehir, 2003.

Serbestoğlu, İbrahim, "Türk-Yunan Savaşı'nda Ecnebilerin Zararlarının Tazmîni Meselesi", *OTAM,* C: 34, Güz 2013, ss.223-243.

Sezgin, İbrahim, "Sivrihisar", *TDVİA*, C: 37, İstanbul, 2009, ss.289-291.

Şahin, İlhan, "Nahiye", *TDVİA*, C: 32, 2006, ss.306-308.

Şimşek, Mehmet, ''Osmanlı Cemiyetinde Para Vakıfları Üzerine Münakaşalar'', *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C: 27, Sayı 1, 1986, ss.207-220.

Taş, Kenan Ziya, " Arşiv Malzemesi olarak Şer'iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları", *I. Millî Arşiv Şûrası***,** Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No: 12, Ankara 1998, ss.175-186.

Türkoğlu, İrfan, "Osmanlı Devletinde Para Vakıflarının Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkileri", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C: 18, Sayı: 2, 2013, ss.187-196.

Uğur, Yunus, "Şer'iyye Sicilleri", *TDVİA*, C: 39, İstanbul, 2010, ss.8-11.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2014.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, "Şeriye Sicilleri", *Ülkü Halkevleri Dergisi*, C: 5, Sayı: 29, Temmuz 1935, ss.365-369.

Ülker, Yakup ve Toraman, Cengiz ,"Osmanlı Devleti'nin Sosyal ve Ekonomik Hayatında Para Vakıflarının Rolü ve Muhasebe Uygulamaları", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 2, 2012, ss.55-84.

Yaşar, Havva Selcen, "XIX. Yüzyıl Uşak Para Vakıfları", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2017.

Yediyıldız, Bahaeddin, "Osmanlılar Döneminde Türk Vakıfları ya da Türk Hayrât Sistemi" *Osmanlı*, C: 5, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, ss. 1-17.

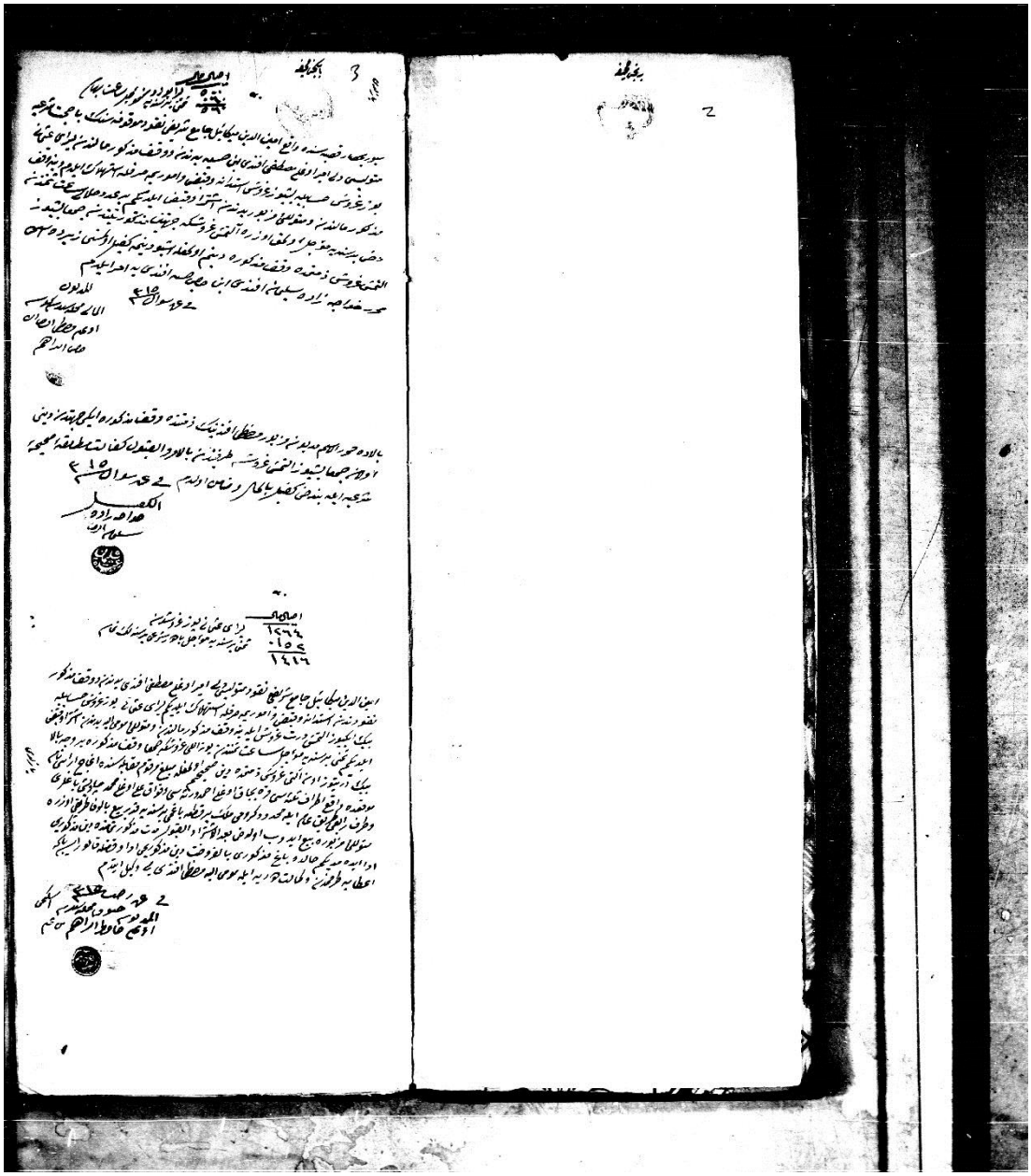
Yediyıldız, Bahaeddin, *XVIII. Yüzyılda Türkiye'de Vakıf Müessesesi Bir Sosyal Tarih İncelemesi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2003.

Yel, Ali Murat, "Mahalle", *TDVİA*, C: 27, ss.323-326.

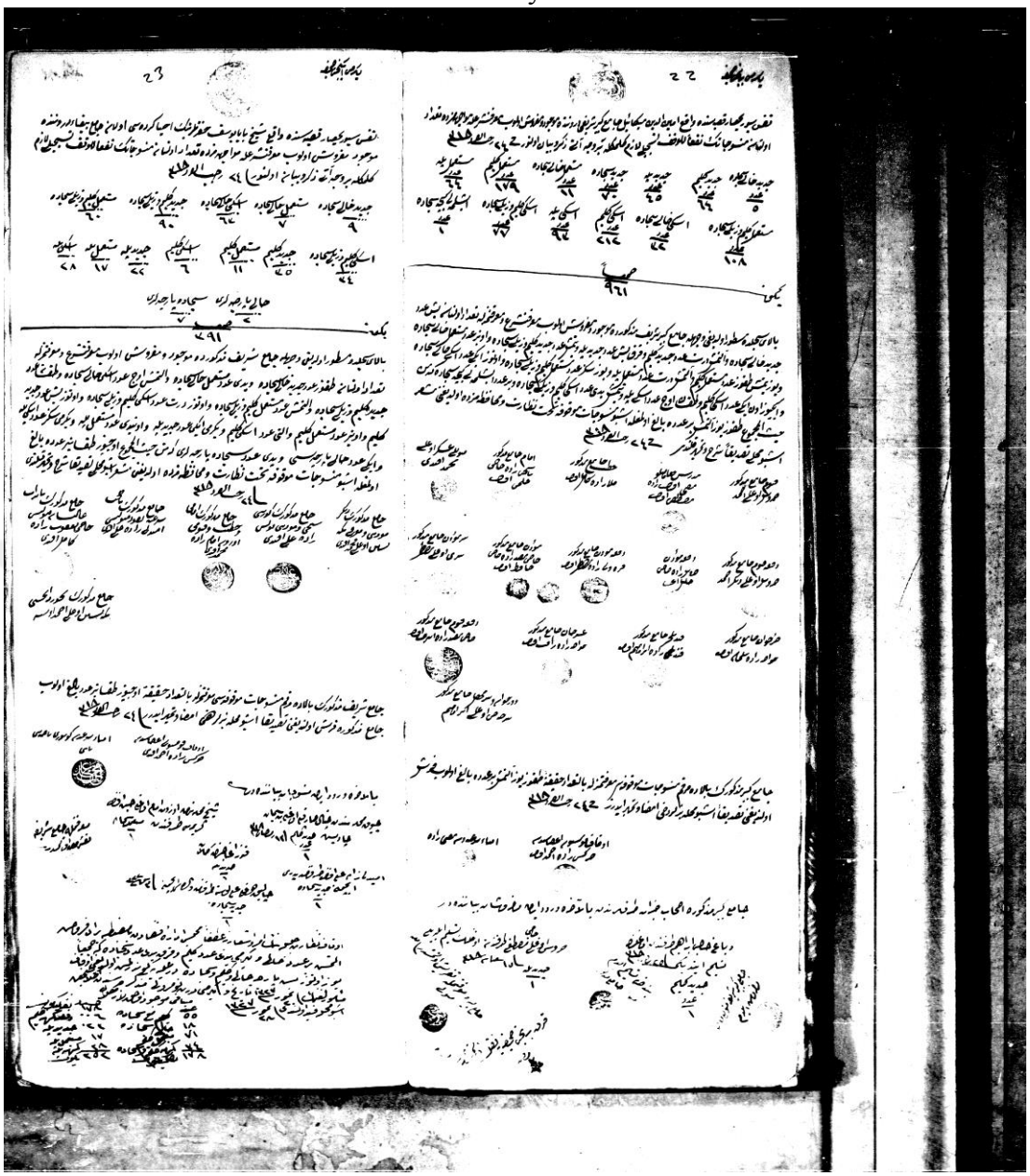
Yılmazçelik, İbrahim, "Şer'iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülahazalar", *I. Millî Arşiv Şûrası***,** Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No: 12, Ankara 1998, ss.159-174.

EKLER

EK 1: 23 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicili sayfa 1-2

EK 2: 23 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicili sayfa 21-22

EK 3: 23 Numaralı Sivrihisar Kadı Sicili sayfa 65-66

